

M. 30.

John Carter Brown.

Cornelius Feilstein Lindauensis

7.7. - 11. Febr. 1806. 5 M 5 7.

(f. 18) Index. Index.
1806.

400

R.

c

40 12

1536

102
POMPO
NII MELAE DE SITV

ORBIS LIBRI TRES CVM
Petri Ioannis Oliuarij Valenti
ni, uiri in Geographia
doctissimi, Scholijs.

HERMOLAI BARBARI IN
EVDDEM POMPONIVM MELAM
Castigationes.

C. IVLII SOLINI
POLYHISTOR, SIVE RERVM
Orbis memorabilium Colle&anea, partim ad
uetustissimorum exemplarium fidem resti-
tuta, partim Scholijs illustrata.

Rerum ac uerborum in hisce omnibus
memorabilium trigeminus
INDEX.

Luce Berlin Tüchel-
spylensis.

PROLOGUS

IN NOMINE DOMINI AMEN
HIC INCIPIT LIBER PRIMUS
DE VITA REGIS RICARDI
PRIMI REGIS ANGLIE
ET FRANCIE

IN NOMINE DOMINI AMEN
HIC INCIPIT LIBER SECUNDUS
DE VITA REGIS RICARDI
PRIMI REGIS ANGLIE
ET FRANCIE

IN NOMINE DOMINI AMEN
HIC INCIPIT LIBER TERTIUS
DE VITA REGIS RICARDI
PRIMI REGIS ANGLIE
ET FRANCIE

IN NOMINE DOMINI AMEN
HIC INCIPIT LIBER QUARTUS
DE VITA REGIS RICARDI
PRIMI REGIS ANGLIE
ET FRANCIE

PETRVS IOANNES
OLIVARIVS, VALENTINVS ORNA

tissimo ac eruditissimo uiro Gulielmo Maino
filiorū Christianissimi regis Francorū
praeceptori, nouo patrono suo,

S. P. D.

Osteaquam ex aula in hanc acade-
miam me recepi, Maino eruditissi-
me, liberatus illis fluctibus nego-
ciorū, quibus, cum isthic essem non
alio solatio leuabar, quā tua ho-
nestissima ac doctissima consuetudine: nactus aliquan-
tulum ocij, coepi mecum cogitare, quibus officijs fun-
damenta suscepti à te patrocinij mei iacere possem,
& cum iam beneficia tua suslinere minime ualarem,
diu profectò sum reluctatus, non esse ingenui animi
existimans, tantā humanitatem ita à me negligi, ut
nullum unquā darem signum uel tantillae recorda-
tionis. Itaq; cum hęc animo meo uersarem, cōmodūm
succurrerunt annotationes in Melam, quas superio-
ribus diebus dictaui auditorib; meis: has licet exiguas
& nullius ponderis si ad te mitterem, fore putabam
& ^{omnes} meae erga te uolūtatis, & quae planè magnā
significationem haberēt mei in te animi. Quod equi-
dem pollicitus fueram in aula cum tu sponte perpe-
tuam susciperes propugnationem pro omnibus rebus
meis.

POMP. MELÆ VITÆ.

meis. Erat hoc nomen apud me celebre. primum in Guilclmo Vuaramo archiepiscopo Cantuariensi: tum in Guilclmo Budeo, nouo patrono meo: postremò in te, quem ex uno, aut ad summum altero colloquio, ita suspicio propter summam integritatem, ita ueneror propter exactam prudentiam ac eruditionem, ut nihil apud me sit uel maioris momēti. Quare si has Annotationes, tametsi merito tuo minime respondentes, ea humanitate legeris, qua me in aula excepisti, incitabis Oliuariū tuum ad maiora, quibus nomen tuum alioqui iam celebre uel perpetuò illustretur. Interea tibi omnia mea commendatissima esse cupio. Vale. Lutetiae V. idus Iulij. M. D. XXXVI.

IN VITAM MELÆ.

NON fuit animus quicquam in uita Pomponij attingere, quando ab alijs diligenter tradita est. tantū illud inter legendū Pictauij admōnueram, esse nonnullos, qui putarent, fuisse Melam Tariffensem. oppidum est Tariffa in Hispania Betica, iuxta fretum Gaditauum, olim Belon, in ea parte regni Granatæ quæ est Turdulorū. Cōtendunt hoc Tariffenses ex uetustissimis monumētis. Quin etiam defendūt esse Tariffæ, aliquot genere Melanos: factū hoc aiunt ob uicinitatē Belonis & Mellariæ, ut hinc migrauerint in Belonem Mellarij. libuit hæc admonere in gratiam uetustatis.

RERVM AC VERBORVM
in Pomp. Mela memorabilium Index.

A Bdera	96.70	Acrocorinthos	77
Abnobius mōs.	65	Actium	78
Abrotonum	22	Adiabene	36
Abforos	104	Adria. 13. 67. 83. pro ma	
Absyrtis	104	ri Adriatico. 17	
Abydos	51. 69	Adriaticum mare.	12.
Abyla	19. 20. 96	15	
Academia	49. 51	Admittion	49
Acanthos	71	Adrobicum	113
Acarmania	74	Adula mons	89
Acesines fl.	136	Aeas fl.	79
Aceuta	20	Aίγες.	13
Achaia	74	Aegeum pelagus	12.
Αχαιῶν λιμὴν.	49. 51	15. 70. 72. 80	
Achæi	56	Aegina inf.	103
Achelous	78	Aegion	78
Acherusia	53	Aegira	78
Achialos	68	Aegos fl.	69
Achilleios dromos	61	Aegypanes	17
Achiuorum statio	49	Aegyptij	9
Acragas	105. 24	Aegyptiorum anni	33
Acritas	77	Aegyptiorū de solis mo-	
Acroathon	71	tu sententia	34
		α 3	Aegy-

I N D E X .

Aegyptiorum dij	31	19. nunc Barbaria.	
Aegyptiorum mos, fari-		18	
nam calcibus subige-		Africa Europa longior.	
re. 31. item alij eorun-		16. angustior. cod. fer-	
dcm mores. cod.		tilis. eod.	
Aegyptijs quâdo hyems.		Africa minor	18.
33		22	
Aegyptus	7.27.	Africa ubi finitur augu-	
28. mire fertilis. 28. ex		sta	16
pers imbrium. 28		Africa particularis de-	
Aegyptiorum in Astrono		scriptio	19
micis superstio	33	Africa plaga inhabitabi-	
Aenaria	106	lis	6
Aeneas profugus	70	Africa terminus Atlas.	
Aenas	70	20	
Aeolis	10.48.50	Agathyrsi	60.62
Aesculapij templum	77	Aiacis sepulchrum	50
Aestria	104	Alarabes	18.20
Aethiopia	141	Albanorum sedes	125
Aethiopes	9.146.	Albigaunum oppid.	85
148. duplices. 144		Arbengahodie	89
Aethiopicum mare	16	Aleria inf.	106
Actnae incendium	106.	Alexandria	32
109		Algar castell.	87
Aetolia	74	Alicarnassos	46.45
Africa	5.16.	Alo	96
		Alope	

I N D E X.

Alope	76	Amyclæ	75
Alopeconnesus	70	Amyson oppid.	54.53
Aloros	73	Ana	115
Alpes in quatuor partes distributæ	85	Anas	94.98
Alpheus	77	ἀνατολή.	5
Altinum oppid.	82.87	Anatolia regio	12.45
Amanus mons	39	Anaximander	47
Amanoides promōt.	39	Ancona	82.87
Amardi	125	Aucus fl.	21
Amazones	9.125.	Audanis	138
128		Andras	49.103
Amazonici	55	Angues ubi aubus infe-	
Amazonū castra	54	sti	52
Amazonū historia.	47	Annibalis portus	112
Ambracia	78	Antandrum	49
Ambracius sinus.	78.80	Anteus	14.19
Amonis oraculū	24.27	Anthedon	76
Amnis	150	Antichthones	3.6
Amicius	121	Antiochia	36
Ampelusia	20.14.8	Anthropophagi	64
Amphiarai sanum	76	Antibarani	9
Amphilochij	78	Anticipia	78
Amphipolis	71	Antipodes	6
Ampsa	21	Antipolis	90
Ampsa	21	Antium	85
Ampsa	21	Antronia	74

INDEX.

Antros inf. natans.	tum	49
117	Arauris	91
Aphrodisium promont.	Arausio	90
45.85	Araxes fl.	77.78.125
Apis	31 Arbenga	89
Apenninus	81.86 Arcadia	74
Apollinis fanum.30.44.	Arcefilas	48.49
47.75	Archias	52
Apollinis oraculū	46 Ariane	9
Apollinis promont,	22 Arsinoe	25
Apollonia	27.71. Ardea	85
26.68.79	Aræphilenorū.22.23.24	
Apuli	81.86 Arelate	90
Aquileia	82 Archusa	105
Aquitania	117 Argi. 78.Argos.75	
Arabes	9.139 Argo nauis	76
Arabia	10.35.139. Argolis	74.80
Eudæmon.codem. Pe	Argolicus	77
trea.37. deserta. cod.	Argyre inf.	136
Arabia cinamomi & alio	Aria	9.66
rum odorū ferax.139.	Ariadna	104
alioqui sterilis	35 Ariminum	82.87
Arabicus sinus	137. Arimaspi	59
139.140	Ariadna	46
Arados	39 Arymphei	57
Arati poëta monumen-	Armenia pylæ	43.45
tum	Armenij	

I N D E X.

Armenij	9	astyrea	49
Armenę	54	Asyrij	9.12
Arrichi	56	atas, siue Atax fl.	91
Arsaces fl.	136	aternus fl.	83
Arsenaria	21	athenę	75. uicus
Arsen.	22	hodie. 80	
Arsinoe	25.140	atheniensium cum Lace-	
Artabri	113	demonijs naualis pu-	
Artemisiję opus	46	gna	69
Asamor	149	athenopolis	90
Ascalon.	36.37.49	athos mons	71.72
Ascanius	49	atlantę.	17.26
Asia	5.7.12.52.mi	atlanticum mare	14.
nor	11.45	19.111. eiusdem insu-	
Asineus	77	le	146
asine	78.203.104	atlas mons	148
aspendos	42	africa terminus	20
asta	111	atlas minor	20
astaboras	28	attis	74
astacon	52	atyras	69
astapus	28	auenio	90
asticla	104	auernus lacus	84
astigi	95.99	ausfidus fl.	83
astora	20	augilę	17
astures	113	augilarum dij	26. et
asylum	57	uarij mores. 27. ora-	
		culum	

I N D E X.

culum	26	Banqui	24
Augusta Treuerorum.		Barchino oppid.	95.99
117.119		Bargylos	46
Augustodunum.	117.119	Barium oppid.	83
Aulis	76	Barri hodie	88
Aufsci	117.119	Bartacala	11
Austria	65.66	Baruth portus	39
Automolæ	141	Basilides	60. 63. 65
Auo	113	Basilicus sinus	46
Axenus	53	Bastuli	111. 113
Axiacæ. 62. 63. eorumq;		Baxi de Berboria	24
mores cod. & 64		Bediæ	20
Axiaces fl.	62	Belge	117
Axius	73	Bello	97.99
Azotus	35	Bernic	27
		Berini	147
		Beritos	39
		Beronice	139.140
		Berbesul	96
B Babylon	36	Besippo	97
Babylonij	9	Betica	94
Tab loniorum fines	138	Betis	111. 114
Bactri	9	Bctullo	95.99
Baiæ	84	Bisnagor	11
Bathynis	69	Bisartha	24
Balcares ins.	107	Bithyni	10. 51. 53
Balsa	112		
			Bithynia

I N D E X .

Bithynia	12.51	Bragada	22
Bizonem terræ motu in-		Brauros	76
tercidisse	68	Britanni inculti. 130. in-	
Blanda	84.95	continentes.eod.	
Blemmi	27.9	Britannicus Oceanus.	
Blytera	90	14.11	
Bocat	11	Britannia	129
Boion	75	Britannia fecūditas.130	
Bocotis	74	Brundusium	83
Bolbitium ostium	32	Brundes	88
Bomarei	9	Brutij	82.87
Bona	24	Brutium	84.88
Bonadria	27	Bubastis	32
Bononia	82.Roma	Buceffus sinus	45.46
norum colonia.87		Bucara	83
Βόρπιος.	5	Bucephalos promōt.	77
Borion promont.	23	Budini	57
Borysthenes fl.	61	Buges	60
Borysthenidū oppid.	61	Bugia, aliās Iob	22
Bos niger	31	Bulgari magni	58.
Bosphorus	57.68. thra	mediterranei	13
cius. 4. Cimmerius.		Buthroton	78
19. 7.60		Buxedi	58
Botrys	37	Buxentum	84
Brachiū. S. Georgij	51	Byblos	37.39
Branchijle		Bysanthe	69
		Byzantium	

I N D E X

Byzantium	69.72	Cancris punctum	133
	C	Candari	9
Adusij	9	Candæi	140
Calabri	81	Candidum promont.	22
Calaris	107	Canopicum ostium	32
Calarneaturris	71	Cantabri	114
Campani	82.87	Cantcri caput	148
Cambyfes	36.125	Caunos oppidum	45.46
Callipolis	78.83	Caphareus promot.	102
Callipidæ	61	Cappadoces	69
Callicut	11	Capraria	106
Calliare	74	Caprææ	ibidem
Calydon	78	Caprullon portus	71
Calydnæ	103	Caput bonæ spei	11
Calpæmons	19. Hercu	Caput S. Mariæ	51
lis colum.	29.96	Capua	82.87
Καλὸς λιμὴν	60	Carambis	54
Calbis	45	Carambicum oppidū	60
Calauria	103	Carbania	106
Camul	11	Carcine	60
Canamor	ibidem	Carcinities	60
Canna oppidum	49	Cardia	70
Cauarræ	91	Caria 10.11.12.45. por-	
Canariæ	148	tus 46.68	
Canubium	83	Cares	45
Canastreū promotorium		Carmani	138
	73.79	Carni	

I N D E X

Carni 81. 86. Sclauio-	Catabathmus	18.25
die eodem	Cataractes	42
Carmila 86	Cathaia	12
Carpathos, Carpathium	Cathon	103
mare 104	Catina	105
Carre 139	Catoblepas	144.145
Cartenna 21.22	Caucasus	43
Carthago 22. Adrubale	Caucasi	55
duce condita 96.99	Caulonia	84
Cartheia, quæ & Tar-	Caunus	46
tessos 96.99	Cayster fluiuius	47
Carystos oppid. 103	Cerastus	55.58
Casius mons 35.138	Cecina	85.89
Caspiani 9	Celaduse	104
Caspicia 44	Celadus	113
Caspia pylæ 43.44	Celendris	41
Caspj 55	Celle	117
Caspium mare 124. eius	Celticos plumbo abun-	
origo 6	dare	129
Cassandra 73.79	Celticum promöt. 112.115	
Casiterides 129	Cenchreae	77
Castanea 73	Centuripinum	106
Castellum 151	Cephalenia	113
Castor 56	Cepheus	36
Castra Cornelia 22	Cepos	56
Castrum nouum 85	Ceramicus sinus	46
	Ceraunij	

I N D E X

Ceraunij	55.78	Cilices	30
Cerberus ex Acherusia tractus	53	Cilicia	10.39
Cercaforum opp.	28.19	Cimmereus bosphorus	4.
Cercetici	56		11
Cerere's templum	106	Cimmerij	9
Cethis	138	Cimmerium	56
Ceruaria	92	Cimolis	54
Chaira	11	Cinyps	23
Chalcedon	52	Cinopolis	54
Chalcis	103	Cion	52
Chaldaea	37	Circes aedes. Circei	85.89
Chaleis	103	Cisalpinga	13
Chaldaeorum fines	138	Cistena	49
Chalybes	54	Cithoristes	90
Charvobdis	105	Ciuitas	150
Chichi talis	11	Clampetia	84
Chimera	44	Claterna	83.88
Chelonates	77.78	Clazomena	47
Chelonophazi	138	Cleona	72
Chemis insul.	30	Clepea	22
Cheronesus	60.69.150	Cnemides	76
Chryse.	136	Coamani	9
Cianis	103	Codamus	121.131.133
Cicones	70	Coerimum oppidū	84
Cicymctos	102	Coele	36.84
		Colchi	

INDEX

Colchi	51.55	Creusis	78
Colonia	148	Crise	104
Colophon	47	Κριού μέτωπον	109
Colophoni	52	Crocodylus	29
Columna regia	84	Cronua	54
Columnæ Herculis	19	Croto	84
Comageni	9	Crumos	68
Contana	54	Crya	45
Comarij	9	Cumæ	84
Compostella	13	Cupra	85
Concordia	82	Cydnus	89.40
Constantinopolis	13.72	Cydon	104
Continens	154	Cydrna	75
Coraxi	56	Cygnum oppidum	55
Coretra	103	Cyllene	78
Corduba	95.99	Cymbri	121
Cordynia	73	Cyme	48.50
Corena	18.27	Cynas	74
Corinthus	77.80	Cynotum	46
Cornelia castra	22	Cynoscema	69
Corocondana	56	Cyparissus	78
Corfica	106	Cypsolla	69
Coryeos	40	Cyrenaica	24.25
Coryna	48	Cirene	16.25.18
Crægus mons	44	Cyrtha	73
Cræta	104	Cyriha	18
		Cy-	

INDEX

Cytheron	75	Diana Pergea	43
Cythera	103	Diana templum	43.47
Cythnos	103	Danium	106
Cythoros	54	Diasquilos	53
Cyzicū s. Cyzicus. eod.		Dictynna	104
D			
D Ahæ	9	Didyme	46
Damascene	36	Didyme	106
Damasius mons	44	Diomedia	104
Damatia	11	Diomedis turris	70
Damiata	35	Dionysiopolis	68
Danubius	62. 65. 79.	Dionysia	103
80. 87. 121. 122		Dioscurias	56
Dardania	50	Discheri	55
Darius promont.	39	Δόρις	5
Daschylos	52	Doris	74
Dassaretæ	79	Dorisci	77
Dauni	81. 86	Δρόμος ἀξιόδοξ	20. 65
Deceatum	90	Druide	116
Dædalus	104	Dulbritania	148
Delos	103	Dulichium	103
Delphi	75	Duria fluvius	96. Du-
Delta	28	rius	112
Derbices	125	Dyrrhachium	79
Derris	73	E	
Deus	114	E Bora castellum	111.
		112. 115	

Eschinades

I N D E X

Echinades	103	Erymanthus	75
Echinon	76	Eurypus	102.103
Egnatio	83	Eurychia Geryoni habi-	
Elea	48	tata	129.132
Electrides	104	Ἐρυθρὰ θάλασσα	137
Elephantis	28.32	Erythrae monumentū	139
Eleusia	75	Eryx	106
Eleis	69	Ἐπίρος λίραε	145.146
Eliberrus	92	Essedones	59.62
Elis	75.78	Esis	82
Elisaberris	117.119	Eteffa	49
Emerita	45.99	Etesia	29
Enna	106	Eubœa	102
Encheleæ	79	Eubusos	107
Endymionis fabula	83	Euphrates	36.37.138
Eniochœ	9	Euprosopon	38
Euthane	46	Europa 19.52.59. Afri-	
Eous	7	calator	14.16
Ephesus	47	Europæ	5.7
Epidaurus	77.80	Eurotas	77
Epigoni	47	Eurymedon	42
Epiras	74	Euënos	78
Braſtinus	77	Euxinū mare	4.53.60
Eretria	103	F	(67
Erginus	69	FErraria	95.99.107
Ericuſa	106	Fillea	72
		F	Firmū

I N D E X

Firmum castellum	83	Ganges	133
Fons Rabia	12	Garamantes	17.26
Formiæ	85.89	Garganus mons	86.83.
Fortunatæ insulæ	146	88	
Frentani	81.86	Gargarus oppidū	49
Fretum	7	Gaudos	104
Fundi, hodie Fondi	85.89	Garumna	117
G		Gaulos	106
G Ades	128.133	Gaza	36.37
Gaditanū mare	7.18	Gebēnitici mōtes	89.93
Gaditanus portus	111	Gedrosi	138
Gaëta	39	Gedrosis	9
Galata. 106. Galatis	68	Geloni	57.64
Galilæa	37	Genua	83
Gallia 13.15.115. Coma-		Georgi	9.6L
ta 116. Narbonensis		Gereftos promontorium.	
89. Bracata olim	90	102	
Gallia togata	81.86.	Germania	120
transalpina	13	Germani	15
Galliæ togatæ tria no-		Gerros fluuius	60
mina	116	Gesoriacus portus	118
Gallicenæ	129	Gessus fluuius	47
Gallogræci	9	Geryon	129
Gamphantes	1.727	Geryonis monumentum	
Gandanus	139	111	
Gangeticus sinus	10	Getæ	65.67.72
		Getulæ	

I N D E X.

Getuli	17	Halcydon portus	98
Gibel	39	Halmidessos	68
Gibraltæ	7	Halonessos	102
Gigas	42	Halore	7
Gildanum mare	148	Halys fluvius	54
Glanon	90	Hanno Carthaginensis	
Gna	148	142.143	
Gnidus promont.	46	Hebrus	66
Gnosos	104	Hecuba in canem	69
Gorgones	145	Hedui	117
Gortyna	104	Hellas	74.76
Granicus	51	Helene insula	103
Graufce	85.89	Hellefpontus	4.7.8.
Græcia	13.15.73	50.70	
Græcorum portus	51	Heliopolis	141
Gryphi	59.134	Heniochi	56
Gulielmus Budæus	152	Henodes	131
Gyaros	103	Heraclea	53.84.105
Gynecocratumeni	58	Herculaneum	84
Gythius fluvius	77	Hercules	53.70.91
Gymnosophiftæ	44	Herculis templum	128
H		Herculis columnæ	19.96
H Adrumetum	22	Hercinia	121
Hæmos	66.67	Hermiones	122
Hemifphæria	35	Hermiona oppid.	77
Hæmodes	43	Hermifium	60
		β 2	Hermio

I N D E X

Hermolaus notatur	35	Homerus	6.34.108.127
Hernonassa	56	Homo uictima ubi	67.
Hecrodotus	7.33	116	
Hesperides	146	Hunici	13
Hesperia	25.27	Hybla	106
Hestiaea	103	Hydaspes	136
Hesichius	42	Hydria	104
Hetruria	81.86	Hydruntum	88
Hetrusca	85.89	Hydrus mons	83.88
Hexi	96	Hyla	46
Hiberi	9	Hymera	106
Hiera	106	Hypacyris	60
Himantopodes	147	Hypanis	68
Hippo. 24. Regius	22	Hypanos	103
Hippodes	131	Hypatos fluius	39
Hipponensis sinus	22	Hyperborea regio	127
Hippotamus	29	Hyperborei	9.12.124
Hippuris	103	Hyppis	47
Hircanum mare	10	Hyrani	9.125
Hispania 15.19.94.96.		Hyria	103
98.94. eius insula			
128. extimalittora		I	
que	110	Iadera	79
Histonii 83. Gualto ho-		Iamno	107
die.	88	Iasio	46
Holopyxos	104	Iasinus sinus	46
		Iason	52

I N D E X

Iaxamathæ	56	Insula	150
Iaxartes	126	Iol	22
Iberus fluvius	95.99	Ionia	10.46
Icaria	103	Ionium mare	15.81
Ichthis	77	Ionium	80
Icosin	21	Ioppe	36
Ida 49. Idæus mōs. cod.		Ios	103
& 50		Iouis mons	95
Idubedamons	97	Iphigenia	63
Idumæa	37	Isauri	9
Ierna	113	Ispalis	95.99
Igninum	106	Issa. 104. Isicus sinus. 39.	
Illicen	96.99	Iffos 39	
Illicitanus sinus	cod.	Ister	62.66.87
Ilium	49	Isthumici ludi	77
Ἰλίου πύργου	142.145	Isthmos	49.69
Ilua	106	Istos	150
Illuro	95	Istria	29.80
Illyrici	66.79 80	Istrici	62
Illyris	13.15	Istropolis	68
Imaus	12	Italia	15.81
India. 133. duplex. 11. 134		Ithaca	103
Indi	8.11.134	Italici	81.86
Indicus oceanus	7.133	Iudæa	35.37
Indus fluvius	135	Iulij forane	89
Inferum mare	81	Iunonis templum	70

I N D E X.

promont.	97.99	Laodicia	39
Λιμενια	130.133	Larumna	45
K		Larissa	74
K ^{Αλλός λιμιά}	65	Larymna	76
Κοίλη	37	Latium	82
Κελοῦ μίτωπον	60.65.104	Lacinus	47
Κύμβαλον	42	Laurentum	85
L		Leander	69
L ^{A Canal de Venet.}	13	Lebedos	47
Labyrinthus	30	Lebynthos	103
Lacedæmon	75	Ledum	92
Lacedæmoniorum acies		Lemnos	102
69		Leontini	106
Lacinium	84.88	Leptis	22
Lacippo	96	Lerne	77
Lacobriga	112	Leuca	46.48
Laconice	74	Leucadia	103
Laconis	80	Leucopetra promont.	86
Lacus	150	Leucoæthiopes	17
Ladon	75	Leuante	5
Lælij castrum	22	Liber pater	67.135
Laiassa	42	Libethra	73
Lambriaca	113	Liburni	79.80
Lamires	48	Libycum mare	16
Lampsacum	51.53	Liche	39
Lante	20	Lichos	eodem
			Ligures

I N D E X.

Ligures	81.86	M	
Ligurum	85	M	Αρόρω inf. 108
Lilybæum promōt.	105	M	Μακε 139
Limia	113.115		Macedonia 72
Linternum	84		Macidos 69
Lipara	106		Macrobij 141
Lituanī	13		Macrocephali 55
Locri	74.84		Μακρόκεφαλοι 69.72
Locus obscurus	32.33		Mæander 47
Locus philosophicus	31		Mænadum coetus 67
Los Chelbens	24		Mænalus 75
Lothophagi	23		Magnæ gentes 44
Lubecum	14		Magnesia 74
Lucania	82		Magno 20
Lucentia	99		Magnum promont. 112
Lucrinum	83		Magnus sinus 10
Luna oppidum	47		Mago 107
Lupie	83		Magrada 114
Lusitania	95.112		Mahomata 24
Lycaones	142		Maiuste 148
Lycasto	54.104		Malaqua 11.99
Lycia	10.43		Malcum promont. 80
Lycos	104		Maluasia 76
Lymira	44		Malo fluuius 42
Lydi	9		Mallon fl. 39
Lysimarchia	69		Manethusa 104
Lyxo	148	β 4	Mane

INDEX

<i>Manfredonia</i>	86	<i>Melita</i>	106
<i>Manto</i>	47	<i>Mellaria</i>	97
<i>Marathon</i>	76	<i>Melos insula</i>	103
<i>Marathos</i>	37-39	<i>Memphis</i>	32
<i>Mardi</i>	9	<i>Monde</i>	71
<i>Mare nostrum</i>	4.11	<i>Menoba</i>	96.99
<i>Margath</i>	39	<i>Mercurij</i>	
<i>Maria reciproca</i>	111	<i>Meridies</i>	3.5
<i>Mariana fossa</i>	91	<i>Meroë</i>	28.141
<i>Mariandyncei</i>	53	<i>Meros</i>	135
<i>Maronia</i>	70	<i>Mesembria</i>	68.72
<i>Marruecos</i>	18	<i>Messene</i>	75.80
<i>Martius Narbo.opp.</i>	99	<i>Mesia</i>	121
<i>Mastilia</i>	90	<i>Μεσησια</i>	5
<i>Massagetæ</i>	9	<i>Mesopotamia</i>	36
<i>Mastusia</i>	69	<i>Messana</i>	105
<i>Mauritania</i>	19.147.	<i>Messenia</i>	74
149		<i>Messer</i>	34
<i>Mausoleum</i>	46	<i>Mesua</i>	91
<i>Miarus</i>	113	<i>Metagonium</i>	22
<i>Mecyberna</i>	73	<i>Metapontum</i>	84.88
<i>Mediterraneum</i>	6	<i>Metaurus</i>	83.88
<i>Megara</i>	75	<i>Methone</i>	75.80
<i>Melanchlænæ</i>	56	<i>Metilin</i>	28
<i>Melas</i>	42.70	<i>Metropolis</i>	13
<i>Melasa</i>	48	<i>Mezo Giorno</i>	

Milesius

I N D E X

Milesius Athenistagoras	Morini	118
55	Moschi	9.55.125
Milesij	35 Moschobite	13
Miletum	47 Mosynœtici	54
Minerua Tritonia.	23. Mulucha	19
eius promont.	84 Mulupha	11
Minius	113 Mundus	35
Minotaurus	104 Murina	82.87
Minyæ	51.76 Murrani	9
Misenum	84 Musagori ins.	104
Mistræ	84 Mycenæ	75
Miturnæ	35.89 Myconos	103
Moabor	11 Myriandros	39
Moedi	9 Myrica	48.50
Moenis	121 Myrlea	52
Mœotici <small>μαυκακονησιονη</small>	Myrmecion	60
<small>vol.</small>	57 Myrthoum pelagus	73
Mœotis	58 Mysia	48.66
Mœris	30 Mysius	58
Monda	112	
Mons Sancti Bernhardi.		
85	N Abar	21
Montalto	Nar	14
89	Narius	113
Montes fratres	20 Narona	79
Mopsus	43.47 Narsinga	11
Morenos	140 Natiso	82
	β 5 Naumachos	

I N D E X

Naumachos	104	Numidæ	16
Naupactos	75.80	Numidia	21
Naxos	103	Nysa	137
Neapolis	22.46		O
Nabis	113	O Ccanus	3.eiusq;
Nemausus	93	O	maria
Nepos	143	Odessos	63
Neptuni fanum	77.52	Oea	23
Nerio	13	Ocanthia	78
Neritos	103	Oechalia	103
Nesos	103	Oestro	42
Nestos	66	Oesyma	71
Nesua	114	Ogyris	139
Neuri	64	Olbia	90
Nicea	90	Olbidum	61
Niger fl.	145	Olearos	103
Nilus	28.30.144	Olinthus	71
Niphates	43	Olitingi	112
Nisyros	103	Oliuarij locus	51.81.
Noega	113	86.148	
Nomades	63.24	Oluros	78
Nonius Mar.	150	Olympus	52.73
Norden	5	Onoba	112
Norici	89	Onæ	151
Nuchul	144	Opoës	76
Numana	83.95	Ophiophagi	140
			Opuntius

I N D E X .

Opuntius sinus	76	Palæstina	36
Orbelos	67	Palibotri	135
Orchades	30.131	Palinurus	84
Orchomenon	75	Pallantia	95
Oricum	79	Pallene	71
Oriens	3.5	Palma	107
Orestes	63	Paltos	39
Orontes	39	Panissum	77
Orospeða	97	Pandarani	11
Orphei lyra	70	Pandataria	106
Ossa	73	Pandio	45
Ossonoba	112.115	Pannonia	66.89
Os Corinthiacum	13	Panticapæum	60
Ost	5	Panticapes	61
Osteodes	106	Paretonius	25
Ostia op.	89	Paricani	9
Oxos	126	Paridis iudicium	49
P		Parion	51
P Achynum	105	Parisaurbs	53
P adus	82.87	Parma	19
P astanus sinus	84	Parmaria	106
P estum	84.88	Parnasus	75
P agasa	76	Parthenion	60
P esici	125	Parthenius	75
P aganus	77	Parthenius amnis	54
P aphylogones	53	Parthi	9
		Parchini	

I N D E X.

Parchini	79	Persicum mare	6.137
Paropamisus	43	Persis	9.12
Pares	103	Pesaurum	82.87
Pasiphaë	104	Petilia	84
Patara	44	Petræ	84
Patauium Antenoris.	82.	Pheares	79
87		Phastos	104
Pathmiticum	32	Phanagoria	56
Patræ aliàs patras	80	Pharrusij	18
Paulon	85	Pharnacotrophi	9
Panormus	106	Phaselis	43
Pedalium	45	Phasis	55
Pegasi	142	Phicores	56
Pelagus infinitum	110	Phidie opus	75
Pella	79	Philea	68.72
Pellicor	88	Philippi	71
Pelion	73	Philœnorum aræ	73
Peloris	106	Philoteris	140
Peloponnesus	13.74	Phineus	36
Pelops	48.50	Phinopolis	68
Pelusiacum	32	Phitiusa	103
Pelusium	32.35	Phocis	48.74
Peninus	86	Phœnices	38
Perga	42	Phœnix	141
Perimithus	69	Phœnicusa	106
Perse	138	Pholoë	75
		Phoraist	

INDEX.

Phoristæ	9	Polentia	107
Phryges	9	Pollux	56
Phrixi templum	55	Poloni	65
Phthia	74	Pompei	14.84
Phthirophagi	56	Pompeiopolis	40
Phycus	23	Pomponij locus	33.35.65
Phygela	47	Pontici	10
Physcella	73	Ponticæ	106
Phytonia	106	Populonia	85
Piceni	83.86	Posidium	46
Picentia	84	Ποσειδώνος	4.7
Pieramularum ædes	73	Ποσειδώνος	37
Pitaria	103	Potentia op.	82
Pindus	74	Potideæ	72
Piombino	89	Προσαμαρτί	113
Piræus	76	Priapos	52
Pisæ	75	Prieno	47
Pisidæ	9	Propontis	4.54
Pitheculæ	106	Prote	103
Placia	51	Protesilai ossa	69
Platonis locus	33	Plophis	75
Playa	151	Ptolemæis	25.27.140
Plastina multiplex	37	Ptolemæi locus	133
Podolia	67	Putcoli	84
Pola	80	Pygmæi	140
Polaticus sinus	79	Pylij	78
		Pyrenæi	

I N D E X.

Pyrenæi montes	12	Riphaces	9
Pyramus fluuius	39.94	Rodophæ	66
Pynei	79	Roma	82
Pyrgi	85.89	Roncesualles	119
Pyrrha	103	Rophanes	9
Pyrrhi	73	Rubrum mare	136
		Rusicada	20
		Rusij	65
Q Vipia	24	Rustino	92
Quintus Metellus.		Rutheni	65
127		Ruxani	eadem
R Abia fons	97.98		
Regnum Lamay	11		
Rha	12	S Abatia	85
Rhamus	76	Sabæi	139
Rhetæum	50	Sagæ	132
Rhegium	84.83	Sacrum	112.115
Rhene	103	Saguntum	96
Rhenus	118	Salacia	112
le Rhin	93	Salamis	103
Rheso	69	Salduba	96
Rhion	73	Salen	84
Rhiphæi mōtes	59	Salentini	81.86
Rhodanus	91.121	Salona	79
Rhoda	95.99	Samaria	37
Rhodus	46	Same	103
Rhyndacum	52	Samonium	104
		Sarda-	

INDEX.

<i>Sardabale</i>	21	<i>Sebastopolis</i>	50
<i>Sardenifos</i>	43	<i>Sebenniticum</i>	32
<i>Sardinia</i>	107	<i>Selandia</i>	133
<i>Sarmatæ</i>	58.60.120	<i>Seleucia</i>	39
<i>Sarmatia</i>	122	<i>Selymbria</i>	69
<i>Saronicus portus</i>	77	<i>Sena</i>	129
<i>Sarpedum</i>	41	<i>Sereca</i>	11
<i>Sarrazana</i>	89	<i>Serica</i>	44
<i>Saës</i>	113	<i>Seriphos</i>	103
<i>Satmali</i>	131	<i>Serrium</i>	70
<i>Satyri</i>	144	<i>Sesamus sinus</i>	34
<i>Sauus</i>	86	<i>Sessa</i>	84.83
<i>Says</i>	32	<i>Sestianæ aræ</i>	113
<i>Scamander</i>	49	<i>Sestos</i>	69
<i>Scandia</i>	133	<i>Sexolytæ</i>	56
<i>Scaphia</i>	76	<i>Sicilia</i>	104
<i>Schenitas</i>	77	<i>Sicinus</i>	103
<i>Scione</i>	71	<i>Siculum mare</i>	105
<i>Sclauonia</i>	13	<i>Sicyon</i>	78
<i>Scoenus</i>	70	<i>Sidoni</i>	39
<i>Scylace</i>	51	<i>Sidon</i>	37
<i>Scylla</i>	84.105	<i>Sierra</i>	20
<i>Scyras</i>	103	<i>Siga</i>	20
<i>Scythæ</i>	132	<i>Sigæum</i>	49.51
<i>Scythicus Oceanus</i>	7	<i>Silaurus</i>	84
<i>Smyrneus sinus</i>	47	<i>Simyra</i>	37
		<i>Simois</i>	

INDEX.

Sinois	49	Sur	39
Simonia	106	Suria	37
Sinuessa	84.88	Surrentum	84
Sinope	58	Susiani	9
Siphnos	103	Syda	43
Solda	39	Syene	32
Sucronensis sinus	95	Syndos	65
Soloë	40	Synope	54.58
Sophene	36	Sypnus	83
Sophus	12	Sypunto	86
Specus Herculis	19	Syracusæ	105
Serchio	76	Syria	10
Sphinx	142	Syrocilices	9
Spiga	53		
Stratros	75	T	
Stoechades	107	TAbraca	22
Strongyle	106	TAchonyso	28
Strophades	103	Tanarus	77
Strues	79	Tagus	112.115
Strymon	70	Talca	132
Subur	95	Tamaris	113
Sucro	96	Tamos	135
Sues	96.99	Tamuada	20
Suesia	123	Tana	12.108
Sulchi	107	Tanais	4.8.57
Sunium	76	Tanger	149
		Tangur	12

Tanicum

INDEX

Tanicum ostium	32	Tenedos	100
Tangut	12	Tenos	103
Taphræ	126	Teos	47
Taprobane	136	Terapne	75
Taranto	84.88	Tergeste	82.87
Tarctus	84.88	Tergestum	79
Tarentinus sinus	84	Terina	84
Tarentus eodem		Terotæ	147
Tarraco	95.99	Teutoni	122
Tarracina	85.89	Thabis	132
Tarso	42	Thales astrologus	47
Tartari	12.128	Theanium	83.88
Tarcaria eodem		Thebet	12
Tarfaro	40.42	Thebæ campus	49
Taurianem	84		32.80
Taurica	65	Theganus	103
Taurici	55	Thenscum	54
Taurominium	105	Theodosia	60
Taurus	121.1.32	θεῶν δόξα	145
Taygetus	75	Thera	103
Telamon	85	Thermæ	105
Telmisos	44	Thermedon	48.54
Temesa	84	Thermopylæ	76
Tempe	73	Thescus	76
Tenaros	80	Thessalia	74
Tenea	75	Thessalonicæ	73
		Thicis	

INDEX

Thicis	92.95	Toreatae	56
Thinna	68	Torma	11
Thisamis	45	Toronis	73
Thelis	92	Toscana	89
Tholobi	95	Troas	48
Tholosa	93	Trochara	27
Thoricos	76	Traiectum	89
Thucydidis locus	80	Tragopomones	142
Thule	131	Tragurium	79.104
Thuscum mare	12.15	Tramontena	5
Thracēs	67	Trapezus	58
Thracia	eadem.	Treueri	117
Bulgaris.72		Tripol de la Surca	39
Thynnias	45	Tripolis	37.39
Thyrfagetæ	57	Triton	213
Tibareni	54	Tritonia Minerua	23
Tifernus	83	Tritonis	23
Tigris	126	Tritonice	68
Tigris fl.	138	Troas	48
Tipnaus	82	Trochara	27
Tingi	19.20	Troglodite	17.26
Tio	54	Troezen	77.80
Tios	53	Troczenij	77
Tiristris	68	Trucone	104
Tolomita	27	Tyuentum	83.88
Tolossa	90	Tubero	136
		Tulcis	

I N D E X.

Tulcis	95	Velia	84
Turcæ	51	Venetie	86
Turchia	45	Veneris templum	119
Turduli	111	Veneti olim Galli togat	
Turgiua	12	86	
Turinum	84	Ventus et Acronius Rhe	
Tygris	36	nilacus	118
de Typhone fabula	41	Vesulus	82
Typhonis specus	codē	Vesuuius	84
Tyra	62	Verde	148
Tyrij	128	Via	113
Tyros.	38	Vicus	152
Tyrrhenum mare	15	Vindelici	89
		Virgi	96
		Visula	14
		Visurgis	122
		Vitis frequens, fructus ra	
		rior ubi	66
		Vlyssippo	112
		Vngaria	66
		Vniuersus orbis	127
		Volcæ	92
		Volsci	82
		Vrbs lignea	52
		Vrias sinus	83
		Vrgo	106
		3 2	
		Vthifid	

V

V Adrianus

87.153

Valachi

15.65

Valachia

65

Valentia

96

Valetium

83

Varduli

114

Varronis locus

7.150

Varus

85.89.90

Vasio

90

Vegeti

9

I N D E X.

Vibisia	22	Z	
Vtica	2	Z Acynthos	103
Vest	5	Z Zephyrium	84. 93
Vulturni	84	Zephyre	104
Vulturmus fluuius		Zephyrion	25
X		Zona torrida	6
X Anthos	44	Zonæ quinq;	3. 5
Xanthus fl. eodem		Zone	20
Xerxes 30. eius præliū		Zud	5
et ingens auriuis	71	F I N I S.	

IN HERMOLAI CASTI-
ga'iones Index.

A	Bdera	182	Angues ad Rhyndacum.	
	Abrotanum.		164	
	157		Antacri	155
Absores urbs.	187		Antaradus oppidum.	
Absyrtis urbs	187	158		
Acanatus	162		Antissa oppidum	183
Acesines	197		Antron urbs	174
Acmode	196		Antronia	174
Acritas promōtorii.	186		Antronius asinus	174
urbs	175		Amani portæ	159
Adrastus Aristotelis di-			Alarson promontorium.	
scipulus unde	172	191		
Aegathes	184		Apollonia	169
Aglau Psophidius	174		Arados insula	158.184
Alopeconnesus	171		Araurares fluvius	180
Amanoides promonto-			Araxos urbs	175
rium	158		Arcos nesos	183
Amardi	144		Aria	183
Amarus amnis	194		Aristoteles ab Hermolao	
Amordi	194		uersus	155
Ampsaga fluvius	156		Aryanda	162
Anchtalus urbs	174		Arsenaria	156
		2 3	Aspendos	

I N D E X

<i>Aspendos</i>	159	<i>Beterra</i>	179
<i>Asson urbs</i>	164	<i>Bisanthe Samiorum</i>	170
<i>Astabor as</i>	157	<i>Blanda</i>	178.181
<i>Astapus</i>	eodem	<i>Blytera</i>	179
<i>Astyra</i>	186	<i>Boiemi</i>	195
<i>Atacini</i>	179	<i>Boij Heluetijs attigui</i>	
<i>Atacinorū colonia</i>	eod.		195
<i>Athei</i>	155	<i>Botrys oppidum</i>	158
<i>Athenopolis</i>	179	<i>Branchidarum oraculum</i>	
<i>Atyras amnis</i>	170		163
<i>Audania fluius</i>	197	<i>Brauron</i>	175
<i>Autrigones</i>	190	<i>Bubassus</i>	162
<i>Auo fluius</i>	189	<i>Buces uel Buges amnis</i>	
<i>Axiaca Georgi</i>	156		166
<i>Axiaca furari qd sit igno</i>		<i>Buxentum</i>	170
<i>vant</i>	156.168	<i>Byblos</i>	158
<i>Axiaces fluius</i>	168		
<i>Axius fluius</i>	173		

C

B

B <i>Argyli</i>	162	C <i>Alarna oppidū</i>	172
<i>Basilicus finus</i>	162	<i>Calarna ea turris</i>	eod.
<i>Basilides</i>	168	<i>Calbis amnis</i>	159
<i>Bathynis</i>	170	<i>Caleros urbs</i>	171
<i>Bechis urbs</i>	157	<i>Calliaros</i>	174
		<i>Cambusi</i>	194
		<i>Cambyfes fl.</i>	eodem
			<i>Cana-</i>

I N D E X

Canastreum promonto- rium	172	Cerasus urbs	165
Canna oppidum	163	Ceramicus sinus	162
Carcine urbs	167	Ceramus oppidum	eod.
Caria	159	Ceruaria locus	182
Carcenna	156	Cethui	197
Carni	176	Chauus fluuius	159
Carræ	197	Chelonatas portus	175
Cartenna	156	Cherronesus oppidum	167
Carteia	182	Chryse urbs	187
Caryanda	162	Cicynetos insula	186
Cassius mons	194	Cimolis urbs	165
Cataractes fluuius	159	Cimbrica Chersonesus	193
Cauarum urbs	197	Cimbri	eodem
Caunus oppidum	159	Cimmerium urbs	166
Caulonia	177	Cion sinus	164
Cæcinum opp.	eodem	Citharistes promonto- rium	180
Cæcinus amnis	eodem	Cliternæ urbs	176
Celaduse	187	Coha	178
Cælos portus	171	Colax promontorium	198
Cœne urbs	175	Columna urbs	177
Celenderis	159	Cophen fluuius	197
Cenchreæ oppidū	175	Cophe	
Cepœ urbs	166		
Cerasuntum	165		

I N D E X.

Cophenen	197	Dascyli	164
Corax mons	165	Deciatum	179
Coraxici montes	194	Delta	157
& 165		Derris	173
Corocondama insula.	166	Deua annis	190
Crenides	171	Diua annis	191
Creusis urbs	176		E
Cronna	164	Eason promōtorii.	191
Cromnus Lycaonis fi-		EBudes	196
lius	165	Egnatia	177
Crya	159	Elephantis	157
Cupra urbs	176	Elestrides	187
Cyme amazonum dux.		Eliberri fluius	181
163		Elmeones	193
Cyme urbs	163	Elusatum urbs	192
Cynos	174	Eniocha georgi	155
Cynosfema	171	Epigoni Thebanorum.	
Cypsela	170	163	
Cyraue mentio	183	Eressa	164
Cyria	159	Eressij	164
Cyrrha urbs	176	Eressos	183
Cythorum urbs à quo di-		Erethria	186
cta	165	Erginus annis	170
	D	Essedones	166
Dacia	193	Enemides	174
Dahæ	155. 195	Euthanæ	162
		Euthe-	

I N D E X

Euthenæenses	162	Halmydeffos	169
Euthenæi	162	Hamaxobitæ, siue Hama	
Euthenitæ	162	xobij	167
F		Hermiones	193
Ferentini	176	Henioçi montes	194
Frentani	176	Hermonassa	166
G		Heroopoliticus sinus.	
Gades olim Tartaros	197.		
uocabant	182	Heroum oppidum	197
Galata	188	Hestiaea urbs	186
Gallogræci	156	Hexi	182
Gaudos urbs	187	Hiberus amnis	182
Gedrosis	155	Himantopodes	198
Gesoriacus portus	192	Hippo	178. Diar-
Gnidus	162	rhytus.	157. Re-
Gomphi	172	gus	157.
Gotha	185	Hippuris urbs	187
Gorgones insule	198	Holopyxos	187
Granata	181	Hyda	162
Grauiscæ	178	Hypacyris flumen	167
Gronij	188	Hyria	186
Gynæ cocratæ menæ.		I	
166		I Anna	188
H		Iasius sinus	162
Hæmodus mons	197	Iaxamathæ	166
Hæmon mons	169	Iaxartes	195
		75	Ichihys

I N D E X.

Ichthys urbs	175	Mecybern.eus	172
Illiberis fluvius	181	Melancis urbs	186
Imaus mons	197	Melanchlani	166
Indus fluvius	codem	Mellaria	183
Iol	156	Melos	187
Ion urbs	175	Mellos urbs	159
Iturissa oppidum	191	Mende urbs	172
L		Menoba	182
L Athurus rex, uel La-		Metilis urbs	157
thyurus	198	Mindus urbs	162
Lazippo urbs	182	Moenis annis	192
Lacobriga urbs	183	Molochath	156
Libethra	173	Mofchi	194
Libethrides camoenæ		Mossynæci	165
173		Mulucha	157
Leuce insula	183	Myeonos	187
Loripedes	198	Myrlea urbs	164
Lupsia	177	Mystra urbs	177
Lupus urbs	177	N	
Lyxus flumen	199	N Aebis fluvius	189
M		Næga oppidum	189
M Alaca	182	Nægaucosia flu.	189
Manæthusa	187	Nela ciuitas	189
Marathusa	187	Naulocos urbs	187
Mate	197	Nerna fluvius	109
Mastusia	171	Nesos urbs	186
		Nesua	

INDEX.

Nesua flumen	190	et 197	
O			
Oëa oppidum	157	Parthenium promontorium	167
Oësyma	172	Paulos	178
Oëssos urbs	169	uel Pados	ead.
Oluros, uel Olyros urbs	176	Pegasicus sinus	186
		Pencus fluius	176
Onoba Listuria	188	Perinthus	170
Oonæ insulæ	196	Phanagoria urbs	166
Opoës urbs	174	Philesius Apollo	163
Origauiolca urbs	190	Philippeni	172
Origenes populi	190	Philippi	171
Origeuiones	190	Phinea urbs	169
Origine aquæ	190	Phrycuns	157
Ossonoba Asturia	188	Phthirophagi	166
		Phygela urbs	163
P		Phygelites uini genus	
		163	
Pæfici, uel Pæficæ	194	Physella	172
Page urbs	176	Pinara Lyciæ urbs	187
Pagyris fluius	167	Placia	164
Pagyritæ	167	Plinij locus	194
Palma	188	Plinius contra Melam	
Paltus	158	193	
Paricani	155	Polyagos	185
Paropamisus	159	Prote urbs	186
		Psam-	

I N D E X.

Pfammetichi opus	157.	Scylaceum	164
Pfophis urbs	174	Scylax colonia	164
Pullerius mons	180	Segnis mons	180
Pydna urbs	173	Selini populi	190
Pyrrha	183	Selymbria	170
Pyxus	178	Sepias urbs	173
		Serium promontorium	
R			
R Hamnus	175	171	
Rhodope mons	169	Sexitana salsamenta	182
Rhyndacus flumen	164	Sextanorum Arelatæ	
Rubricatus amnis	181	179	
S			
S Alduba	182	Sicynus urbs	187
Saleniana locus	190	Silurus amnis	178
Salmydessos	169	Simyra castellum	158
Saræ populi	103	Sipyus	177
Sarronicus portus	175.	Sipuns	165.177
Satarche	167	Sittiani	156
Saleni	190	Sogdianorum regio	195
Salsulæ	180	Solis fons	157
Saurius amnis	190	In Solino erratum emen-	
Scarphia	174	datur	196
Schinussa insula	183	Sophene regio	158
Schoenitus portus	175	Stylidia locus	177
Schoenus portus	176	Sagæ populi	193
Scion	172	Sucronensis amnis	182
		Suel	182

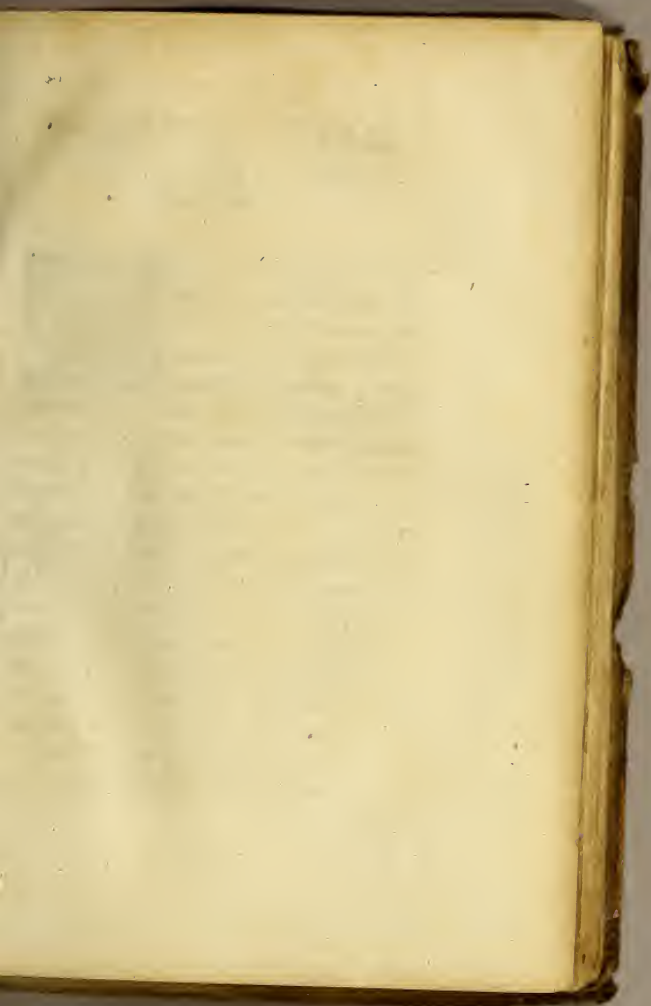
I N D E X

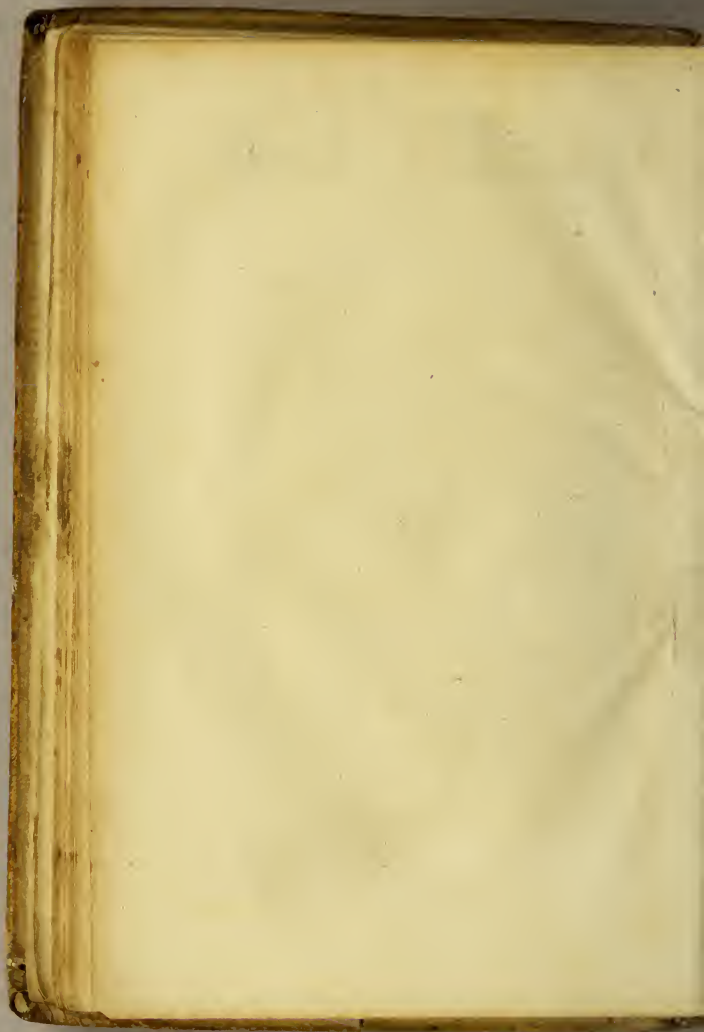
T		Thoricenses	175
T Abaseni	162	Thucydidis patria	codē
Tabeni	162	Thule	196
Tabis urbs	159	Thynnias	169.183
Tachempsus	157	Tios oppidum	164
Talca	196	Tiristris promontorium	
Tamuada	156		169
Tamuda fluvius	eadem	Tragopanades	198
Tanicum	158	Tragopomenes	eadem
Taniticum ostium	158	Tragurium	187
Taphre	157.167	Trapezus	165
Tarbelli	191	Tritium Toboricū, uel To	
Tarichæ	184	bolicum	191
Tarrachourbs	181	Trucones	187
Taurianum	178	Tulcis amnis	182
Thegumisa	186	Turduli	188
Theon Ochema	198	Turia	156.182
Temesa	178	V	
Tempsa	eadem	V Alentia	178
Tenia urbs	174	Vasiorbs	179
Terentum	178	Vasionenses	179
Terina urbs	178	Venetorum origo	164
Terincus sinus	eadem	Vergitanus sinus	182
Thorus	175	Verouesca	191
Thoricij	eadem	Viben	178
Thoricos urbs	eadem	Visula	193

INDEX.

Z
Zephyra urbs. 187
Zerynthum 170
Zethin oppidum. 197

F I N I S.

☉ POMPONII ME-
LAE DE SITV ORBIS
Prooemium.

ORBIS SITVM DICERE
aggredior, impeditum opus, et
facundiae minime capax (con-
stat enim ferè ex gentium lo-
corumq; nominibus, & eorū
perplexo satis ordine, quem persequi longa est
magis, quam benigna materia) uerum aspici ta-
men, cognosciq; dignissimum: et quod si non ope
ingenij orantis, at ipsa sui contemplatione precii
operæ attendentium absoluat. Dicam autē aliās
plura, & exactius: nunc autē ut quæq; erunt cla-
rissima, & strictim. Ac primo quidem quæ sit for-
ma totius, quæ maxime partes, quo singulæ mo-
do sint, utq; habitentur expediam. Deinde rursus
oras omnium et littora, ut intrā extraq; sunt: atq;
ut ea subit ac circumluit pelagus: aditīs quæ in
natura regionum, incolarum que memoranda
sunt. Id quò facilius sciri possit atque acci-
pi, paulo altius summa repetetur.

PETRI IOANNIS OLIVARII VALEN
tini in Proœmium Pomponij Melæ de situ orbis,
SCHOLIA.

PRæfatur operis pondus, uarietatem, ob
scurritatem, & perplexum argumentum:
deinde quid in hoc libro & in alijs perfe-
quetur. Dicere) Nam orator præfatur. dicunt
enim oratores. sed nouè Dicere pro describere
dixit. Materia) Oratorium est Ope) Mode
stiam indicat. Orantis) Nimirum talis uo-
luit haberi in proœmio. Forma) an uidelicet
sphærica, rotunda, aut alterius figuræ. In-
tra) ad sinus refertur. Additis quæ)
πρὸς τὴν τρωογραφίαν spectat.

POMPONII

MVNDI IN QVATVOR
partes diuifio.

CAPVT. I.

Mne igitur hoc, quicquid id est,
cui mundi cœli que nomen indi-
dimus, unum est, & uno ambitu
se cūctaq; amplectitur. Partibus
differt. Vnde sol oritur, oriens

nuncupatur aut ortus: quò demergitur, Occidens
uel occasus: quà decurrit, Meridies: ab aduersa
parte, Septentrio. Huius medio terra sublimis cir-
gitur undique mari: eademq; in duo latera, quæ
hemisphæria nominantur, ab oriente diuisa ad oc-
casum, Zonis quinque distinguitur. Mediam æ-
stus infestat, frigus ultimas. Reliquæ habitabiles,
paria agunt anni tempora, uerùm nō pariter. An-
tichthones alteram, nos alteram incolimus. Illius
situ ob ardorem intercedentis plagæ incognito,
huius dicendus est. Hæc ergo ab ortu porrecta
ad occasum: & quia sic iacet, aliquanto quàm
ubi latissima est, longior: ambitur omnis Ocea-
no, quatuorq; ex eo maria recipit, unū ab Septē-
trione,

trionè, à meridie duo, quartum ab occasu. Suis locis illa referentur. Hoc primum angustum, nec amplius decem milibus passuum patens, terras aperit, atque intrat. Tum longe lateq; diffusum, abigit uastè cedentia littora: iisdemq; ex diuerso propè coëuntibus, adè in arctum agitur, ut minus mille passibus pateat. Inde se rursus, sed modicè admodum laxat: rursusq; etiam quàm fuit arctius exit in spacium. Quò cum est acceptum, ingens iterum & magnum, & paludi (cæterum exiguo ore) coniungitur. Id omne quàm uenit, quaq; dispergitur, uno uocabulo nostrum mare dicitur. Angustias, introitumq; uenientis, nos fretum, Græci $\omega\omicron\sigma\theta\upsilon\delta\omicron\upsilon\psi$ appellant. Quàm diffunditur, alia alijs locis cognomina acceptat. Vbi primum se coarctat, Hellepontus uocatur: Propontis, ubi expandit: ubi iterũ pressit, Thracius Bosphorus: ubi iterum effundit, pontus Euxinus: quàm paludi committitur, Cimmericus Bosphorus: palus ipsa Mœotis. Hoc mari, & duobus inclytis amnibus, Tanai & Nilo, in tres partes uniuersum diuiditur. Tanais à septentrione ad meridiem uergens, in mediam ferè Mœotida defluit: & ex diuerso Nilus in pelagus. Quod terrarum iacet à fretu
ad ea

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 5

ad ea flumina, ab altero latere Africam uocamus: ab altero, Europen: ad Nilum, Africam: ad Tanaim, Europen. Ultra quicquid est, Asia est.

SCHOLIA.

MVndum in primis quatuor distinguit partibus. Deinde terram quinque regionibus, quas Zonas appellat. Mare uero in quinque distribuit maria, Oceanum, Mediterraneum, Caspium, Persicum, & Arabicum. Indicat postea tria freta, & duos ingentes amnes, quibus terra ipsa in tres diuisa est partes. Vno ambitu se) Igitur sphaericum est: refertur ad ea uerba Proemij, Quae sit forma totius. Oriens) Oriens dicitur omnis pars terrae, in qua sol oritur. Hinc est, quod punctum mobile uocatur. Graecis est *ανατολή*, Italis Levante, Germanis Ost. Occidens) Occidēs est, ubi cunq; Sol occidit, punctum etiā mobile, Graecis est *δύσις*, Italis Ponente, Germanis Vuest. Meridies) Duo sunt puncta fictitia, Meridies et Septentrio, sed immobilia. Meridies Graecis est *μεσημβρία*, Italis Mezo Giorno, Germanis Zuid. Septentrio) Graecis est *εσπερος*, Italis Tramōna, Germanis Norden. Hemisphaeria) semisphaeria. Mediam aetate) quia diu Sol decurrit per eam. Non pariter) quia quando no-

a 3 bis est

bis est hyems, habitantibus alterum hemisphaerium est aestas: & quando nobis aestas, illis hyēs.
 Antichthones) aduersus terram habitantes, Antipodes. *χωρῶν*, terra est: & *ἀντι*, aduersus, contra. Nec est dubiū, quin sint Antichthones, post apertas nauigationes. Illius situ ob ardorē.) Seculo Pomponij nemo ausus fuit mediterranea Africae peragrarē. existimabant enim, hanc plagam adeo feruere aestibus, ut non posset habitari. Mela sui seculi sententiam refert, dicēs: Sunt multi qui ibi agant, fateor. Sed seculo Melae nemo fuit, q̄ hoc fateretur. Hallucinati sunt, dices, quotquot fuere illo tempore: quasi uero ignoratio esset hallucinatio. Fateor planē eos ignorasse hemisphaerium Antichthonum, sed nec propterea hallucinatos fuisse. Quid igitur errauit Mela, si cum suo seculo ignorauerit alterum hemisphaerium, & nauigationem per Zonam torridā? Ambitur omnis Oceano) Homero & Aristoteli terra insula est. Vnum à septētrione) Nihil fabulosius, & in quo magis hallucinata sit antiquitas. Argumentum erroris fuit, quod à mari Caspio usque ad Oceanum Septentrionalem parum terrae tractum ueteres faciebant. hinc existimabant mare Caspium ex Oceano defluere. A meridie duo) Persicum, & Arabicum intelligit. Quartū ab Occasu) Mediterraneum, siue nostrum. Hoc primum) Mediterraneum. Fretum) dictum à feruendo,

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 7

feruendo, autore Varrone. Vulgus hunc feruorem uocat Corrente: inde omnia freta nauigan-
tibus sunt inuisa. *ωσθημωρ.*) id est traiectum, de
græco uerbo *ωσθημωρ*, quod est traieccio. Primum
fretum dicitur Gaditanum, uulgò Gibraltar,
corrupto uocabulo. nam antea Gibel lingua
Arabica dicebatur, quæ dictio sonat montem.

Hellespontus) Nunc El far de Gallipoli.

Thracius Bosphorus) Nunc El far de Con-
stantinopoli. far significat strictum, seu angu-
stiam maris. In tres partes) Varro in duas,
Asiam et Europam. Veteres apud Herodotum
in quatuor, Asiam, Africam, Europam & Aegy-
ptum. Recentiores in tres tantum. nam Aegy-
ptum Asiæ partem faciunt.

SVMMA ASIAE DESCRIPTIO.

CAP. II.

TRibus hanc è partibus tangit Oceanus,
ita nominibus, ut locis differens. Eous
ab oriente, à meridie Indicus, à septentrione
Scythicus. Ipsa ingenti ac perpetua fronte uer-
sa ad orientem, tantum ibi se in latitudinem ef-
fundit, quantum Europa & Africa, & quod
inter ambas pelagus immissum est. Inde cum
aliquatenus solida processit, ex illo Oceano,
4 4 quem

quem Indicum diximus, Arabicum mare & Perficum, ex Scythico Caspium recipit: et ideo quã recipit, angustior. Rursus expanditur, & fit tam lata quã fuerat. Deinde cum iam in suum finẽ, aliarum que terrarum confinia deuenit, mediã nostris æquoribus excipitur: reliqua altero cornu pergit ad Nilum, altero ad Tanaim. Ora eius cum alueo Nili amnis ripis descendit in pelagus, & diu sicut illud incedit, ita sua littora porrigit. Deinde fit uenienti obuiam, & primum se ingenti ambitu incuruat, post se ingenti fronte ad Hellesponticum fretum extendit: ab eo iterum obliquat ad Bosphorum. iterumque ad Ponticum latus curua, aditum Mæotidos transuerso margine attingit. Inde eam gremio ad Tanaim usque complexa, fit ripa, qua Tanais est. In ea primos hominum accepimus ab oriente, Indos, Seres, & Scythas. Seres media ferme Eoæ partis incolunt, Indi & Scythæ ultima: ambo latè patentes, neque in hoc tantum pelagus effusi. Spectant enim etiã meridiem Indi: oramque Indici maris (nisi ubi æstus inhabitabilem efficiunt) diu continuis gentibus occupant. Spectant & septentrionem Scythæ, ac littus Scythicum (nisi unde frigoribus arcen-
tur)

CVM SCOLIIS OLIVARII. 9

tur usque ad Caspium sinum possident. Inde pro-
 xime est Ariane, deinde Aria, & Gedrosis, &
 Persis ad sinum Persicum. Hunc populi Persarū
 ambiunt illum alterum Arabes. Ab ijs, quod in
 Africam restat, Aethiopum est: illic Caspiani
 Scythis proximi, sinum Caspiū cingunt. Ultrā
 Amazones, ultraq; eas Hyperborei esse memo-
 rantur. Interiora terrarum multæ uariæq; gentes
 habitant, Candari, & Paricani, & Bactri, Su-
 siani, Pharmacotrophi, Bomarei, Coamani, Ro-
 phanes, Dahæ. Super Scythas Scytharūq; deser-
 ta, ac super Caspium sinum, Comari, Massage-
 tæ, Cadusij, Hyrcani, Hiberi. Super Amazonas
 & Hyperboreos, Cimmerij, Scythæ Eniochæ,
 Georgi, Moschi, Corfitæ, Phoristæ, Riphaces:
 atque ubi in nostra maria tractus excedit, Mar-
 di, Antibarani: & notiora iam nomina, Mædi,
 Armenij, Comageni, Murrani, Vegeti, Cappa-
 doces, Gallogræci, Lycaones, Phryges, Pisidæ,
 Isauri, Lydi, Syroclices. Rursus exijs, quæ meri-
 diem spectant, eadem gentes interiora littora te-
 nent usque ad sinum Persicum. Super hunc sunt
 Parthi, & Assyrij: super illum alterum, Babylo-
 nij. Et super Aethiopas Aegypti, Rapis Nili amnis
 a s & mari

& mari proxima, ijdem Aegyptij possident.
 Deinde Arabia angusta fronte sequentia litora
 attingit. Ab ea usque ad flexum illum, quem su-
 præ retulimus, Syria: & in ipso flexu, Cilicia:
 extrâ autem, Lycia, & Pamphilia, Caria Ionia,
 Aeolis, Troas usque ad Hellespontum. Ab eo Bi-
 thyni sunt ad Thracium Bosphorum. Circa Pon-
 tum aliquot populi, alio alioq; sine, omnes uno no-
 mine Pontici dicuntur. Ad lacû, Mœotici: ad Ta-
 naim, Sauromatæ.

SCHOLIA.

Perpetua fronte) non interrupta, sed inte-
 gra, uertus Orientem & Septentrionem.

Tantum ibi se in latitudinem) Hæc re-
 feruntur ad secula Melæ, quibus nondum to-
 ta Africa innotuerat. Cum aliquatenus soli-
 da) Ex ignoratione illarû regionû hæc dixit Me-
 la. non erant hæc litora maris Indici plenè co-
 gnita Pomponij tempore. Cõstat enim ex recẽ-
 tioribus nauigationibus, nõ posse solidam esse
 ad Meridiem, ob sinum Arabicum, Persicum,
 sinum Caticolpicum, Gangeticû, & Magnû.

Ex Scythico Caspium) Diximus ignorasse
 antiquitatem, distantiam ab Hircano mari usq;
 ad Oceanum septentrionalem, & propterea in-
 cidisse

cidisse in illum errorem. Rursus expanditur) in litore maris Rubri, uersus Aegyptum.

In suum finē) hoc est, ad Caput bonę spei, nūc Cabo de bona speranza, uersus Meridiē, & Tanaim uersus septētrionē. Media) Hoc est, mediam circumluit nostrum mare siue mediterraneum. Deinde sit uenienti obuiā) Ad flexū Syriacū. Ingēti ambitu) à Pelusio ostio, & oppido nūc Damiatā, usq; ad Cariam regionē Asię minoris. Obliquat) utcunque flectitur in Propontide. Iterū curua) ad Pontum Euxinum. Aditum) Cimmerium Bosphorū ostēdit. Transuerso margine) hoc est, angulum faciente. Indos) Ab Oriēte & Meridie retinent nomē. Diuisa est India in Superiorem & Inferiorem. Inferior, in Indiam extra Gangē, & Indiam intra Gangē. Superioris sunt regna præcipua Cathai, Mulpha, Cyanba, Chairā Thebet, Bocat, et regnū Mursuli, Moabor, Moabat, et regnū Var, nunc Synarū, Lusitani uocant Chinarum. India extra Gangem habet Lamay regnum, & propè Malaqua: India intra Gangē, Narasingam, regnum potentissimum, & propè caput Curig Callicut, regnum & ciuitatem ubi & Canamor, Torma patain, Pandarani, Bisingar, Bartacala. Seres) Orientalis regio Secca, & magis mediterranea quàm Scythica & India superior, inter Scythas & Indos sita. huius regionis sunt prouincię, Camul et Chichitalis.

Scythas

Scythas) quotquot sunt à parte illa orientali quæ prouincia Tangur uocatur, usque ad Rha fluuium, omnes uno nomine Scythæ dicuntur, & tota regio nostro seculo Tartaria. principio ab oriente sunt Scythæ. extra Imaū montem, ramentum Tauri, sunt quidem Tartari: apud quos est Tangur, Cathaia, & Halor, subiecta omnia magno Chan regi Tartarorum. in Scythia intra Imaū sunt alij Tartari, usq; ad Rha, ut diximus: postea usque ad Tanaim sunt Sarmatici Asiatici. Persis) Retinet nomen, cuius dominus est Sophus. Quod in Africam) Intellige Meridiem uersus. nam Septentrionem uersus Aegyptus est. Hyperborei) Scythæ sunt, & Tartari. Sunt tamen qui dicant eos Europeos esse. Parthi) Parthi et Asyrj sub ditto ne Sophu regis. Caria) Ab ea usq; ad Bithyniam regio Asia minor dicitur, nunc Anatolia & Turgiua. Sauomatae) Sarmatæ Asiatici, inter quos sunt Magni Bulgari. Tanaim) Nunc Tana dicitur. Nunc uastè retracta) Ad sinū Aegæum, Adriaticum, & ad Thuscum refertur.

Prominens) in Pelopōneso, & in promōtorio Calabriae. Præcipuè media) Versus Pyreneos, ad fontem Rabiam. Vbi semel) apud fontem Rabiam. Iterum) In Germaniam. Pomponius reliquit sinum Danorum. Abducitur) Diçtio familiaris Melæ, retrahitur. Directo limite) Directo margine & littore, id est

est perpetua est, nisi in fine Pyreneorum, & in Germania. nã tres sinus facit. Aegæū) Dicitū autore Varrone, ab hinulis, q̄ in eo mari scopuli à similitudine caprarum, ai; se uocentur. Sequenti in ore) Os appellat, & non sinum Corinthiacum: quanquam reuera sinus est. Mare Aegæum protenditur ab Hellesponto usque ad sinum Megaricum in Peloponneso: à sinu uero Megarico usque ad os sinus Adriatici Ionium. Mare Aegæum nunc dicitur Archipelago. nam complectitur Syriacum, quod nunc est El mar de Suria. Mare Adriaticum ab Adria oppido dictum, iam non extat. erat enim propè Venetias. nunc hoc mare dicitur La Canal de Venecia. Scythia) Duplicem indicat Scythiam, sicut duplicem Sarmatiam: Scythiam Asiaticam, quæ pars est Tartariæ: & Europeanam, quæ Hunnos, Moschobitas, Lituanos comprehendit. Hinc) Hoc est à medio latere Põti, usque ad Aegæi partem est Thracia, cuius metropolis est Constantinopolis, ubi Mediterranei sunt Bulgarij & Valachi. Tum Græcia prominet) Pelopõnesum intelligit, nunc est La Mœrea. Illyris) Nunc Sclauonia. In Thulco in timo Gallia) Ita est, si nomine Galliæ comprehendis Cisalpinam & transalpinam. Diuersis frontibus) Primum Sacro promõtorio, quod nunc dicitur Cabo de San Vincete. deinde Nerio, quod nunc est finis terræ in Compostella.

4 POMP. MELAE LIB. I.
stella. Tum Gobeo in Britannia minore, nunc
est Sanctus Mathæus. Postea Dacico, ubi sunt
liberæ ciuitates, quarum præcipua est Lubecū.
dictæ nunc, ciuitates Ostrelingorum. An-
ostris littoribus) Maris mediterranei. Ad Sar-
maras) Nunc Polonos: id est: usq; ad Visulam
amnem, distinguentē Sarmatiam à Germania.

SVMMA EVROPAE DESCRI
PTIO. CAP. III.

EVropa terminos habet, ab oriente Tanaim
& Mæotida, & Pontum: à meridie, reli-
qua nostri maris: ab occidente, Atlanticum: à se-
ptentrione Britannicum Oceanum. Ora eius. for-
ma littorum, à Tanai ad Hellepontum, qua ripa
est dicti amnis, qua flexum paludis ad Bospho-
rum redigit: quæ Ponto, Propontidi, & Helle-
sponto latere adiacet. contrarijs littoribus Asiæ
non opposita modò, uerum etiam similis est. Inde
ad fretum nunc uastè retracta, nunc prominens,
tres maximos sinus efficit, totidemq; in altum se
magnis frontibus euehit. Extra fretum ad occi-
dentem inæqualis admodum, præcipuè media,
quæ procurrit ad septentrionem: nisi ubi semel
iterumq;

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 19

iterumq; grandi recessu abducitur penè ut directo limite extenta est. Mare quod primo sinu accipit, Aegæum dicitur: quod sequenti in ore, Ionium: Adriaticum, interius: quod ultimo, nos Thuscum, Graij Tyrrenum perhibent. Gentium prima est scythia, alia quàm dicta est: à Tanai, media fermè Pontici lateris. hinc in Aegæi partem continens, Thraciæ ac Macedoniæ adiungitur. Tum Græcia prominet, Aegæumq; ab Ionio mari dirimit. Adriatici latus Illyris occupat. Inter ipsum Adriaticum & Thuscum Italia procurrat. In Thusco intimo Gallia est, ultra Hispania est. Hæc in occidentem, denique etiam ad septentrionem diuersis frontibus uergit. Deinde rursus Gallia est longe, & à nostris littoribus huc usque promissa. Ab ea Germani ad Sarmatas porriguntur, illi ad Asiam. Hæc de Europa.

TERTII CAPITIS ANNOTATIONES
 require pagina 12. uersu 20.
 in dictione Tanaim.

SVMMA

Africa ab orientis parte Nilo terminatur. pelago à cæteris: breuior est quidem quàm Europa. quia nec usquam Asiæ, & non totius huius littoribus obtenditur. Longior tamen ipsa, quàm latior: & quâ ad fluuium attingit, latissimâ. Vt que inde procedit, ita media præcipuè in iuga exurgēs, pergit incurua ad occasum, fastigi atq; se molliter, & ideo ex spacio paulatim adductior. Vbi finitur, ibi maxime angusta est. Quantum incolitur, eximie fertilis. Vel quod pleraque eius inculta, & aut harenis sterilibus obducta, aut ob sitim coeli terrarumq; deserta sunt, aut infestantur multo ac malefico genere animalium, uasta est magis quàm frequens. Mare quo cingitur septentrione, Libycum: à meridie, Aethiopicum: ab occidente, Atlanticum dicimus. Ab ea parte, quæ Libyco adiacet, proxima Nilo prouincia, quam Cyrenas uocant. Deinde, cui totius regionis uocabulo cognomen inditum est, Africa. Cætera Numidæ & Mauri tenent. sed Mauri in Atlanticum pelagus expositi. Vltrà Nigrîtæ sunt, & Pbarusij, usque ad Aethiopas. Hi & reliqua

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 17

liqua huius, & totum latus quod meridiem spe-
 etat, usque in Asiæ confinia possident. At super
 ea quæ Libyco mari abluuntur, Libyes Aegyptij
 sunt, & Leucoæthiopes: & natio frequens mul-
 tiplex quæ Getuli. Deinde latè uacat regio, perpe-
 tuo tractu inhabitabilis. Tum primos ab oriente
 Garamantas, post Augilas & Troglodytas, &
 ultimos ad occasum Atlantas audimus. Intra (si
 credere libet) uix iam homines, magisq; semiferi
 Aegyptanes, et Blemmyæ, & Gamphasantes, &
 Satyri, sine tectis passim ac sedibus uagi, habent
 potius terras quàm habitent. Hæc summa nostri
 orbis, hæ maximæ partes, hæ formæ gentes quæ
 partium. Nunc exactius oras situsq; dicturo, in-
 de est cõmodissimũ incipere, unde terras nostrũ
 pelagus ingreditur. Et ab ijs potissimum, quæ in-
 fluenti dextra sunt. Deinde stringere littora, ordi-
 ne quo iacent: per agratisq; omnibus quæ mare at-
 tingunt, legere etiam illa quæ cingit Oceanus,
 donec cursus incepti operis intrâ extrâq; circũ
 uectus orbem, illuc unde cœperit redeat.

SCHOLIA.

Q Via nec usque Asiæ) Nunquam Asiæ li-
 toribus contrâ tenditur Africa. Lon-
 b giõr

gior tamē ipsa quā latior) Nil uerius, si ad se-
cula Pomponij referas, quibus Africa usque
ad principium Aethiopiae solum cognita erat.

Quā ad fluuium) Nilum intellige. Ita me-
dia praecipue in iuga) A Numidia, quae sita est in
Media Africa, incipiūt exurgere montes: quan-
quam à Carabathmo usque ad fretum semper
exurgit Africa, praecipue tamen in Numidia.

Pergit incurua) id est, nullos facit sinus. nisi
uoles Syrtes appellare sinus. Fasi) i) itē se mol-
liter) id est, erigitur, & contrahitur in cunei for-
mam pedetentim. Et ideo ex spacio paula-
tim adductior) Ex spacio, quasi uix scires co-
gnoscere discrimen contractionis, nisi in ma-
gno spacio. Adductior) cōtractior. Quan-
tum incolitur) hoc est, totus tractus marinus
eximie fertilis: mediterraneus sterilis. Cyre-
nas) nunc dicta Corena. Africa) minor, nūc
dicta Barbaria. Mauri) à potentissima ciui-
tate dicti, quae nunc est Marruecos, ubi agunt
Alarabes. Nigritae & Pharusij) Dicam post-
ea. mediterranei sunt. Vnde terras no-
strum) id est, à freto Gaditano. Quae influen-
ti dextra) Ab Africa. Illuc unde cœperit) id
est, in idem fretum.

PARTICVLARIS AFRICAE
DESCRIPTIO.

Mauritania.

Dictum est Atlanticum esse Oceanum, qui
terras ab occidente contingeret. Hinc in
nostrum mare pergentibus, læua Hispania, Mau-
ritania dextra est. Primæ partes illæ Europæ, hæ
Africæ. Eius oræ finis, Mulucha: caput atque ex-
ordium est promontorium, quod Græci Ampe-
lusiam, Afri aliter, sed idem significante uocabu-
lo, appellant. In eo est specus Herculi sacer, & ul-
tra specum Tingi oppidum peruetus, ab Antæo
(ut ferunt) conditum. Extat rei signum, parma e-
lephantino tergore exectio, ingens, & ob magni-
tudinem nulli nunc usuro habilis. quam locorum
accolæ ab illo gestatâ pro uero habent, traduntq;
& inde eximè colunt. Deinde est mons præal-
tus, ei quem ex aduerso Hispania attollit obie-
ctus: hunc Abylam, illum Calpen uocant, colū-
nas Herculis utrunque. Addit fama nominis fa-
bulam, Hercule ipsum iunctos olim perpetuo iu-
go diremisse colles: atq; ita exclusum antea mole
montium Oceanum, ad quæ nunc inundat ad-
missum. Hinc iâ mare latius funditur, summotasq;
vastius terras magno impetu inflectit. Cæterum

regio ignobilis, & uix quicquam illustre sortita, paruis oppidis habitatur, parua flumina emittit, solo quàm uris melior, & segnitie gentis obscura. Ex ijs tamen quæ commemorare non piget, montes sunt alti, qui continenter, & quasi de industria in ordinem expositi, ob numerum septem, ob similitudinem fratres uocantur. Tamuada fluius, & Ruscada, & Siga, parua urbes: & portus, cui Magno est cognomen, ob spacium. Mulu cha ille, quem diximus, amnis est, ingentium olim regnorum terminus, Bocchi lugurthæq.

SCHOLIA.

ATlanticum) Atlas mons maior Africam diuidit, nunc dicitur Maiuste. Atlas minor, Lante. Ampelufiam) à uinetorum copia, promontorium est, nec hodie uocatur Cabo de sparto, sed Cabo de Cantero. Tingi) Nūc Tanjar, regis Lusitaniæ. Abylam) Nūc Aceuta: oppidum etiam Lusitanorum. hinc sumit initium mons ille, qui nunc dicitur La Siera Dal marca. Sierra hispanicè sonat montem. plenus est hic simijs. Calpem) Nunc Gibraltar.

Tamuada) nunc Bediæ, rigat regionem Alarabum. Ruscada) nunc Astora. Siga) nunc la Guardia uulgo dicitur.

Numidia.

AB eo Numidia ad ripas exposita fluminis Ampsagæ, spacio quidem quàm Mauritania angustior est: uerùm & culta magis, & ditior. Urbium, quas habet, maximæ sunt Cyrtha procul mari, nunc Sitti inorum colonia, quondã regum domus Iubæ & Siphacis, cum foret opulentissima: Iol ad mare, aliquando ignobilis, nunc quia Iubæ regia fuit, & quòd Cæsarea uocatur, illustris. Citra hanc (nam in medio ferme litore sita est) Cartenna & Arsenaria sunt oppida, & Ampsa castellum, et Laturus sinus, & Sardabale fluuius. Ultrà, monumentum commune regiæ gentis. Deinde Icosium & Vthisia urbes, effluentes inter eas Ancus & Nabar, aliq; quæ taceri nullum rerum famæ ue dispendium est. Interius, & longè satis à littore (si fidem res capit) mirum ad modum spinæ piscium muricũ ostreorumq; fragmenta, saxa attrita (uti solent) fluëtibus, & non differentia marinis, infixæ cauitibus anchoræ. Alia & huiusmodi signa atque uestigia effusi olim usque ad ea loca pelagi, in campis nihil alentibus esse, inueniriq; narrantur.

SCHOLIA.

Nvmidia pars Africae minoris, teste Pto-
lemæo. Cyrtha) nunc Constana.
Iol) nunc Bugia, Cartenna) nunc Si-
lese. Arsenaria) nunc Arsen.

AFRICA MINOR. CAP. VII.

REgio quæ sequitur à promontorio Meta-
gonio ad aras Philæorum, propriè nomē
Africae usurpat. In ea sunt oppida Hippo regius,
& Rusicade & Tabraca. Deinde tria promon-
toria, Candidum, Apollinis, Mercurij, uastè præ-
iecta in altum, duos grandes sinus efficiunt: Hip-
ponensem uocant proximum, ab Hippone Diar-
rhyto, quod littori eius appositum est. In altero
sunt castra Lælia, castra Cornelia, flumen Bra-
gada, Utica & Carthago: ambæ inclytæ, ambæ
à Phœnicibus conditæ. Illa fato Catonis insi-
gnis, hæc suo: nunc populi Romani colonia, olim
imperij eius pertinax æmula: iam quidem iterum
opulenta, etiam nunc tam priorum excidio rerū,
quàm ope præsentium clarior. Hadrumentum,
Leptis, Clupea, Abrotonum, Taphræ, Neapolis,
hinc ad Syrtim adiacent, ut inter ignobilia cele-
berrimæ. Syrti sinus est cētum fere milia passuū,
quæ mare accipit. patens: trecenta, quæ cingitur.

Verum

Verū importuosus atq; atrox, & ob uadorū frequentiū breuia, magisq; etiā ob alternos motus pelagi affluentis et refluētis infestus. Super hunc in gens palus amnem Tritona recipit, ipsa Tritonis. unde & Mineruæ cognomē inditū est, ut incolæ arbitrantur, ibi genitæ: faciuntq; ei fabulæ aliquā fidem, quòd quē natalē eius putāt, ludicris uirginū inter se decertantiū celebrāt. Ultra est Oea oppidum, & Cinyps fluuius, per uberrima arua decens. Tum Leptis altera, et Syrtis, nomine atq; ingenio par priori: cæterū altero serè spacio qua de h. scit, quāq; flexū agit, amplior. Eius promotoriū est Boriō: ab eoq; incipiēs ora, quā Lothophagi tenuisse dicuntur, usq; ad Phycūta (& id promotoriū est) importuoso littore pertinax. Aræ ipsæ nomen ex Philænis fratribus traxere, qui cōtra Cyrenaios missi Carthagine, ad dirimendū cōditione bellū, diu iam de finibus, & cū magnis amborum cladibus gestū, postquā in eo, quod conuenerat, non manebatur, ut ubi legati concurrerēt, certo tempore utring; dimissi, ibi termini statuerentur: pacti de integro, ut quicquid citra esset, popularibus cederet. mirum & memoria dignissimum facinus, hic se uiuos obrui pertulerunt.

MEtagonio) Nunc dicitur El Cabo de tres arcas. Aras Philenorū) Hodie sunt Porto de Saba. Hippos) Nunc Bona. Flumen Bragada) Nomen retinet. Vtica) nunc Bisartha. Carthago) Nomen retinet. Clupea) Qui pia uulgo. Neapolis) Nunc Mahometa. Syrtim) Syrtes Lufitanis uocant Baxos de Barberia, alij Banquos. Lotophagi) nunc Los Chelbens. Qui contra Cyrenaicos) Locus iste est mutilus. quædam enim desiderantur, ut sit integra Pomponij lectio: Vbi enim est, pacti de integro: deest Pomponio pactum, nescies ex lectione Pomponiana quid pacti fuerint, nisi ex Sallustio addideris: ut uel illi quo fines populo suo peterent, ibi uiui obruerentur: uel eadem conditione se quem in locum uellent, processuros, Phileni conditione probata, mirū & memoria dignissimum facinus, hic se uiuos obrui pertulerūt.

CYRENAICA. CAP. VIII.

INde ad Catabathmon Cyrenaica prouincia est, in eaq; sunt Ammonis oraculum, fidei inclytæ: & fons, quem Solis appellant: & rupes quædam

quædam Austro sacra. Hæc cum hominum manu attingitur, ille immodicus exurgit, harenasq; quasi maria agens, sic sæuit, ut æquor fluctibus. Fons media nocte feruet: mox & paulatim tepescens, fit luce frigidus: tunc ut sol surgit, ita frigidior subinde, per meridiem maximè riget. Sumit deinde tepores iterum, & prima nocte calidus: atque ut illa procedit, ita calidior: rursus cum est media, perferuet. In littore promontoria sunt Zephyrion, & Naustathmos, portus Paretonius. Vrbes, Hesperia, Apollonia, Ptolemais, Arcianoen, atque (unde terris nomen est) ipsa Cyrene. Catabathmos, uallis deuexa in Aegyptum, finit Africam. Oræ sic habitantur, ad nostrum maxime ritum moratis cultoribus: nisi quòd quidam linguis differunt, & cultu deorum, quos patrios seruant, ac patrio more uenerantur. Proximis nullæ quidem urbes stant, tamè domicilia sunt, quæ Mapalia appellantur: uictus asper, & munditijs carens. Primores sagis uelantur, uulgus bestiarum pecudum que pellibus: humi quies epulæ quæ capiuntur. Vasa ligno fiunt, aut cortice. Potus est lac, succusq; baccarum. Cibus est caro, plurimum ferina. Nam gregibus (quia id solum optimū est)

quoad

quoad potest, parcitur. Interiores etiam incul-
tius, sequuntur uagi pecora: utq; à pabulo ducta
sunt, ita se ac tuguria sua promouent: atque ubi
dies deficit, ibi noctem agunt. Quanquam in fa-
miliis passim, et sine lege dispersi, nihil in com-
mune consultant: tamen quòd singulis aliquot si-
mul coniuges, et plures ob id liberi agnati que
sunt, nusquam pauci degunt. Ex his qui ultra de-
serta esse memorantur Atlantes, solem execran-
tur, et dum oritur, et dum occidit, ut ipsis agrisq;
pestiferum. Nomina singuli non habent, non ue-
scuntur animalibus, neque illis in quiete qualia
cæteris mortalibus uisere datur. Troglodytæ nul-
larum opum domini, strident magis quàm loquun-
tur, specus subeunt, aluntur que serpentibus. Apud
Garamantes etiam armenta sunt ea, quæ
obliqua ceruice pascuntur. Nam pronis directæ
in humum cornua efficiunt. Nulli certa uxor
est. Ex his qui tam confuso parentum coitu pas-
sim incertisq; nascuntur, quos pro suis colant,
formæ similitudine agnoscunt. Augulæ manes tan-
tùm deos putant, per eos deierant eos ut oracula
consultunt: precati q; quæ uolunt, ubi tumulis in-
cubuerunt, pro responsis ferunt somnia. Fœminis

eorum

eorum solenne est, nocte, qua nubunt, omnium
 stupro patere, qui cum munere aduenerint: Et
 tum cum plurimis concubuisse, maximum decus:
 in reliquum, pudicitia insignis est. Nudi sunt
 Gamphasantes, armorumque omnium ignari: nec
 uitare sciunt tela, nec iacere. ideoque obuios su-
 giunt, neque aliorum quam quibus idem ingenij
 est, aut congressus aut colloquia patiuntur. Blem-
 mis capita absunt, uuluis in pectore est. Satyris
 præter effigiem, nihil humani. Aegipanum que
 celebratur, ea forma est. Hæc de Africa.

SCHOLIA.

Ammonis oraculum) Nunc El Cancar
 ron de Mahoma. Hesperia) Nunc Ber-
 nic. Apollonia) Nunc Bonadria.
 Ptolemais) Tolomita nunc. Arfinoë) Ho-
 die Trochara. Cyrenæ) Corena uulgo.
 Vallis deflexa in Aegyptum) usque ad Aegy-
 ptum, ita ut nihil contineat Aegypti. Nam ex
 sententia Melæ, Aegyptus Asia pars est.

PARTICULARIS ASIAE
 DESCRIPTIO.

Aegyptus.

A Siæ prima pars Aegyptus inter Catabathmon & Arabas, ab hoc littore penitus immissa, donec Aethiopiã dorso contingat, ad meridiem refugit. Terra expers imbrium, mirè tamen fertilis, & hominum aliorumq; animalium perfœcunda generatrix. Nilus efficit, amnium in nostrum mare permeantium maximus. Hic ex desertis Africæ missus, nec statim nauigari: facilis, nec statim Nilus est: & cum diu simplex sæuus que descendit, circa Meroën latè patentem insulam, in Aethiopiã diffunditur; altera que ex parte Astaboras, altera Astapus dictus est. Vbi rursus coit, ibi nomē hoc capit. Inde partim asper, partim nauigia patiens, in immanem lacum deuenit: ex quo præcipiti impetu egressus, & Tachempho alteram insulam amplexus, usque ad Elephantidem urbem Aegyptiam atrox adhuc seruensq; decurrit. Tum demum placidior, & iam penè nauigabilis, primum iuxta Cercasorum oppidum triplex esse incipit. Deinde semel iterum que diuisus, ad Delta & ad Metilin it per omnem Aegyptū uagus atque dispersus, septēq; in ora

in ora se scindens. singulis tamen grandis euoluitur. Non pererrat autem tantum eam, sed æstiuo sidere exundans etiam irrigat: adeo efficacibus aquis ad generandum alendumque, ut præter id quod scatet piscibus, quod hippopotamos, crocodilosque uastas belluas gignit, glebis etiam infundat animas, ex ipsaque humo uitalia effingat. Hoc eo manifestum est, quod ubi sedauit diluuium, ac se sibi reddidit, per humentes campos quædam nondum perfecta animalia, sed tum primum accipientia spiritum, & ex parte iam formata, ex parte adhuc terrea, uisuntur. Crescit porro, siue quod solutæ magnis æstibus niues, ex immanibus Aethiopiæ iugis largius quam ripis accipi queant, defluunt: siue quod sol hyeme terris propior, & ob id fontem eius minuens, in æstate tunc altius abit, sinitque integrum, et ut est plenissimus surgere: siue quod per ea tempora flantes Etesiæ, aut ætas à septentrione in meridiem nubes super principia eius imbre præcipitant: aut uenienti obuiæ aduerso spiritu cursum descendens impediunt: aut harenis, quas cum fluctibus littori applicant, ostia obducunt, fitque maior, uel quod nihil ex se met amittit: uel quod plus quam solet accipit: uel
quod

quod minus quam debet, emittit. Quòd si est al-
 ter orbis, suntq; oppositi nobis à meridie Antich-
 thones, ne illud quidem à uero nimium abscesse-
 rit, in illis terris ortū annē, ubi subter maria cæ-
 co alueo penetrauerit, in nostris rursus emerge-
 re: & hac re solstitio accrescere, quòd tum hyēs
 sit, unde oritur. Alia quoq; in his terris mira sunt.
 In quodam lacu Chemnis insula, lucos syluasq;
 & Apollinis grande sustinens templum, natat,
 & quòcunq; uenti agunt, pellitur. Pyramides tri-
 cenum pedum lapidibus extructæ, quarum ma-
 xima (tres nanque sunt) quatuor fere soli iugera,
 sua sede occupat: totidem in altitudinem erigitur.
 Meris aliquando campus, nunc lacus, uiginti mi-
 lia passuum in circuitu patens, altior quam ad na-
 uigandum magnis onustis que nauibus satis est.
 Psammetichi opus Labyrinthus, domos mille, &
 regias duodecim perpetuo parietis ambitu ample-
 xus, marmore extructus ac tectus, unum in se de-
 scensum habet, intus penè innumerabiles uias,
 multis ambagibus huc & illuc remeantibus: sed
 continuo anfractu, & saepe reuocatis porticibus
 ancipites, quibus subinde alium super alios orbem
 agenibus, & subinde tantum redeunte flexu,
 quantum

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 32

quantum processerat, magno & inexplicabili ta-
 men errore perplexus est. Cultores regionū mul-
 to aliter à cæteris agunt. Mortuos fimo obli-
 plangunt. Nec cremare, aut fodere fas putant: ue-
 rum arte medicatos intra penetralia collocant.
 Suis literis peruerse utuntur. Lutum inter manus,
 farinam calcibus subigunt. Forum ac negocia, scæ-
 minæ: uiri, pensa ac domos curant. onera illæ hu-
 meris, hi capitibus accipiunt. Parentes cum egēt,
 illis necesse, his liberū est alere. Cibos palam &
 extra sua tecta capiunt, obscæna intimis ædum
 reddunt. Colunt effigies multorum animalium,
 atq; ipsa magis animalia, sed alij alia: adeo ut quæ-
 dam eorum etiam per imprudentiam interemisse,
 capitale sit. Et ubi morbo aut sorte extincta sint,
 sepelire ac lugere solenne sit. Apis populorum
 omnium numen est: bos niger, certis maculis in-
 signis, & cauda linguaq; dissimilis aliorum. ra-
 ro nascitur, nec coitu pecoris (ut aiunt) sed diui-
 nitus & cælesti igne conceptus. dies que quo gi-
 gnitur, genti maxime festus est. Ipsi uetustissimi
 (ut prædicant) hominum, trecenos & triginta
 reges ante Amasim, & supra tredecim milium
 annorum ætates, certis annalibus referunt: man-
 datumq;

datum que literis seruant, dum Aegyptij sunt, quater cursus suos uertisse sidera, ac solem bis iam occidisse, unde nunc oritur. Viginti milia urbium Amasi regnante habitauerunt, & nunc multas habitant. Earum clarissimæ procul à mari, Says, Memphis, Syene, Bubastis, Elephantis, & Thebæ. utique (ut Homero dictum est) centum portas, siue (ut alij aiunt) centum aulas habent, totidem olim principum domos: solitas que singulas, ubi negotium exegerat, dena armatorum milia effundere. In littore Alexandria, Africae termina. Pelusium Arabiae ipsas oras secat. Canopicum, Bolbiticum, Sebenniticum, Mendesium, Pathmiticum, Tanicum, Pelusiacum, Nili hostia.

SCHOLIÁ.

INter Catabathmō & Arabas) hoc est inter finē Catabathmi & Arabas. nā est magnus tractus à principio Catabathmi, usque ad finem, uersus Aegyptum. Dorsō propterea uocatur Aethiopia sub Aegypto. Circa Merōē) diuiditur. Vbi rursus coit) post Merōē insulam, tunc uocatur Nilus. Sol hyc
mē

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 33

me terris propior) Terris uidelicet, ubi Nilus oritur. nam quando Aegyptijs est hyems, illis terris est æstas: propterea, sol est propior illis terris. Continuo anfractu flexu, ex Varro-
ne. Suis literis peruerse utitur) Scribunt enim à dextra ad sinistram. Trecenos & triginta reges) Hæc sunt Herodoti. Quater cursus suos uertisse sydera, ac solem bis iam occidisse, unde nunc oritur) Hic locus torfit multos uir-
ros doctissimos, & adhuc torquet. Sunt qui confugiant ad nescio quæ ænigmata Astronomi-
æ: alij ad annos triginta dierum. Nos uero in gratiam Geographorum & Historicorum, locum exponemus. Nemini dubium est, Aegyptios pro certo habuisse, cælum nunquam habuisse initium. nam ex hoc fonte Plato mundum nunquam incœpisse dixit. Deinde Aegyptios tanta superstitione uetustatis laborasse, ut planè crediderint, sidera circulos suos motu proprio ab occidente in orientem quater absoluisse. sed cum octaua sphaera spacio centum annorum unum gradum peragat, erit unus cursus proprius, triginta sex milium annorum: quæ quater addita, summam conficiet centum & quadraginta quatuor millium annorum. hi erunt anni uetustatis Aegyptiorum. sed quòd sol bis occiderit, unde nunc oritur, difficile erit exponere: quod tamen nos faciemus summo nostri honoris periculo, subituri hanc aleam,

ob præiudicatam nonnullorum auroritatem, quæ in hoc loco non obstabit, quò minus liberè sentiamus. Notū est iphæras cælestes duos habere motus, alterū diurnū, quo omnes sphaeræ raptu firmamēti ab oriēte in occidentē rapiuntur, hoc quidem quatuor & uiginti horarū spacio: & alterū propriū, quo unaquæq; ab occidente ad orientē mouetur, supra alios polos. Octaua sphaera spacio triginta sex milium annorū absoluit circulū: sol uno anno. Quod cum ita sit, & sol ex sententia Aegyptiorū in fine cursus sui non solum redit ad eundē gradum, sed trāseat ad aliam sequentem, fit ut cū octaua sphaera attigerit punctum oriētis, hoc est semicirculi, sol ipse confectas habebit decē & octo mille reuolutiones. cum uerò eadem octaua sphaera absoluet alterum semicirculum usque ad occidentem, sol peractas habebit totidē. Hoc modo supputādo in duabus reuolutionibus octauæ sphaeræ, sol erit in fine semicirculi, qui est ab occidente in orientē: hoc est, in oriēte ubi occidit, & in alijs duabus in eodē fine, ubi etiā occidit. Hæc plana sunt, si quis sciuerit supputare, & adhibuerit sphaerā materialē. Mēphis) Nūc est Messer. Vt Homero dictū est) nono Iliados.

Οὐδ' ὄσ' ἐς ὄρκου μιν ὄρ' προτινάσσει, οὐδ' ὄσα βήβας
 Αἰγυπίας, ὅθι πλείσα δόμοις κτήματα κ' ἴαται,
 Αἰδ' ἰκατέμπλοῖσισι, Δυκκότοισι δ' ἀρ' ἰκάσσει
 Ἄνιρ γινεῖ ἰσοχινύσει σὲ μ' ἴποισι καὶ ὄχλοισι.

Dena

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 35

Dena armatorum millia effundere) Hūc lo-
cum corruptissimum, post Hermolaum & Va-
dianum, nos ex Homero restituimus. & miror
Hermolaum non uidisse dictionem illam *Δύο-
κίοις* significare ducentos. Quare ita legēdum
est, Ducenos armatos milites effundere.

Alexandria) Nora est. retinet enim nomen.

Pelusium) nomen ostij & oppidi, nunc dicti
Damiata.

ARABIA. CAP. X.

Arabia hinc ad Rubrū mare pertinet, sed
illic magis læta & ditior, thure atque o-
doribus abundat: hic nisi quā Casio monte attol-
litur plana & sterilis. portum admittit Azotū,
suarum mercium emporium: quā in altum abit,
adeo cedita, ut ex summo uertice à quarta uigi-
lia ortum solis ostendat.

SCHOLIA.

Admittit) Recte admittit, quia Azotus
non est Arabia, sed potius Idumæa.

A quarta uigilia) duas horas post me-
diam noctem, unde quarta uigilia incipit.

c 2 Syria

SYRIA late littora tenet, terrasq; etiam latius
 Sintrorsus, alijs alijsq; nuncupata nominibus.
 Nam & Cœle dicitur, & Mesopotamia, & Da
 mascene, et Adiabene, & Babylonia, & Iudæa,
 & Sophene. Hinc Palæstina est, quæ tangit A
 rabas cum Phœnice: & ubi se Ciliciæ commit
 tit, Antiochia. olim, ac diu potens: sed cum eam
 regno Semiramis tenuit, longe potentissima. Ex
 operibus certè eius insignia multa sunt. duo ma
 xime excellunt: constituta urbs miræ magnitudi
 nis Babylon, ac siccis olim regionibus Euphrates
 & Tygris immissi. Cæterum in Palæstina est in
 gens & munita admodum Gaza (sic Persæ æra
 rium uocant) et inde nomen est, quòd cum Cam
 byses armis Aegyptum peteret, huc belli & opes,
 & pecuniam intulerat. Est non minor Ascalon.
 Est Ioppe, ante diluuium (ut ferunt) condita: ubi
 Cephea regnasse eo signo accolæ affirmant,
 quòd titulum eius fratrisq; Phinei, ueteres quædã
 aræ cum religione plurima retinent: quinetiam
 rei celebratæ carminibus ac fabulis, seruataq; à
 Perseo Andromadæ, clarū uestigium, belluæ ma
 rinae ossa immania ostentant.

Scholia.

SCHOLIA.

SYria) Nunc Suria. Cœle) id est, caua. hoc enim sonat κοίλη. Mesopotamia) id est, regio sita inter duos amnes. ποταμός enim fluius est. est autem inter Euphratem & Tygrin, nunc dicitur Halapia. Damascene) nunc terra de Damasco. Adiabene) Regio iuxta Euphratem. Babylonia) Chaldæorū.

Palæstina) olim dicta Philestina, quod ibi ædificatæ essent quinque ciuitates Philistinorū. nunc tota Palæstina diuisa est in quinque regiones, Idumæam, Iudæam, Samariam, Galilæam, & regionem trans Iordanem. Tangit Arabas) Arabiam Petræam ab occidente, & Desertam ab oriente. Phœnice) nam post Palæstinam sequitur Phœnicia, uersus septentrionem. Vbi se Ciliciæ committit) id est, prope Ciliciam. Olim ac diu potens) Hęc uerba nō referuntur ad Antiochiam, sed ad Syriam.

Siccis olim) Euphrates & Tygris olim non Chaldæam irrigabant. erat enim regio sicca, nisi cura Semiramidis adiectis fossis ambo fluuij immissi fuissent. Gaza) Nomen est oppidi in Idumæa. Ascalon) oppidum Idumææ. Ioppe) nunc Iassa, portus peregrinorum Hierosolymitanorum.

PHœnicem illustrare Phœnices, solers hominum genus, et ad belli pacisq; munia exitium. Literas, & literarum operas, aliasq; etiam artes, maria nauibus adire, classe confligere, imperitare gentibus, regnum præliumque committunt. In ea est Tyros, aliquando insula, nunc annexa terris defecit, quando ab impugnante quondam Alexandro iacta sunt opera. Vici tenent ulteriora: & adhuc opulenta Sidon, antequam à Persis caperetur, maritimarum urbium maxima. Ab ea ad promontorium Euprosopon duo sunt oppida, Byblos & Boirys. Ultra tria fuerunt, singulis inter se stadijs distantia, locus ex numero Tripolis dicitur. Tum Simyra castellum, & urbs non obscura Marathos. Inde iam non obliqua pelago, sed aduersa adiacens, à terra grandem sinum inflexo tractu littoris accipit. Populi dices circumfident, sius efficit: quia regio fertilis, crebris & nauigabilibus alucis fluminum peruia, diuersas opes maris atque terrarum facili commercio permutat ac miscet. In eo prima est reliqua pars Syriæ, cui Antiochiæ cognomen additur. Et in ora
eius

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 59

eius urbes Seleucia, Paltos, Beritos, Laodicia, Arados. amnesq; inter eas eunt, Lichos & Hypatos & Orontes. tum mons Amanus: & ab eo statim Myriandros, & Cilices.

SCHOLIA.

TYros) Nunc Sur. erat ciuitas Christianorum, sed Turcæ deleuerunt eam, & seruãnt portum, qui uocatur El porto de Sur. Sidon) Nunc est Sidoni. Biblos) Gaëta nunc. Tripolis) nunc Tripol de la Suria.

Marathos) nunc Margath. Seleucia) hodie Solda. Paltos) hodie Gibel. Beritos) nunc est Baruth, portus Damasci. Laodicia) Liche hodie. Orontes) fluuius, nunc Tarfaro.

Mons Amanus) in fine Syriæ.

CILICIA. CAP. XIII.

AT in recessu intimo locus est magni aliquando discriminis fusorum ab Alexandro Persarum, fugientis que Darij spectator, ac testis. Nunc ne minima quidem, tunc ingenti urbe celebris: Issos fuit, & hac re sinus Issicus dicitur. Procul inde Amanoides promontorium, inter Pyrami Cydnumq; fluuios iacet. Pyramus Isso prior, Malio præterfluit. Cydnus

ultra per Tarsum exit. Deinde urbs est olim à Rhodijs, Arguuisq; post piratis Pompeio assignate possessa: nunc Pompeiopolis, tunc Solce iuxta in paruo tumulo Arati poetæ monumētum, ideo referendum, quia ignotum quam ob causam iacta in id saxa dissiliunt. Non longe hinc Corycos oppidum, portu saloq; incingitur, angusto tergo re continenti adnexum. Suprà specus est, nomine Corycius, singulari ingenio, ac suprà quam ut describi facile possit eximius. Grandi nanque hiatu patens, montem littori appositum, et decem stadiorum cliuo satis arduum, ex summo statim uertice aperit. Tunc alte demissus, & quantū demittitur amplior, uiret lucis pubentibus undique, & totum se nemoroso laterum orbe complectitur: adeò mirificus ac pulcher, ut mentes accedētium primo aspectu consternat: ubi contemplati durauere, non satiet. Vnus in eum descensus est, angustus, asper, quingentorum & mille passuū, per antenas umbras, & opaca syluæ quiddam agreste resonantis, riuus hinc atque illinc fluitantibus. Vbi ad ima peruentum est, rursus specus alter reperitur ob alia dicendus. Terret ingredienti sonitu cymba'orum, diuinitus & magno fragore

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 42

gore crepitantium. Deinde aliquandiu perspicuus, mox & quo magis subitur obscurior, ducit ausos penitus, atq; quasi cuniculo admittit. Ibi ingens amnis ingenti fronte se extollens, tantummodo se ostendit: & ubi magnum impetum breui alueo traxit, iterum demersus absconditur. Intra spacium est, magis quam ut progredi quispiam ausit horribile, & ideo incognitum. Totus autem augustus, & uere sacer, habitariq; a dijs et dignus & creditus. Nihil non uenerabile, & quasi cum aliquo numine se ostentat. Alius ultra est, quem Typhoneum uocant, ore angusto, & multum (ut experti tradidere) pressus: & ob id assidua nocte suffusus, neque unquam perspicui facili. sed quia aliquando cubile Typhonis fuit, & quia nunc demissa in se confestim exanimat, natura fabulaq; memorandus. Duo deinde promontoria sunt, Sarpedum, finis aliquando regni Sarpedonis: & quod Ciliciam a Pamphilia distinguit, Anemurium. Inter que ea Celendris, & Natidos, Samiorum colonia: sed Celendris Sarpedoni propior.

ISfos) Nunc Laiassa. Pyramus Iffo prior) si procedas uersus ortum. Mallon) nunc Malo. Tarsum) Nunc Tarso. Cliuo) Cliuus, descensus est. Lucis pubentibus) Lu cos habet pubentes, id est, uirentes. Contem plari durauere) id est, deposuerunt metū, quem contrahunt primo aspectu. Cymbalorum) *κύμβαλον*, inquit Hesychius, est *ἰδιος ὄργανον μουσικῆς*, species organi musici. Ducit ausos peni- rus) Hic locus à nobis quoque restitutus est, le- gendum enim Penitius. Typhonis) Hic fuit Gigas, cuius aspectu uersi sunt dii in uaria ani malia.

PAMPHILIA. CAP. XIII.

IN Pāphilia est Melas nauigabilis fluuius. Op pidum syda, et alter fluuius Eurymedon. Ma- gna apud eum Cymonis Atheniensium ducis ad uersus Phœnicas & Persas naualis pugna atque uictoria fuit. Mare, quo pugnatum est, ex edito admodum colle prospectat Aspendos, quam Argiui condiderant, possedere finitimi. Deinde alij duo ualidissimi fluuij, Oestro & Catara- tes. Oestros nauigari facili: hic quia se præcipi- tat, ita dictus, Inter eos Perga est oppidum: & Diana,

Dianæ, quam ab oppido Pergeam uocant, templum. Trans eosdem mons Sardemissos, & Phaselis à Mopso condita, finis Pamphiliæ.

SCHOLIA.

Decimum quartum Caput nihil habet, quod egeat sudoribus nostris, propterea prætermisimus.

LYCIA. CAP. XV.

Lycia continuò, cognominata à Lyco rege Pandionis filio, atque (ut ferunt) infestata olim Chimææ ignibus. Sydæ portu, & Tauri promontorio grandem sinum claudit. Taurus ipse ab Eois littoribus exurgens, uastè satis attollitur. Deinde dextro latere ad septentrionem, sinistro ad meridiem uersus, it in occidentem relictus & perpetuo iugo: magnarumq; gentium, qua dorsum agit, terminus. Vbi terras dirimit, exit in pelagus. Idem autem & totus, ut dictus est, dicitur, etiã quã spectat orientem. deinde Hæmodes, & Caucasus, & Paropamisus. Tum Cassæ pylæ, Niphates, & Armeniæ pylæ: & ubi iam nostra maria cõtingit, Taurus iterũ. Post eius
promontorium

promontorium flumen est Lymira, & eodem nomine ciuitas: atque ut multa oppida, sic præter Pataram non illustria. Illam nobilem facit delubrum Apollinis: quondam opibus, & oraculi fide, Delphico simile. Vltrà Xanthus flumen, & Xanthos oppidum, mons Cragus: & quæ Lyciam finit, urbs Telmisos.

SCHOLIA.

CHymeræ) Chymæra ramentum Tauri montis. Dextro latere) Ad Imañ montem refertur. Sinistro ad Meridiem) Ad Damasium montem, Tauri ramentum.

Magnarum gentium) Sericæ regionis Gymnosophistarum, Caspicæ, Sachæ, Bactrianorum, Sogdianorum, Ariæ, Drangianæ, Gedrosiæ, Arachosiæ, Margianæ, Hyrcanæ, Carmanianæ, Parthiæ, Mediæ, Persidis, Assyriæ, Susianæ, Mesopotamiæ, Armeniæ maioris & minoris, Ciliciæ, Pamphylæ, et Lyciæ: ubi exit in Pelagus. Qua spectat ad Orientem) Dicitur Taurus semper uersus orientem. Hæmodes) Vbi incipit ramentum Imai montis. Caucasus) Prope Albaniam & Iberiam, inter Hyrcanum mare & Pontum Euxinum. Paropamisus) E regione Bactrianæ & Ariæ. Caspicæ pylæ)

pylæ) ad mare Hyrcanum, siue Caspium. Ni
phates) ad mediam Parthiam, & Hyrcaniam.

Armeniæ pylæ) ad Armeniam maiorem.

Et ubi iam nostra maria attingit) in Lycia.

Post eius promontorium) eius Tauri. nam in
Lycia ubi exit in mare, Taurus, sicut in princi
pio uocatur. Pataram) Patera nunc. Ab hac
regione usque ad Bithyniam, est Asia minor,
quæ nunc dicitur Anatolia, siue Turchia.

CARIA. CAP. XVI.

CAria sequitur. *Habitator incertæ originis.*
Alij indigenas: sunt qui Pelasgos, quidam
Cretas existimant. gens usque eò quondam ar
morum pugnae que amans, ut aliena etiam bella
mercede agerent. Hic castella aliquot sunt. Dein
de promontoria duo; Pedalium & Crya: & se
cundum Calbin amnem Caunus oppidum, uale
tudine habitantium infame. Inde ad Alicarnas
son hæc adiacent: Rhodiorum aliquot coloniæ,
portus duo, Gelos, & cui ex urbe quam ample
ctitur Thissamissa cognomen est. Inter eos oppi
dum Larumna, & Pandion collis in mare emis
sus. Tum tres ex ordine sinus, Thymnias, Sche
nus, Bubeßus. Thymniæ promontorium Aphro
disium

disium est. Schenus ambit Hilam, Bubessus Cynotum, Gnidus in cornu peninsulae: interq; eam & Ceramicum sinum in recessu posita Euthane. Alicarnassos Argiuorum colonia est: & cur memoranda sit, praeter conditores Mausoleum efficit, regis Mausoli monumentum, unum de miraculis septem, Artemisiae opus. Trans Alicarnasson illa sunt, littus Leuca: urbes, Mindus, Aeryanda, Neapolis. sinus Iasius, & Basilicus. Iasio est Bargylos.

SCHOLIA.

CAria) pars Asiae minoris prima. (Valetudine habitantium) pallent omnes ibi. (Rhodiorum aliquot coloniae) Est enim Rhodus insula e regione Cariae. Gnidus) Promontorium est, nunc Cabo de Chio.

IONIA. CAP. XVII.

Post Basilicum Ionia aliquot se ambagibus sinuat. Et primum a Possidio promontorio inflexum inchoans, cingit oraculum Apollinis, dictum olim Branchidae, nunc Didymi: Miletum, urbem

urbem quondam Ionæ totius, belli pacisq; artibus principem, patriam Thaletis astrologi, et Timothei musici, & Anaximandri physici, aliorumq; ciuium inclytis ingenijs merito inclytam, utcunq; Ioniam uocant: urbem Hyppin, amnis Mæandri exitum: Latmum montem, Endymionis à Luna (ut ferunt) adamati fabula nobilem. Deinde rursus inflexa cingit urbem Prienen, & Gessi fluminis ostium: mox que ut maiore circuitu, ita plura complectitur. Ibi est Panionium sacra regio, & ob id eo nomine appellata, quòd eam communiter Iones colunt. Ibi à fugitiuis, ut aiunt, condita (nomē famæ annuit) Phygela. Ibi Ephesus, & Dianæ clarissimum templum, quòd Amazones Asia potitæ consecrassè traduntur. Ibi Caystros amnis, ibi Lebedos, Clariq; Apollinis sanum, quod Manto Tiresiæ filia, fugiens uictores Thebanorū Epigonos: & Colophon, quā Mopsus eiusdem Mantus filius statuit, ad promontoriū quo sinus clauditur, quod altera parte aliū quē Smyrnæū uocat, efficit, angustisq; ceruicibus reliqua extēdit. Inde latius abit in peninsulæ faciē: super angustias, hinc Teos, illinc Clazomena: & quia terga iungunt cōfinio adnexa maris,

maris, diuersis frontibus diuersa maria prospiciant. In ipsa peninsula est Coryna. In sinu Smyrnaeo est Thermodon amnis, & urbs Leuca: extra eum, Phocis, Ionicae ultima.

SCHOLIA.

Ionia) Asiae minoris pars, nunc dicta quae, cum prouincia Turcae. Vt cunque Ioniam uocant) Ad Miletum refertur: nunc Melasa. Amazones) Inter Iberos, & Hyperboreos. In ipsa peninsula) Inter Teos & Smyrnam: quae nunc Lamires.

AEOLIS. CAP. XVIII.

Proxima regio, ex quo ab Aeolis incolae cepit, Aeolis facta, ante Mysia: & qua Helle spontum attingit, Troianis possidentibus Troas fuit. Primam urbem a Myrino conditore Myrnam uocant. Sequentem Pelops statuit, uicto Oenomaio reuersus ex Graecia: Cymen nominavit. pulsus qui habitabant, dux Amazonum Cyme. Supra, Caycus inter Eleam decurrit, & Pytanem illam, quae Archesilam tulit; nihil affirmantis

mātis Academiae clarissimū antistitē. Tum in pro-
 montorio est Canna oppidum: quod præterue-
 ritos sinus excipit non paruus, sed longè ac molli-
 ter flexus, retrahensq; paulatim oras usq; ad ima
 montis Idae. Isthmos paruis urbibus aspersus est,
 quarum clarissima est Cistena. Gremio interio-
 re campus Thebæ nomine, Adrimition, Asty-
 ram, Etessam oppida, eodem quo dicta sunt ordi-
 ne adiacentia, continet. In altero latere Antan-
 drum. Duplex causa nominis iactatur. Alij Asca-
 nium Aeneæ filium cum ibi regnaret, captum à
 Pelasgis ea se redemisse commemorāt: Alij ab ijs
 putant conditam, quos ex Andro insula uis et se-
 ditio exegerat. Hi Antandrum quasi pro Andro,
 illi quasi pro uiro accipi uolunt. Sequens tractus
 tangit Gargara, & Asson, Aetolorum colonias.
 Tum sinus alter Ἀχαιῶν λιμὴν non longè ab
 Illo littora incuruat, urbe, bello, excidioq; claris-
 sima. Hic Sigæum fuit oppidum, hic Achiuorum
 fuit bellantium statio. Huc ab Idaeo monte demis-
 sus Scamander exit, & Simois, fama quàm natu-
 ra maiora flumina. Ipse mōs uetere Diuarum cer-
 tamine, & iudicio Paridis memoratus, orientem
 solem aliter quàm in alijs terris solet aspici osten-

tat. Nanque ex summo uertice eius speculanti-
 bus, penè à media nocte sparsi ignes passim mica-
 re, & ut lux appropinquat, ita coire, ac se cõiun-
 gere uidentur: donec magis magisq; collecti, pau-
 ciores subinde, & una ad postremum flamma ar-
 deant. Ea cum diu clara & incendio similis efful-
 sit, cogit se, ac rotundat, & fit ingens globus.
 Diu is quoque grandis, & terris adnexus appa-
 ret: deinde paulatim decrescens, & quanto de-
 crescit eo clarior: fugat nouissime noctem, & cū
 diè iam sol factus, attollitur. Extra sinum sunt
 Rhetæa littora, Rhetæo & Dardania claris urbi-
 bus: Aiakis tamen sepulchro maxime illustria.
 Ab his fit arctius mare: nec iam abluit terras, sed
 rursus diuidens angusto Hellepontifreto, littus
 obuium findit: facitq; ut iterum terræ, quæ fluit,
 latera sint.

SCHOLIA.

A Eolis) Pars Asiæ minoris. Myrinam)
 Sebastopolis nunc dicta. Sequentem
 Pelops statuit. Victo Oenomac reuer-
 sus ex Græcia, Cymè nominauit, pulsus qui ha-
 bitarant, dux Amazonū Cyme) Hæc uerba fen-
 sum

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 54

sum aliquem habet, si ubi est Statuit, ibi perio-
 dum feceris. Academiae nouae. nam ueteris
 princeps fuit Plato. Ἀκαδημία) Graecorum
 portus. Sigaeum) oppidum & promonto-
 rium: nunc caput Sanctae Mariae. Hellepon-
 ti) Turcae ex parte Asiae Hellepontum uocant
 Brachium Sancti Georgii.

BITHYNIA. CAP. XIX.

INterius Bithyni sunt, & Mariandyni. In
 ora Graeciae urbes, Abydos & Lampsacum,
 Parion & Priapos. Abydos magni quondam a-
 moris commercio insignis est. Lampsacum Pho-
 caeis appellantis nomen ex eo traxit, quod
 consulentibus, in quas nae terras potissimum ten-
 derent, responsum erat, ubi primum fulsisset,
 ibi sedem capefferent. Tum rursus fit aper-
 tius mare Propontis. In id Granicus effun-
 ditur: pugna quae primum inter Persas & Ale-
 xandrum fuit, nobilis. Trans amnem sedet in cer-
 uice peninsulae Cyzicum: nomen Cyzicus indi-
 dit, quem a Minyis imprudentibus, cum Colchos
 peterent, fusum acie caesumque accepimus. Post
 Placia, & Scylace, paruae Pelasgorum coloniae.

Quibus à tergo imminet mons Olympus: ut incolæ uocant, Mysius. is flumen Rhyndacum in ea quæ sequuntur, emittit. Circà angues nascuntur immanes: neq; ob magnitudinem modo, sed ob id etiam mirabiles, quòd ubi in alueum eius æstus solemq; fugerunt, emergunt atque hiant: superuolantesq; aues, quamuis altè & perniciter ferantur, absorbent. Trans Rhyndacum est Daschylos, & quam Colophonij collocauere Myrlea. Duo sunt inde modici sinus. Alter sine nomine Cion amplectitur, Phrygiæ haud longe iacētis opportunissimum emporiū: Alter Olbianos. In promontorio fert Neptuni fanum, in gremio Astacon, à Megarensibus cōditam. Deinde priores terræ iterum iacent, exituriq; in Pontum pelagi canalis angustior. Europam ab Asia stadijs quinque desternat Thracius (ut dictum est) Bosphorus. Ipsis in faucibus oppidum, in ore templum est. oppidi nomen Chalcedon: autor Archias, Megarensium princeps. Templi numen Iupiter, conditore Iafone. Hic iam sese ingens Pontus aperit (nisi qua promontoria sunt) huc atque illuc, longo rectoq; limite extentus, sinuatus cætera. Sed quia contrà minus quàm ad læuā et dexteram

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 59

teram abscessit mollibus fastigijs, donec angustos utrinque angulos faciat, inflectitur ad formam Scythici arcus, maxime incuruus, brevis, atrox, nebulosus, raris stationibus, non molli neque arenoso circumdatus littore, uicinus aquilonibus: & quia non profundus est, fluctuosus atq; feruens. Olim excolentium sæuo admodum ingenio Axenus, post commercio aliarum gentium mollitis ali quantum moribus, dictus Euxinus. In eo primum Mariandyni urbem habitant, ab Argiuo (ut ferunt) Hercule datam, Heraclæa uocitatur. id fæmæ fidem adiecit. Iuxta specus est Acherusia, ad manes (ut aiunt) peruius, atque inde extractum Cerberum existimant.

SCHOLIA.

Bithyni) extra Asiam minorem: sed Turcæ maiores dicuntur. Lampſacum) Nunc Circe. Parion) hodie Parisa. Cyzicum) uulgò Spiga. Dascylos) Diasquilos hodie.

PAPHLAGONIA. CAP. XX.

Tvm Tios oppidum, Milesiorum quidem colonia: sed iam soli gentisq; Paphlagonum.

d 3 Quorum

Quorum in littoribus penè medijs, promontoriũ
est Carambis. Cura Parthenius amnis, urbesq;
Sesamus, & Cronna, & à Cythoro Phryxi fi-
lio posita Cythoros. Tum Cimolis accolitur: &
quæ Paphlagoniam finit, Armene.

SCHOLIA.

Tios)nunc Tio. Cronna)nunc Coma-
na. Cimolis)nunc Cinopolis.

CHALYBES. CAP. XXI.

CHalybes proximi clarissimas habent A-
myson, & Synopen, Cynici Diogenis pa-
triam. Amnes, Halyn & Thermodonta. Secun-
dum Halyn urbs est Lycasto: à Thermodonte cã
pus, in eo fuit Themiscyrum oppidum. Eucere &
Amazonum castra. Ideo Amazonum uocant.
Tibareni Chalybas attingunt, quibus in risu lu-
sũ que summũ bonum est. Ultra Carambim Mos-
synceci, turres ligneas subeunt, notis corpus om-
ne persignant, propatulò uescuntur, promiscuè
concumbunt. Et palàm reges suffragio deligunt,
uinculisq; & arctissima custodia tenent: atq; ubi
culpam

culpam prauè imperando meruere, inedia diei to-
 tius afficiunt. Cæterum asperi, inculti, pernoxij
 appulsis: deinde minus feri. Verum & hi incondi-
 ditis moribus, Macrocephali, Discheri, Buxedi.
 Raræ urbes, Cerasus & Trapezus maxime illu-
 stres. Inde is locus est, ubi finè ductus à Bospho-
 ro tractus accipit, atque inde se in sinu aduerso
 litoris flexu attollens, angustissimum Ponti fa-
 cit angulum. Hic sunt Colchi. Hinc Phasis erū-
 pit. Hic eodem nomine, quo amnis est, Atheni-
 stagora Milesio deductum oppidum. Hic Phry-
 xi templum, & lucus, fabula uetere pellis aureæ
 nobilis. Hinc orti montes, longo se iugo, & do-
 nec Rhiphæis coniungantur exporrigunt: qui al-
 tera parte in Euxinum & Mæotida & Tanain,
 altera in Caspium pelagus obuersi, Ceraunij di-
 cuntur. Idem aliubi Taurici, Moschi, Amazoni-
 ci, Cassij, Coraxici, Caucafi, ut alijs alijs ue ap-
 positis gentibus, ita alijs alijsq; dicti nominibus.
 At in primo flexu iam curui litoris oppidum est,
 quod Græci mercatores constituisse: & quia cū
 cæca tempestate agerentur, ignaris quæ terra es-
 set, cygni uox notam dederat, Cygnū appellas-
 se dicuntur. Reliqua eius, feræ incultæ que gētes,

uaſto mari aſſidentes tenent, Melanchlæni: Terreſtria, Sexſolytæ, Coraxi, Phthirophagi, Heniochi, Achæi, Cercetici. Et iam in cõſinio Mæotidis Syndones. In Heniochorum finibus, Dioſcurias, à Caſtore & Polluce pontum cum Iſſone ingreſſis: ſyndos, in Sydonum ab ipſis terrarum cultoribus condita eſt. Obliqua tunc regio, & in latum modice patens, inter Pontum paludemq; ad Boſphorũ excurrit. quæ duobus alueis in lacum & in mare profluens, Corocondamam peninſulam reddit. Quatuor urbes ibi ſunt, Hermaſſa, Cepœ, Phanagoria, & in ipſo ore Cimmerium. Hac ingreſſos lacus accipit, longe lateq; diffuſus, qua terras tangit incuruo circumdatus littore, qua mari propior eſt (niſi ubi aperitur) quaſi margine obductus, citra magnitudinẽ, propè Ponto ſimilis. Oram quæ à Boſphoro ad Tanaim uſque deſlectitur, Mæotici incolunt, Toreatæ, Arrichi, Phicores, & oſtio fluminis proximi Iaxamathæ. Apud eos eaſdem artes ſceminæ, quas uiri exercent, adeo ut ne militia quidem uacent. Viri pedibus inharant, ſagittisq; depugnant: illæ equeſtre prælium ineunt. Nec ferro dimicant: ſed quos laqueis intercepere, trahendo conficiunt.

conficiunt. Nubunt tamen: uerum ut nobiles habeantur, non in ætate modus est: nisi quæ hoste interemere, uirgines manent. Ipse Tanais ex Rhiphæo monte deiectus, adeò præceps ruit, ut cum uicina flumina, tum Mæotis & Bosphorus, tum Ponti aliqua, brumali rigore durentur, solus æstus hyememq; iuxta ferens, idem semper, & sublimis incitatusq; decurrat. Ripas eius Sauromatæ, & ripis hærentia possident. Vna gens, aliquot populi, & aliquot nomina. Primi Mæotici *γυαίνορατόμειροι*. Regna Amaronum: fecundos pabulo, ad alia steriles nudosq; campos tenent Budini. Geloni, urbem ligneam habitant. Iuxta Thyrsagetæ Turcæ que, uastas syluas occupant, aluntur que uenando. Tum continuis rupibus, latè aspera & deserta regio, ad Arymphæos usque permittitur. his iustissimi mores. pro domibus nemora, alimenta baccae, & maribus & sceminis nuda sunt capita. Sacri itaque habentur, adeoq; ipsos nemo de tam feris gentibus uiolat, ut alijs quoque ad eos confugisse pro Asylo sit. Ultra surgit mons Rhiphæus, ultra que eum iacet ora quæ spectat Oceanum.

SCHOLIA.

A Myson) nunc Quinopoli. Synopen) Hodie Synopi. Cærasus) Cæraso nunc. Trapezus) Trapezonda. Hac ingressos lacus) Paludem Mæotida intelligit, quæ nunc dicitur El Mar Negro. Sauro mata) Sarmatæ, nunc magni Bulgari. Γυναικοκρατούμενοι id est, mulieribus subiecti.

POMPONII MELAE DE SITU
Orbis Libri primi, FINIS.

✠ P O M P O N I I

MELAE DE SITV ORBIS

Liber Secundus.

SCYTHIA EVROPEA. CAP. I.

ASIÆ in nostrum mare Tan-
naim que uergentis, quem di-
xi, finis ac situs est. At per
eundem anhem in Mœotida
remeantibus, ad dextram Eu-

ropa est modo, sinistro latere in nauigantium ap-
posita, ac Rhiphæis montibus (nam & huc illi
pertinent) proxima, cadentes assiduè niues adeò
inuisa efficiunt, ut ultrà ne usum quidem inten-
dentium admittant. Deinde est regio ditis admo-
dum soli, inhabitabilis tamen: quia Gryphi sæuū
& pertinax ferarum genus, aurum terra penitus
egestum mirè amant mirèq; custodiūt, & sunt in-
festi attingentibus. Hominum primi sunt Scythæ:
Scytharumq;, queis singuli oculi esse dicuntur,
Arimaspi, Ab eis Esbedones, usque ad Mœotida.

Huius

Huius flexū Buges amnis secat. Agathyrsi et Sauromatæ ambiunt : quia pro sedibus plaustra habent, dicti Hamaxobitæ. Obliqua tunc ad Bosphorum plaga excurrens, Ponto ac Mœotide includitur. In paludem uergentia Satarchæ tenent. In Bosphorū Cimmericum oppida, Myrmeciō, Panticapæum, Theodosia, Hermisium. In Euxinum mare, Taurici: super eos, sinus portuosus, et ideo καλὸς λιμὴν appellatus, promontorijs duobus includitur. Alterum, κριῶν μέτωπον uocant, Carambico, quod in Asia diximus, patet aduersum: Partheniō alterum. Oppidum adiacet Cheronesus, à Diana (si credatur) conditum: et Nymphæo specu, quod in arce eius Nymphis sacratū est, maxime illustre. Subit tum ripam mare: & donec quinque milia passuum absit à Mœotide, refugientia usque subsequens littora, quæ Satarchæ & Taurici tenēt, peninsulam reddit. Quod inter paludem & sinum est, Taphræ nominatur. Sinus Carcinites. In eo urbs est Carcine: quam duo flumina, Gerros & Hypacyris, uno ostio effluentia attingunt: uerū diuersis fontibus, et aliunde delapsi. Nam Gerros inter Basilidas & Nomadas euoluitur. Syluæ deinde sunt, quas ma
ximas

ximas hæ terræ ferunt. & Panticapes, qui Nomadas Georgosq; determinat. Terra tum longè distenta excedens, tenui radice littori adnectitur. Post spaciōsa modicè, paulatim se ipsa fastigiat, & quasi in mucronem longa colligens latera, facie positi ensis alleccta est. Achilles infesta classe mare Ponticum ingressus, ibi ludicro certamine celebraße uictoriã, & cum ab armis quies erat, se ac suos cursu exercitauisse memoratur. Ideo dicta est $\Delta\rho\acute{o}\mu\omicron\varsigma\ \alpha\chi\acute{\iota}\lambda\lambda\epsilon\omicron\varsigma$. Tum Borysthenes gentem sui nominis abluit, inter Scythiæ amnes amoenissimus: turbidis alijs, liquidissimus defluit, placidior quàm cæteri, potari que pulcherrimus. alit lætissima pabula, magnosq; pisces: quibus & optimus sapor, & nulla ossa sunt. Longè uenit, ignotis que ortus è fontibus, quadraginta dierum iter alueo stringit: tantoq; spacio nauigabilis, secundum Borysthenida & Olbida Græca oppida egreditur. Callipidas Hypanis includit. Ex grandi palude oritur, quam Matrem eius accolæ appellant: et diu qualis natus est defluit. Tãdem non longè à mari, ex paruo fonte, cui Exampeo cognomen est, ad eò amaras aquas accipit, ut ipse quoq; iam sui dissimilis, & non dulcis hinc defluat.

fluat. Axiaces proximus intra Callipidas Axiacasq; descēdit. Hos ab Istrictis Tyra separat, surgit in Neuris: quā exit, sui nominis oppidū attingit. At ille qui Scythiæ populos à sequentibus dirimit, apertis in Germania fontibus, alio quā de-
 finit nomine exoritur. Nam per inmania magna r. in gentium diu Danubius est: deinde aliter appellantis accolis, Ister fit: acceptisq; aliquot annibus, ingens iam, & eorum qui in nostrum mare decidunt, tantum Nilo minor, totidē quot ille ostijs, sed tribus tenuibus, reliquis navigabilibus, effluit. Ingenia cultusq; gentium differunt. Essedones funera parentum læti, & uictimis ac festo coitu familiarium celebrant. Corpora ipsa laniata, & cæsis pecorum uisceribus immixta epulando consumunt. Capita ubi fabrè expoliuere, auro cincta pro poculis gerunt. Hæc sunt apud eos ipsos pietatis ultima officia. Agathyrsi ora artusq; pingunt: ut quique maioribus præstat, ita magis uel minus. Cæterum iisdem omnes notis, & sic ut ablui nequeat. ~~Sarmata~~ auri & argenti, maximarum pestium ignari, uice rerum commercia exercent. Atq; ob sæua hyemis admodum assidua, demersis in humum sedibus,
 specus

Tataricæ

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 63

specus aut suffossa habitant; totum braccati corpus: & nisi, qua uident, etiam ora uestiti. Tauri Iphigeniæ & Orestis aduentu maxime memorati, immanes sunt moribus, immanemq; famam habent, solere pro uictimis aduenas cedere. Basilidis ab Hercule & Echidna, generis principia sunt: mores regij, arma tantum sagittæ. Vagi Nomades, pecorum pabula sequuntur: atque ut illa pecori durant, ita diu statam sedem agunt. Colūt Georgi exercentq; agros: Axiacæ furari quid sit, ignorant: ideoq; nec sua custodiunt, nec aliena contingunt. Interius habitantium ritus asperior, & incultior regio est. Bella cædes que amant, mosq; est bellantibus, cruorem eius, quem primum interemerunt, ipsis è uulneribus ebibere. Ut quisque plures interemerit, ita apud eos habetur eximus. Cæterum expertem esse cædis, inter opprobria uel maximum. Ne fœdera quidem incruenta sunt; Sauciant se, qui paciscuntur, exemptum que sanguinem, ubi permiscuere, degustant. Id putant mansuræ fidei pignus certissimum. Inter epulas, quot quisque interfecerit referre, latissima & frequentissima mentio: binis que poculis, qui plurimos retulere, perpotatis inter

interlocantur interloquantur: is honos præcipuus est. Pocula ut
des Effedones parentum, ita inimicissimorum capitibus
 expoliunt. Apud Anthropophagos ipsæ etiã
 epulæ uisceribus humanis apparantur. Geloni,
 hostium cutibus equos, sēq; uelāt; Allos reliqui cor
 poris, se capitum. Melanchlænis atra uestis, et ex
 ea nomē. Neuris statum singulis tempus est; quo
 si uelint, in lupos, iterumq; in eos qui fuere, mu
 tentur. Mars omnium deus; Et pro simulachris en
 ses *† rinctoria* tentoria dedicant, hominesq; pro uicti
 mis feriunt. Terræ latè patent, & ob exceden
 tia ripas suas plerunque flumina, nusquam non ad
 pabula fertiles; Alicubi usque adeo steriles ad cæ
 tera, ut qui habitant, lignorum egentes, ignes of
 sibus alant.

PETRI IOANNIS OLIVARII

Valentini in Libri secundi

CAP. I.

SCHOLIA.

AC per eundem amnem in Mærotida re
 meantibus ad dextram Europa est mo
 do, sinistro latere in nauigantium ap
 posita.) Alia lectio habet, Ac per eundem amnē

CVM SCHOLIIS OLIVARIÏ. 63

in Mæotida remeantibus, ad dexteram Europa est, modo sinistro latere in nauigantium ap-
 posita. Locus est subobscurus, siue sequutus sue
 ris priorem lectionem, siue posteriorē. Dicam
 tamē quod sentio. Si quis ex fonte Tanais, per
 Tanaim in Mæotida redierit, reuerā Europam
 relinquet ad dexterā amnis: sed si quis ex fon-
 te usq; ad paludem nauigauerit, non est dubiū,
 quin remigantes ad sinistram eandem relin-
 quent. Scythæ) Europei, hoc nomine Scy-
 tharum continentur Sarmatæ superiorēs, qui
 nunc sunt Poloni & Rutheni, siue Russi, siue
 Roxani: & Podolia regio, & Chersonesus
 Taurica, quæ nunc Tartaria minor dicitur.

Sauromatæ) Sarmatæ, dixi eos esse Polonos
 maiores & minores. *καλὸς λιμήν*) id est, bo-
 nus portus. *κρητὸν μίτωπον*) arietis frontem.

Basilides) Vualachi nunc, Nomades quoque
 usque ad Istrum fluuium. à Tauricis usque ad
 istrum est Vualachia, quam olim habitauerunt
 Getæ, *Ἀρόμος Ἀχιλλεύος*. Inter Scythiæ) Dixi à
 fontibus Tanais usque ad Danubium uocari
 regionem Scythicam, uocabulo uniuersali.

At ille) Danubius est, qui Scythiam, siue Vua-
 lachiam, siue Tartaros minores. A sequenti
 bus populis dirimit) à Bulgaris & Bosinis.

Apertis in Germania fontibus) Oritur Danū-
 bius in Abnobia Germaniæ mōte. Nam per
 immania magnarum gentium) Per Austriam,
 e Vngariam;

Vngariam, quarum altera dicitur Pannonia superior, hoc est Austria: altera Vngaria inferior. per Mysiam, inter Bulgaria & Vualachia usque ad Pontum. Deinde aliter appellanti bus) Dicitur Ister ab Aria ciuitate Vualachia usque ad Pontum.

THRACIA. CAP. II.

His Thracia proxima est, eaq; à Pontici lateris fronte usque in Illyricos penitus immissa, quâ latera agit, Istro pelago que contingitur. Regio nec caelo læta, nec solo: & nisi quæ mari propior est, infœcunda, frigida, eorum que quæ seruntur, malignè admodum patiens. Rarò usquam pomiferam arborem, uitem frequentius tolerat: sed nec eius quidem fructus maturat ac mitigat, nisi ubi frigora obiectu frondium cultores arcuere. Viros benignius alit, non ad speciem tamen: nam & illis asper atque indecens corporum habitus est: cæterum ad ferociam, & numerum, ut multi immitesq; sint, maxime ferax. Paucos annes, qui in pelagus euadunt, uerum celeberrimos Hebrum, Neston, & Strymona emittit. Montes interior attollit, Hæmon & Rhodopen,

&

Orbelon, sacris Liberi patris, & cœtu Mæna
 dum Orptheo primum initiante celebrat^{is}. E qui
 bus Hæmus in tantum altitudinis abit, ut Euxi-
 num & Adriam ex summo uertice ostendat.
 Vna gens Thraces habitant, alijs alijsq; præditi
 & nominibus, & moribus. Quidam feri sunt, et
 ad mortem paratissimi, Getæ utique. In uaria opi-
 nio perficit. Alij redituras putant animas obeun-
 tium: Alij etsi non redeant, non extinguunt tamen,
 sed ad beatiora transire: Alij emori quidem, sed
 id melius esse, quàm uiuere. Itaque lugentur apud
 quosdam puerperia, nati que desistent: Fune-
 ra contra festa sunt, & ueluti sacra, cantu, lu-
 suq; celebrantur. Ne scæminis quidem segnis est
 animus. super mortuorum uirorum corpora in-
 terfici, simulq; sepeliri, uotum eximium habent.
 Et quia plures simul singulis nuptæ sunt, cuius id
 sit decus, apud iudicatuos magno certamine af-
 fectant. Moribus datur, est que maxime lætum,
 cum in hoc contenditur, uincere. Mærēt aliæ uo-
 cibus, & cum acerbissimis planctibus efferunt.
 At quibus consolari eas animus est, arma, opesq;
 ad rogos deferunt, parati que (ut dicunt) cum
 fato iacentis, si detur in manus, uel pacisci,

uel decernere, ubi nec pugna, nec pecuniæ locus sit, manentq; dominas proci. Nupturæ uirgines non à parentibus uiris traduntur, sed publicè aut locantur ducendæ, aut uaneunt. Virum fiat, ex specie et moribus causa est. Probæ formosæq; in precio sunt: cæteras qui habeant, mercede quæruntur. Vini usus quibusdam ignotus est: epulantibus tamen ubi super ignes, quos circumfident, quædam semina ingesta sunt, similis ebrietati hilaritas ex nidore contingit. In littoribus Istro proxima est Istropolis: deinde à Milesijs deducta Galatis, & Tritonice, & portus Caria, & Tiristris promontorium, quod præteruectos alter Ponti angulus accipit aduersus Phasiaco: & nisi amplior foret, similis fuit. Hic Bizonem motu terræ intercidit. Est portus Crunos: urbes, Dionysiopolis, Odesos, Messembria, Anchialos: & intimo in sinu, atque ubi Pontus alterum sui flexum angulo finit, magna Apollonia. Recta dehinc ora, nisi quòd media fermè in promontorium, quod Thinniam uocant, exit & incuruis contra se littoribus obtenditur, urbemq; sustinet Halmidesson, & Phileas, & Phinopolim. Hactenus Pontus. deinde est Bosphorus, & Propontis. In

ris. In Bosphoro Byzantiū: in Propontida Selymbria, Perinthus, Bathynis: amnesq; qui interfluūt, Erginus & Atyras. Tum Rhefo regnata quondā pars Thraciæ, & Bysanthe Samiorum, & ingens aliquādo Cypsella. Post locus, quem Graij μαγνὸν τειχῶν & appellant, & in radice magnæ peninsulae sedens Lysimachia. Terra, quæ sequitur, nusquam lata: atque hic arētissima, inter Hellespontum, Aegæumq; procurrat. Angustias Isthmon, frontem eius Mastusiam, totam Chersonesum appellant. Ob multa memorabilis est. In ea flumen Aegos, naufragio classis Atticæ insigne. Est & Abydo obiacens Sestos, Leandri amore pernobilis. Est & regio, in qua Persarum exercitus, diuisis spacio pelagoq; terras, ausus pontibus iungere (mirum atque ingens facinus) ex Asia in Græciam pedes, & non nauigata maria transfessus est. Sunt Protefilai ossa consecrata delubro. Est & portus Cælos, Atheniensibus & Laedæmonijs nauali acie decernentibus, Laconicæ classis signatus excidio. Est Cynosema, tumulus Hecubæ, siue ex figura canis, in quam conuersa traditur: siue ex fortuna, in quam deciderat, humili nomine accepto. Est Macidos, est Eleus, quæ

fiait Helleſpontum. Aegæum ſtatim pelagus uas
 ſte longum littus impellit, ſummasq; terras hinc
 ad promontorium, quod Sunium uocatur, magno
 ambitu, molliq; circumagit. Eius tractum legenti
 bus, præuectis que Maſtuſiam, tum ſinus intran-
 dus eſt, qui alterum Chersonēſi latus abluens, iu-
 go facie uallis includitur: & ex fluuio quem ac-
 cipit, Melas dictus, duas urbes amplectitur, Alo-
 pecōneſum, & in altero Iſthmi littore ſitam Car-
 diam. Eximia eſt Aenos, ab Aenea profugo con-
 dita. Circa Hebrum Cicones. Trās eundem Do-
 riſcos, ubi Xerxem copias ſuas, quia numero nō
 poterat, ſpacio menſum ferunt. Deinde promon-
 rium Serrium: ex quo canentem Orphea, ſecuta
 narrantur nemora: & Zone. Tum Scœnos flu-
 uius, & ripis eius adiacens Maronia. Regio ulte-
 rior Diomedem tulit, immanibus equis manden-
 dos ſolitum obiectare aduenas, & iſdem ab Her-
 cule obiectum. Turris, quam Diomedis uocant.
 ſignum fabulæ rem iner: & urbs, quā ſoror eius
 ſuo nomine nominauit, Abdera. ſed ea magis id
 memorandum habet, quod Democritum Phyſi-
 cum tulit, quā quod ita condita eſt. Ultrā Ne-
 ſtos fluit, interq; eum & Strymona, urbes ſunt
 Philippi,

Philippi, Apolonia, Amphipolis. Inter Strymona
 et Athon, turris Calarnea, & portus Caprul-
 lon, urbs Acanthos, & Oesyra. Inter Athon et
 Pallenen, Cleona & Olynthos, Strymon (sicut
 diximus) amnis est, longeq; ortus, et tenuis, alie-
 nis subinde aquis fit amplior. & ubi non longe à
 mari lacum fecit, maiore quàm uenerat alueo e-
 rumpit. Athos mons est adeò elatus, ut credatur
 altius quàm unde imbres cadunt, surgere. Capit
 opinio fidem, quia de aris, quas in uertice susti-
 net, non abluitur cinis, sed quo relinquatur agge-
 re manet. Cæterum non promontorio, ut alij,
 uerum totus est, totoque longe dorso procedit
 in pelagus: quàm continenti adhæret, à Xerxe in
 Graios tendente perfossus, transnavigatusque,
 & factus freto nauigabili peruius. Ima eius te-
 nent parue Pelasgorum colonie. In summo fuit
 oppidum Acroathon, in quo (ut ferunt) dimidio
 longior, quàm in alijs terris ætas habitantium
 erat. Pallene soli tam patentis, ut quinque urbium
 sedes sit atque ager, tota in altum abit, angusta
 satis unde incipit. Ibi est Potidea. At ubi laxius pa-
 tet. Mende Scioneq; referendæ: illa ab Eretrijs,
 hæc ab Achiuis capto llio remeantibus posita.

His Thracia proxima) Bulgaris Thracia,
huius metropolis est Conſtātinopolis.
Adriam) hoc eſt, mare Adriaticum.

Getæ) Hic Mela collocauit Getas, omnes ta-
men ultra Danubiū eos ponunt. Manentq;
dominas proci.) Hunc locū, qui nullum habe-
bat ſenſum, nos coniectura tantum reſtitui-
mus. Ego nescio, quomodo hæc uerba quadrēt
cum præteritis, niſi dicamus deprauatam fuiſſe
ſcripturam. nam lectio habebat, Mærēdoq; mi-
nus proficere. Deprauatio hoc modo facta eſt,
Manent, pro mærendo: minus, pro minus: pro
ci, pro proficere. Diſſoluerant enim mærendo
in partes, mæren & do. & hoc modo locus erit
integer, & ſententia erit aperta. ita enim expo-
netur locus, Dictitant eas mæredo, minus pro-
ficere. Sicuti forte non arriferit mea opinio, af-
ferat meliorem, & habebimus illi gratiam.

Mefembria) nunc Meſſember. Phileas)
Nunc ſillea. Byſantium) Nota ciuitas.

Μακρόν τείχος) longum murū. Aegeum [ma-
re) Nunc archipelago diximus. Athos) Nūc
dicitur Monte ſancto.

MACEDONIA. CAP. III.

TVm Macedonum populi, quot urbes habi-
tant? quarum Pellam maxime illuſtrem a-
lumni

lumni efficiunt, Philippus Græciæ domitor, Alexander etiam Asiæ. In litore flexus Mecybernæus inter promontoria diuidit Canastream, & portum, qui Copos dicitur: urbes Toronem & Physcellam: atque unde ipsi nomen est, Mecybernam incingit. Canastreo promontorio Scione proxima est. Mecybernæus autem in medio, quæ terra dat gremium, modicè in littora ingreditur. Cæterum longis in altum immisissis lateribus, inter maria sinus est. In eum Axius per Macedonas, & iam per Thessalos Peneus excurrit. Ante Axium Thessalonice est: inter utrunque Cassandria, Cydna, Aloros, Derris: à Peneo Sepias, Cordynia, Melibœa, Castanea: pares ad famã, nisi quòd Philoctetes alumnus Melibœam illuminat. Terræ interiores claris locorum nominibus insignes, penè nihil ignobile ferunt. Hinc nõ longe est Olympus, hic Pelior, hic Ossa, montes Gigantum fabula belloq; memorati: hic musarum parens domusq;, Pieria: hic nouissime calcatum Graio Herculi solum, saltus Oeteus: hic sacro nemore nobilia Têpe: hic Libethra, carminumq; fontes obiacent. Tum iam uastè & multum prominens Græcia: & dum Myrthoum pelagus at-

tingat, à septentrione in meridiem uecta, quâ sol
 oritur, Aegæis: quâ occidit, Ionijs fluctibus obia
 cet: ac proxime spaciola, & Hellas nomine, grã
 di fronte procedit: mox mari utroque, & Ionio
 magis latera eius intrante, donec quinque milia
 passuum pateat, media fermè propè inciditur.
 Deinde rursus terris huc se & illuc, uerum in Io
 nium mare magis expandentibus, progressisq; in
 altum, non tam lata quàm cœperat, ingens tamẽ
 iterum & quasi peninsula extenditur, uocaturq;
 Peloponnesos, ob sinus & promontoria, queis ut
 fibris littora eius incisa sunt, simul quòd tenui tra
 mite in latus effunditur, platani folio simillima.

In Macedonia prima est Thessalia: deinde Ma
 gnesia, Phthiotis: in Græcia Doris, Locris, Pho
 cis, Bœotis, Attis, Megaris, sed omnium Attis
 clarissima. In Peloponneso Argolis, Laconice,
 Messenia, Achaia, Elis, Arcadia: ultra Aetolia,
 Acarnania, Epiros, usque in Adriam. De locis,
 atque urbibus, quæ mare non abluit, hæc maxi
 me memoranda sunt: in Thessalia Larissa, aliquã
 do Iolcos: in Magnesia Antronia: in Phthiotide
 Phthia: in Doride Pindus, & iuxta situm Eri
 ueon: in Locride Cynos & Calliaros: in Pho
 cide

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 75.

eide Delphi & mons Parnasus, & Apollinis fa-
 num atque oraculum: in Bœotia Thebæ, & Cy-
 thæron fabulis carminibusq; celeberrimus: in
 Atti de Eleusin, Cereri consecrata: & clariores,
 quàm ut indicari egeant, Athenæ. In Megaride,
 unde regioni nomen est, Megara: at in Argolide
 Argos & Mycenæ, & templum Iunonis, uetu-
 state & religione percelebre. In Lacomde Ter-
 apne, Lacedæmon, Amyclæ, mons Taygetus. In
 Mæsenia, Mæsene & Methone. In Achaia at-
 que Elide quondam Pisæ Oenomai, Elis, & nu-
 men delubrum que Olympij Iouis, certamine
 Gymnico, & singulari sanctitate, ipso quidem
 tamen simulachro, quod Phidiæ opus est, maxi-
 me nobile, Arcadiam Peloponnesiacæ gentes un-
 diq; incingunt. In ea sunt urbes, Psophis, Tenea,
 et Orchomenon: montes, Pholoe, Cyllenius,
 Parthenius, Mænalus: flumina, Erymanthus &
 Ladô. In Aetolia Naupactos, in Acarnania Stra-
 tros, oppida. In Epiro Dodonæi Iouis templum, et
 fons ideo sacer, quòd cum fit frigidus, et immer-
 sas faces sicut cæteri extinguat, ubi sine igne pro-
 cul admoventur accendit. At cū littora legūtur à
 promontorio Sepiade per Demetrium et Boion,
 Phtheleon,

Phtheleon, & Echinon ad Pagaseum sinum cursus est. Ille urbem Pagasam amplexus, amnem Sperchion accipit & quia Minyæ Colchida petentes, inde Argo nauem soluere memoratur. Ab eo ad Sunium tendentibus illa præ nauiganda, Maliacus & Opuntius grandes sinus, & in his cæsurum etiam Laconum trophæa, Thermopylæ, Opoës, Scarphia, Cnemides, Alope, Anbedon, Larymnæ: Aulis, Agamemnoniæ Graiorumq; classis in Troiam coniurantium statio: Marathon, magnarum multarumq; uirtutum testis, iam inde à Theseo Persarum maxima clade pernotus: Rhamnus parua, illustris tamen, quod in ea sanum est Amphiarai, & Phidiaca Nemesis. Thoricos, & Braurō olim urbes, iam tantum nomina. Sunium promontorium est, finitq; id littus Hellados, quod spectat ad orientem. Inde ad meridiem terra conuertitur usque ad Megaram, Atticæ, ut modò, latere, ita nunc fronte pelago adiacens. Ibi est Piræus, Atheniensium portus: Scyronia saxa, seu quondam Scyronis hospitio etiam nunc infamia. Megarensium tractus Isthmon attingit: hoc illi cognomen est, quia quinque milium spacio Aegæum mare ab Ionio submouens, angusto

gusto tramite Helladi Peloponneson annectit. In eo est oppidum Cenchrea, sanum Neptuni: ludi, quos Isthmicos uocant, celebres: Corinthos, olim clara opibus, post clade notior, nunc Romana colonia: ex summa arce, quam Acrocorinthon appellant, maria utraque contuens. Peloponnesi oram (sicut diximus) sinus & promontoria lacerant: ab oriente Bucephalos & Chersonesus & Scylleon: ad meridiem Malea, Tanaros, Acritas, Ichthys: ad uesperum Chelonates, & Araxos. Habitant ab Isthmo ad Scylleon Epidaurij, Aesculapij templo inclyti: & Troezenij, fide societatis Atticae illustres: portus Saronicus, & Schenitas, & Pagonus. Oppida autem, Epidaurus & Troezen, & Hermiona, his littoribus apposita sunt. Inter Scylleon, et Maleam Argolicus, inter hanc & Tanaron Laconicus. Hinc ad Acritam Asinaeus, inde ad Ichthyn Cyparissius. In Argolico sunt noti amnes Erasinus, atque Inachus, & notum oppidum Lerne. in Laconico Gythius, et Eurotas. In ipso Tanaro Neptuni templum. & specus, illi quem in Ponto Acherusium diximus, facie et fabula similis. In Asinaeo flumen Pamissus. In Cyparissio Alpheus, nomen dedere urbes

re urbes in littore sitæ: hinc Cyparissus, illinc A-
 sine. Messenij, Pylijq; terras colunt, et ipsa pelæ-
 go Pylos adiacet. Cyllene, Callipolis, Patræ o-
 ram illam tenent, in quam Chelonates et Ara-
 xos excurrunt: sed Cyllene, quod Mercurium
 ibi natum arbitrantur, insignis. Rhio deinde (ma-
 ris id nomen est) anguste, et uelut freto lacus ore
 frequenti incidens, inter Aetolos, et Peloponne-
 siacos usq; ad Isthmon irrumpit. In eo ad septen-
 trionem spectare littora incipiunt. In his est Ae-
 gion, et Aegira, et Oluros, et Sicyon: at in ad-
 uersis Pagæ, Creusis, Anticyra, Oeanthia, Cyr-
 rha, et notior aliquanto nomine Calydon, & E-
 uenos. Extrâ Rhion. In Acarnania maxime clara
 sunt, oppidum Leucas, flumen Achelous: in Epi-
 ro nihil Ambracio sinu nobilius est. facit sinus,
 qui angustis faucibus, & quæ minus mille passi-
 bus pateant, grande pelagus admittit. Faciunt ur-
 bes quæ assidunt, Actium, Argi Amphilochij:
 Ambracia, Aeacidarum regia, Pyrrhiq;. Buro-
 ton ultrâ st. Deinde Ceraunij montes: ab ijs fle-
 xus in Adriam. Huc mare magno secessu littorū
 acceptum, & uaste quidem in latitudinem pa-
 tens, quâ penetrat tamen uastius, Illyricis usque
 Tergestum,

Tergestum, cætera Gallicis, Italisq; gentibus cingitur. Parthini, & Dassaretæ, prima eius tenent, sequentia paulatim Encheleæ, Phæaces: deinde sunt quos propriè Illyricos uocant. Tum Pyrei, & Liburni, & Istria. Urbium prima est Oricum, secunda Dyrrhachium, Epidamnos antè erat. Romani nomen mutauere, quia uelut in damnum ituris, omen id uisum est. Ultra sunt Apollonia, Salona, Iadera, Naronæ, Tragurium, sinus Polaticus et Pola, quondam à Colchis (ut ferunt) habitata (in quantū res transeunt) nunc Romana colonia. Amnes autem Aeas, & Nar, & Danubius, qui iam dictus est Ister. sed Aeas secundum Apolloniã, Nar inter Pyræos & Liburnos, per Istros Ister emittitur. Tergestum intimo in sinu Adriætisum finit Illyricum.

SCHOLIA.

CAnastreū) nūc Canistro. Thessalonice) nūc Salonica, patria Theodori Gazæ. Cassandria) nomē retinet. Pella) nomen retinet. Tempe) Nemora sunt. Prominēs Græcia) duobus in locis, in Sunio promōtorio, nūc dicto Strues, siue Cabo de la Columba, & in Peloponneso

Peloponneso nunc La morea. Hellas nomine, grandi fronte) de Græcia, grandi fronte, id est, unio promontorio. Mox mari utroq) in Pelopōneso. nam ad sinum Megaricum est Aegæum, & à sinu Corinthiaco incipit Ioniū.

Et quasi Peninsula) de Peloponneso loquitur. Thebæ) celebres apud Thucydidem.

Athenę) Nunc uicus. At in Argolide) Visus est Mela confundere hæc. nam cum agit de Argolide, iam loquitur de Peloponneso. Lacedonide) In medio Peloponnesi. Methone) Mōdona nunc. Messene) Missetia. Naupactos) hodie Lepanto. Usque ad Megaram) Nunc est Alcatoë. Corinthos) Nunc Goranto. Malea) nunc Maluesia. Tenaros) nunc Ereapolis. Epidaurus) nūc Limerā. Trōezen) Nunc Predena. Scylleon) Damala nunc, promontorium. Patræ) nunc Patras.

Maleum promontorium) Cabo de Maluesia. Leucas) Leucates. Ambracio sinu) Ab Ambracia ciuitate, quæ nunc est Larra. Magno secessu) maris Adriatici. Illyricis) Nunc sunt Sclauoni. Liburni) Nunc interiora tenēt, inter Dalmatas & ueros Illyricos. Istria) cuius præcipua ciuitas est Pola. Dyrrhachium) Nunc Durazo. Per Istros Ister emittitur) Non loquitur de Danubio. Constat enim Danubium longe distare ab Istria. Præterea Danubius nō dicitur Ister, nisi in Vualachia, ut diximus.

ximus. An fuerint, qui senserint esse fluuium in Iſtria, qui uocetur Iſter, Strabo est autor: horum sententiam Mela sequitur. sed nullum esse ralem fluuium, cōstat ex nostra peregrinatione, quod etiam audiueramus ante illam profectio- nem: & Vadianus uir iudicio meo undecunq; doctissimus, dum eam regionem penetraret, nusquam uidit Iſtrum fluuium.

ITALIA. CAP. IIII.

DE Italia magis quia ordo exigit, quàm quia monstrari eget, pauca dicentur: nota sunt omnia. Ab Alpibus incipit in altum excede- re, atque ut procedit, mediam se perpetuo Apce- nini montis iugo attollens, inter Adriaticum & Thuscum. siue ut aliter eadem appellantur, inter Superum mare & Inferum excurrit: diu solida. Verum ubi longè abit, in duo cornua scinditur, respicitq; altero Siculum pelagus, altero Ionium: tota angusta, & alicubi multo quàm unde ccepit angustior. Interiora eius alicæ alicæq; gentes habi- tant. Sinistra parte Carni, & Veneti colunt to- gatam Galliam, Tum Italici populi, Picentes, Frē- tani, Dauni, Appuli, Calabri, Salentini. Ad dex- terū sunt sub Alpibus Ligures, sub Apcenio He-
f
truria.

truria. Post Latium Volsci, Campani, & super
 Lucaniam Brutij. Urbium quæ procul à mari ha-
 bitantur opulentissimæ sunt, ad sinistram Pata-
 uium Antenoris, Mutina, & Bononia, Romano-
 rum coloniae. Ad dexteram Capua à Thuscis, &
 Roma quondam à pastoribus condita: nunc si pro
 materia dicatur, alterum opus. At in oris proxi-
 ma est à Tergeste Concordia. Interfluit Tima-
 uis, nouem capitibus exurgens, uno ostio emis-
 sus. Deinde Natiso, non longe à mari ditem at-
 git Aquileiam: ultra est Altinum. Superiora late
 occupat littora Padus. Namque ab imis radici-
 bus Vesuli montis exortus, paruis se primum fon-
 tibus colligit, & aliquatenus exilis ac macer,
 mox alijs annibus adeo augetur atque alitur, ut
 se per septem ad postremum ostia effundat. V-
 num de ijs magnum, Padum appellant. Inde tam-
 citus profilit, ut discussis fluctibus diu qualẽ emi-
 sit undam agat, suumq; etiã in mari alueũ seruet,
 donec eum ex aduerso littore Istriae eodem impe-
 tu profluens Ister amnis excipiat. Hac re per ea
 loca nauigantibus, quã utrinque amnes eunt, in-
 ter marinas aquas dulcium haustus est. A Pado
 ad Anconam transitur Rauenna, Ariminum, Pissau-
 rum,

rum, Fanestris colonia, flumen Metaurus, atque
 Eflis, & illa in angusto illorum duorum promontorio
 riorum ex diuerso coeuntium, inflexi cubiti ima-
 gine sedens, ac ideo à Graijs dicta Ancona, in-
 ter Gallicas Italicas que gentes quasi terminus
 interest. Hanc enim prægressos Piceni littora ex-
 cipiunt: in quibus Numana, Potentia, Claterna,
 Cupra urbes: Castella autem Firmum, Adria,
 Truentum: id à fluuio, qui præterit, ei nomen est.
 Ab eo Senogallia maritima, ad Aterni fluminis
 ostia. Vrbes Bucara & Histonium, Dauni autem
 Tifernum amnem, Cliterniam, Lucrinum, Thea-
 num, oppida: montemque Garganum. Sinus est con-
 tinuo Apulo littore incinctus, nomine Vrias, mo-
 dicus spacio, plerumque asper accessu. Extrà, Sy-
 buntum, uel ut Graij dixerunt, Sipyus: & flumen,
 quod Canusium attingens, Aufidum appellant.
 Post Barium, Egnatia, & Ennio ciues nobiles Ru-
 lia: & in Calabria Brundisium, Valetium, Lupiam,
 Hydrus mons, tum & Salentini campi & Salentina
 littora, et urbs Graia, Callipolis, Hucusque Adria,
 hucusque, Italiae latus alterum pertinet. Frons eius in
 duo quidem se cornua (sicut supra diximus) scindit,
 alterum mare, quod inter utraque admisit, tenuibus

promontorijs semel iterumq; distinguens, nõ uno margine circuit, nec diffusum patensq; sed per sinus recipit. Primus Tarentinus dicitur, inter promontoria Salen, et Lacinium, in eoq; sunt Tarentus, Metapontum, Heraclea, Croton, Turiium. Secundus Scyllaceus, inter promontoria Lacinium, & Zephyrium: in quo est Petilia, Cœcinum, Scyllaceum, Mistræ. Tertius inter Zephyriũ & Brutium, Consilinum, Cauloniam, Locrosq; circumdat. In Brutio sunt, Columna regia, Rhegiũ, Scylla, Taurianum, & Metaurum. Hinc in Thuriscum mare deflexus est, & eiusdem terræ latus alterum Terina, Hippo, nunc Vibon, Temesa, Clampetia, Blanda, Buxentum, Velia, Palinurus, olim Phrygijs gubernatoris, nunc loci nomẽ: Pæstanus sinus, Pæstum oppidum, Silarus amnis, Picentia, Petræ quas Sirenes habitauere. Mineruæ promontorium, opima Lucaniæ loca, sinus Puteolanus, Surrentum, Herculanæum, Vesuuij montis aspectus, Pompeij, Neapolis, Puteoli, lacus Lucrinus & Auernus, Baiæ, Misenum: id nunc loci, aliquando Phrygijs militis nomen. Cumæ, Linternum, Vulturinus amnis, Vulturinũ oppidum, amœna Campaniæ littora, Sinuessæ, Liris,

Liris, Minturnæ, Formiæ, Fundi, Tarracina, Circes domus aliquando Circeij, Antium, Aphrodisium, Ardea, Laurentum. Ostia citra Tyberim in hoc latere sunt. Ultrà Pyrgi, Anio, Castrum nouum, Grauiscæ, Cossa, Telamon, Populonia, Cecina, Pisæ, Hetrusca & loca & nomina. Deinde Luna, Ligurum & Liguria, & Genua, Sabatia, & Albigaunū. Tum Paulon, & Varū flumina, utraq; ab Alpibus delapsa. Sed Varum quia Italiam finit, aliquanto notius. Alpes ipsæ ab ijs littoribus longè lateq; diffusæ, primò ad septentrionem magno gradu excurrūt: deinde ubi Germaniam attigerunt, uerso impetu in orientem abeunt, direptisq; populis immanibus, usq; in Thraciam penetrant.

SCHOLIA.

Alpibus) Alpes nos in quatuor itinera distribuimus, primum uersus Septentrionem, & dicitur mons Sancti Gortardi: secundum, uersus Meridiem, & dicitur mons Sancti Bernardi: tertium, etiam uersus Meridiem, & dicitur mons Sancti Dionysij, nunc San Senis: quarum etiam uersus Meri-

diem, & dicitur Peninus. Apœnini) Ramen-
tum est Alpium, diuidens uniuersam Italiam.

Solida) id est, non faciens sinus. In duo
cornua) in duo promontoria, alterum Salenti-
norum, alterum dictum Leucopetram. Un-
de cœpit) hoc est ex Alpibus. Carni) Carni
sunt populi in ramento Alpium: sunt omnes
Sclauī, sub iugo Ferdinandi Regis Romano-
rum & Vngariæ, & Boëmiæ, archiducis Au-
striæ. Diuiditur hæc regio in duplicem Carnio-
lam, alteram Siccam, in qua sunt Istri: alterã ir-
riguam, unde Sauus fluuius ortum habet. Ve-
neti) in sinu sunt Adriatico, qui ut diximus La-
Canal de Veniza uocatur, Galli olim dicti to-
gati: nunc ea regio usq; ad Rubiconem uoca-
tur La marcha Treuisana, nũc ciuitas sũt Vene-
tiæ, de qua latissime dicã in meis Cõmentarijs.

Togatam Galliã) à toga ueste, qua etiam nũ
nunc utuntur Veneti. Tunc Italici populi, à
Rubricone usque ad promontoriũ Salentino-
rum, quod nũc dicitur Cabo de Sancta Maria.

Picentes) iuxta Anconã. Picentes) nũc mar-
cha Dancona. Frentani) nunc Franca uilla.

Dauni) Sypono, Manfredonia, mons Garga-
nus. Apuli) nomen retinet nunc Lapulla.

Calabri) nomẽ retinet Calabria. Salentini)
nunc Salen Mela. Ligures) nunc Genoueses.

Hetruria) La Toscana hodie. Latium) La-
tini. Campani) regio, quæ retinet nomẽ, &
est

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 87

est initium regni Neapolitani. Brutij) nomē habent, ubi Cosentia Calabrorum. Patauium) nūc Padua, in Marchia Turiusana. Mutina) nunc Modena. Bononia) Bolonga la grassa. Capua) nomen retinet. Si pro materia) id est, si habeatur ratio magnitudinis Romanę. Alterum opus) id est, nemo est qui credit urbem conditam esse à pastoribus, tam est ornata ædificijs magnificis. Tergeste) nunc Trieste. Concordia) nomen retinet. Timauus) Si quis uolet scire rem ipsam ueram de Timauo, legat Vadianū, qui peragrauit regionem, & uidit Timauum: nomen est fluuij & fontis. Natiso) nunc Lisontio. Aquileia) nunc Algar castellum. Altinum) nunc Torcello. Padus) nunc El Po. Donec eum) Quotquot inuiserunt illam regionem, quos ego Venetijs interrogauī, respondent, fabulam esse quod de Istro fluuio adducitur ab autoribus. nām de Danubio nemo non scit longe distare ab Adriatico, præterea interceptos esse montes. A Pado ad Anconam transitur Rauenna) id est, per Rauennam: nomen retinet. sed cum sequitur Ariminum, accusatiuus ille refertur ad illam præpositionē Ad, cum dicitur ad Anconam, ad Ariminū, ad Pisaurum. Ariminum nunc dictum Rimino.

Pisaurum) nunc Pesaro. Metaurus) nunc Plumba fluuius. Ancona) nomen retinet.

Inter Gallicas Italicasque gentes) Ancona terminus est Galliae Cisalpinæ, & Italiae. Numa) Dicunt hanc deletam esse. Potentia) Vbi nunc est Virgo Maria Lauretana, uulgo Loreto. Claterna) Nunc Flauianeo. Firmum) nunc Fermo. Truentum) nunc Tronto. Senogallia) Nunc La Romandiola, & Campagna. Aterni) Nunc Pescaria flumen. Histonium) nunc Guasto. Tifernum amnem) nunc Bisano. Theanum) nomen retinet Teano. Garganum) nunc Santangelo.

Sypuntum) nunc Sypono. Aufidum) La Fante uulgo. Barium) Barri hodie. Egnatia) Iuuenatia. Rudiae) non extant. Brundisium) nunc Brindes. Lupiae) Lezo. Hydrus mons, tum) Locus corruptus, quæ nos inter alios restituimus. legendum est Hydruntum, nunc Otrento. Taretus) nunc Taranto. Metapontum) Pelicor hodie. Croton) nunc Crutone. Scyllaceus) nunc Desquillachro. Lacinium) Nunc Cabo de Colone.

Zephyrium) Nunc Cabo de Sole. Scyllaceum) nunc Esquillacho. Brutium) Nunc Cabo de Sciglio. Regium) nunc Rezo.

Metaurum) Teriana. Buxentum) nunc Beluedere. Pestum) nunc Polycastro. Minervæ) nunc Cabo de Minerua. Surrento) nunc Sorrento. Puteoli) Nunc Puzoli.

Vulturnus) nunc Vilturmo. Sinuessa) nunc

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 89

nunc Sessa. Liris)nunc El Garillano, flu-
uius. Minturnæ)nunc Castellum, uulgo
Traiectum. Formiæ)nunc Nola. Fundi
nunc Fondi. Tarracina) Gaieta nunc.
Circeij)nunc Cercelli. Ostia)nunc oppi-
dum & portus, retinet nomen. Pyrgi)nunc
Ciuita Vieia. Castrum nouum)nunc Cor-
neto. Grauisce)nunc Montalto. Cossa)
nunc Orbitello. Populonia)nunc Piombi-
no. Cecina) Cefena hodie. Pisæ)nunc Pi-
sa. Hetrusca)nunc Toscana. Luna)nunc
Sarrazana. Liguria) Terra de Genoua.

Genua)Nomen retinet. Sabatia)nunc Sao-
na. Albigaunum)nunc Arbenga. Va-
rum)El Var, nomen retinet. Magno gradu)
Vsq̄ ad Adulam montem. Verso impetu
in orientem abeunt) iuxta Noricos, Rhetios,
Vindelicos, Noricos, Pannonios superiores
& inferiores, usque ad Mysiam superiorem.

Populis immanibus) quos diximus, & alios
uidelicet Carnos. Vsq̄ in Thraciam) id est,
ad principium Thraciæ.

GALLIA NARBONENSIS.

CAP. V.

GAllia Lemanno lacu, & Gebennicis mon-
tibus in duo latera diuisa, atq; altero Thu-
f 5 scum

scum pelagus attingens, altero oceanum, hinc à Varo, illinc à Rheno ad Pyrenæum usque promittitur. Pars nostro mari apposita, fuit aliquando Braccata, nunc Narbonensis: magis culta & magis consita, ideoq; etiam lætior. Urbium quas habet, opulentissimæ sunt Vasio Vocontiorum, Vienna Allobrogũ, Auenio Cauarum, Arecomitorum Nemausus, Tolosa Tectosagum, Secundanorum Arausio, Sextanorum Arelatæ, Septimanorũq; Blytera. Sed antestat omnes Atacinarũ Decumanorumq; colonia, unde olim ijs terris auxilium fuit: nunc & nomen, & decus est Martius Narbo. In littoribus aliquot sunt cum aliquibus nominibus loca, cæterum raræ urbes, quia rari portus, & omnis plaga Austro atque Africo exposita est. Nicea tangit Alpes, tãgit oppidum Deceatum, tangit Antipolis. Deinde forum Iulij, Octavianorum colonia. Tunc post Athenopolis, & Olbia, & Glanon, & Citharistes, & Halycidon Massiliensium portus, & in eo ipsa Massilia. Hæc à Phœcis oriunda, & olim inter asperas posita, nunc ut pacatis, ita dissimilistamen uicina gentibus. Mirum quàm facile & nunc sedem alienam ceperit, & adhuc mo-

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 91

rem suum teneat. Inter eam & Rhodanum mari-
 tima Auaticorum stagno assidet fossa Mariana,
 partem eius amnis nauigabili alueo effundit, alio-
 quin littus ignobile est Lapideum (ut uocant) in
 quo Herculem contra Albionem & Bergiona,
 Neptuni liberos dimicantem, cum tela defecif-
 sent, ab inuocato Ioue adiutum imbre lapidum fe-
 runt: credas pluisse, adeò multi passim & latè ia-
 cent. Rhodanus non longe ab Istri Rheniq; fon-
 tibus surgit. Deinde Lemanno lacu acceptus te-
 net impetum, se' que per medium integer agens,
 quantus uenit egreditur. Inde contra in occiden-
 tem ablatu, aliquandiu Gallias dirimit. Post cur-
 su in meridiem abducto hac intrat, accessuq; alio-
 rum amnium iam grandis, & subinde grandior,
 inter Volcas & Cauaras emittitur. Ultra sunt
 stagna Volcarum, Ledum flumen, castellum
 Latara. Mesua collis incinctus mari penè
 undique, ac nisi quòd angusto aggere conti-
 nenti annectitur insula. Tum ex Gebennis de-
 missus Arauraris, iuxta Agathan, secundum
 Blyteras Obris fluit. Atas ex Pyrenæo monte
 digressus, qua sui fontis aquis uenit, exiguus, ua-
 dusq; est, et ingētis alioquin aluei tenens, nisi ubi
 Narbonem

Narbonem attingit, nusquam nauigabilis. sed cū hybernis intumuit imbribus, usque eò solitus insurgere, ut se ipse non capiat. Lacus accipit eum, Rubresus nomine, spaciosus admodum, sed quā mare admittit, tenuis aditu. Vltrā est Leucata, litoris nomen: & Salsusæ fons, non dulcibus, sed falsioribus quā marinæ sint, aquis defluens. Iuxta campus minuta arundine, graciliq; peruiridis, cæterum stagno subeunte suspensus. Id manifestat media pars eius, quæ abscissa proximis, uelut insula natat, pellic; se atque attrahi patitur, quin & ex ijs quæ ad inum perfossa sunt, suffusum mare ostenditur. Vnde Graijs, nostris que etiam autoribus, uerine ignorantia, an prudentibus etiam mendacij libidine, uisum est tradere posteris, in ea regione piscem è terra penitus erui, qui ubi ex alto hucusque penetrauit, per ea foramina icetu captantium interfectus extrahitur. Inde est ora Sardorum, & parua flumina Thelis, & Thicis, ubi accreuerunt persæua, colonia Ruscino, uicinus Eliberri magnæ quondā urbis, & magnarum opum tenuis uestigium. Tum inter Pyrenæi promontoria portus Veneris est in sinu salso; & Ceruaria locus, finis Galliæ.

Scholia.

SCHOLIA.

L Emanno Lacu) El lago de Geneua. siue
 Ellago de Lofana. Gebennicis monti
 bus) Le mons Caluernia nunc. Thu-
 scum pelagus) Diximus esse El mar de la To-
 scana. Rheno) le Rhin hodie. Nunc Nar-
 bonensis) olim uocata prouincia Romano rŭ.

Vienna) nomen retinet, in Delphinatu.

Auenio) nomen retinet. Nemausus) nŭc
 Nimes. Tholosa) nomen retinet. Secun-
 danorum) id est, ubi erat secunda legio. A-
 raufio) Aurenge. Sextanorum) ubi erant mi-
 lites sextæ legionis. Arelatæ) nomen retinet
 Arles. Septimanorum) Blitera) nunc Besie-
 re. Martius Narbo) nunc Narbona. Ni-
 cea) nunc Nisa. Antipolis) nunc Ragni.

Forum Iulij) nunc Freio. Olbia) nunc E-
 res. Fossa Mariana) Aygues mortes. Rho-
 danus) nunc le Royne. Volcas) eos qui a-
 pud montem Pefulanum agunt. Cauaras)
 Auinionenses. Leucata) nomen retinet.

Salsufæ) nomen retinent, nunc Salses. Ru-
 scino) Perpinnan hodie, caput comitatus

Rosilionis. Portus Veneris) Cap
 de Creus hodie. Ceruaria)
 nunc Cobliure.

Hispania.

PYrenæus primò hinc in Britannicum pro-
 currit Oceanum, tum in terras fronte con-
 uersus, Hispaniam irrumpit, & minore eius par-
 te ad dexteram exclusa trahit perpetua latera
 continuus, donec per omnem prouinciam longo
 limite immissus, in ea littora quæ occidenti sunt
 aduersa, perueniat, ipsa Hispania, nisi qua Gal-
 lias tangit, pelago undique incincta est: ubi illis ad-
 hæret, maxime angusta, paulatim se in nostrum
 mare & oceanum extendit, magis magisq; latior
 ad occidentem abit, ac fit ibi latissima. Viris, e-
 quis, ferro, plumbo, ære, argento, auroq; tam a-
 bundans, & adeò fertilis, ut sicubi ob penuriam
 aquarum effceta, & sui dissimilis est, linum ta-
 men aut spartum alat. Tribus autem est distincta
 nominibus, parsq; eius Tarraconensis, pars Beti-
 ca, pars Lusitania uocatur. Tarraconensis altero
 capite Gallias, altero Beticam, Lusitaniam-
 que contingens, mari latera obijcit nostro,
 quæ meridiem: quæ septentrionem spectat, ocea-
 no: illas fluuius Anas separat, & ideo Betica, ma-
 ria utraq; prospicit, ad occidentem Atlanticum,
 ad

meridiem nostrum. Lusitania Oceano tantummodo obiecta est, sed latere ad septentriones, fronte ad occasum. Urbium de mediterraneis in Tarraconensi clarissimæ fuerunt Pallantia & Numantia, nunc est Cæsar augusta: in Lusitania, Emerita: in Betica, Astigi, Ispalis, Corduba: at si littora legas, à Ceruaria proxima est rupes, quæ in altum Pyrenæo extrudit. Dein Thicis flumen, ad Rhodam: Clodianum ad Emporia. Tum mons Iouis, cuius partem occidenti aduersam, eminentia cauium, quæ inter exigua spacia ut gradus subinde consurgunt, Scalas Anibalis appellant. Inde ad Tarraconem parua sunt oppida, Blanda, Illuro, Betullo, Barchino, Subur, Tholobi: parua flumina, Betullo iuxta Iouis montem, Rubricatum in Barchinonis littore inter Subur & Tholobin maius. Tarraco urbs est in his oris maritimarum opulentissima: Tulcis eam modicus annis super, ingens Iberus deorsum attingit. Inde se in terras pelagus insinuat, & primum magno impetu admissum mox in duos sinus promontorio, quod Ferrariam uocant, finditur: prior Sucronensis dicitur, maior & magno satis ore pelagus accipiens, & quo magis

magis penetratur, angustior Serabim, & Duria,
 & Sucronem non magna excipit flumina: ur-
 bes complexus, & alias quidem, sed notissimas
 Valentiam, & Saguntum illam, fide & ærumnis
 inclytam. Sequens Illicitanus Alonem habet, &
 Lucentiam, & unde ei nomē est Illicen. Hic iam
 terræ magis in altum eunt, latioremq; quàm fue-
 rat Hispaniam faciunt. uerum ab ijs quæ dicta
 sunt, ad principia Beticæ, præter Carthaginem,
 quam dux Penorum Asdrubal condidit, nihil re-
 ferendum est. In illis oris ignobilia sunt oppida,
 & quorum mentio tantum ad ordinem pertinet.
 Virgi in sinu, quem Virgitanum uocāt. Extrà Ab-
 dera, Suel, Hexi, Menoba, Malaca, Salduba, La-
 cippo, Berbesul. Aperit deinde angustissimum pe-
 lagus, & proxima inter se Europæ atque Afri-
 cæ littora montes efficiunt, ut initio diximus, co-
 lumnæ Herculis, Abyla & Calpe: uterque qui-
 dem, sed Calpe magis, & penè totus in mare pro-
 minens. Is mirum in modum concauus, ab ea par-
 te qua spectat occasum, medium ferè latus ape-
 rit: atque inde ingressus, totus admodum peruius.
 propè quantum patet sinus, et specus ultra est: in
 eoq; Cartheia (ut quidam putant) aliquando Tar-
 tessos,

ressos, & quam transuecti ex Africa Phœnices habitant : atque unde nos sumus, cingente freto, Mellaria, & Bello, & Besippo usque ad Iunonis promontorium orã freti occupat. Illud iam in occidentem & oceanum obliquo iugo excurrens, atque ei quod in Africa Ampelusiam esse dixeramus aduersum, quã nostra maria sunt, finit Europen.

SCHOLIA.

Pyrenæus hinc) Hoc est, ex capite Veneris in Britanicum Oceanum excurrit, id est, Mare Oceanum fontis Rabiæ. Tum in terras fronte conuersus Hispaniam irrupit) nam duo maxima ramenta ex Pyrenæo irrupunt: alterum uocatur Idubeda mons, alterum Orospeða. In ea littora, quæ occidenti sunt aduersa) nam Idubeda usque ad Portugalliam protenditur. uaria sortitur nomina ex gentibus iuxta habitantibus. in primis uocatur La Sierra Darienca, deinde Sumo Sierra, tũ El puerto de la Tablada, postea La palomera da uila, hinc El puerto del Colmenar, & El puerto del Pico, deinde El puerto de Tornauacas. hinc procurrunt usque ad mare occidentale in Portugallia, & Frominens mons uocatur El

g monte

monte de la strella. Nisi quâ Gallias tangit) Indicatur totum tractum Pyrenæi à promontorio Veneris, quod est Cap de Creus usque ad fontem Rabiâ. Pelago) à meridie mari nostro, à Septentrione mari Britannico. Vbi illis adhæret) Illis, uidelicet Gallijs. Maxime angusta) Hęc uidebis in plano, & in globo. Magis magisq; latior ad occidentem abit) Præcipuè in medio à capite Finis terræ usque ad Carthaginem nouam. Tribus distincta nominibus) Diuiditur Hispania in Hispaniam Tarraconensem, Beticam, & Lusitaniam. Tarraconensis altero capite Gallias.) Gallias ex parte Pyrenæorum. Beticam) uersus Caridemum promontorium, nunc dictum Cabo de Carbonero. Lusitaniamq; contingens) prope Guadalupe, usque ad Doriam fluiuium. Illas) uidelicet Lusitaniam & Beticam. Ana) Legendum isto modo, & non Anas. Vulgo dicitur Guadiana, uocabulo Sarraënico. nam Gua lingua Arabica sonat aquâ, fluuius iste diuidit Beticam à Lusitania. Et ideo Beticam maria utraq; id est, nostrum & Oceanum. nostrum à frero usque ad Caridemum promontorium, quod est Caput de Gata, Oceanum à frero usque ad Anam. Fronte) uidelicet Cabo de sant Vicente. Pallantia) nunc Palentia. Numantia) Nunc Soria. Cæsaraugusta) nomen retinet, in regno Aragonum.

CVM SCHOLIIS OLIVARI. 99

Aragonum. Emerita)nunc Merida la grande. Astigi)nunc Ecija. Hispalis)nunc Sevilla. Corduba)nomen retinet. Rhoda)nomen retinet. Emporia)nunc Ampuries. Mons Iouis)nunc Moniui. Scalas Annibalis)nunc Les costes de Garraf. Blanda)nunc Blanes. Betullon)nunc Beson. Barchino)nunc Barcelona. Subur)Siges hodie. Rubricatum)nunc Lobregat. Tarraco)nunc Tarragona. Iberus)nunc Ebro. Ferrariam)nunc El Cabo de Martin. Duriam)Turiam legendum est, nunc est Guada Lauiar. Sucronem)nunc est Xucar. Valentiam)nomen retinet. Saguntum)nunc Moruedre. Illicitanus sinus)nũc dicitur de Alacant. Lucentiam)nunc Lugent. Illicen)nunc Alacant. Carthaginẽ)nunc Cartagena. Virgi)nũc Almeria. Suel)Chipiona. Menoba)nũc Velez Malaga. Malaca)nomen retinet. Salduba)nunc Vbeda. Carteia)nunc Cartia. Mellaria & Bello)Tariffa, Mellaria non extat. Iunonis promontorium)Sancta Maria, aut El puerto de Sancta Maria.

MEDITERRANEI MARIS IN-
SVLAE. CAP. VII.

Gades insula, quæ egressis fretum obuia
est, admonet antè reliquas dicere, quàm

in Oceani littora terrarumq; circuitum, ut initio
 promissimus, oratio excedat. Pauca sunt in Mae-
 tide (inde enim uidetur commodissimum incipe-
 re) neque omnes tamen incoluntur. nam nec pa-
 bula quidem large ferunt. Hac re habitantibus ca-
 ro magnorum piscium sole siccata, & in pulue-
 rem usque contusa, pro farre est. Pauca & in
 Ponto. Leuce Borysthenis ostio obiecta, parua
 admodum: & quod ibi Achilles situs est, Achil-
 lea cognomine. Non longe accolitur Aria, quae
 Marti sacrata (ut fabulis traditur) tulit aues cum
 summa clade aduenientium, pennas quasi tela ia-
 culantes. Sex sunt inter Istri ostia, ex ijs Peuce
 notissima & maxima. Thynnias Mariandyno-
 rum finibus proxima: urbem habet, quam quia Bi-
 thyni incolunt, Bithynida appellant. Contra
 Thracium Bosphorum duae paruae, paruq; di-
 stantes spacio, & aliquando creditae dictaeq; con-
 currere, & Cyanae uocantur, & Symplega-
 des. In Propontide tantum Procönesos habita-
 tur. Extra Hellepontum, earum quae Asiaticis re-
 gionibus adiacent, clarissima sunt Tenedos, Si-
 gaeis aduersa littoribus, & quo dicentur ordine,
 ad promontorium Tauri montis expositae, quas
 quidam

quidam dici putauere *μακρόγων*, siue quòd fortu
 nati admodum cœli soliq; sunt, siue quòd eas suo
 suorunq; regno Macar occupauerat. In Troade
 Lesbos, & in ea quinque olim oppida Antissa,
 Pyrrha, Erethos, Ciraua, Mitylene. In Ionia
 Chios, & Samos. In Caria, Cos. In Lycia, Rho
 dos. In illis singulæ sunt iisdem nominibus urbes.
 In Rhodo tres quondam erant, Lindos, Cami
 ros, lalyfos: quæ contra Tauri promontorium im
 portunè nauigantibus obiacent, Chelidoniæ no
 minantur. In sinu quem maximum Asia recipit,
 propè media Cyprus ad ortum occasunq; se im
 mittens, recto iugo inter Ciliciam Syriasq; por
 rigitur ingens, ut quæ aliquando nouem regna ce
 perit, & nunc aliquot urbes ferat: quarum claris
 simæ Salamis, & Paphos, et (quò primum ex ma
 ri Venerem egressam accolæ affirmant) Palæpa
 phos. Arados etiam in Phœnice est parua, &
 quantum patet tota oppidum: frequens tamē, quia
 etiam subter aliena tecta sedem ponere licet. par
 ua & Canopos, Nili ostio, quod Canopicum uo
 cant, obuia est. Menelai gubernator Canobus
 ibi forte moriens, nomen insulæ, illa ostio dedit.
 Pharos Alexandriæ nunc ponte coniungitur, o-

lim (ut Homericō carmine proditum est) ab eisdem oris cursu diei totius abducta: & si ita res fuit, uideri potest coniectantibus in tantum mutatae causas Nilum præbuisse, dum limum subinde, & præcipuè cum exundaret littori annectens, auget terras, spaciūq; augetentium in uicina uada promouet. In Africa contra maiorem Syrtim Cuteletos: contra minoris promontoria Meninx & Cercinna: contra Carthaginis sinum, Tarichæ & Aegathes, Romana clade memorabiles: plures Europæ littoribus sunt appositæ. In Aegeo mari prope Thraciam Thasos, Imbros, Samothrace, Scandille, Polyægos, Scyathos, Halonesos: & quam aliquando, omnibus qui mares erant cæsis, tantum scæminæ tenuisse dicuntur, Atho monti Lēnos aduersa. Pagaseus sinus Scython prospicit, Cicyneton amplectitur. Eubœa ad meridiem promontorium Gereston & Caphareum, ad septentrionem Cæneum extrudit: & nusquā lata, duum milium spaciū habet ubi arctissima est. cæterum longa, totiq; Bœotiæ apposita, angusto freto distat à litore. Euripon uocant, rapidum mare, & alterno cursu septies die ac septies nocte fluctibus inuicem uersis, adeò immodicè

modicè fluens, ut uentos etiam, ac plenis uelis nauigia frustretur. Aliquot in ea sunt oppida, Hestia, Eretria, Pyrrha, Nesos, Oechalia: uerum opulentissimæ, Carystos & Chaleis. In Attide Helene est, nota stupro Helenæ: et Salamis, excidio classis Persicæ notior. Circa Peloponneson etiam nunc in Aegeo Phitiusa, & Aegina Epidaurico littori proxima, Troezenio Calauria inter ignobiles, alias leto Demosthenis nobilis.

In Myrthoo Cythera, contra Maleam emissa: & Theganusa, contra Acritam. In Ionio Prote, Hyria, Cephalenia, Neritos, Same, Zacynthos, Dulichiū, & inter nō ignobiles Ulyssis nomine Ithaca maxime illustris. In Epiro Echinades, et Strophades, olim Plotæ: contra Ambracium sinū Leucadia, et uicina Adriaco mari Corcyra: hæ Thracum Graiorumq; terris obiacēt. At interius Melos, Olearos, Aegina, Cathon, Ios, Thera, Gyros, Hippuris, Dionyssia, Cianos, Chalcis, Icaria, Pinaria, Nisyros, Lebynthos, Calydnæ, Asina: hæ quia dispersæ sunt, Sporades. ab eis Sicinus, Hypanos, Cythnos, Siphnos, Seriphos, Rhene, Paros, Scyros, Tenos, Myconos, Naxos, Delos, Andros, quia in orbē iacēt, Cyclades dictæ sunt. Su

per eas iam in medio mari ingens, & cētum quondam urbibus habitata Crete, ad orientem promontorium Samonium, ad occidentem $\kappa\epsilon\iota\delta\ \mu\epsilon\tau\omega\omega\omicron\upsilon$ immittit: nisi maior esset, Cypro similis, multis famigerata fabulis, aduentu Europæ, Pasiphaës & Ariadnæ amoribus, Minotauri feritate futōq; Dædali operibus & fuga, tum statione atque morte: maximo tamē eo, quod ibi sepulchri Iouis penē clarum uestigium sepulchrum est, cui nomen eius insculptum esse accolæ ostendunt. Urbium notissimæ Gnosos, Gortyna, Lycetos, Lycastos, Holopyxos, Phastos, Cydon, Manethusa, Dictynna. Inter colles, quod ibi nutritum Iouem accepimus, fama Idæi montis excellit. Iuxta est Asticla, Naumachos, Zephire, Crise, Gaudos, & quas Musagoros numero tres uno tamen uocabulo appellant: atque unde Carpathio mari cognomen est, Carpathos. In Adria Absoros, Celaduse, Absyrtis, Issa, Trucones, Hydria, Electrides, nigra Corcyra, Tragurium, Diomedia, Aestria, Asine, atque ut Alexandria ita Brundusio adiacēs Pharos. Sicilia (ut ferunt) ali quando continens, & agro Brutio annexa: post fretum maris Siculi at scissa est. Id angustum & an
ceps

eeps alterno cursu modò in Thuscum, modò in
 Ionium pelagus perfluit, atrox, saxum. & Scyl-
 lae Charybdisq; sæuis nominibus inclytum. Scyl-
 la saxum est: Charybdis mare, utrunque noxium
 appulsis: ipsa ingens, & tribus promontorijs in di-
 uersa procurrens, Græcæ literæ imaginem, quæ
 Delta dicitur, efficit. Pachynum uocatur, quod
 Græciam spectat: Lilybæum, quod in Africam:
 Pelorum, quod in Italiam uergens Scyllæ aduer-
 sum est. causa nominis Pelorus gubernator ab
 Annibale ibidem conditus: quem idem uir pro-
 fugus ex Africa, ac per ea loca Syriam petens,
 quia procul intuenti uidebantur continua esse lit-
 tora, & non peruium pelagus, proditum se arbi-
 tratus, occiderat. Ab eo ad Pachynum ora quæ
 extenditur, Ionium mare attingens, hæc fert illu-
 stria: Messanam, Taurominium, Catinã, Megari-
 da, Syracusas, & in ijs mirabile Arethusam. fons
 est, in quo uisuntur iacta in Alphæum amnem,
 ut diximus, Peloponnesiaco littori infusum: un-
 de ille creditur non se consociare pelago, sed sub
 ter maria terrasq; depressus, huc agere alueum,
 atque hic se rursus extollere. Inter Pachynum et
 Lilybæum Acragas est, Heraclea, & Therma.

Inter Lilybæum & Pelorida Panormus, & Hymera. Interius uerò Leontini, Centuripinum, & Hybla, aliæq; cōplures. Famam habet ob Cereris templum Enna, præcipua. Montiu Eryx maximè memoratur, ob delubrum Veneris ab Aenea conditum. Et Aetna quæ Cyclopas olim tulit, nunc assiduis ignibus flagrat. De omnibus Hymera referendus, quia in media admodum ortus, in diuersa decurrit, scindensq; eam utrinque alio ore in Libycum, alio in Thuscum mare deuenit. Circa Siciliam in Siculo freto est Aeæe, quam Calypso habitasse dicitur. Africam uersus Gaulos, Melita, Cosura, propius Italiam Galata: & illæ septem quas Aeoli appellant, Osteodes, Lipara, Didyme, Phœnicusa, Ericusa, Hiera, & Strongyle, ut Aetna perpetuo flagrant igne. At Pithecusa, Leucothea, Aenaria, Sinonia, Caprea, Prochysa, Pontia, Pandataria, Phytionia, Parmaria, Italico lateri citra Tyberina ostia obiacent. Ultra aliquot sunt paruae: Dianium, Iginium, Carbania, Virgo, Illua, Capraria. Duæ grandes, frætoq; diuisæ Etrusco, quarum Corsica littori propior inter latera tenuis & longa, præter quam ubi Aleria & Marianæ coloniæ sunt, à Barbaris colitur.

tur. Sardinia Africū pelagus attingens, nisi quòd in occidentem quàm in orientem angustius spectat, par & quadrata undique, & nusquam non aliquanto spaciosor quàm ubi latissima est Corsica. Cæterum fertilis, & soli quàm cæli melioris, atque ut fecunda, ita penè pestilens. In ea antiquissimi populorum sunt Ilienses. Urbium antiquissimæ Calaris, & Sulchi. At in Gallia, quas referre conueniat, solæ sunt Stoechades, ab ora Ligurum ad Massiliam usque dispersæ. Baleares in Hispania contra Tarraconensia littora sitæ, non longè inter se distant, & ex spacio suo cognominibus acceptis, maiores minoresq; perhibentur. Castella sunt in minoribus Iamno, & Mago: in maioribus Palma et Polentia, coloniæ. Ebusos è regione promontorij, quod in Sucronensi sinu Ferrariam uocant. eodem nomine urbem habet, frumentis tantum non fecunda, ad alia largior: & omnium animalium quæ nocent adeò expers, ut nec ea quidem quæ de agrestibus mitia fiunt, aut generet, aut si inuecta sunt sustineat. Contrà est Colubraria, cuius meminisse succurrit, quòd cum scateat multo ac malefico genere serpentum, & sit ideo inhabitabilis,

inhabitabilis, tamen ingressis eam, intra id spaci-
cium, quod Ebusitana humo circumsignauerunt,
sine pernicie tuta est: ipsdem illis serpentibus, qui
solent obuios appetere, aspectum eius pulueris,
aliud ue, quod uerius, procul & cum pauore fu-
gientibus.

SCHOLIA.

GAdes insula) nunc dicta Caliz. Pauca
sunt in Mæotide) Vna est ditissima, nūc
dicta Tana, olim erat Venerorum, & di-
cebatur Alopecia. Thynnias) E regione Ma-
riandynorum. Cyaneæ) sunt & in Ponto &
in Propontide. Tenedos) nunc Tenedo. *μικ-
κάρου*) id est, fortunatorum, beatorū. Lesbos)
nunc Metelina. Chios) nunc Xio. Samos)
nunc Samo. Cos) nunc Lango. Rhodos)
nomen retinet. Cyprus) nomen retinet. A-
rados) nunc Ar. Pharo) nunc Phara. Ho-
merico carmine) ita ille habet quarto Odyssæ:

Νῦσος ἵσταται τις ἐπὶ πολυκλύσφινὶ πόντῳ,

Ἄγρῳ πῆσ προπάροιθε, φάρου δὲ ἰκκλήσκονσι,

Τόλοσ ἀννῶ, ὄλοσ τὲ παννιμίρι γλαφρὴν νῆσ

Ἡ νῦσιμ, ἢ λιγὺς ὄυρος ἰπιωνίησιμ ὄπιθιδιμ.

Thasos) Taxo nunc. Imbros) Stalimin nunc.
Lemnos) hodie Sidrio. Scyathos) nunc Se-
firo. Eubæo) nunc Nigropont. Salamis)
submersa

CVM SCHOLIIS OLIVARIÆ. 109

submersa est. Corcyra)nūc Corfu. Melos)
 hodie Mil. Andros)nunc Andria. Crete)
 nunc Candia. *κρηὸς μέτωπον*)id est, arietis fron-
 tem. Sicilia)nomen retinet. Freto maris Si-
 culi)nunc dicto El far de Mesina. Mesanam)
 nunc Mesinam. Catinam)nunc est Catania.

Megarida)nunc Agoſta. Syracuſas)nunc
 est Saragoſa de Sicilia. Agragas)nunc Ger-
 genti. Panormus)nunc Palermo. Pachy-
 num)nūc Cabo Pacino. Taurominiū)nunc
 Tauernera. Melita)nunc Malta. Aetna)
 non flagrat: nec ex uicinis aliquis est, qui hoc
 uiderit. nunc dicitur Bolcar. Corſica) nomē
 retinet. Sardinia)nunc Sardengna. Cala-
 ris)nunc Caller. Baleares)duę sunt. Maio-
 res)nunc Mallorca. Minores)nunc Menor-
 ca. Polentia)nunc Polenſa. Palma)
 quæ nūc dicitur Mallorca ciuitas. E-
 brifos)nunc Ayiuſſa. Colubra-
 ria)nunc la Dragonera.

POMPONII

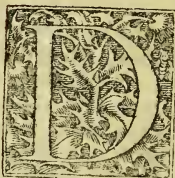
POMPONII

MELAE DE SITV ORBIS

Liber Tertius.

EXTIMA HISPANIAE LITTORA.

CAPVT I.

DICTA est ora nostri maris, dictae insulae quas amplectitur. restat ille circuitus, quem (ut initio diximus) cingit oceanus, ingens & infinitum pelagus, & magnus aestibus concitum (ita enim motus eius appellant) modo inuadat caepos, modo late nudat, ac refugit: nunc alios, aliosque in uicem, neque alterius accessibus nunc in hos, nunc in illos impetu uersum: sed ubi in omnia littora, quauis diuersa, terrarum insularumque ex medio pariter effusum est, rursus ab illis colligitur in medium & in semetipsum redit, tanta uis semper immissura, ut uasta etiam flumina retroagat, et aut terrestria deprehendat animalia, aut marina destitua: neque adhuc satis cognitum.

tum est, anhelitu' ne suo id mundus efficiat, retra
 Etamq; cum spiritu regerat undam undique, si (ut
 doctioribus placet) unum animal est: an sint de-
 pressi aliqui specus, quò reciproca maria residat,
 atq; inde se rursus exuberantia attollant: an luna
 causas tantis meatibus præbeat. ad ortus certe
 eius occasusq; uariantur, neque eodem assidue tē-
 pore, sed ut illa surgit ac demergitur, ita recede-
 re atque aduentare comperimus. Huc egressos,
 sequentes que ea quæ exeuntibus dextra sunt,
 æquor Atlanticum, & ora Beticæ frontis exci-
 pit, quæ nisi quod semel iterumq; paululum in se-
 met abducitur, usque ad flumen Anam penè re-
 eta est: Turduli & Bastuli habitant. In proximo
 sinu portus est, quem Gaditanum, et lucus quem
 Oleastrum appellant. tum castellum Eboræ in lit-
 tore, & procul à littore Asta colonia: extrà luno-
 nis ara, templumq; est. In ipso mari monumentum
 Geryonis, scopulo magis quam insulæ impositū.
 Betis ex Tarraconensi regione demissus, per
 hanc ferè mediā diu sicut nascitur, uno amne de-
 currit: post ubi non longe à mari grandem lacum
 facit, quasi ex uno fonte geminus exoritur: quan-
 tus que simplici alueo uenerat, tantus singulis
 effluit.

effluit. Tum sinus alter, usque ad finem provin-
 ciae inflectitur, eumque parua oppida Olitingi, O-
 noba contingunt. At Lusitania trans Anam, quae
 mare Atlanticum spectat, primum ingenti impe-
 tu in altum abit, deinde resistit, ac se magis etiam
 quam Betica abducit: quae prominet, bis in semet
 recepto mari, in tria promontoria dispergitur. A-
 nae proximum, quia lata sede procurrens, paula-
 tim se ac sua latera fastigiat, Cuneus ager dici-
 tur: sequens Sacrum uocant, Magnum quod ulte-
 rius est. In Cuneo sunt Mirtylis, Balsa, Ossono-
 ba. In Sacro La cobriga, & portus Annibalis. In
 magno Eborae. Sinus intersunt: & est in proximo
 Salacia: in altero Vlyssippo, & Tagi ostium, am-
 nis aurum gemmasque generantis. Ab ijs promon-
 torijs ad illam partem quae recessit, ingens flexus
 aperitur. In eoque sunt Turduli ueteres, Turdulo-
 rumque oppida: amnes autem, Monda, in medium
 ferè ultimi promontorij latus effluens, & radi-
 ces eiusdem abluens Durius. Frons illa aliquar-
 diu rectam ripam habet, deinde modico flexu ac-
 cepto, mox paulum eminent: tum reducta iterum,
 iterumque recta margine iacens, ad promontoriū,
 quod Celticum uocamus, extenditur: totam Cel-
 tici

CVM SCHOLIIS OLIVARIÏ. 113

tici colunt, sed à Durio ad flexum Gronij: fluuntq; per eos Auo, Celandus, Nebis, Minius, & cui obliuionis cognomen est Limia. Flexus ipse Lambriacam urbem amplexus, recipit fluuios Iernam & Viam. Partem, quæ prominēt, Præsamarci habitant: perq; eos Tamaris & Sars flumina, non longe orta decurrunt. Tamaris secundū Arotebrarum portum: Sars iuxta turrem Augusti titulo memorabilem: cætera super Tamarici, Nerijq; incolunt, in eo tractu ultimi. Hactenus enim ad occidentem uersa littora pertinent: dein de ad septentriones toto latere terra conuertitur à Celtico promontorio ad Scythicū usque. hinc perpetua eius ora, nisi ubi modici recessus, ac parua promontoria sunt, ad Cantabros penè recta est. In ea primum Artabri sunt, & Ianasum Celticæ gentis: deinde Astures. In Artabris sinus orē angusto admixtum mare non angusto ambitu excipiens, Adrobicum urbem & quatuor annuum ostia incingit. duo etiam inter accolentes ignobilia sunt: per alia duo Mearus exit, & Narius ad Libuncam. In Asturum littore Nœga est oppidum, & tres aræ, quas Sestianas uocant, in peninsula sedent, & sunt Augusti nomine sacræ, illustrantq;

h

strantq;

strantq; terras antè ignobiles. At ab eo flumine, quod Saliam uocant, incipiunt oræ paulatim recedere, & latæ adhuc Hispania magis magisq; spacia contrahere, usque adeò semet & terras angustantibus, ut earum spacium inter duo maria dimidio minus sit quàm Galliam tangunt, quàm ubi ad occidentem luttus exporrigüt. Tractum Cantabri et Varduli tenent. Cantaborum aliquot populi, annesq; sunt, sed quorū nomina nostro ore concipi nequeant. per eosdem & Salenos, Saurium: per Autrigones, & Origeuiones quosdam Nesua descendit: Deua Tritium Tobolicū attingit: deinde Iturissam & Easonem Magrada. Varduli una gens, hinc ad Pyrenæi iugi promontorium pertinens, claudit Hispanias.

PETRI IOANNIS OLIVARII

Valentini in Libri Tertij

CAP. I.

SCHOLIA.

DOctioribus)Platonis, qui aiunt mundum esse animatum. Turduli) nunc pars Andaluses, pars Granatēses. Baſuli) omnes Granatēses. Bētis) nunc Guadalquebir.

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 115

quebir. Ana) hodie est Guadiana. Lusitania) pars Lusitaniæ dicitur Portugallia, pars la Extremadura. Sacrum promontorium) nunc Cabo de san Vincente. Mirtylis) nunc Vaena. Balsa) nunc Tauila. Osonoba) siluera. Lacobriga) Coymbra. Ebor) nomē retinet. Vlyssippo) Lisbona hodie. Tagi) nunc Taio. Durius) nunc Duero. Minius) Migno nunc. Limia) Linia hodie. Arotebra) um) Gallegos nunc. Tamarici) Gallegos quoque. A Celtico promontorio) à promontorio quod uocatur Finis terræ. Scythicum) Dacicum, ad Saxoniam. Modici recessus) ad portum magnum, et ad Trileucum promontorium. Astures) nomen retinet. Tanasum) sanctus Iacobus in Compostella. Cantabri) nunc Montanas, & Biscaya. Varduli) Lusca, & pars Vasconia.

EXTIMA GALLIARVM ORA.

CAPVT. II.

S Equitur Gallia latus alterum, cuius ora primò nihil progressa in altum, mox tantundem penè in pelagus excedens, quantum retrò Hispania abceserat, Cantabricis fit aduersa terris, & grandi circuitu inflexa, ad occidentem

h 2 littus

littus aduertit. Tunc ad septentriones conuersus iterum longo rectoq; tractu ad ripas Rheni amnis expanditur. Terra est frumenti præcipuè, & pabuli ferax, & amœna lucis immanibus. quicquid ex satis frigoris impatiens est, ager nec ubi que alit, & noxio genere animalium minime frequens. Gentes superbæ, superstitiosæ, aliquando etiam immanes cæcò, ut hominem optimam & gratissimam dijs uictimam ^{crede} crederent, manent uestigia feritatis iam abolitæ: atque ut ab ^{humanis} ultimis cæcibus temperant, ita nihilominus ubi deuotus altaribus adinouere, delibant. habent tamen & scientiam suam, magistrosq; sapientiæ Druidas. Hi terræ mundiq; magnitudinem & formam, motus cæli & siderum, ac quid dii uelint, scire profitentur: docent multa nobilissimos gentis clam & diu uicenis annis in specu, aut in abditis saltibus. Vnum ex ^{his} quæ præcipiunt, in uulgus ^{fluit} fluit, uidelicet, ut forent ad bella meliores, æternas esse animas, uitamq; alteram ad manes. Itaque cum mortuus cremant ac defodiunt, apta uiuentibus. olim negotiorum ratio etiam & exactio crediti deferebatur ad inferos, erantq; qui se in rogos suorum, uelut unâ uicturi libenter immitterent.

mitterent. Regio, quam incolunt, omnis, Comata
 Gallia. Populorum tria summa nomina sunt, ter-
 minanturq; fluuijs ingentibus. Nam à Pyrenæo
 ad Garumnâ, Aquitanis: ab eo ad Sequanâ,
 Celtæ: inde ad Rhenum pertinent Belgæ. Aqu-
 tanorum clarissimi sunt Ausci, Celtarum Hedui,
 Belgarum Treueri. urbesq; opulentissimæ, in Tre-
 ueris Augusta, in Heduis Augustudunum, in Au-
 scis Elusaberris. Garumna ex Pyrenæo monte
 delapsus, nisi cum hyberno imbri aut solutis ni-
 uibus intumuit, diu uadosus, & uix nauigabilis
 fertur. At ubi obuius oceani exæstuantis accessi-
 us adauctus est, iisdemq; retro remeantibus,
 uas illiusq; aquas agit, aliquantum plenior, &
 uanto magis procedit, eò latior fit: ad postremū
 magni freti similis, nec maiora tantum nauigia to-
 lerat, uerum etiam more pelagi sæuientis exur-
 gens, iacetat nauigantes, atrociter utiq; si aliò uen-
 us, aliò unda præcipitat. In eo est insula, Antros
 nomine: quam pendere & attolli aquis increscē-
 bus ideo incolæ existimant, quia cum uideatur
 ditior, aquis obiacet: ubi se fluctus impleuit, illā
 perit, nec ut prius tantum ambit, & quòd ea
 uibus antè ripæ collesq; ne cernerentur obstite

rant, tunc uelut ex loco superiore perspicu-
sunt. A Garumnæ exitu latus illud incipit terra
procurrentis in pelagus, & ora Cantabricis a-
uersa littoribus, alijs alijsq; populis media eius ha-
bitantibus, ab Santonibus ad Osismos usque de-
flexa. Ab illis enim iterum ad septentriones frō-
littorum respicit, pertinentq; ad ultimos Gallic-
rum gentium Morinos: nec portu, quem Gesoric-
cum uocāt, quicquam habent notius. Rhenus ab
Alpibus decidens, propē à capite duos lacus eff-
cit, Venetum & Acronium. Mox diu solidus, &
certo alueo lapsus, haud procul à mari huc & il-
luc dispergitur. sed ad sinistrum annis etiam tum
& donec effluat Rhenus, ad dexteram primò an-
gustus & sui similis: post ripis longè ac latè rece-
dentibus, iam nō annis, sed ingens lacus: ubi cam-
pos impleuit, Fleuo dicitur: eiusdemq; nominis in-
sulam amplexus, fit iterum arctior, iterumq; flu-
uius emittitur.

SCHOLIA.

IN pelagus excedēs) in promontorio, quod
nunc est Sanctus Matheus, in Britannia mi-
nore. Abscesserat) in fonte Rabia. Ter-
ris

ris Cantabricis) diximus, qui sint Catabri. Et grandi) diximus à fonte Rabia esse hunc circuitum usque ad Britanniam minorem. Rheni) nunc le Rhin. Comata Gallia) à coma ipsa capillorum. Pyrenæo) Pyrenæi nomina multa habent. nam ex ea parte quæ Lipus, quæ & fonti Rabia adiacet, Sanctus Adrianus dicitur. progrediendo uersus Meridiem, statim est Roncesualles: deinde montes de laquatum Delempurda: postremo promontorium maris nostri, dictum templum Veneris, hodie Cap de creus, id est caput crucis. Garumnam) nunc la Garona, nomē amittit ante Burdegalam, eo loco ubi confluunt ipsa & Gerunda, & dicitur Geronda, prope promontorium Santonum, nunc Blayani, in illum decidit la Dordongna. Sequanam) nunc Sena. Pomponius secutus est Cæsarem in diuisione Gallia. Aufci) regio & ciuitas, nunc Aux, archiepiscopus est in Vasconia. Hedui) quorum præcipua ciuitas est Autum, olim dicta Augustodunum. Treveri) nunc Treuers, ad Rhenum. Augusta) Augusta Treuerorum, dicta nunc Treuers, Trier uernacula lingua. Augustodunū) nunc Autum. Elufaberris) Aux.

Santonibus) nunc Santongers, & oppidum Sainctes. Osismios) Britanni sunt, nunc Britones, apud Sanctum Matthæum. Frons littorum) Tota illa ora quæ est à capite San-

et Matthæi, attingit Morinos. Morinos) nunc Terroana. Geforiacum) nunc de Cales, portus Caletensis. Huc & illuc) diuiditur in duo latera. Insulam) Barauorum, nunc Hollandiam,

GERMANIA, CAP. III.

Germania hinc ripis eius usq; ad Alpes, à meridie ipsis Alpibus: ab oriente Sarmaticarum confinio gentium: quæ septentrionem spectat, oceanico littore obducta est. Qui habitant, immanes sunt animis atque corporibus, & ad insitam feritatem uastè utraq; exercent, bellando animos, corpora ad consuetudines laborum, maximo frigore nudi agunt, antequam puberes sint: & longissima apud eos pueritia est. uiri sagis uelantur, aut libris arborum, quamuis sæua hyemendi non patientia tantum illis, studium etiam est. bella cum finitimis gerunt, causas eorum ex libidine accersunt: neque imperitandi prolatandiq; quæ possident, (nam ne illa quidem enixè colunt) sed ut circa ipsos, quæ iacent, uasta sint. Ius in uiribus habent, adeo ut ne latrocinij quidem pudeat: tantum hospitibus boni, mitesq; supplicibus. uictu

Et ita asperi incultiq; , ut cruda etiam carne uescantur, aut recenti, aut cum rigentem in ipsis pecudum ferarumq; corijs manibus pedibusq; subigendo renouarunt. Terra ipsa multis impedita fluminibus, multis montibus aspera, & magna ex parte syluis ac paludibus inuia. Paludum Sueciae, Mesia, & Melsiagum maxima. Syluaru Her cynia, & aliquot sunt quæ nomen habent: sed illa dierum sexaginta iter occupans, ut maior alijs, ita & notior Montium altissimi, Taurus & Rhetico, nisi quorum nomina uix est eloqui ore Romano. Amnium in alias gentes exeuntiu, Danubius & Rhodanus: in Rhenum Mœnis & Lupia: in oceanum Amisus, Visurgis, et Albis, clarissimi. Super Albin Codanus, ingens sinus magnis paruisq; insulis refertus est. Acre mare quod gremio littorum accipitur, nusquam latè patet, nec usquam mari simile: uerum aquis passim interfluentibus, ac sæpe transgressis, uagum atque diffusum facie amnium spargitur. quæ littora attingit, ripis contentum insularum non longe distantibus, & ubique penè tantundem, ut angustum & par freto, curuansq; subinde se, longo supercilio inflexum est. In eo sunt Cymbri et Teutoni: ultra,

SCHOLIA.

SArmaticarum confinio) Polonorum Visu
la amne. Oceano) Septentrionali. Sa
gis) dixi Sagum esse uestem militarem, quæ
armis superimponitur, autore Bayfio: nunc
Sayon. Germani eam uestem ex lana & pilis cõ
ficiunt, Feltre dicitur, Sarraceni uocant Albor
noz. Libris) Libri cortices sunt arborũ. Ius
in uiribus) hoc seculo Pomponij. nam nostro,
in legibus præsertim municipalibus. Latro
cini) fortassis uerum in ipsis agris. nam in op
pidis summa est æquitas. Fluminibus) Via
dro, Amisio: nunc dicto Eme: Visurgo, nunc
dicto Vueser: Albi, nunc Elb: Sueuo, nunc Spre
Viado, nunc Odera, & Lupia. Montibus)
Meliboco, Sudete, Abnoba, Asmiburgio. Da
nubius) ex Abnoba monte profluit. Rhoda
nus) ex ipsis a'pibus.

SARMATIA. CAP. IIII.

SArmatia intus quàm ad mare latior, ab ijs
quæ sequuntur Visula amne discreta, qua re
trò abit usque ad Istrum flumen immittit) gens ha
biu armisq; Parthiæ proxima: uerum ut cæli
asperioris,

superioris, ita ingenij, non se urbibus tenet, & ne
 statis quidem sedibus: ut inuitauere pabula, ut ce-
 dens & sequens hostis exigit, ita res opesq; se-
 cum trahens, semper castra habitat: bellatrix, li-
 bera, indomita, et usque eò immanis atque atrox,
 ut foeminae etiam cum uiris bella ineant, atque ut
 habiles sint, natis statim dextra aduritur mam-
 ma, ut inde expedita in ictus manu quæ exerit-
 tur, uirile fiat pectus: arcus tendere, equitare, ue-
 nari, puelaria pensa sunt: ferire hostem adul-
 tarum stipendium est, adeò ut non percussisse
 pro flagitio habeatur, sicut que eis poenæ uirgi-
 nitas.

*Ad quæ Sar maticæ
 a mæ rone*

SCHOLIA.

Armatia) nunc Polonia. Istrum) Danu-
 Sbiu[m] intelligit.

SCYTHIA. CAP. V.

INde Asiæ confinia, nisi ubi perpetuæ hye-
 mes sedent, & intolerabilis rigor, Scythici po-
 puli incolunt, serè omnes etiam in unum Sa-
 gæ appellati. In Asiatico littore primi Hyper-
 borei

borei super Aquilonem Rhyphæasq; montes sub ipso siderum cardine iacent, ubi sol nō quotidie, ut nobis, sed primum uerno æquinoctio exortus, autumnali demum occidit: & ideo sex mensibus dies, & totidem alijs nox usque cōtinua est. Terra angusta, aprica, per se fertilis, Cultores iustissimi, & diutius quā uulli mortalium, & beatius uiuunt. Quippe festo semper ocio læti, nō bella no uere, non iurgia, sacris operati maxime Apollinis, quorum primitias Delon misisse initio per uirgines suas, deinde per populos, subinde tradentes ulterioribus, moremq; eum diu, & donec uictio gentium temperatus est, seruasse referuntur. Habitant lucos syluasque, & ubi eos uiuendi satietas, magis tædium cepit, hilares redimiti fertis, semetipsi in pelagus ex certa rupe præcipientes, Id eis funus eximium est. Mare Caspium ut angusto, ita longo etiam freto primum terras, quasi fluuius, irrumpit: atque ubi recto alueo influxit, in tres sinus diffunditur. contra os ipsum in Hyrcanum, ad sinistram in Scythicū, ad dexteram in eum quem proprie & totius nomine Caspium appellūt, omne atrox, sæuum, sine portibus, procellis undique expositum, ac beluis ma
gis

gis quàm cætera refertum, & ideo minus navigabile. Ad introeuntium dextram Scythæ Nomades freti littoribus insident. Intus sunt ad Casspiũ sinum Cassij, & Amazones, sed quas Sauromatas appellant: ad Hyrcanum Albani, & Moschi, & Hyrcani: in Scythico Amardi, & Pæsici, etiam ad fretum Derbices. Multi in eo sinu, magni paruiq; amnes fluunt: sed qui famam habent, ex Ceraunijs montibus uno alueo descēdit, duobus exit in Casspium Araxes, Tauri latere demissus. quo ad campos Armeniae secatur, labitur placidus & silens: neq; in utram partem eat, quanquã intuearis, manifestum. cum in asperiora devenit, hinc atque illinc rupibus pressus: & quanto angustior, tanto magis pernix: frangit se subinde ad opposita cautium, atque ob id ingenti cum murmure, sonansq; deolvitur adeò citus, ut quã ex præcipiti casurus est, in subiectam non declinet statim undam, sed ultrã quã canalem habet euehat, plus iugis spacio sublimis, & aquis pendentibus semetipsum sine alueo ferens: deinde ubi incuruus, arcuatoq; amne descendit, fit tranquillus: iterumq; per campos tacitus, & vix fluens in id litus elabatur. Cyrus & Cambyses ex radicibus

bus Coraxici montis uicinis editi, & in diuersa
 abeunt: perq̄ Iberas & Hyrcanos, diu & mul-
 tum distantibus alueis defluunt: post non longè à
 mari eodem lacu accepti, in Hyrcanum sinum
 uno ore perueniunt. Iaxartes, & Oxos per de-
 ferta Scythiæ ex Sogdianorū regionibus in Scy-
 thicum exeunt: ille suo fonte grandis, hic incurſu
 aliorum grandior, & aliquandiu ad occasum ab
 oriente currens, iuxta Dahas primum inflecti-
 tur: cursuq̄ ad septentrionem conuerso, inter A-
 mardos & Peficas os aperit. Syluæ, alia quoque
 dira animalia, uerū & Tigres ferunt: utique
 Hyrcaniæ sæuum ferarum genus, & usque eò
 pernix, ut illis longe quoque progressum equi-
 tem consequi, nec tantum semel, sed aliquoties
 etiam cursu unde cœperit subinde repetito, soliti-
 tum & facile sit. Causa ex eo est, quòd ubi ille
 interceptos earum catulos citus cœpit auertere,
 rabiem appropinquantium frustraturus, astu u-
 num de pluribus omittit: hæc proiectum accipiūt,
 & ad cubilia sua referunt, rursuq̄ & sæpius
 remeant, atque idem efficiunt, donec ad frequen-
 tiora, quàm adire audeant, profugus raptor eua-
 dat. Ultra Caspium sinum quid' nam esset, ambi-
 guum

Tigrem uer-
locas qua
aut studa
ho:

guum aliquandiu fuit; idem ne oceanus an tellus infesta frigoribus sine ambitu, ac sine fine proiecta. Sed præter Physicos, Homerumq; qui uniuersum orbem mari circumfusum esse dixerunt, Cornelius Nepos, ut recentior autoritate, sic certior tradit: testem autem rei Q. Metellum Celerem adiicit, eumq; ita retulisse commemorat. Cum Gallijs proconsul præesset, Indos quosdam à rege Sueuorum dono sibi datos, unde in eas terras deuenissent requirendo, cognosse uitempestatum ex Indicis æquoribus abreptos, emensos que quæ intererant, tandem in Germania littora exiisse. Restat ergo pelagus, sed reliqua lateris eiusdè assiduo gelu durantur, & ideo deserta sunt.

SCHOLIA.

INde) ex Sarmatia, quæ Scythas attingit.
 Sub ipso fiderum cardine) tempore Melæ regionem Hyperboream putabant ultimam uersus oceanum esse. inde nobis tradit Mela rationem illam dierum astronomicā, quæ reuera falsa est in regione Hyperborica: quanquàm ita sit in ipso cardine mundi, quem
 Mela

Mela & ueteres alij in ipsis Hyperboreis collocauere. Mare Caspium ut angusto) Diximus hoc non posse fieri, & antiquitatem hallucinatam fuisse. Scythæ Nomades) nunc Tartari sunt, confines Sauromatis. Caspij & Amazones) Amazones propemagnos Bulgaros. nam alij sunt in Ponto. Moschi) aliud genus Moschouitarum.

HISPANIAE ET SEPTENTRIONIS
INSVLAE. CAP. VI.

His oris, quas angulo Beticae hucusque perstrinximus, multae ignobiles insulae & sine nominibus etiam adiacent. sed earum quas praeterire non libeat, Gades fretum attingit: eaque à continenti angusto spacio, & ueluti flumine abscissa, quae terris propior est, penè rectam ripam agit: qua oceanum spectat, duobus promontorijs euecta in altum, medium littus abducit. & fert in altero cornu eiusdem nominis urbem opulentam: in altero templum Aegyptij Herculis, conditoribus, religione, uetustate, opibus illustre. Tyrii condidere: cur sanctum sit, ossa eius ibi sita efficiunt: annorum quae manet numerus, ab Iliaca tempestate principia sunt: opes tempus aluit. In Lusitania

Lusitania Erythia, quam Geryone habitatam ac cepimus, aliæq; sine certis nominibus, adeo agri fertiles, ut cum semel sata frumenta sint, subinde recidiuis seminibus segetem nouantibus, septem minimum, interim plures etiam menses ferant. In Celticis aliquot sunt, quas quid plumbo abundant, uno omnes nomine Cassiterides appellant. Sena in Britannico mari Osismicis aduersa littoribus, Gallici numinis oraculo insignis est, cuius antistites perpetua uirginitate sanctæ, numero nouem esse traduntur, Gallicenas uocant: pudentiq; ingenijs singularibus præditas, maria ac uentos concitare carminibus, seq; in quæ uelint animalia uertere, sanare quæ apud alios insanabilia sunt, scire uentura & prædicare, sed non nisi dedita nauigantibus, & in id tantum ut se consulerent profectis. Britannia qualis sit, qualesq; progeneret, mox certiora & magis explorata dicentur. Quippe tam diu clausam aperit ecce principum maximus, nec indomitæ modo ante se, uerum ignotarū quoque gentium uictor, qui propriarū rerum fidem ut bello affectauit, ita triumpho declaraturus portat. Cæterum ut adhuc habuimus, inter septentrionē occidentemq; profecta;

i grandè

grandi angulo Rheni ostia prospicit, deinde obli-
 qua retrò latera abstrahit, altero Galliam, altero
 Germaniam spectans. tum rursus perpetuo mar-
 gine directi littoris ab tergo abducta, iterum se
 in diuersos angulos cuneat triquetra, & Siciliae
 maxime similis, plana, ingens, fecunda, uerum
 ijs quæ pecora quàm homines benignius alant.
 Fert nemora, saltus, ac prægrandia flumina alter
 nis motibus, modo in pelagus, modo retro fluentia
 & quædam gemmas margaritasq; generantia.
 Fert populos regesq; populorum: sed sunt inculti
 omnes, atque ut longius à continenti absunt, ita
 aliarum opum ignari magis, tantum pecore ac fini-
 bus dites, incertum ob decorem, an quid aliud ul-
 tro corpora infecti. Causas autem & bella con-
 trahunt, ac sic frequenter inuicem infestant, ma-
 xime imperitandi cupidine, studioq; ea prolatan-
 di quæ possident. Dimicant non equitatu modo,
 aut pedite, uerum & bigis & curribus, Gallicè
 armati. Couinos uocant, quorum falcatis axibus
 utuntur. Super Britanniam Iuerna est, penè par
 spacio, sed utrinq; æqualis, tractu littorum ob-
 longa, cæli ad maturanda semina iniqui, uerum
 adeo luxuriosa herbis non lætis modo, sed etiam
 dulcibus

dulcibus, ut se exigua parte diei pecora impleant:
 & nisi pabulo prohibeantur, diutius pasta disti-
 liant. Cultores eius inconditi sunt, & omnium
 uirtutum ignari, magis quàm aliæ gentes, aliqua-
 tenus tamen gnari, pietatis admodum expertes.
 Triginta sunt Orchades, angustis inter se didu-
 ctæ spacijs. Septem Hemodes, contra Germaniã
 proiectæ in illo sinu, quem Codanum diximus.
 Ex ijs Codanonia, quam adhuc Teutoni tenent,
 ut magnitudine alias, ita fœcunditate antestat.
 Quæ Sarmatis aduersa sunt ob alternos accessus
 recursusq; pelagi, & quòd spacia queis distant,
 modo operiuntur undis, modo nuda sunt, aliàs in
 sulæ uidentur, aliàs una & continens terra. In
 his esse Oonas, qui ouis auium palustrium &
 auenis tantum alantur: esse equinis pedibus Hip-
 popodas, & Satmalos, quibus magnæ aures,
 & ad ambiendum corpus omne patulæ, nudis
 alioqui pro ueste sint. præterquàm quòd fa-
 bulis traditur, autores etiam quos sequi non
 pigeat, inuenio. Thule Belgarum littori op-
 posita est, Graijs & nostris celebrata carmi-
 nibus. In ea quòd sol longe occasurus exur-
 git, breues utique noctes sunt: sed per hyemem

sicut alibi obscuræ, æstate lucidæ, quòd per id tempus iam se altius euehens, quanquam ipse non cernatur, uicino tamen splendore proxima illustrat: per solstitium uerò nullæ, quòd tum iam manifestior non fulgorem modo, sed sui quoque partem maximam ostentat. Talca in Caspio mari sine cultu fertilis, omni fruge ac fructibus abundans: sed uicini populi quæ gignuntur attingere nefas, & pro sacrilegio habent, dijs parata existimantes, dijsq; seruanda. Aliquot & illis oris, quas desertas diximus, æque desertæ adiacent, quas sine proprijs nominibus Scythicas uocant. Ab ijs in Eoum recursus inflectitur, inq; oram terræ spectantis orientem pertinet. Hæc à Scythico promontorio apposita, primum omnis ob niues est inuia: deinde ob immanitatem habitantium inculta. Scythæ sunt Androphagi, & Sagæ, distincti regione, quia feris scatet, inhabitabili. Vasta deinde iterū loca belluæ infestant, usque ad montem mari imminentem, nomine Thabin. Longe ab eo Taurus attollitur. Seres intersunt, genus plenum iusticiæ ex commercio, quod rebus in solitudine relictis absens peragit.

SCHOLIA

SCHOLIA.

GAdes) nunc Caliz. Urbem opulentā)
 Gadiram. Erythia) nunc Berlingas.
 Britannia) nunc Anglia, comprehendit
 & Scotiam. Principum maximus) Claudius
 Cæsar. Iuuerna) nunc Izlanth. Orchades)
 sunt enim regis Scotiae. Codanonia) nunc
 Selandia. Prolomæus uocat Scandiam. Sar-
 matis) Polonis. Per hyemem obscuræ) nam
 in hyeme est nox maxima. Aestate lucidæ) lu-
 cida nox dicitur in estate, quia ferè nulla est nox,
 quando sol est in primo puncto cancri, uixq;
 durat momentum. Scythæ) quos Tartaros
 dicimus.

INDIA. CAP. VII.

NOtissima India, non Eoo tantum apposita
 pelago, sed & ei quod ad meridiem spec-
 tans Indicum diximus, & hinc Tauri iugis, ab oc-
 cidente indefinita, tantum spacium littoris occu-
 pat, quantum per sexaginta dies noctesq; uelifi-
 cantibus cursus est: ita multum à nostris abducta
 regionibus, ut in aliqua parte eius neuter septen-
 trio appareat, aliterq; quam in alijs oris, umbræ
 i 3 rerum

rerum ad meridiem iaceant. Cæterum fertilis, & uario genere hominum, aliorumq; animalium scaturit. Alit formicas non minores maximis canibus, quas more Gryphorum aurum penitus egestum cum summa pernicie attingentium custodire commemorant. Immanes & serpentes, alii ut Elephantes morsu atque ambitu corporis afficiunt. Tam pinguis alicubi, & tam feracis soli, ut in ea mella frondibus defluant, lanas syluæ ferant. Jarrundinum fissa internodia ueluti nauitas binos et quædam ternos etiam uehant. Cultorum habitus moresq; dissimiles. Lino alij uestiuntur, aut lanis, quas diximus: alij ferarum auiumq; pellibus. pars nudi agunt, pars tantum obscena uelati: alij humiles paruiq;, alij ita proceri & corpore ingentes, ut Elephantis etiam, & ibi maximis, sicut nos equis, facile atque habiliter utantur. Quidam nullam animal occidere, nulla carne uesci optimum existimant. Quosdam tantum pisces alunt. Quidam proximos parentesq; priusquam annis aut ægritudine in maciem eant, uelut hostias cædunt: cæсорumq; uisceribus epulari, fas & maxime pium est. At ubi senectus aut morbus incescit, procul à cæteris abeunt, mortemq; in solitudine nihil

nihil anxij expectant . prudentiores eis, quibus
 ars, studiumq; sapientiæ contingit, non expe-
 ctant eam, sed ingerendo semet ignibus, læti &
 cum gloriæ accersunt . Urbium quas incolunt
 (sunt autem plurimæ) Nysa est clarissima, & ma-
 xima . Montium Meros, Ioui sacer . famam hinc
 præcipuam habet, quod in illa genitum, in huius
 specu Liberum arbitrantur esse nutritum: unde
 Græcis autoribus, ut scemori Iouis insutum di-
 cerent, aut materia ingessit, aut error . Oras te-
 nent ab Indo ad Gangem Palibotri, à Gange ad
 Iolida Nysij, ubi magis quàm ubi habitetur exæ-
 stuat: atræ gentes, & quodammodo Aethiopes .
 Ab Iolide ad Cudum recta sunt littora, timi-
 diq; populi, & marinis opibus affatim dites .
 Tamos promontorium est, quod Taurus attollit,
 collis, alterius partis angulus, initiumq; lateris
 ad meridiem uersi . Ganges & Indus amnes, ille
 multis fontibus in Hæmodo Indiæ monte con-
 ceptus, simul unum alueum fecit, fit omnium ma-
 ximus, & alicubi latius, quando angustissimè
 fluit, decem milia passuum patens, in septem
 ora dispergitur . Indus ex monte Paropami-
 so exortus, & alia quidem flumina admittit: sed

clarissima Cophen, Acesinem, Hydaspem, conceptamq; pluribus alueis undam lato spacio trahit. Hinc penè Gangem magnitudine exæquat. Post ubi aliquot sæpe magnis flexibus cingit iugum, ingens iterum, rectus solidusq; descendit, donec ad læuam dextramq; se diducens, duobus ostijs longè distantibus exeat. Ad Tamum insula est Chryse, ad Gangem Argyre, altera aurei soli (ita ueteres tradidere) altera argentei: atque ita, ut maximè uideatur, aut ex re nomen, aut ex uocabulo ficta fabula est. Taprobane, aut grandis admodum insula, aut prima pars orbis alterius Hipparcho dicitur: sed quia habitatur, nec quisquam circum eam esse traditur, propè uerum est. Contra inde illa ostia sunt, quæ uocant Solis, adeò inhabitabilia, ut ingressos uis circumfusi aëris exanimet confestim: & inter ipsa ostia rara tenet regio ob æstus intolerabiles, alicubi cultoribus egens. Inde ad principia Rubri maris pertinent inuia atq; deserta humus, & cineri magis fit quàm pulueri similis. Ideoq; per eam rara, & non grandia flumina emanant, quorum Tuberonem & Arusacem notissima accepimus. Rubrū mare Græci, siue quia eius coloris est, siue quia ibi Erythras regnauit,

gnauit, ἐρυθρὰν θάλασσαν appellant, procellosum, asperum, profundum, & magnorum animalium magis quam cætera capax. primo recedentis oras æqualiter impellit: & ut non intret interiorius, aliquantum patens sinus erat. Sed quas ripas inflexerat, bis irrumpit, duosq; iterum sinus aperit. Persicus uocatur, dictis regionibus propior: Arabicus, ulterior.

SCHOLIA.

Eo) orientali. Neuter Septentrio) nauigantes oppositum dixere. Nysa) celebrata ob Dionysium siue Liberum, ibi nutritum.

SINVS PERSICVS. CAP. VIII.

Persicus, quæ mare accipit, utrinque rectis lateribus grande ostium quasi ceruice complectitur: deinde terris in omnem partem uastè, et æqua portione cedentibus, magno littorum orbepelagus incingens, reddit formam capitis humani. Arabici, & os arctius, & latitudo minor est, maior aliquanto recessus, & multo magis longa
i 5 latera.

latera . nit penitus introrsusq; dum Aegyptum
 penè, & montem Arabiae Casium attingit, quo=
 dam fastigio minus ac minus latus, & quo magis
 penetrat angustior. Ab ijs quæ diximus, ad sinum
 Persicum, nisi ubi Chelonophagi morantur, de=
 serta sunt. In ipso Carmani nauigantium dexte=
 ra positi, sine ueste ac fruge, sine pecore ac sedi=
 bus, piscium cute se uelant, carne uescuntur, præ=
 ter capita toti corpore hirsuti. Interiora Gedro=
 si, dehinc Persæ habitant. Cethis per Carmani=
 os: suora Andanis, & Corios effluunt. In parte
 quæ pelagi ostio aduersa est, Babyloniorum fines
 Chaldæorumq; sunt: & duo clari amnes, Tigris
 Persidi propior, ulterior Euphrates. Tigris ut na=
 tus est, ita descendens usque ad littora permeat:
 Euphrates immani ore aperto, non exit tantum
 unde oritur, sed & uastè quoque decedit: nec se=
 cat continuò agros, sed latè diffusus in stagna,
 diuq; sedentibus aquis, et sine alueo patulis piger,
 post ubi marginem rupit, uere fluuius est: acce=
 ptisq; ripis celer & fremens, per Armenios &
 Cappadocas occidentè petit, ni Taurus obstet,
 in nostra maria uenturus. Inde ad meridiem auer=
 titur, et primū Syros, tum Arabas ingressus, non
 perdurat

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 139

perdurat in pelagus, uerum ingens modo & nauigabilis, inde tenuis riuus despectus emoritur: et nusquam manifesto exitu effluit ut alij amnes, sed deficit. Alterum latus ambit plaga, quæ inter utrunque pelagus excurrit, Arabia dicitur, cognomē Eudæmon, angusta, uerum cinnamomi & thuris, aliorumq; odorum maximē ferax. Maiorē Sabæi tenent partem, ostio proximam & Carmanis: contrariam partem Macæ, quæ inter ostia ostenditur, syluæ cautesq; exasperat. aliquot sunt in medio insula sitæ, Ogyris, quòd in ea Erythræ regis monumentū est, magis clara quàm cæteræ.

SCHOLIA.

Gedrosi & Persæ) hæc sunt Sophu: & hæc regiones uocantur Turquestam.

SINVS ARABICVS. CAP. IX.

Alterum sinum undique Arabes incingūt: ab ea parte quæ introëuntibus dextra est, urbes sunt Carræ & Arabia, et Gandamus. In altera ab intimo angulo prima Beronice inter
Hero

Heroopoliticum, & Scrobilū. Deinde inter pro-
 montoria Moronenon, & Coloca, Philoteris,
 & Ptolemis. Ultra Arsinoë, & alia Beronice.
 Tum sylua quæ hebenum, odoresq; generat, &
 manu factus annis: Ideoq; referendus, quòd ex
 Nili alueo Dioryge abductus, extra sinum uerū
 inflexus, & non rubri maris pars, bestijs infesta,
 ideoq; deserta est. partem Candæi habitant: hi
 quos ex facto, quia serpentibus uescūtur, Ophio-
 phagos uocant. Fuere interius Pygmæi, minutū
 genus, & quod pro satis frugibus contra Grues
 dimicando defecit. sunt multa uolucrum, multa
 serpentū genera. De serpentibus memorandi ma-
 ximè, quos paruos admodum, & ueneni præsen-
 tis certo anni tempore ex limo concretarum palu-
 dium emergere, in magno examine uolantes Aeg-
 yptum tendere, atque in ipso introitu finium ab-
 auiibus, quas Iuidas appellant, aduerso agmine ex-
 cipi, pugnaq; confici, traditum est. De uolucris
 præcipuè referenda Phœnix, semper unica.
 non enim coitu concipitur, partu ue generatur:
 sed ubi quingētorum annorum æuo perpetua du-
 raui, super exaggeratam uarijs odoribus struem
 sibi ipsa incubat, soluiturq;: deinde putrescentium
 membrorum

Phœnix

membrorum tabe concrefcens, ipfa fe concipit, & atque ex fe rurfus renafcitur: cum adoleuit, offa priftini corporis inclufa myrrha Aegyptum exportat: atque in urbem, quam Solis appellant, fragrantibus nardo bufis inferens, memorãdo fune re confecrat. Ipfum promontorium, quo id mare clauditur, à Ceraunijs saltibus inuium eft.

SCHOLIA.

C Apud nonum nihil habet, nifi Solis urbem, quam Heliopolin alij uocarunt, iuxta finum Arabicum: ad quam uenere filij Ifrael.

AETHIOPIA CAP. X.

A Ethiopes ultra ſedent, Meroëni habent terram, quã Nilus primo ambitu amplexus inſulam facit: pars quia uitæ ſpaciũ dimidio ferre quã nos longius agunt, Macrobij: pars quia ex Aegypto aduenere, dicti Automolæ. pulchri forma, æqui corporis, parumq; ueneratiores, ueluti optimarum alumni uirtutum, in illis mos eſt, cui potiſſimum pareant, ſpecie ac uiribus legere.

Apud

Apud hos plus auri, quàm *Perfis* est: ideo quod minus est, preciosius censent. Aere exornantur, auro uincula fontium fabricant. Est locus apparatus epulis semper refertus, & quia ut libet uesci uolentibus licet, ἰλίον τε ἀπελαῖον appellant: & quæ passim apposita sunt, affirmant innasci subinde diuinitus. Est lacus, quo perfusa corpora quasi uncta pernitent. bibitur idem, adeò est liquidus, & ad sustinenda quæ incidunt, aut immittuntur infirmus, ut folia etiam proximis decisa frondibus, non innatantia ferat, sed pessum & penitus accipiat. Sunt & sæuissimæ feræ omni colore uarij Lycæones, & quales accepimus Sphingas. Sūt miræ aues cornutæ Tragopomones, & equinis auribus Pegasi. Cæterum oras ad Eurum sequentibus nihil memorabile occurrit, uasta omnia uastis præcisa montibus, ripæ potius sunt quàm littora. Inde ingens & sine cultoribus tractus: dubium aliquandiu fuit, esset ne ultra pelagus, caperet ne terra circuitum, an exhausta fructu sine fine Africa se extenderet. uerum & si Hanno Carthaginensis, exploratum missus à suis, cum per oceani ostia exisset, magnam partem eius circumuectus, nō se mari, sed comæatu defecisse memo-

ratum retulerat; & Eudoxus quidam auorum no-
 strorum temporibus, cum Lathyrum regem Alex-
 andriæ profugeret, Arabico sinu egre ssu, per
 hoc pelagus (ut Nepos affirmat) Gades usq; per-
 uectus est, ideo eius oræ nota sunt aliqua. Sunt
 autem trans ea quæ modo deserta diximus, muti
 populi, & quibus pro eloquio nutus est: alij sine
 sono linguæ, alij sine linguis, alij labris etiam co-
 hærentibus: nisi quòd sub naribus etiã fistula est,
 per quam bibere ^{possunt} ~~possunt~~. Sed cum incesit libido
 uescendi, grana singula frugum passim nascentiũ
 absorbere dicuntur. Sunt quibus ante aduentũ Eu-
 doxi adeò ignotus ignis fuit, adeoq; usus mirũ in
 modũ placuit, ut amplecti etiã flammæ, et arden-
 tia sinu abdere, donec noceret, maximè libuerit.
 Super eos grandis littoris flexus grandem insulã
 includit, in qua tantum sceminas esse narra n, to-
 to corpore hirsutas, & sine coitu marium sua
 sponte scæcundas, adeò asperis efferisq; moribus,
 ut quædam contineri ne reluctentur uix uincu-
 lis possint. Hoc Hanno retulit, et quia detracta oc-
 cisis coria pertulerat, fides habita est. Ultra hunc
 sinũ mons altus (ut Græci uocant) $\delta\epsilon\omega\pi\ \delta\chi\eta\mu\alpha\epsilon$
 perpetuis ignibus flagrat. ultra montẽ uiret collis
 longo

longo tractu, longis littoribus obductus, unde uidentur patentes magis campi, quam ut prospici possint, Panum, Satyrorumq; hinc opinio ea fide cepit, quod cum in his nihil culti sit, nullae habitantium sedes, nulla uestigia, solitudo in diem uasta, & silentium uastius, nocte crebri ignes micant, & ueluti castra late iacentia ostenduntur. Crepant cymbala & tympana, audiunturq; tibiae sonantes maius humanis. Tunc rursus Aethiopes, nec tam ditēs, ut hi quos diximus, nec ita corporibus similes, sed minores, incultiq; sunt, et nomine Hesperio. In horum finibus fons est, quem Nili esse aliqua parte credibile est, Nuchul ab incolis dicitur: et uideri potest non alio nomine appellari, se dicitur à Barbaro ore corruptius. alit & flumen, & minora quidem, eiusdem tamen generis animalia gignens; alijs omnibus in oceanum uergentibus, solus in mediam regionem ad orientem abit, & quoniam nani exeat incertum est. Inde colligitur, Nilum hoc fonte conceptum, actumq; aliquandiu per inuia, & ideo ignotum, iterum se ubi ad Eoa procefferit, ostendere. Cæterum spacio quo absconditur effici, ut hic aliò cedere, ille aliunde uideatur exurgere. Catoblepas non grandis fera, uerum graue

grave & prægrande caput ægrè sustinens, atque
 ob id in terram plurimum ore conuersa, apud hos
 gignitur, ob uim singularem magis etiam referen-
 da, quòd cum impetu morsuq; nihil unquam sæ-
 uiat, oculos eius uidisse mortiferum. Contra eos-
 dem sunt insulæ Gorgones, domus (ut aiunt) ali-
 quando Gorgonũ. Ipsæ terræ promontorio, cui
 ἑσπερου κέρας nomen est, finiuntur.

SCHOLIÀ.

Primo ambitu) nam alios facit Nilus in
 Tachempho, Elephantide, & Delta. ἡλιου
 πρᾶξιζαυ) Solis mensam. Dubiũ aliquan-
 do fuit) nunc tota illa regio est explorata.

δωμ ὄχημα) deorum uehiculum. In horum fi-
 nibus fons est) in fine Aethiopũ occidentaliũ.

Fons) nunc palus nigra, & fluuius inde pro-
 cedens, Niger fluuius à Lusitanis dictus. hunc
 eundem fontem nos in charta nostra Africa
 à Nili fontem fecimus, sequuti nõ modo Me-
 am, sed eos qui nostro sæculo regionem illam
 uiderunt. Lusitani primi ex nostris per fluuiũ
 Menagam, & fluuium Gambre uecti, illuc ue-
 nerunt: & cum sciscitarentur ex eis qui ad mer-
 catum Hodeni uenirent de progressu fluuij, re-
 sponderunt Arabes, hunc eundem Nilum esse.

k Actum

Actum aliquandiu per inuia) à Garamanti-
bus usque ad montes Lunæ. Vbi ad Eoa) id
est, ad montes Lung, uersus orientem. *ἠσπίδα*
κίρας) id est, Hesperii cornu.

ATLANTICI MARIS INSVLAE, ET
TERMINVS. CAP. XI.

INde incipit frons illa, quæ in occidentem uer-
gens mari Atlantico abluitur. Prima eius Ae-
thiopes tenent. Media nulli. nam aut exusta sunt,
aut harenis obducta, aut infesta serpentibus. Exu-
stis insulæ appositæ sunt, quas Hesperidas tenuis-
se memoratur. In harenis mons est, satis de se con-
surgens, uerum incisus undiq; rupibus præceps,
inuus, & quo magis surgit exilior: qui quòd al-
tius quàm conspici potest, usque in nubila erigi-
tur, cælum & sidera nō tangere modo uertice,
sed sustinere quoque dictus est. Contrà fortuna-
tæ insulæ, abundant sua sponte genitis. & subin-
de alijs super alijs innascentibus nihil sollicitos a-
lunt, beatius quàm aliæ urbes excultæ. Vna sin-
gulari duorum fontium ingenio maximè insignis:
alterum qui gustauere, risu soluuntur in mortem:
ita affectus remedium est, ex altero bibere. Ab eo
tractu

tractu quem feræ infestant, proximi sunt Himantopodes, inflexi lentis cruribus, quos serpere magis quàm ingredi referunt. Deinde Pharusij, aliquando tendente ad Hesperidas Hercule dites, nunc inculti; & nisi quòd pecore aluntur, admodum inopes. Hinc iam latiores agri, amœniq; saltus. Terotæ, & Berini ebore abundant. Nigritarum, Getulorumq; passim uagantium ne littora quidem infœcunda sunt, purpura & murice efficacissimis ad tingendum, & ubique quæ tinxere clarissima. Reliqua est ora Mauritaniæ exterior, & in finem sui fastigiantis se Africæ nouissimus angulus, iisdem opibus, sed minus diues. Cæterũ solo etiam ditior: & adeò fertilis etiam, ut frugũ genera non cum serantur modo benignissimè procreet, sed quædam profundat etiam nata. Hic Anteus regnasse dicitur, & signum quod fabulæ clarum prorsus ostenditur, collis modicus resupini hominis imagine iacentis: illius, ut incolæ ferunt, tumulus. unde ubi aliqua pars eruta est, solent imbres spargi, et donec effossa repleantur, eueniũt. Hominum pars syluas frequentant, minus quàm quos modo diximus uagi: pars in urbibus habitant. quarum ut inter paruas opulentissimæ

k 2 habentur,

148 POMP. MELAE LIB. III.
habentur, procul à mari Gildano, Dulbritania.
Propius autem Sala, & Lyxo, flumini Iunxo pro
xima. Ultrà est Colonia, & fluuius Gna: & un
de initium fecimus Ampelusia, in nostrum iam
fretum uergens promontorium, operis huius atq;
Atlantici litoris terminus.

SCHOLIA.

INde) id est, à capite quod Verde Lusitani uo
cant. Frons) Africæ usque ad Ampelu
siam, id est, caput Canteri. Aethiopes)
pars regni Nigritarū. In harenis mons est)
Atlantem intelligit, dictus uulgo Maiuste.

Fortunata) nunc dictæ Canariæ. Pharusij)
nunc Asenagi. Nigritarum) Lata est regio
Nigritarum: à fluuiio Asenaga usque ad æqui
noctialem, totum illum tractum possident, ab
occidente terminantur ostio Asenagæ fluuij, à
meridie parte oceani, quæ est inter ostium Ase
nagæ usque ad caput Sancti Ioannis: ab orien
te tractu fluuij Nigri, à Garamantibus usq; ad
æquinoctialem: à Septentrione eiusdem fluuij
tractu, à Nigra palude usque ad uallem Gara
manticam, ut ex nostra charta Africana facile
cuius manifestum erit. Hæc regio nunc diuisa
est in regnum Mellis, & regnum Guinæ: pars
fertilis,

CVM SCHOLIIS OLIVARII. 149

fertilis, ea uidelicet, quæ est à fluuio Afenaga
usque ad caput Manti: sed ab hoc capite usque
ad caput Sancti Ioannis, arida & sterilis. Mau-
ritaniæ) exterioris, quæ olim dicta est Tingita-
na, nunc diuisa in prouinciam Tanger, regnū
Fez, & prouinciā Marruecos. quanquam sunt,
qui addant prouinciā Asaphi, ubi est Asamor.

Procul à mari) Constat nunc Babam, hoc
est, Fez esse mediterraneam, & opulentissimā.

Hæc & alia quorum meminit Pomponius,
in charta nostra Aphricana aperta
sunt: ad quam mittimus Geo-
graphiæ studiosum.

DE ANNOTATIONIBVS NO-
STRIS HACTENVS.

k ; Eiusdem

EIVSDEM OLIVARII DEFINITIONES
ALIQUOT GEOGRAPHICAE.

Urbs & Oppidum adificia continent. }
Civitas uero ciues. } ex Nonio Marcello.
Fluvius, quod fluat. }

Amnis, quod ambiendo fluat: ex Varrone.

Fretum, angustum est mare inter duas terras.

Isthmos, arcta terra, inter duo maria.

Promontorium, à prominendo: pars montis, quæ mari prominet.

Chersonesus lingua communi, et Cherronesus lingua Laconica, terra est ferè insula: Latini uocant peninsulam.

Insula, est terra aquis circumdata.

Continens, terra est alteri ita continua, ut inde absque marina navigatione omnes tres partes terræ peragere possimus.

Sinus, metaphoricè dicitur à sinu corporis, quæ pars est inter pectus & complexum brachiorum. hinc quia littora curua cõplectuntur maria, uocatur sinus.

Lacus est, qui perpetuam habet aquam.

Stagnum, quod temporariam: hoc est, hyeme collectam ex pluuiâ.

Palus, est aqua nimis profunda, & latissimè diffusa. Regio,

DEFIN. GEOGRAPHICAE. 151

Regio, prouincia dicitur: quæ quoniam à regibus regebatur, dicta est regio.

Mons, pars terræ alta & eminens.

Ramentum montis, mons est, ex alio ortus monte.

Portus, à portando: locus iuxta mare cõclusus, quò importantur merces, & exportantur, ubi naucs tuto hyemare possunt. & hoc differt ab statione, in qua ad tempus solum breue.

Apertum mare, uulgo Playa dicitur, quòd nulli habeat secessum tutum à tempestate.

Pons, in portu molle dicitur.

Vicus, pars est urbis, siue quæ aliquãdo fuit pars urbis.

Villa, domus est rusticana.

Pagus, plures domus rusticane coniunctæ, nõ clausæ mœnibus.

Castellum, domus rusticane clausæ mœnibus.

FINIS

K 4

PETRVS
IOANNES OLIVA
RIVS GEOGRAPHIAE
 Studioſo, S.

Visquis es, qui has no-
 ſtras Annotatiunculas le-
 geris, ſic habeto, me tan-
 tum curaffe, ut Mela nuſ-
 quam non mendofus, prodiret caſti-
 gator: deinde, ut ueteribus nomini-
 bus noua redderem. Alterum præſti-
 timus, iudicio eruditiffimorum uiro-
 rum, & in primis Guilielmi Budæi:
 alterum, quod difficile uifum fuit, cū
 ob mutata oppida & deleta, tum etiã
 ob frequentes inundationes, reddidi-
 mus quanta potuimus diligentia. Nã
Vadianus, uir omnium iudicio erudi-
 tiſſimus, præter ea quæ ex uarijs auto-
 ribus citat, unde facile colligere poſſis
 hominem

hominem multæ fuisse lectionis, raro adducit quo uel locos deprauatos emendet, uel desideratos restituat, cōtētus illa doctissima ostentatione: quanquàm ijs quæ ad historiam spectant, non minus ualuerit ille, quàm digressionibus prolixissimis & molestissimis. Sed ne aliquis putet me id dixisse, ut officerē nomini Vadianico, sciat me in plerisque lectorē ad Vadianum mittere, ut apud eundē latissimè colligat, uel historiā uel fabulam. Cæterum quod attinet ad locos difficiles, quos Vadianus uel negligit, uel subtiacet, illud magnis sudoribus effecimus ut essent uel omnibus clariores: quod an præstiterimus, aliorū Geographorum sit iudicium, quorū censuram libenter subituri sumus, modo id fecerit in publicum commodum, cui perpetuò studemus.

Vale.

HERMOLAI

HERMOLAI BARBARI

IN POMPONIVM MELAM AD
ALEXANDRVM SEXTVM
PONTIFICEM MAXIMVM

Præfatio.

Ecum Pomponij Mela conteranei tui, Princeps Maxime, libellum aureū: cuius lectio, ut nosti, ad hunc diem usq; adeo mendosa ferebatur, ut nec agnoscere autorem suum posset, nec agnosci. Trecenta in eo, quæ manabant ulcera, uel cicatrice, uel splenio conteximus. illud omnino paucissimis demptis assecuti, ut se maiestati tuæ non barbara & Hispaniensi facie, sed Latina & Hispana representare possit. Hoc ipsum in Seneca & Quintiliano, & Columella præstitimus quidem locis aliquot per transitum, & inter cæteros. Verum de ijs quoq; plura mihi differendum foret secretius, opere dicato: ne inter hanc quasi turbam emendationum, luculentissima tuorum (ut ita dicam) municipum atq; ciuiū monimenta, negligentius haberi uiderentur. Sed uocant nos maiora quædam studia, urgemusq; nostrum

nostrum illud uetus, omnes Aristotelis libros in
 Latinum uertendi exponendiq; propositū. Quod
 si ad exitum perduxero (nam bona eius pars iam
 pridem peracta est) non dubito futurum, quin de
 reliquo in literis labore gratia mihi fiat. Nā Dio-
 scorides cum nostro Corollario propediem
 exiturus est.

HERMOLAI BARBARI
 CASTIGATIONES IN MELAM
 POMPONIVM, EX LIBRO
 PRIMO.

In summa Asia descriptione.

Riadne, deinde Aria, & Ce-
 drofis.) Scribendum Ariane, de
 inde Aria, & Gedrosis: ex Stra-
 bone, Plinio, Stephano. cuius il-
 la quoque uerba sunt: Quoties
 inquit per C scriptum est Cedrosis, mendosus
 codex est. Et infra, Candari & pariani) He-
 rodotus Paricani. Et infra, Dache.) Scribo
 Dahæ. Plinius, & Silius. Et paulo post, Antio-
 che georgili.) Arbitror scribendum, uel Enio-
 chæ georgi, ex Strabone, Ptolomeo, Plinio. uel
 Antacei, ab amne ducti. uel Achei, iisdem ferè
 autoribus:

autoribus: uel Axiacæ georgi. Pomponius secundo libro: Colūt, inquit, Georgi, exercen t̄q̄ agros. Axiacæ furari quid sit ignorant: & ij à fluuio nomen habent, Plinio, Ptolomæo, cæteris. Nec multo infra, Cappadoce Græci) Legendū non Græci, sed Gallogræci, hoc est Galatæ.

EX PARTICVLARI AFRICAE
DESCRIPTIONE.

MVluca.)Scribendū Mulucha. nam Strabo uocat eum Molochath, Plinius tamen & Salustius Mulucha. Phocas grammaticus: Neutro, inquit, genere barbara duo lecta sunt apud Salustium nomina fluminum, hoc Mulucha, & hoc Turia, qui amnis est citerioris Hispaniæ. de quo plura in Plinio. Et infra, Tum uada fluuius.) Scribendum iunctim Tamuada, siue Tamuda fluuius, ex Plinio. Et infra, Fluminis Ampsagæ.)Scribendū fluminis Ampsagæ. Et infra, Cyrtha procul à mari nunc Sucianorum)Plinius & Appianus, Sittianorū. Et infra, Iola ad mare.)Scribendū Iol ad mare: Plinius, Ptolomeusq̄. Item, Carinna.) Plinius Carenna. Ptolomæus tamen, & Antoninus, Cartenna. Item, Arsinna.)Plinius & Ptolomæus & Antoninus, Arsenaria. Et infra, Ab Hipponē Diarito.)Scribendum, Ab Hipponē

CASTIG. IN MELAM. 159

Hippone Diarrhyto. Duplex enim Hippo, Re-
 gius & Diarrhytus: ex Plinio, Antonino, cate-
 ris. Et infra, Abromachte phyre neapolis.) Scri-
 bendum, Abrotonum, Taphrg, Neapolis: ex Pli-
 nio, Strabone, cæteris. Et infra, Oza oppidū.)
 Scribo, Oea oppidum, ex Plinij quinto libro.
 Et paulo pōst, Phiconta.) Scribendum Phy-
 ūnta, ex Plinio, Strabone, Ptolomæo. Item,
 Fons quem solis appellant.) De hoc in Plinio
 oluscula notauimus li. 5. quoniam duos fon-
 es pro uno Pomponius accepisse uidebatur.
 Meminit & libro ultimo Lucretius.

EX PARTICVLARI ASIAE.
 DESCRIPTIONE.

Altera ex parte Astabores, altera Astape)
 Scribendum Astaboras, & Astapus: ex
 Plinio, Strabone, cæteris. Paulo pōst.
 Talenſo alteram insulam, Amplexus usque ad
 Elephantilem.) Scribendū, Tachempſo & Ele-
 phantidem: ex Herodoto, Strabone, Plinio. Et
 infra, Ad Deltam & Admelin.) Scribendum
 Ad Delta & ad Metilin, ex Plinio ac Stephano:
 qui ait, urbem Metilin Alexandria non procul
 esse, Bechin modo nominatam, id est, βῦχιν, un-
 de Metilites nomos. Et infra, Pſammetiæ o-
 ſus labyrinthus.) Scribo Pſammetichi, non
 Pſammetiæ: ex Plinio, Strabone, Diodoro, He-
 rodoto.

358 HERMOL. BARBARI
rodoto. Et infra, Pathameticū.) Strabo Patli-
miticū, ex Ptolomæo. Et infra, Catapiscum.)
Ptolomæus & Strabo Taniticum, Plutarchus
Tanæticum: Plinius Tanicum, ab urbe Tani.

EX SYRIA.

Babylonia & Iudæa & Colophone.) Scri-
bendū puto non Colophone, sed Sophie-
ne: de qua multis locis in Plinio differui.

EX PHOENICE.

Duo sunt oppida Bubos & Bactros.)
Scribendum Byblos & Botrys: ex Stra-
bone, Plinio, Ptolomæo. Et infra, Tū
Smyrna castellū.) Lego Simyra, non Smyrna:
ex Ephoro, Strabone, Ptolomæo. Et infra,
Seleucia, Hyppatos, Berytos, Laodicea, Aro-
sos.) Legendum fortasse non Hyppatos, sed
Paltos: nec Arosos, sed Arados: ex Strabone,
Ptolomæo, Plinio. Est autē Aradus insula quidē,
sed propinqua continenti, qua situm est oppi-
dum Antaradus. Et infra, Mariandros.) Scri-
bendum Myriandros.

EX CILICIA.

Amynodes promontoriū inter Pyramū
Cydnumq; fluuios.) Quid si nō Amy-
nodes, sed Amanoides, hoc est ἀμανοειδής
quasi ad montis Amani similitudinē. Vt enim
Amani

CASTIG. IN MELAM. 159

Amani portę sinu Iffico uocantur, ita portę Cilicę inter Pyramum atq; Cydnũ, autore Plinio Et infra, Pyramus Iffo prior Malosen præterfluit.) Scribendũ non Malosen, sed Mallon, ex Plinio, Ptolomęo, Strabone, Callimacho. Mallos, inquit, urbs Cilicę, à Mallo cõditore dicta. Et infra, Cerandaris.) Ptolomæus Celenderis, hoc ipso tractu.

EX PAMPHILIA.

ASperidos quã Argiui cõdiderant.) Scribe Aspendos, ex Hellenico, Theopompo, Plinio, cęteris: ab Aspendo cõditore. Et infra, Fluuius Carathes.) Scribe, fluuius Cataractes. Sequitur enim: Quia se præcipitat. Idem Strabo, idem Plinius. Et infra, Prepanifus.) Scribe Paropamifus.

EX CARIA.

PEdalion & Citria.) Plinius Cyria, non Citria. Ptolomæus Caria, Stephanus Crya: quod & uero propius, ut in Plinio disputatũ est. Item, Secundũ Galbiam amnem Caunus.) Ptolomæus: Secundũ Calbin, inquit, amnẽ Caunus oppidũ. Plinius & Indũ amnẽ quendã propinquũ facit Cauno, ubi nos ex Alexandro Ninum scribi posse diximus. Quia tamen Liuij 33. libro uerba sunt hæc: Deditis, inquit, Tabis urbe, tertia die ad Chaũ fluuiũ uentum est, inde Erizã primo impetu captã, post ad
Tabasion

Tabasion castellum imminens flumini Indo, cui fecerat nomen Indus (inquit) ab elephanto deiectus, & reliqua. Suspendendū arbitror iudicium. De Tabis, in Caria & Lydia, & alibi Stephanus. A Tabis proprie Tabeni, à Tabasis Tabaseni, de quibus libro Plinij quinto plura. Item: Schenus Ambithylam, Bubesius, Cinothum.) Scribendū Bubesius, siue Bubassus: ex Plinio, qui tamen non Cinothum, nec Hydam, sed Hydram & Acanatum, siue Acanthum uocat eas, ut diximus. Item, Cydnus in cornu peninsulae, interq̄ eam & Tetraticū sinū in recessu posita Eutiana.) Lego Gnidus, nō Cydnus: item Ceramicum, non Tetraticum: item Euthang, nō Eutiana. ex Plinio, Strabone, Stephano. Ceramus oppidū in Caria, oppidū & Euthang, hoc est, ^{Ἐυθηναίαι}, à qua Euthenēi, quos & Euthenæenses & Euthenitas quoque nominant, indigenæ. Et infra, Vrbes Myridos, Aruanda, Neapolis, sinus Iasus & Basilicus, in Iaso est Barcilos.) Scribendum, Vrbes Mindus, Aryanda, siue Caryanda, Neapolis, sinus Iasius & Basilicus, in Iasio est Bargylos. ex Plinio, Strabone, Ptolomæo. De Bargylis & Cicero in Epistolis.

EX IONIA.

O Raculum Apollinis dictum olim Bramatiæ, nunc Didymi.) Scribendum nõ Bramatiæ, sed Branchidæ. Plinius, Ora culum, inquit, Branchidarum, nunc Didymæi Apollinis. Sed & 34. lib. Canachus, inquit, fecit Apollinem nudū, qui Philesius cognominatur in Didymæo. Branchidarum originē Strabo, & alij frequentes afferunt. Et infra, A fuitiuis ut aiunt condita, nomen famæ annuit, Phygeta.) Scribendum Phygeta, Strabo, Pliniusq; à qua Phygelites, uini genus, Dioscoridi, Galeno, cæteris. Item, Lybedos.) Scribendum Lybedos, iisdem autoribus. Item, Victores Thebanorum Ephygonas.) Lego Epigonos, id est, posteros. Eusebius in Chronicis, Interfectorum, inquit, posteri, qui uocabantur Epigoni, aduersus Thebas bellum mouerunt.

EX AEOLIDE, AC TROADE,
AC BITHYNIA.

Zimon nominauit.) Scribo Cymen, ex Plinio, Strabone, cæteris, à Cyme Amazonum duce. Item, In promontorio Cyrra oppidum.) Lego Canna oppidum, id est, iisdem

īſdem autōribus. Item, Cressam.) Scribo Ereſam, unde Plinio Ereſſij hac ipſa parte. Itē, Gagara et Aſſona Aetholorū.) Scribo Aſſon, non Aſſona. De Aſſo Plinius, Strabo, Ptolomęus omnes. Item, Plagea & Cylace.) Vetus lectio & Plinius & Herodotus, Placia & Scylace, quę Valerius Flaccus Scylacęum. Item, Flumen Rhyndacen.) Scribe Rhyndacum, īſdem autoribus. De ijs anguibus ad Rhyndacum tun alij, tum Plinius. item, Daſilos, & quam Colophonij collocauere Myſrela.) Scribendum Myrlea: item Daſcylos, non Daſilos. Plinius Strabo, cęteri. Item, Chion amplectitur.) Scribendum ſine h, Cion, īſdem teſtibus. Item, Templi numen Iupiter, conditore laſo.) Scribendum arbitror laſone. Nota coniecturę, huius ratio ex illa peregrinatione Minyarum.

EX PAPHLAGONIA, ET CHALY-
BVM TERRIS.

THios oppidum Mileſiorum.) Scribendū ſine h Tios, ex Strabone, Plinio, Ptolomęo, Stephano, ut alibi notauimus. Item, Cromnos, & à Cythiſoro Phryxi filio poſita Cythoros.) Plinius, Strabo, Valerius Flaccus, & cęteri, non Cromnos, ſed Cromna, unde ſua Venetiſ origo. Erat et in Pelopon. eſo Cromna

inna, ut ait Pausanias, à Cromno Lycaõis filio
 nomen habens. quam, ut inquit Stephanus, &
 uirili & feminino genere, Item plurali et singu-
 lari quoque numero pronunciabant. idem au-
 tem, Cythorum urbem à Cythoro Phryxi filio
 nuncupatam, non à Cythisoro tradit. Et infra
 statim, Cynobus & Colliris.) Scribendum
 Cimolis accolitur, ex Plinio, Strabone, Pto-
 lomæo. Item, Mossyni turres ligneas subeunt.)
 Valerius Flaccus, & Apollonius poëta, non
 Mossyni, sed Mossynæci, hoc est turricolæ, idē
 Strabo, idem ceteri. Et infra, Vrbes Cerasuntia
 & Trapezos.) Scribi potest, Vrbes Cerasus &
 Trapezus, ex Plinio, Strabone, cæteris. aut, Vr-
 bes Cerasuntia & Trapezus. aut certe, Vrbes
 Cerasuntū & Trapezus. ut enim Sipus & Hy-
 drus, etiā Sipuntū & Hydruntum, ita Cerasus
 & Trapezos, utam Cerasuntum uoces. De Sipunto Plinius
 & infra Pomponius.

EX COLCHIDE, VSQVE IN FI-
 NEM PRIMI LIBRI.

COraxici.) Scribendum Coraxici, à
 monte dicti, cui nomen Corax est,
 autore Ptolomæo, siue à populis Co-
 raxis, paulo mox dicendis. Et infra,
 l 2 Menanctea.)

Menancia.) Scribo Melanchlæni, ab atris quibus utuntur appellati uestibus: ex Strabone, Plinio, & infra Pomponio. Item, Cleptitophagi.) Scribendum Phthirophagi: ex Plinio, Strabone, cæteris. ita dicti, quod in sorde & squalore degant. Et infra, Coracandā penē insulā reddit.) Strabo & Ptolomæus, Corocondama. Et infra, Quatuor urbes ibi sunt, Hermonos, Saccephoe, Spana, Corea, & in ipso ore Cimmeriū.) Quatuor pollicei urbes, & quinque numerantur. Proinde castiganda lectio est ad hūc modū: Quatuor urbes ibi sunt, Hermonassa, Cephæ, Phanagoria, & in ipso ore Cimmeriū: ex Plinio, Strabone, Ptolomæo. Et infra, Proximi Xamathæ.) Scribendum Iaxamathæ. Et infra, Gineocratatum Onoe.) Scribendum Gynæocratatumenæ, hoc est, à feminis possessi uicti. De his & lib. 6 diximus in Plinio.

EX LIBRO SECVNDO.

IN EVROPAE SCYTHIA.

CEndones usque ad Meotida.) Scribendū puto, Effedones. Plinius libro quarto: A Buce, inquit, super Meotin Sauromata & Effedones. Et paulo infra, Butes amnis.) Scribendum Bucēs, siue Bugēs: quia Græce Byges appellatur & stagnum & fluuius. Et infra,

infra, Maxobitæ.) Scribendum, Hamaxobitæ, siue Hamaxobij: quia pro sedibus, inquit, plauftra habent, quæ Græci ἀμαξίας uocant. Plinius, Strabo, Ptolomæus. Et infra, In paludē uergentia Sarcagæ tenent.) Scribi potest Sarcarchæ, ut paulo post: Littora, inquit, quæ Sarcarchæ & Taurici tenent. De ijs lib. 4. Plinij latissime. Et infra, Parthenion alterum oppidum adiacet Cerone.) Scribendum non Cerone, sed Cherronesos, ex Ptolomæo, Strabone, Plinio, qui sic ait: Ab Heraclea, inquit, Cherroneso Parthenium promontorium. Erit ergo sensus Pomponij, duo ibi esse promontoria: alterum Criu metopon, alterum: Parthenion, cui oppidum adiacet Cherronesos. Et infra, Quod inter paludem & sinum est Chateræ nominatur.) Scribendum non Chateræ, sed Tathræ, Plinius, Strabo, Ptolomæus, Florus, etiã Capræ in eo scriptum est. Et infra, Carcyre, quam duo flumina Gerros & Hyppacares contingunt.) Scribendum Carcine, per. i. Item, Hypacyris, non Hypacares. Herodotus: Sextū, inquit, flumen est Hypacyris è lacu profluens, qui per Nomadas iuxta Carcinen in mare uoluitur. Ptolomæus uidetur Pagyrin urbem, & Pagyritas populos haud longe à Carcina posuisse, quasi nō modo Hypacyris, sed etiam Pagyris hic fluuius dici possit, Plinius libro .4. Si-

nus, inquit, Carcinites appellatur, flumen Pa-
cyris, ubi nos, quia Placiris legebatur, correxi-
mus Hypacyris, ex Herodoto: quod magis pro-
bamus. uel Pagyris, ex Ptolomæo. Et infra,
Gerros inter Basitidas.) Lego Basilidas, ex Pli-
nio, Strabone, ceteris, ac ipso infra Pomponio:
Basilidis, inquit, ab Hercule & Echidna gene-
ris principia sunt, mores regij. Et infra, Asia-
ces fluius, & Asiace populi.) Scribendum per
x. Axiaces & Axiacæ. Est aut fluuius is inter am-
nes Tyram et Borysthenem, Ptolomæus autor.
Item, Binisq; poculis, qui plurimos retulere
per potatis interlocantis.) Scribendum forrasse
interlocantur, non interlocantis. hoc est, inte-
rius uel medijs, honoris et dignationis causa po-
nuntur, ut illud Ouidianum in Fastis,

Et medius iuuenū non indignantibus ipsis,

Ibat: & interior, si comes unus erat.

u sequatur: Is, inquit, honos præcipuus est. Syl-
laba enim, Is, cū uerbo illo iuncta, cōturbabat
intellectum. Est aut Pomponiana multis locis
acclamatio hæc, ut in eo de Hyperboreis:

Semet, inquit, ipsi in pelagus ex
certa rupe præcipiti dant, id
eis eximium est.

EX THRACIA.

HÆmona & Rhodopen.) Scribo, Hæmon & Rhodopen. Item, Malefis deducta Galatis.) Scribendum, A Milesijs deducta Calatis, ex Plinio, Strabone, Ptolomæo. Quod autem quarto Plinij libro diximus, Megarensium coloniam ab Ouidio significari potuisse Calatin, illo uersu,
Et quos Alcathoæ memorant à mœnibus ortos.

reuocamus in dubium, quando Pomponius Milesiorum coloniam fuisse Calatin hac parte scribat. Item, Pistris promontorum.) Scribendum Tiristris, ex Ptolomæo. Et infra, Obdeffos.) & paulò post Apollophania.) Scribendum Odeffos, & Apollonia. Et paulò post, Thimniam.) Scribendum Thynniam, ex Plinio, Ptolomæo, cæteris. Et paulò post, Helmidesson & Philas.) Ptolomæus Halmydeffon & Philiam. Potest & Salmideffos, ut diximus ex Strabone. Stephanus, Phileas, inquit, *χωρίον Βυζάντιον*, unde *φιλιάτης*. Aliqui Philiam, inquit, scribunt, nonnulli Phineam. Item, Selimbria, Perinthos, Bitynis, amnesq; qui interfluunt Erginus & Tiras.)

I 4 Scribendura

Scribendum, Selymbria, Perinthus, Bathynis, amnesq; qui interfluunt, Erginus & Atyras. utiq; si Ptolomeum sequimur, dicentem: Bathynia, inquit, amnis hostia, Atyrae amnis hostia, oppidum Selymbria, & Perinthus. quem ordinem ferè seruat & Plinius. Amnem uero Erginum, cuius mentionem facit Plinius, hunc intelligã nec ne, qui à Ptolomæo Arzos appellatur, oppido cognominis, & uicinus Atyrae, non statuo. nam & Bathynias, Plinio, Ptolomæoq; fluuius est, oppidum Pomponio, Bathynis appellatum. De Perinthis aut in Plinio dictum nobis est, uideri significasse hanc Ouidiũ illo uersu: Inde leui uento Serinthia littora nauigata. Sed dubium facit ea res, quod sibi nauigatio non constat. Si Perinthus accipias, syllaba quoque ipsa agrè id patitur. Proinde fieri potest, ut Zerynthia scribendum fuerit, hoc est Thracica. Lycophron Zerynthum in ea regione collocat, sacram Hecatae. Nicander quoque in Theriacis Zerynthium uocauit antrum, prope Zonem, ut dicemus. Erat & in Samothrace insula Zerynthium, unde nomen regioni (ut fit) toti ex parte. Et infra, Bisalte Samiorum, & ingens aliquando Gypsella. post lacus quem Graeci Macstonthios.) Errata quatuor: scribendum, Bisalthe Samiorum, & ingens aliquando Gypsella, post locus quem Graeci Macstonthios,

rchos, id est longum murum: ex Plinio, Stra-
 bone, Ptolomæo, Stephano. Et infra, Angu-
 rias ischnon.) Scribendum Isthmon, iisdem au-
 thoribus. Item, Portus Sceolos.) Scribendum
 Ccelos. Plinius: Petenti, inquit, Melanem sinū,
 portus Ccelos. Item, Cynosenia.) Scribendū,
 Cynos sema, id est Hecubæ tumulus: Strabo,
 Plinius, ceteri. Et infra, Præuectisq; in Assu-
 racum sinus intrandus.) Scribo, Præuectisq;
 Mastusiam, tum sinus intrandus, hoc est is qui
 Melas dicitur. id et sequentia, & Ptolomæus
 docebunt. sed & Plinius, atq; Strabo. De Ma-
 tusia Pomponius quoque non multo supra.
 Item, Alopoconensum.) Scribe Alopeconne-
 um. ideo uocata, quod qui condidere, ut ait
 Stephanus, responsum acceperant, ubi uulpis
 uidissent catulos, ibi sedem capefferent: quod
 & factum est. Hæc, inquit, urbs ad Hellepontū
 Cherronesū posita, etiā Caleros producta me-
 dia uocabat, de regis nomine. Item, Promon-
 orium Seriphiiū.) Scribi potest Seriiū, ut in Pli-
 nio monstrauimus. aut Zerynthium, ex Lyco-
 lirone ac Nicandro, qui proximum Zonæ an-
 rum Hecataë dicatum ita nominauit. Item,
 Philippia.) Scribendum Philippi, ut faciat Phi-
 lipporum: ex Plinio, Ptolomæo, ceteris, à Phi-
 ppo rege Macedonum, qui eis contra infen-
 sos Thraces opem tulerat. Crenides ante no-
 minata,

minata, unde Adraustus Aristotelis discipulus
Erant & in Thessalia Philippi, quondam The-
bæ dicti, ait Stephanus. Sed & in Thesprotia
Philippi nominantur, qui & Gomphi sunt. A
Philippis Philippenfes, siue (ut Polybius) Phi-
lippeni deriuantur.

EX EADEM THRACIA,
ITEM MACEDONIA.

TVrris Calamea.) Fortasse Calarnæa. Fuit
enim (ut ait Stephanus) oppidū Macedo-
niæ Calarna. Item, Acanthos & Echi-
ma.) De Achanto constat ex Plinio, Ptolomæo,
cæteris. Echima ubi sit, nō constat. Proinde nō
Echima, sed Oesyma fortasse legeris. ut in
Thracia exposui ex Homero, & alijs frequenti-
bus. Et infra, Mendetione quæ referendæ.)
Scribendum, Mendæ, Scionēq; referendæ. Men-
den Erethrij condidere, Scionen Achiui: autor
Stephanus, & hic Pomponius. Et infra, To-
ronem & Miscellam.) Diximus in Plinio, Phy-
scellā scribendum uideri posse, Ptolomæū &
alios sequuti. Et infra, Canastreo promonto-
rio Sena proxima est.) Scribendū nō Sena, sed
Scione. Plinius, post Scionē, inquit promonto-
riū Canastreum. Item, Migibernacusa in me-
dio qua terra dat gremium.) Scribo, Mecyber-
neus

neus aut, id est, finus in medio, & cætera. Item,
 Axius per Macedonas, etiam per Thessalos pe-
 nitus excurrit.) Scribo non penitus, sed Pe-
 neus: ex Strabone, Ptolomæo, cæteris. Item,
 Cinda Aloros.) Lego Cydna, ex Theagene:
 cui et Pydnam uocari eam tradit, autore Ste-
 phano, atque ita ferè dicitur Plinio, cæterisq̃,
 in Historia naturali uoluminis secundi cal-
 e monuimus. Possent quis hoc loco & Cinna
 agere. Stephanus: Cinna, inquit, Heracleę Ma-
 cedonum propinqua est, ab Amazone uocata,
 uel à Cinno Cæi fratre. Sed prior lectio com-
 modior. Item, Icaris apeno isepida.) Scriben-
 dum arbitror, Derris à Peneo, Sepias. De ipsa
 Derris Plinius, Ptolomæus, Stephanus, prope
 Cydnam, siue quod idem est Pydnam. De Se-
 piade post Peneum amnem sita, ijdem autores.
 em, Calcatum grato Herculi solum.) Scri-
 be Graio, non grato. multi enim Hercules
 fuere: Cicero, Diodorus, Plinius. Item,

Liberta carminumq̃ fontes.)

Legendum Libethra:

unde Libethrides

camœnæ.

EX

EX GRAECIA, MACEDONIA QVE,
AC THESSALIA, BOEOTIA,
Phocide, & Attica.

Quatuor M. p. pateat.) Et hic & infra non
quatuor, sed quinque M. p. Autores alij
angustias eas in Peloponneso faciunt.
Item, Anthronia.) Scribendum Antronia, fi-
ne h. Vrbs aut hæc & Antron uocatur. Zeno-
dotus uero Anchialum Antronem appellauit.
Vt cunq; propter specus frequentes Antronia
est dicta. unde prouerbium quoque natum,
Afinus Antronius, autore Stephano. Item,
Cinos & Calioros.) Scribendum, Cynos &
Calliaros: ex Homero, Strabone, Plinio. Item,
Pefophistenia.) Legendum, Pefophis & Tenia.
De Pefophide, unde Aglaus ille Pefophidius, au-
tores omnes. de Tenia, Cicero in Epistolis ad
Atticum. Item, Balon, & Ptheleon, & Eth-
non.) Scribendum, Boion & Pteleon & Chi-
non, ut libro Plinij quarto euidentissime osten-
dimus. Item, Oroes carphanemides.) Scri-
bendum arbitror, Opoes, Scarphia, Enemi-
des: ex Plinio, Strabone, Ptolomeo. Est aut O-
poes, id est ὀπός, eadē quæ & Opus Opuntis κα-
τα κρητῶν dicitur. Erat et in Achaia Opoes altera,
& in Elide item altera, Stephanus, Et infra,
Rhamnīs

CASTIG. IN MELAM. 175

Rhamnis.)Scribe Rhamnus. Item, Phoricos Brauronia.)Scribendum Thoricos, Brauron, Ion:ex Strabone, Plinio: qui de Thorico in metallicis habet mentionem.Erat uero Thoricus Acamantidis curiæ plebecula. Hecataeus urbem eam fuisse tradit in Attica, à qua Thoricij Thoricensesq; dicantur.Nam Thoracenses alia plebs erat, ex Antiochide curia, quam Thoras uocabant.

EX PELOPONNESO,
LOCRIDEQVE.

Oppidum Chencerea.)Scribendum Cen-
chreæ:autor Strabo,Plinius,cæteri.Itē,
Taraxos.)Scribendū Araxos,ex Stra-
bone,Ptolomæo, Plinio, & infra Pomponio.
tem, non Achritas,nec Ichthis.) sed Acrytas
et Ichthys,de quo Thucydides,et ceteri.Itē pau-
lo post, Sardonicus & Schenitas.)nec multo
post, Thelonates.)Scribendum, Sarronicus,
& Schœnitas,& Chelonatas.De Schœnita fuit
quando Cænitam legi posse credidi,ut illo lo-
co Pliniij:Portus, inquit, Cænitas & Sarroni-
us. quoniam Cænæ urbs Ptolomæo Pausa-
niæq; ad Tænarū montem erat.Quia uero non
inter Scyllæum & Isthmum sunt Cænæ, sed me-
tibus Argolico & Laconico sinibus ad Tænarū,
&

& omnino procul à Sarranico : uertimus ferè
sententiam, & Schœnitem potius quàm Carni-
tem & hic & in Plinio defendimus. Est autè Scyl-
laum, ubi Hermione, autor Strabo. Habetur
uero & portus Schœnus, sed in Attica, ut con-
stat ijsdem autoribus Ptolomæo ac Stephano.
Item, Oliros & Scion.) Scribe Olyros, siue
Oluros, & Sicyon : omnibus qui unquam de
hoc scripserunt testantibus. Item, In aduersis
Pagecreuffis.) Distinguendum ut duo sint, Pa-
gæ & Creuffis. Plinius: Megara, inquit, è regio-
ne Pagarum. De Creuffi, autor idem, & ceteri
gregatim omnes, iuxta Pagas. Item, Cyra.)
Scribendum Cyrtha. nam de Anticyra nō con-
uenit, alijs Anticyram, alijs Anticyrham scri-
bentibus, ut aliubi notauimus.

EX ITALIA.

Carni & Veneti colunt.) Scribendum,
Carni & Veneti colunt. Item, Picen-
tes, Ferentani.) Scribendum, Ferentani.
Nam Ferentani à Ferento, Sabinorū siue Sam-
nitum oppido. Sunt & Ferentini, Ferentina-
tesq; illi Hetruriæ populi. Ferentimates uero
Latij, ut in Plinio declaratum est. Item, Clier-
na Cypra.) Scribendum, Cliterna, Cupra: ex
Plinio, ceterisq;. Simponium uelut Graij di-
xere

xere Sipyllum.) Scribo, Sipuntum, uel ut Grai
 dixere Sipyus. Strabo: Sipuntum, inquit, siue
 quod idem est, Sipus, à Diomede conditum.
 Videtur nominatum, inquit, antè à Græcis Si-
 pyus, à sepium prouentu. Dicitur ergo &
 Sipuntum, ut Plinius, & Sipus Sipuntis, ut fe-
 rè modo Græci: & Sipyus Sipyuntis, ut antiqui.
 Item, Post Earium, & Gnatia.) Scribo, post
 Earium Egnatia: Ptolomæus, Strabo, Plinius.
 Item, Lupe hydrus.) Strabo Lupiæ. in qui-
 busdam Pliniani codicibus, & Ptolomæo, Lu-
 spia. etiam Hydruntum dicitur, quemadmodū
 & Sipus Sipuntū, et Cerasus Cerasuntū, ut dixi-
 mus in Colchide Item, Carcinus, Scyllaceum
 mistræ.) Scribendū arbitror aut Cocinthus, nō
 Carcinus, ex Polybio, Antonino, Plinio, ut in
 Locris Italiae differui: aut Cæcinum, à Cæcino
 Locrorū amne, de quo Pausanias & Thucydi-
 des. Philistus quoq; Cæcinū Italiae reddit oppi-
 dum, nō longe à Siciliae traiectu. Mistros uero
 Plinius Mistiam scribit, ut in alterutro sit erra-
 rum. Stephanus Mystiam urbem Samnitum
 commemorat. Lucani uero à Samnitibus orti iu-
 dicantur, autore Plinio. Item, Consentiam,
 Pauloniam.) Scribo, Caulonem, siue Cauloni-
 um: ex Plinio, Strabone, ceteris. Item, Colo-
 nia regia Rhegium.) Scribo Columna, non
 colonia. Græci enim uocant locū eum Stylidia,
 id

id ex Strabone Antoninoq; probauimus in Plinio. Item, Taurinum & Metaurum.) Legabatur in Plinio Terentum hoc loco, non Taurinum nos Ptolomeum & alios autores sequuti, Taurianum scribimus. Item, Latus alterum Maticana Ionum Iubon & Emiea.) Erratum quadruplex, ex Plinio, Strabone, Ptolomæo, quos secutus, ita lego: Latus alterum Terina, Hipponem, nunc Vibonem, Temesa. De Terina hoc situ, unde Terineus sinus, Strabo Pliniusq; à fluuio cognomine, ut inquit Stephanus, magna quondam Græcia (ut Appollonides ait) uocata. Lycophroni est insula hoc nomine, ueniens Syrenum Ligeæ dictæ sacra. De Hippone iidem autores. Plinius: Hipponem, quod nunc Vibonem, Valentiam appellamus. eiectis (ut Strabo inquit) Brutijs, mutato à Romanis uocabulo. De Temesa, quam Græci Tempfam uocant, metallis in delyta, clarius est quàm ut astipulatorum egeat fide. Item, Clamptia, Blonda, Buxentium.) Plinius, & cæteri, Buxentum, non Buxentium: quod Græci uocant Pyxunta. item non Blonda, sed Blanda. in quo tamen estimationi locus esto. Item, Silerus amnis.) Alij scriptores modo Silarus, modo Silaris. Item, Grabus cecosia.) Scriberidum Grauisq; Cocha, ex Plinio, Ptolomæo, cæteris. Item, Paulon & Varum flumina.) Plinius Padon, non Paulon, ut sit Padon Padonnis,

nis, aut certe Paulon Paulonis, omnino alius à
 Pado: quandoquidem Pomponius hoc loco
 Varum amnem Padone, aut si quis ita malit,
 Paulone dicit esse notiozem.

EX NARBONENSI.

Vasco Vocontiorum.) Scribe Vasio, nō
 Vasco. unde Vasionenses, ex Sidonio
 Apollinari multis locis, præter ea, quæ
 a Pliniana eiusdē partis castigatione diximus.
 rem, Auenio Canarū.) Scribo Cauarū, ex Pli
 io, & infra Pomponio. Item, Sextanorū Are
 te.) Scribo Sextanorum Arelate. Item, Bli
 tera.) Strabo quoq; Blitera: sed Plinius, Stepha
 us, & Antoninus, Beterra. Item, Sedante
 nis.) Distinguendū, Sed ante stat omnis: hoc
 t, Martius Narbo. Plinius: Narbo, inq; Mar
 us Decumanorum colonia. Quod aut sequi
 r, Atacinorum, ab Atace fluuiio id nomen:
 uod & Pomponio & Porphyriō dicitū est,
 t quidam Atacinos Romæ hinc nominatos
 bitrentur, ut alibi notabimus. Item, Oppi
 um deriacum.) Lego Deceatum, ex Polybio,
 rabone, Plinio. Item, Antipolis, denide fo
 um Iulij, Octavianorū colonia, tunc post An
 oppolim & Olbiam.) Lego: Antipolis, deinde
 rum Iulij, Octavianorū colonia, tum Athe
 m . nopolis,

nopolis, & Olbia : ex Plinio ferè ad uerbum.
 De Antipoli uero, & foro Iulij, & Olbia, Ptolomæus quoq. de Athenopoli, & ceteris, Plinius.
 Item, Laurion & Citaris tenet, & Lacidon.)
 Scribo, Glanon & Citharistes & Halycido. De
 Glano, & promontorio Citharista, Antoninus, Plinius. De Halycidibus Strabo. id autem
 uerbū salinas significat. Ad campū, inquit, lapideum uocatum ἱρμίσση ὕλατα, καὶ ἀλύκιδες συνίσταται, καὶ ἄλις, fortasseq. locum eum, aut simili natura præditum significat, quem Antoninus Salfulas appellat, 64. milibus pass. à Pyrençis. Itē,
 Lapideū ut uocant, in quo Herculem contra Albiana.) Scribendum Albiona. Item, Mesua collis incinctus mari.) Nihil muto: sed Ptolomæus Segium montem, siue Serium uocasse hunc uidetur. Strabo Sigium, contra insulam Blasconē. Prolomæus, Agatham enim obiectā facit, non Blasconem paulo remotiorem. Hic autē mons Pullerius appellatur hodie, ut ferè credi uideo. Item, Araufus iuxta Acaram.) Strabo Arauraris, siue Rauraris, iuxta Agathā. Prolomæus autem, Araurius iuxta Agathopolin. Differt autē omnino Arauraris ab Arari, eadem prouincia, ut constat. Item, Ora Sardonum.) Plinius, Sardonum. Item, Vicus Eliberre.) Græci ferè scribunt Iliberris, ut Prolomæus. nam & Strabo Ilibirris, ποταμὸς ὀλιβίρρις, πόλις Ἰλιβίρις.

CASTIG. IN MELAM.

182

κωρ ἑμῶν μορ. Nos Eliberri, & Iliberri, quidā Illi-
beris & Illiberi: sed prior scriptura melior. Fuit
& in Betica oppidū hoc nomine, quod nūc op-
ulentissimū est, & Granatā uocari, quemadmo-
dum & regionem ipsam, putant: cum alijs ar-
gumentis, tum illo maxime, quod eius urbis
porta una in hodiernum quoque diem Eliber-
ris appellatur. id maxime compertum hoc an-
no est, cum ea ciuitas in potestatem Hispaniæ
principum concessit: Mauritanis, qui dccc. ferè
annos occupauerant, obsidione longa in de-
ditionem compulsis.

EX HISPANIA.

A Ceruaria proxima est rupes.) Distin-
guendū, à Ceruaria: hoc est, post Cerua-
riam, de qua paulo ante dictum fuerat
in Narbonensi. Ceruaria, inquit, locus finis
Galliæ. Item, Blandeluro.) Scribendum Blan-
da Illuro, siue Blanda Eluro. De hoc & 3. Pliniij
volumine. Item, Rubrica: tum in Barchino-
nis littore.) Scribo Rubricatum. ita enim uo-
catur amnis, Plinio, Ptolomæoq;. unde Rubri-
cata oppidum. Item, Tholobin.) Pto-
mæus Telobin. Item, Taraxo.) Scribe Ta-
raco, unde nomen prouinciæ. Hanc, in-
m 2 quis,

quit, urbem duo attingunt amnes, Tulcis
 exiguus desuper, & Hiberus ingens deorsum.
 Item, Suppronensis dicitur.) Scribe
 Sucronensis, à Sucrone fluuio. ex Stra
 Plinio, Ptolomæo, & infra statim Pomponio.
 Item, Duriam.) Notauimus in Plinio, Tu
 rria legi posse, ex Salustio, Phocæq;, & alijs
 grammaticis. eò relegamus notentē hęc. Item,
 Extra aderas uelox Menobia.) Scribendū,
 Extra Abdera, Suel, Hexi, Menoba. Est autē sensus,
 Extra sinum Virgitanum haberi hęc oppida,
 ex Plinio, Strabone, Ptolomæo, Antonino.
 Fuit quando uerbum Extra castigandum pu
 rauerim pro Hexi. Est autē Hexi, quod & Sex &
 Sexi dicitur, unde falsamenta Sexitana Plinio,
 Straboni, Athenæo. Sed melius est, ut inter Me
 nobam et Abderam collocemus, ex Ptolomæo.
 Plinius tamen duo Sexi facit, inter quæ sit Ab
 dera. Item, Malach, Cifal, Dubal, Acipiro.)
 Scribendum, Malaca, Salduba, Lacippo, q̄s dem
 ferè autoribus. Item, Tartheia.) Scribendum
 Carteia. Item, Tartessos, non Tarthesos, ex
 Strabone, Ptolomæo, Plinio. nam Tarteros ip
 sã Gades aliquando uocabantur, Plinius &
 Strabo. Item, Vnde nos sumus Cingentera
 rum Mellana.) Scribendum Mellaria. Verbū
 autem Cingenterarū arbitror corruptum, pro
 eo, uel simili, quod est, Cingente freto, uel at
 tingens

ingens fretum Plinius: Oppida, inquit, bello,
Mellaria, fretum ex Atlantico mari Carteia.
Strabo: Egredientibus, inquit, fretum post Cal-
cem Mellaria est.

EX INSVLIS PONTI ET ASIAE
MINORIS.

L Auce Borysthenis ostio.) Scribendum
Leuce, autores omnes. Item, Non
longe Acolisaria) Scribendum, Non
longe accolitur Aria. nomen id habet à Marte,
ubi sacra est, inquit. Hęc & Arcos Nefes, id est
Marta insula uocatur Stephano. Plinius li. 6.
Cōtra Pharnaceam, inquit, Chalceritis, quam
Græci Ariam dixerunt, Martiq; sacram, & in
uolucres pugnasse. quod quidem & Apol-
lōnius poëta secundo libro cecinit, ἀρπυιάδων
insulam eam insulā. Item, Cymas Mariandynorū
insulis.) Scribendum non Cymas, sed Thyn-
ias, ex Strabone, Ptolomęo, Plinio libri 5. sine
Antisa, Pyra, Crefos, Cyraua.) Scribo
Antissa, Pyrrha, Eressos, ex Strabone, Ptolomęo,
Plinio. De Cyraua, etsi constat mendo-
sum esse dictionem, quemadmodum tamen re-
stituenda sit nō planē constat. Plinius in Lesbō
quodam tradit urbes, quarum nulla huic no-
mini respondet. Illud mirari subit, quare Pli-
nius ; nius

184 HERMOL. BARBARI

nus libro quinto haustam à mari Pyrrham in
 Lesbos scribar, & paulo tamen post superesse
 dicat Pyrrham, & Eressum, & Methymnam,
 & Myrilenen. Proinde fieri potest ut non Pyr-
 rha, sed aliud eius loco nomen legendum sit,
 ubi restare dicitur. alioqui cum nouem tradat
 eius oppida fuisse, octo tantum uiderentur esse
 numerata. Potest & illud dici, numerum eum
 non, 9. sed 8 scribi oportere. Ideo autem restare
 Pyrrham, quamuis eam mare sorbuerit: quia,
 ut Strabo inquit, & portus & suburbanū eius
 colebatur, ἡ δὲ πόλις κατέσφαται, τὸ δὲ πρὸς αὐτὴν ὄντι-
 ται, καὶ λιμένα ἔχει. His adijcio, quæ Plinius secun-
 do libro dicit: Pyrrham, inquit, & Antissam cir-
 ca Mæotin pontus abfulit, ut forte non circa
 Mæotin, sed circa Aeolin scribatur. Sed et in Les-
 bo, & in aduersa ei Aeolides, tum Pyrrha, tum
 Antissa memorantur fuisse. nam et una Cycladum
 Antissa dicebatur: Philon autor.

EX INSVLIS PHOENICES,
 ET AFRICAE.

P Aralos.) Lego Arados. de qua & superius
 dictum est. Item, Tarrichiae & Ega-
 theae.) Scribendum, Tarichiae & Aega-
 thes' Silius de Annibale,

Auct

Auet Aegathis abolere parentum
 Dedecus, & Siculo submergere fœdera pon
 to. Et alibi,
 Fusaq; per æquora classe,
 Aegathes cernam.

ut sunt Aegathes, Aegathium. Mentionem ha-
 bent & aliq. Inuenio qui hodie uocari dicant à
 nautis Gotha, quarum altera circuitu sit stadio
 rum 24. ubi Carthaginenses duce Himilcone
 primo bello Punico à Q. Lutatio Catulo su-
 perati sunt, easq; à Virgilio intelligi malunt,
 quàm Philenorum aras: ut ara propter fœdus
 um Pœnis iētum dicātur. Saxa uero, quoniam
 copuli uerius quàm insulæ, ut ait libro 5. Pli-
 nius.

EX INSVLIS EVROPÆ,
 ITEM CYCLADIBVS
 & Sporadibus

Vsq; in finem secundi libri.

Polyagos.) Scribe Polyagos: ex Plinio,
 cæterisq; à caprarum copia uidelicet. Itē,
 Pagafæus sinus Schyathon prospicit, Sci-
 niffon amplectitur.) Inuenio quidem Schi-
 nussam insulam in Phocide, ut ait Stephanus,
 à lentisco nominatam. Meminit & Plinius

post Naxum insulam, inter Sporadas. Quia tamen Strabo, idemq; Plinius, ante sinum Pagasicum & alias plerasq; haberi tradunt, & Cicynetum præcipue, atque Sciathum, fieri potest ut Pomponius quoque hoc loco eam scripserit, cum Artemidorus, quem maxime secutus uidetur, ita dicat: In Pagafæo sinu Cicynetos insula, hoc est, *Κικόνητος*. Item, Styra, Erethria, Pyraneffos.) Scribendum pu- to, Hestica, Erethria, Pyrrha, Nefos. De primis duabus poeta eminentissimus *πολυαφύλονις ἑστ- αϊαρ.* ab Hestica, quæ ad Olympum est, deducto nomine. idem poeta *καλλιδιατ' ἑρεθρία.* 7. Hac autem Erethria, cuius mentio apud omnes est, etiã Melancis appellabatur, à Melaneo Euryti patre: sicut ab Erethrio Titane, Pharethontis filio Erethria. De Nefo & Pyrrha Plinius, cæteri q; in Euboea. Fuit in aduerso tamen Eubœæ locus Astyra, ut ait Charax, iuxta Pornias, nisi quis in Eubœam quoque id nomen translatum, ut alia pleraq; censeat, atq; ita malit Astyra, quàm Hestica scribere. Item, Tegea, Nissa, contra Acritam.) Scribendum, Theganusa contra Acritam: ex Plinio, Ptolomæo. Est autem Acritas, Peloponnesi promontorium. Plinius tamẽ eam paulo ultra promontorium illud collocat, & utiq; in Laconico. Item, Ionio prostirria.) Legendũ fortasse, In Ionio Prote, Hyria. De Pro-
te

te in Ionio sinu antè Peloponnesum, & Pto-
 maus & Plinius. De Hyria cogitandum relin-
 quimus, illud obiter testantes, uagum id mul-
 tis urbibus esse uocabulum. Zacynthon quoq;
 insulam hoc ipso tractu quandoque Hyriam
 fuisse nō minaram. Item, Nelos.) Scribendū
 Melos. Et infra, Iporis.) Scribendum Hippu-
 ris, ex Plinio, cæterisq;. Item, Pinaria.) Plinius
 Pinaria. nondū muto, quoniam & Pinaria Ly-
 cia urbs fuit. Item, Cicanos, & infra, My-
 con.) Scribendum Sicynus, ex Strabone, Plinio,
 Stephano, uerustis codicibus. item nō My-
 con, sed Myconos: iisdem autoribus. Item, In-
 Cera Clopixos & Camoracusa.) Scribe, Holo-
 pyxos & Manthusa: ex Plinio. quanquam scri-
 ptum est Manathusa, uereor ne Marathusa le-
 gendum sit, à feniculis. nam et insule hoc nomi-
 ne habētur aliquot. Quid si Amaracusa, quasi
 ab Amaraco: Itē, Numachos, Zephyre, Grise,
 Caudos.) Plinius: Naulocos, Zephyre, Chryse,
 Gaudos. De Gaudo etiam Callimachus atq;
 Strabo. Item, Asporos, Dicedalos, Absyrtis.)
 Plinius, Abforos, Celaduse, Absyrtis. Itē paulo
 post nō Ticana, sed Trucones: nec Phlecirides,
 sed Electrises: nec Lingarium, sed Tragurium.
 De quibus multa libro eius 3. persequuti su-
 mus. Item, In Siculo freto est Aææ, quam
 Calypso habitasse dicitur.) Plinius: Altera, in-
 m s quit,

quit, Calypsus, quam Ogygiam appellasse Homerus existimatur, in quã uidelicet, ut ait Stephanus, Vlysses naufragus euasit. Item, Caulos: & paulo post Halaza.) Plinius, & alij, Gaulos, & Galata. Item, In minoribus Samo et Mago, in maioribus Parma & Polentia.) Ptolomæus, & ferè Plinius, non Samo, sed Iamno, siue Iamna. item non Parma, sed Palma. Et paulo post, Suppronensi.) Legendum Sucronensi, ut prædiximus.

EX LIBRO TERTIO.

De exterioribus Hispaniæ.

PArua oppida Olitingi, Onolapa.) De primo nihil comperi: alterũ Ossonoba scribendum, non Onolapa. siue, ut Ptolomæus, Onoba cognomento Listuria, quam Plinius initio ferè libri tertij Ossonobam Asturiæ uocauit. Item, Myrtilibatio Ossonoba.) Scribendum Myrtilis, Balsa, Ossonoba: ex Plinio, Ptolomæo, Antonio, cæteris. Item, Lato briga.) Scribendum, Lacobriga: usitatum id Hispaniæ urbibus uocabulum. Item, Turauli ueteres.) Scribendũ, Turduli ueteres: sequitur enim, Turdulorumq; oppida. Item, Groni.) Plinius quoq; Groni, siue Gronij, ut diximus, Itemq; Silius quibusdam exemplaribus, sed frequentius

quentius tamen Grauij, à Graijs dicti:
 Quicq̃ super Graulos lucētes uoluit harenas,
 Infernæ populis referens obliuia Lethes,
 Item, Et quos nūc Grauios uiolato nomine
 Graium,

Oenææ misere domus, Aetolaq̃ Tyde,
 Sed et Ptolomæus Gruios, quasi Grauios appel
 lat. Item, Fluūtiq̃ per eos Auocelādus, Nebis.)
 Ptolomæo amnesijs locis sunt, Auus et Nibis,
 siue ut Strabo, Nebis. etiamsi est inuerſa dictio
 apud eum Bānis, pro Nēbis. Nihil uero mirū
 sit, Auonē Pomponio uocari, quē Ptolomæus
 Auum nominat. nam & Nælonem Plinius ap
 pellat in Artabris fluentē, à quo Næla ciuitas,
 alia quā Næga, inter Astures, ut dicemus.
 Ptolomæus nō Nælonē, sed Nælum. in Can
 tabris tamen, & Asturia, nō Artabris, quo Næ
 læ populi dicantur Plinio. Lacienses, inquit, &
 Pefici, & Næla. quanquam scriptum est Zæle,
 tertio uolumine. ab fluuio Auone, Auarū gēs.
 De Celando nihil comperi. Item, Peralia,
 Ducamaris exit in Lybica.) Scribendū, Per alia
 duo Mearus exit in Libunca. Ptolomæus quo
 que Mearū, & Nauium iuxta urbē Libuncam
 statuit. Item, In Asturum littore Næta est
 oppidum.) Plinius & Strabo non Næta, sed
 Næga, id est Νογα. In Ptolomæo quoq̃ fluuius
 Nægaucēſia uocatur, in Cantabrorū littore,
 teu

ceu dato urbi nomine uel accepto. Item, Pe-
 reundi et Salenos.) Fortasse, Per eundem & Sa-
 lenos: hoc est, per eundem tractum Cantabrorum
 Vardulorumque ac Salenos, amnem Saurium de-
 scendere. Saleni ab amne Salia uocantur, de quo
 paulo ante Pomponius, ab eodem fluuio Sale-
 niana locus, Antonino dicitur: ab aquis Ori-
 genis decem octo M. p. remota. De Origenis
 statim disseram. Ptolomæus quoque Selinos po-
 pulos agnoscit, quorum urbs Nardinium, de
 ijs ipsis, ut arbitror, intelligens. Item, Per
 Auriginos et Origenomes quosdam Nasa de-
 scendit.) Scribi potest, per Autrigones & Ori-
 geuionibus, siue ut Plinius Origenis, ut mox
 dixi, Antoninus: qui Originas aquas nominat.
 Ptolomæus quoque Origeuos dicens eos, & Ori-
 ganiolcam urbem eorum. Quod autem in Plinio
 dictum nobis est, Aurigeuos in Pomponio ui-
 deri esse Origenos, melius est ut Autrigones,
 quemadmodum hoc loco diximus, legatur. Et
 eam Ptolomæus inter Autrigones & Origa-
 uiolcam oppidum, flumen Nesuam ait delabi.
 quanquam Nerua in ipso frequentius; quam
 Nesua scriptum est. Sed quæ hic sequuntur, de
 amne Deua, dubium non relinquunt, hunc ip-
 sum à Pomponio intelligi, qui Nerua siue Ne-
 sua dicatur. Autrigonas & Plinius lib. 3. com-
 memorat

memorat. In Autrigonum, inquit, nouem ciuitatibus Tritium & Verouesca memoratur. De Tritio mox agetur. Item, Ex Deuales Triton (Obelunte cingit.) Legendū uidetur, Et Deua duplex Tritiū Tobolicum attingit. Ptolomæus quoque Deuam, siue Diuam amnem collocat iuxta Tritium, cognomine Tobolicū, siue Toboricum, in Vardulis Cantabriæ. Habetur & eodem nomine alterum Tritium, nec procul admodū, inter Berones, cognomine Metallū, Antoninus. & Plinius: Autrigonum, inquit, Tritium & Verouesca. Item, Et Deū Aturia (sonans Sauso & Magrada.) Cum non longe à Tritio Toborico sit oppidum Iturissa, æstimandum erit, nunquid uerbum Aturia sonās, quod sine dubio deprauatum est, ad Iturissam detrahere cōueniat, ad hunc modum, Deinde Iturissam & Easonem Magrada. ut uerbum Attingit subaudias. Fluius quidem aliquis nomine Magrada, nondum mihi lectus est, sed cur mutem non habeo. Easonem uero et promontorium & oppidum, nō procul Iturissa, Ptolomæus collocat in littore Oceani, Aolarsonem à Plinio fortasse rectius uocatum, ad Pyrenæos, finem Hispaniæ celebrem. Scio & Aturiā fluminis esse uocabulum Ptolomæo, sed in Gallia Pyrenæis proximi, ubi sunt Tarbelli Aquitaniæ populi, à quo ciuitas Aturiensium uocat.

EX GALLIA COMATA: HOC EST AQUITANIS, CELTIS, BELGIS.

IN Aucis Eliumberrum.) Scio in Aufcia Elufates, et Elufaticum eorum oppidum fuisse, quod & lib. Plinij quarto diximus ex Cæsare, Amniano, Antonino &c, ut scribendū sit, in Aufcis. Loco aut uerbi Eliumberrum, ut nō ponendū, ita certe cōcipiendū animo Elufaticū, quod illi fortasse nominabant Elufaberrim, quasi Elufatū urbē. nam Berris hoc significat barbaris Hispaniæ Galliæq; cōfinibus, unde Ilberris in Bētica, et in Narbonēsi altera. et Laberris in Asturia, quemadmodum & Obriga, unde Lacobriga, Marobriga, Deobriga, mille talia: Burgū Germani, Dunū Thraces. Item, Portu, quem Geforiciacum uocant.) Plinius & Ptolomæus Geforiciacum.

EX GERMANIA ET SARMATIA.

IN Rhenum Mæuis & Lupia.) Tacitus in situ Germaniæ non Mæuin, sed Mænin uocat, Inter Hercyniā, inqt, syluam, Rhenūq; & Mænin amnes, habitant Heluetij. Plinius quoque libro nono per n scribit eum, non per u. quanq̄ Mænus ab ipso, nō Mænis uidet appellatus. In Mæno, inquit, Germaniæ amne silurus grassatur. nisi quis nō in Mæno, sed in Mæni

ni, aut Mœui apud eū legat, de quo plura eo loco. Itē In Oceanū Amisius urbis & Albis.) Scribendū nō Urbis, sed Visurgis. Item, Imbri & Teutoni.) Scribendū Cimbrī: ex Tacito, cæterisq̃. Horū Cimbrica Chersonesus, quę modo appellatur Dacia, Teutoni uero sunt, quos alij Teutones, Ptolomæus Teutonarios in eo tractu nominat. Plinius li. 4. Cimbrī, inqt, et Teutoni. Item, Vltimi Germaniæ Hermones.) Plinius & Tacitus Hermiones, Ptolomæus Elmeones, ad amnem Vistulam, qui Germaniæ finis est, & Sarmatiæ principium, ut mox patebit. Item, Insula amne discreta.) Scribendū nō Insula, sed Visula, seu quod idem est, Vistula.

EX SCYTHIA.

SCythici populi omnes Belgæ appellati.) Scribendum Sagę, non Belgę. Herodorus, & Plinius, libro sexto. Perę, inquit, Sagas uocant omnes Scythas. Etiam si Sacas Græci malunt scribere, quàm Sagas. Pomponius quōque infra. Scythæ, inquit, sunt Androphagæ, & Sagę distincti regione. Itē, Vbi sol nō quoti die ut nobis, sed primū uerno æquinoctio exortus, autumnali demū occidit, et ideo sex mensibus dies, & toridē alijs nox.) Plinius cōtra sentit li. 4. Semestri luce, inqt, et una die solis auersi
non

non ut imperiti dixere ab æquinoctio uerno in
autumnū semel in anno solstitio oriunt̄ ijs so-
les brumæq; semel occidunt. Item, Albani & Mol-
chi.)Scribendū non Molchi, sed Moschi. Item,
Amerdi & Pestici.)Scribendū Amardi & Pæfici
seu Pæficæ, ut Ptolomeus & infra Pomponius.
Sunt qui Amordos eos scribant, sed Strabo &
Stephanus Amardos. ea gens est Hircana: un-
de Ptolomeo quoq; Amardus amnis in Caspiū
delatus. Itē, Cābises ex radicibus Corsici mon-
tis.)Legendū arbitror Coraxici, nō Corsici. Sūt
aut̄ montes Coraxici, quos ut ait Plinius li. 6.
quidā Heniocos dixere. Ptolomeus tamē uocat
montē Caspium, unde Cambyfes oritur. Nihil
mirum quod eos montes, qui Tauri partes aut
lacinia sunt, alij aliter, ut in Plinio quoq; dixi-
mus, appellauere. Subit nūc locus in Plinij sex-
to deprauatus, ca. 9. ubi de Araxe ait: Auctusq;
amne Musi & ipse, ut plures existimauere, à Cy-
ro defertur in Caspium mare. Scribendū enim
uidetur non Musi, sed Cambusi, hoc est, Cam-
byse. Nam & Borusthenē pro Borysthene ue-
teres dicebant, & alia eque huiusmodi per u li-
bentius q̄ per y. Pomponius: In idem littus, in-
quit, elabitur Cyrus & Cambyfes, ex radicibus
Coraxici montis uicini editi, & in diuersa abe-
unt, perq; Hiberas et Hyrcanos, diu et multū di-
stantibus alucis defluunt. Post nō longe à mari
eodem

CASTIG. IN MELAM.

195

eodem lacu accepti, in Hyrcanum sinum uno ore perueniunt, etiam si Ptolomæus hostia eorum se iungit. Item, Laxartes & Oxos.) Scribēdū Iaxartes per I, nō per I. ex Plinio, Strabone, Ptolomæo. Qu. Curtio, Marcellinoq̄. Et paulo post. Surdianorum regionibus.) Scribe Sogdianorum. Item, Iuxta Dacas primū inflectitur.) Scribe Dahas, non Dacas. Item.

Inter Amardos & Peficasos aperitur.) Legendum, Inter Amardos & Peficasos aperit: iisdem autoribus. Item, Indos quosdam à rege Boiorū dono sibi datos.) Plinius à rege Sueuorum, non Boiorum. In quibusdam tamen Pomponianis codicibus nec Boiorum nec Sueuorum, sed ineptissime Lydorum. Pliniana lectio similior uero est, quod Sueui longe lateq̄ imperitabant, maioremq̄, ut ait Tacitus, Germaniæ partem obtinebant. Erant & Boij Heluetijs attigui, unde Boëmi, siue (ut idem Tacitus appellat) Boiemi.

EX INSVLIS OCEANI.

Septem minime inter plures etiā messes.) Legendum, Septem minimū, interim plures etiam messes. Item, Angustis inter se ductæ spacijs.) Scribendum, diductæ. Plinius: Modicis, inquit, inter se diductæ spacijs. ubi de Orcadum Ebudumq̄ numero plura quædam
 n notauimus:

notauimus: uti hoc loco non Emodes, sed Ebudes fortasse legi possit, nisi quod cōtra Germaniā eas constituit: Ebudes uero contra Galliam potius habentur, ultra Hiberniam ac Britaniam, si Ptolomæo credimus. In Plinio quoque septem scribuntur Nemodes: siue, ut nunc legitur, Acmodæ. Item, Cenæas, qui ouis auium palustrium & auenis tantum alantur.) Plinius non Cenæas, sed Oonas. Feruntur, inquit, & Oonæ insulæ, in quibus ouis auium & auenis incolæ uiuant. Idem erratum et in Solino, apud quem Oceanos scriptum est. Dicuntur autem Oonæ, id est, $\Omega \omega \nu \alpha$ Græcis, ἀπό τῆς ὄωης, hoc est, ab ouis. Item, Tile Belgarum littori.) Scribendum Thule. ita enim Græci appellant, & apud nos Claudianus, ut sicubi aliter scriptum est, nō ratione aut doctorum usu id, sed uel incuria scribentium uel imperitia Grammaticorum obtinuisse uideatur. Diximus et alijs locis, quæ per *ou* diphthongum Graij enunciant, seruari hoc & à nobis. Quæ uero illi per *y*, hæc per *u* parte plurima ueteribus efferi consueuisse. Item, Talge in Caspio mari.) Ptolomæus Talca.

EX INDIA.

Ganges in Hæmo Mediæ monte conceptus.) Scribendum uel in Hæmodo Indiæ mōte, uel ut Ptolomæus, in Imao Indiæ monte

diæ monte conceptus. Etenim Imaus & Hæ-
 modus montes ibi sunt omnibus. Item, Indus
 ex monte Caroparnaso.) Scribendum Indus
 ex mōte Paropamiso: ex Strabone, Ptolomæo,
 cæteris. Et infra paulo, Copem Agasinom Hy-
 daspen.) Scribendum non Copem, sed Co-
 phen, aut Cophenen. Sed & Acesinē quoq; nō
 Agasinom, iisdem autoribus. Itē de Taproba-
 ne. Pars orbis alterius Hyprachus dicitur.)
 Scribe Hipparcho, id est, ab Hippracho. Item,
 Sæthis per Carmanios supra Sandis & Co-
 ros effluunt.) Plinius oppidum Carmaniæ Ze-
 thin, & (ut uetusti codices habent) Cethin uo-
 cat. Ptolomæus flumina hæc Andanin & Co-
 riū appellat. ut ad hunc modū scribi possit: Cē-
 this per Carmanos, supra Andanis & Corios
 effluunt. Item de Arabia, Carmanijs cōtra-
 riam partem magnæ.) Scribendum, Carmanis
 contrariam partē Macæ: Plinius, Ptolomæus,
 cæteri. Sunt et Macæ in Lybia. Item, Alterū si-
 gnum undiq; Arabes incingunt.) Scribe Sinū,
 non signum. Itē de Arabico sinu, Cara A-
 rabia Gandamus.) Stephanus, Carrę Carrarū:
 Ad mare, inquit, rubrum sunt, Carræ, cogno-
 mines ijs quę sunt in Mesopotamia Crassi no-
 biles interitu. De Arabia emporio, Ptolomæus.
 Tertium loci nomen haud comperi. Item,
 Hieropoliticium.) Scribo Heroopoliticum. Itā
 enim uocatur sinus, ab urbe quam Heroum op-
 pidum

pidum Plinius. Græci Heroopolin uocant ones. Item, Collaca Philopteris & Phiomalis. Scribendum Colaca, ut sit Colax Colacis promontorij eius nomē. item Philoteris, et Ptolemais, ex Plinio, Ptolemæo, Stephano, ut in Plinio monstrauius. Item, Diorige.) Scribendum est Dioryge. Vox ea & Græca est, & familiaris Straboni, fossas & alueos manufactos significās. Itē, Cornutæ Tragapomenes equinis auribus.) Scribendum aut hic Tragopannedes, ex Plinij libro x. ubi hanc ipsam describit auem: aut lectio Pliniana corrigenda, Tragopomenes. Verbum autē Equinis auribus, iungendum cum sequenti, hoc modo: Et equinis auribus Pegasi. Plinius: Pegasi equino, inquit, capite uolucres. Item, Cum Iachanum regē Alexandriæ.) Scribo Lathurum siue Lathyrū, ex Plinio, Strabone, ceteris, qui de hoc ipso Eudoxo & rege tradunt hæc. Item, Ut Græci uocant Theon.) Addi potest, Ochema: ut legas, Theon Ochema, hoc est deorū uehiculum: ex Plinio, Strabone, ceteris, id est. *θεῶν ὄχημα*. Item, Dorcades domus (ut aiunt) aliquando Gorgonū.) Plinius libro VI. Gorgones, inquit, insulæ narrantur, Gorgonum quōdam domus. Itē, Synapodes inflexi lentis cruribus.) Scribendum Himantopodes: ex Plinio, Solino, ceteris, qui eos à loro uocant Loripedes. id enim *ἰμάς* significat, ob id adiecit Pōponius, Lētis cruribus,

CASTIG. IN MELAM. 199

ibus, quasi loreis diceret. Nam & genus auiū
x eodem argumento ita nominatur Plinio.
tem, Lixio flumini Iuno proxima.) Scriben-
dum, Lyxo flumini Iunxo proxima,
id est, Δύξω, ut libro quinto docui.

CASTIGATIONVM HERMOLAI

Barbari in Pomponium Melam,

FINIS.

C. IULII SOLINI

VITA, PER IOANNEM
Camertem.

Vaetate Iulius Solinus florue-
 rit, nil certi à peritioribus pro-
 ditum est. Id accidisse credide-
 rim, quòd eorum monumen-
 ta qui post eum scripserūt, Bar-
 baris cuncta uastantibus, fere
 perierint uniuersa. Miror Chronicorum sup-
 plementi obscurum scriptorem aliàs, tradidisse
 hunc Solinum Augusti Cætaris floruisse tem-
 poribus, cui & πολυίσωρα dedicasse commemo-
 rat. Constat enim Solinum Vespasiani princi-
 pis in hoc opere meminisse. Ex annorum autē
 inter utrunque Cæsarem computatione, eui-
 dens est non potuisse Solinum opus suum Au-
 gusto dicasse, & Vespasiani Cæsari res, gestas
 retulisse. Meminit præterea Solinus Suetonij
 Paulini, quem Plinius se uidisse testatur. Huc
 accedit, quòd ex Pliniano fonte Solinus hause-
 rit ferme omnia: cum tamen scribens hæc, in-
 fantiæ suæ in operis Exordio, ueniam sibi da-
 ri postulet ab amico. Sed cum nusquam Plinij,
 per quem profecit, habuerit mentionem, suspi-
 cor uiuente adhuc Plinio opusculum hoc suū
 scripsisse Solinum. Hinc factum forsitan, ut ui-
 uentis

Scriptores ex alijs suffurantes & profanis

SOLINI VITA.

201

Vendit

uentis non meminerit auctoris. Consimiliratione potuit euenire, ne unquam Plinius Dioscoridis, nobilis eiusdem cum eo temporis scriptoris nomen recensuerit: cum constet tamen, innumera ex eo in opus suum Plinium transfuisse. Eadem culpa poterit Dioscoridi impulari (nam uter ab utro surripuerit, apud Ammonē inueniri posset) si is oppressa Plinij mentione, tanta ex eo fuerit suffuratus. Qui de Xenophontis Platonisq; uita, et moribus, pluraq; de iisdem alia exquisitissime scripseret, tradunt nec Platonem Xenophontis, nec contra Xenophontem Platonis, cum esset uterque Socratis discipulus, in tot utriusque uoluminibus inseruisse nomen.

tant.

Hi sunt inuidiæ nimirum, credite, mores,

Vt sua quàm rarus tempora lector amet.

Pascitur in uiuis liuor, post fata quiescit.

Vera Nasonis sententia. Quid de Macrobio? qui integras sæpe paginas ex Gellio. de Placido? qui ex Seruio. Acrone? qui ex Porphyrione? Quid de sexcentis alijs, qui longas cõmentationes, suppressis unde sumpserint auctoibus, ad uerbum sibi omnia tribuerunt? Nemo ambigit Aulum quoq; Gellum, latinæ linguæ delicias. Luiana lectione plurimum profecisse: cum tamen T. Liuium Latinorum historicorum longe principem, suarum Noctiũ noluerit esse participem. Nec assentior quorundam

n 4 opinioni,

opinionī, qui ea spe Solinum nullam habuissent Plinij mentionem existimant, ut Plinij exemplaria deperirent penitus, sicq; eius Collectanea extarent sola, nec procedente tempore ab ullo possent sua furta dignosci. qua mēte Florus & Iustinus laborasse creduntur. Effet utinam tot bonorum autorum amissionis hæc sola causa. Extarent hodie Catonis (ut Græcos interim missos faciam) Varronis, Nigidij, Sallustij, Hygini, Celsi, Ennij, Furij, Varij, Actij, Nævij, Pacuvij, nobiliū autorū monumenta, quæ magna studiosorum iactura perierunt. Vt cunq; factum sit, testatur Solinus ingenue, quicquid in Polyhistore complexus est, de Scrip-
toribus receptissimis emanasse, suumq; nil
propriū esse dicit, cum nihil (inquit) omiserit
antiquitatis diligentia, quod intactum ad hoc
usque ævi permaneret. Rursus cōstantiam ueritatis penes eos esse testatur, quos in opere fuerit ipse secutus. Nec dedecori Solino abscribendum, quod passim fuerit Plinium æmulatus: si cut nec Maroni dandum crimini, quod toties ueterum poëtarum, Homeri præsertim uersus in suum opus trāstulerit. Non enim parua uir-
tus est, autorem optimum optime æmulari. Fuisse Solinum Romanum, tum ex scribendi
stylo cōiicitur: tum q; frequenter, cum de Ro-
manis mentio incidit, eos is locis multis No-
stros soleat appellare. Solini autoritate nedū
recentiores

recentiores scriptores, Syponinus Perottus, Domitius Calderinus, Angelus Politianus, Hermolaus Barbarus, Ianus Parrhasius, ijsq; alij plures similes, quos non iniuria inter ueteres quis annumerarit, sed Seruius 2. Georg. & Priscianus in VI. insignes Grammatici nominatim etiã usi sunt. Dionysij quoq; interpres, siue is Priscianus fuerit, siue Rhemnius, integras Solini clausulas suis carminibus frequenter inseruit. Solini, ni fallor, sunt omnia quę de annorum diuisione, & diebus intercalaribus à Macrobio sunt relata. Doctores præterea ecclesiastici, D. Hieronymus, Ambrosius, Augustinus, item doctiores alij, iisdem ferè uerbis Solini sæpe sunt sententias mutuati. Sunt qui per inde Plinianam simiam Solinum nuntupent: quemadmodum Titianum oratorum, Arulenum Stoicorum, Iulius Capitolinus, Plinius Cæcilius, Sidonius Apollinaris simias nominatos fuisse tradunt. Sed hi nõ aduertunt, eos per contumeliam simias appellari solitos, qui uel ab alijs prius tradita, eodẽ quoq; ordine referunt: uel non eos autores, sed eorum umbram potius æmulantur. Verum Solinus sic Plinianam phrasim æmulatus est, ut (uenia dixerim aliorum) uix sit repertus alter, qui Plinianæ maiestati propius accesserit. Inscrisit librũ hunc, ut in uetustis quibusdam exemplaribus

n 5 inuenitur,

inuenitur, Autio amico, cui & opus tradidit ca-
stigandum. Sunt qui alia sui ingenij monu-
menta reliquisse tradant, quæ uel tem-
poris iniuria perierunt, uel abstru-
so loco quopiam cum blattis
forfitan delitescunt.

F I N I S.

C. IVLI

C. IULII SOLINI POLYHI-
STOR, SIVE RERVM ORBIS
memorabilium Collectanea.

SOLINVS AVTIO SVO. S.

Quoniam quidam impatientius potius quam
studiosius, opusculum quod moliebar, interci-
pere properarunt, id' que etiam tum impo-
litum, prius in medium dederunt, quam inchoata rei
summa manus imponeretur: Et nunc exemplaribus
corruptis, quæ damnata sunt, quasi probata circumscri-
bunt, præteritis quæ ad incrementum cognitionis ac-
cesserunt cura longiore: ne forte rudis et imperfecta
materia, uelut spectatus à me liber, in manus tuas de-
ferretur, opusculum sententia mea digestum, ut nosce-
res nisi. Primo, quod referendus ad industriam tuam
fuit tenor dispositionis: deinde, ut scabræ adhuc in-
firmiatis proditio, editione uera extingueretur. E-
rit igitur operi isti titulus POLYHISTOR. Nam
quem in exordio designaueram, scilicet, Collectanea
rerum memorabilium, cum ijs quæ improbauimus,
placuit obliterari. Collata igitur hac epistola cum ea
quæ auspiciam scriptiois facit, intelligis co-
dem te loco habitum, quo eum cui laboris
nostri summam dedicauimus.

SCHOLIA.

VT de ipso autore aliquid in medium proferamus, lo-
cus plane videtur exigere, in ipso adeo operis ip-
sius limine. Itaque quo tempore Solinus uixerit, incer-
tum est. Quidam autem eum ante Plinium uixisse,
Pliniumque sua, præfertim de animalibus, ex Solino sum-
pisse, quod tamen Hermolaus Barb. negat, eundem cum Mar-
tiano Capella ingratitude in Plinium accusans, quod ei-
dem non referant accepta, quæ ab ipso uterque didicerit.
Certum est autem uixisse Plinium temporibus Vespasiani,
cui opus suum Naturalis Historiæ dicauit. Sequitur ergo ex
Hermolai sententia, Solinum post Vespasianum & Plinium
uixisse. Verba Hermolai Barbari require lib. 5. cap. 7. Plinij.
Sed non alienum quoque fuerit, Ioachimi Vadiani uiri doctis-
simi de Solino sententiam hoc loco subiungere. Is igitur in
Commentarijs suis in Pomp. Melam, in dictione Taurus: Ne-
mo, inquit, de Tauro copiosius, elegantiusque, Plinio: quem le-
gito, & simiam eius Solinum, in Ciliciæ descriptione, nam et
hic autor lectu dignissimus est: non tam quod rerum illu-
strium breue traxit e Plinio compendium, quæ quod emunctæ
phrasæ & appositæ in hoc scribendi genere dictionis autor
est. Nam res pleræque omnes quas tractat, Plinij laboribus de-
bentur. Hæc ille. Quoniam.) Immaturam libelli editionem
excusat, quo a sui perperam studiosis quibusdam, se ignoran-
te, nec dum editionem cogitante (extrema scilicet manu
nondum illi addita) interceptus in publicum prodierit, unde
& retractandum sibi illum, & emendatiorem fuisse edendum
ait, ne rude & indigestum adhuc opus pro spectato sese &
absoluto passim uendicaret. Impatentius quæ studiosius.) For-
mula loquendi Curtio familiaris. Informitatis.) Verusta
aliquot exemplaria habent, Informationis, sed melior ui-
detur hæc lectio. Polyhistor.) quasi dicas, multarum
rerum memorabilium commentarius. Quæ
improbauimus.) Alibi legitur, Quæ pro
buius: quod magis placet.

C. IULII SOLINI IN POLYHISTO-
ra Præfatio, ad Autium Suum.

Vm & aurium clementia, et optima
 rum artium studijs præstare te cate-
 ris sentiam, idq; oppidò expertus,
 de beneuolètia tua nihil temere per-
 ceperim, putavi examen opusculi hu-
 ius tibi potissimum dare, cuius uel industria prom-
 ptius suffragium, uel benignitas ueniam spondebat fa-
 ciliorem. Liber est ad compendium præparatus, quã-
 tumq; ratio passa est, ita moderate repressus, ut nec
 prodiga sit in copia, nec damnosa concinnitas.
 Cui si animum propius intenderis, uelut fermentum
 cognitionis magis ei inesse, quàm bracteas eloquen-
 tiæ deprehendes. Exquisitis enim aliquot uolumini-
 bus, studuisse me compendio fateor, ut & à notiori-
 bus pedem referrem, & remotis longius immora-
 rer. Locorum commemoratio plurimum tenet, in
 quam partem fermè inclinatio est uniuersa mate-
 ries. Quorum commemorasse ita uisum est, ut in-
 clytos terrarum situs, & insignes tractus maris, seruata
 orbis distinctione, suo quæque ordine redderemus.
 Inseruimus etiam pleraque differenter congruentia,
 ut si nihil aliud, saltè uarietas ipsa legentium fasti-
 dio mederetur. Inter hæc, hominum, & aliorum ani-
 malium

malium naturas expressimus. Addita sunt pauca de arboribus & lapidibus exoticis, de extimarum gentium formis, de ritu dissono abditarum nationum: nonnulla etiam memoratu digna, quae praetermittere incuriosum uidebatur, quorumque autoritas (quod in primis industria tua insinuatam uelim) de scriptoribus manat receptissimis. Quid enim proprium nostrum esse poterit, cum nihil omiserit antiquitatis diligentia, quod intactum ad hoc usque aui persecret? Quapropter quaeso te, ne de presenti tempore editionis huius fidem libres: quando quidem uestigia motae ueteris persecuti, opiniones uniuersas eligere maluimus potius, quam innouare. Itaque si qua existis secus quam opto in animum tuum uenerint, des uelini infantiae meae ueniam. Nam constantia ueritatis penes eos est, quos secuti sumus. Sicut ergo ij qui corporum formas emulatur, post positas quae reliqua sunt, ante omnia effigiant modum capitis, nec in alia membra prius lineas destinant, quam ab ipsa (ut ita dixerim) figurarum arce auspiciam faciant inchoandi: ita nos quoque à capite orbis, id est, ab urbe Roma principium capeffemus, quamuis nihil super ea doctissimi autores reliquerint, quod in nouum praeconiū possit suscitari, ac superuacaneum penè sit, relegere tramitem decursum tot annalibus. Ne tamen prorsus dissimulata sit, originè eius, quata ualemus prosequemur fide:

SCHOLIA.

Hic admonendū uidetur, exemplaria multū uariare in Præfationis huius inscriptione: alijs quidē Autij nomē, cui librū nūcupauit p̄ferentibus: alijs plane omittentibus, solo Præfationis titulo appposito. Rursum in alijs pro Aurio, Aduentum, & Auentinum legimus. quæ ideo hic commemoranda duximus, ut quanta in reliquis, quod ad diligentem ueterum exemplarium collationem attinet, industria usumus. Lectori constaret. Alioqui de inscriptione, cū nihil uel de ipso etiam autore certi extet, nimis curiosum esse, ridiculum fuerit. Cæterum in præfatione hac institutum suum ac totius aperis argumentum exponit. Cum & aurium.) Beneficentiam caprat. Liber est.) Attentio, cum docilitate.

Bractæas.) Metaphora ab auri bracteis. unde bracteatum opus, & bractearij, & ars bractearia dicitur, sic autem uocat uerborum ornatum, & fucum orationis. Fermētum cog.) materiam, seu mixturam, qua rerum cognitio augeatur. tractatio alfenior paulo. Ei inesse.) Alias, eum esse. Exquisitis. id est, selectis. Sic Plin. Exquisitis autoribus cētum, inclusimus triginta sex noluminibus. Varietas.) Hæc enim rerum omnium condimētum etiam prouerbio dicitur. Exoticis. peregrinis. Sic Plautus exotica unguenta dixit. De scriptoribus.) Al. a scriptoribus. Antiquitatis diligens.)

Idem Plin. l. 23. C. 6. Non est satis mirari curam diligentiaque priscorum, qui omnia scrutati, nihil intētatum reliquere. et l. 25. c. 1. Nihil ergo intentatum inexpertumque illis fuit: nihil deinde occultatum, quod non prodesse posteris uellent.

Libres.) expendas. eadē metaphora dixit, qua prius Examen. Vestig. uet. monetæ.) id est, priscorum autoritati innitentes. metaph. Sicut ergo.) Ratio, quare ab urbe Roma, quæ aliunde incipere maluerit. A cap. orbis.) Ouid. Fastor. 5.

Hic ubi nunc Roma est, orbis caput: &c.

& Plin. terrarum caput uocat Romam, lib. 3. C. 5. In nouum præconium.) Al. in nouum uel ignotum præconiū. Re leg. tram. dec.) hoc est, repetere quæ de urbe Roma omnibus passim autoribus celebrata sunt. Verg. Littoraque Ep̄iri legimus. De annalibus quid ab historia differant, uide apud Gell. 5. lib. cap. 18.

Vnt qui uideri uelint Romæ uocabulum ab Euandro primum datum, cū oppidum ibi offendisset, quod exstructum antea Valētiā dixerat iuentus Latina, seruata que significatiōe impositi prius nominis, ῥωμῆν græcè, Valentiā nominatum: quam Arcades quoniam in excelsa partē montis habitassent, deriuatum deinceps, ut tutissima urbium Arces uocarentur. Heraclidi placet, Troia capta quosdam ex Achiiis in ea loca ubi nūc Roma est, deuenisse per Tyberim: deinde suadente Romē nobilissima captiuarum, quæ his comes erat, incensis nauibus posuisse sedes, struxisse mœnia, & oppidum ab ea Romē uocauisse. Agathocles scribit, Romē non captiuam fuisse, ut supra dictum est, sed Ascanio natā, Aenæe neptem, appellationis istius causam fuisse. Traditur etiam proprium Romæ nomen, ueruntamen uetitum publicari: quandoquidem quo minus enuntiarentur ceremoniarum arcana, sanxerunt, ut hoc pacto notitiā eius aboleret fides placitæ taciturnitatis. Valerium denique Soranum, quod contra interdictum eloqui id ausus foret, ob meritum profanæ uocis neci datum. Inter antiquissimas sanè religiones sacellum

lum colitur Angeronæ, cui sacrificatur ante diem duo
decimum calendarum Ianuariarum, quæ diua
præfulsentijs, ipsius prænexo obsigna
toq; ore simulacrum habet.

SCHOLIA.

Vrbis Romæ uocab.) Multa de urbis Romæ nomine Plutarch. in Romuli uita, & Dionys. Halicarnassæus lib. 1.
Ab Euandro.) De hoc antiquissimo Arcadiæ primum,
post uero Italiæ rege, uide Verg. Aen. 8. Ouid. fast. 1. Iustin. lit.
45. Liuii Decad. 1. lib. 1. Extructiū antea.) Halicarnassæus,
Dionysius Euandrum ait primum extruxisse. Romen.)
robur ac potentiam Græcis significat. Quam Arcades.)
M. Varro de Ling. lat. lib. 1. ab arcendo dictam esse arcem in-
quit, eo quod hostes ab impetu arceat ac deterreat. Quo-
niam.) Quom legendum, ex uetustis exemplaribus, non Quo-
niam. Rome nobiliss.) De hoc Fab. Picior & C. Sempro-
nius Cap. 6. Vide etiam Plutarch. de uirtutibus mulierum,
Proprium Romæ nomen.) Plin. lib. 3. C. 5. & lib. 28. C. 2. Plu-
tarch. Problem. 60. Macrob. Satur. 3. C. 9. Sempronius, de
diuisione Italiæ. Veruntamen uetitum.) Veteres aliquot
codices melius habent: Romæ nomen, uerum magis, quod
nunquam in uulgum uenit, sed uetitum publicari, quandoqui-
dem quo minus enunciaretur: & c. Sacellum colitur.) in
templo Volupig. Angeronæ.) De hac dea Plin. lib. 3. C. 5.
Macrob. Satur. 1. C. 10. Dictam uolūt, quod angores & animi
curas propitiata depellat: siue quia anginæ morbo mederi in-
uocata credebarur. Obsignatoq; ore.) Ob signationis hu-
ius causam assignat Macrob. loco iam citato. Vide & Pro-
uerb. apud Eras. Digito compeſce labellum. pro eo autem
quod hic legimus, Silentijs ipsius; uetusti codices habent, Silē-
tj istius. ut ad silendum urbis nomen referri possit, quasi
ei arcano celando præesse hæc dea credita sit.

DE temporibus Urbis conditæ, ambiguitatum
 quæstiones excitauit, quòd quædam ibi mu-
 to ante Romulum condita sint. Quippe a-
 ram Hercules, quam uouerat si amissas boues reper-
 set, punito Caco, patri inuentori dicauit. Qui Cacus
 habitauit locum, cui Salinæ nomē est: ubi Tergemina
 nunc porta. Hic (ut Cælius tradit) cum à Tarchone
 Tyrrheno, ad quem legatus uenerat Marsyæ regis, so-
 cio Megale Phryge, custodiæ foret datus, frustratus
 uincula, unde uenerat redijt: & præsidijs ampliori-
 bus occupato circa Vulturnum & Campaniam regno,
 dum etiam ea atrectare auderet, quæ concesserant in
 Arcadum iura, duce Hercule, qui tunc forte aderat,
 oppressus est: & Megalem Sabini receperunt, disci-
 plinam augurandi ab eo edocti. Suo quoque numini
 idem Hercules instituit aram, quæ maxima apud pon-
 tifices habetur, cum se ex Nicostrate Euandri matre,
 quæ à uaticinio Carmentis dicta est, immortalem cõ-
 perisset. Conseptum etiã, intra quod ritus sacrorum,
 factis Bouicidijs, docuit Potitios, sacellum Herculis
 in foro Boario est, in quo argumenta conuiuij lætæ
 maicstatis ipsius remanent. Nam diuinitus illò neque
 canibus neque muscis ingressus est. Etenim cum iusce
 rationem

rationem sacrificij libaret, Myagrū deum dicitur
 imprecatus: clauam uero in aditu reliquisse, cuius ol-
 factu refugerent canes. id usque nunc durat. Aedem
 etiam, quæ Saturni ararium fertur, comites eius con-
 diderunt in honorem Saturni, quem cultorem regio-
 nis illius cognouerant extitisse. Item & montem Ca-
 pitolinum, Saturnium nominauerunt. Castelli quoq;
 quod excitauerant, portam, Saturniam appellauerūt,
 quæ postea Pandana uocata est. Pars autem infima
 Capitolini montis, habitaculum Carmentæ fuit, ubi
 Carmentis nunc fanum est, à qua Carmentali portæ
 nomen datum est. Palatium uero nemo dubitauit
 quin Arcades habeat autores, à quibus primum Pa-
 lanteum oppidum conditum: quod aliquandiu Abori-
 gines habitauerunt, sed propter incommodum uicinæ
 paludis, quam præterfluens Tyberis fecerat, profecti
 Reate postmodum reliquerunt. Sunt qui uelint à ba-
 tibus ouiu, mutata litera, uel à Pale pastorali Dea,
 ut (ut Silenus probat) à Palante Hyperborei filia,
 quam Hercules ibi compressisse uisus est, nomen mon-
 tis adoptatum. Sed quanquam ista sic congruant, pa-
 lantium est prospero illi augurio deberi gloriam Romani
 nominis, maxime cum amorum ratio faciat cardinē
 ueritatis. Nam, ut affirmat Varro, autor diligentissi-
 mus, Romam condidit Romulus Marte genitus &
 Rhea Syluia: uel ut nonnulli, Marte & Ilia. Dictaq;
 o 2 primū

primū est Roma quadrata, quod ad æquilibrium fu-
ret posita. Ei incipit à sylua, quæ est in area Appolla-
nis, ad superciliū scalarū Caci habet terminum, ubi ti-
gurium fuit Faustuli. Ibi Romulus mansitavit, qui au-
spicatò murorum fundamenta iecit duodeuiginti na-
tus annos, undecimo Calend. Maias, hora post secun-
dam ante tertiam: sicut Lucius Taruntius prodidit
mathematicorum nobilissimus, Ioue in piscibus, Sa-
turno, Venere, Marte, Mercurio in scorpione, Sole in
tauro, Luna in libra constitutus. Et obseruatum de in-
ceps, ne qua hostia Parilibus caderetur, ut dies iste à
sanguine purus esset. Cuius significationem de partu
Ilia tractam uolunt. Item Romulus regnauit annos
septem & triginta. De Ceninensibus egit primum
triumphum, & Acroni regi eorum detraxit spolia,
quæ Ioui Feretrio primus suspendit, & opima dixit.
Rursum de Antennatibus triumphauit, de Veienti-
bus postremo. Apud Capreæ paludem nonis Quin-
tilibus apparere desijt. Cæteri reges, quibus locis ha-
bitauerint, dicemus. Tatius in arce, ubi nūc ædes est
Iunonis Monetæ: qui anno quinto post, quàm ingres-
sus urbem fuerat, à Laurentibus interemptus, septi-
ma & uicesima Olympiade hominem exiit. Numa
in colle primum Quirinali, deinde propter ædem Ve-
stæ in regia, quæ adhuc ita appellatur: qui regnauit
annis tribus & quadraginta, sepultus sub Ianiculo.

Tullus

Tullus Hostilius in Velia, ubi postea Deum Penatum
 edes facta est: qui regnavit annos duos et triginta, o-
 bijt Olympiade quinta & trigesima. Ancus Martius
 in summa sacra uia, ubi edes Lariū est: qui regnavit
 annos quatuor & uiginti. obijt Olympiade prima
 & quadragesima. Tarquinius Priscus ad Mugoniam
 portam, supra summam nouam uiam, qui regnavit an-
 nis septem & triginta. Seruius Tullius Aesquilijs su-
 pra cliuum Urbicū, q regnavit annos duos et quadra-
 ginta. Tarquinius superbus, & ipse Aesquilijs su-
 pra cliuum Pullium, ad Fagutalem lacum, qui regna-
 uit annos quinque & uiginti. Cincio Romam duode-
 cima Olympiade placet conditam, Pictori octaua, Ne-
 poti & Lucretio opinionem Eratosthenis & Apollo-
 niori comprobantibus, Olympiadis septimæ anno se-
 cundo. Pomponio Attico, & M. Tullio, Olympiadis
 sextæ anno tertio. Collatis igitur nostris & Græ-
 corum temporibus, inuenimus incipientem Olympiade
 septima Romam conditam, anno post Ilium captū
 quadringentesimo tertio. Quippe certamen Olympi-
 cum, quod Hercules in honorem attai materni
 Pelopis ediderat, intermiss. Iphiclus filius eius instauit
 post excidiū Troiæ anno quadringentesimo octa-
 uo. Ergo ab Iphiclo numeratur Olympias prima.
 sex medijs Olympiadibus interiectis, quibus sin-
 gulis anni quaterni imputantur, cum septima cœptan-

te Roma condita sit, inter exortum urbis, & Troiã captã, iure esse quadringentos annos et triginta tres constat. Huic argumento id accedit, quòd cum Caius Pompeius Gallus, & Quintus Verannius, urbis conditæ anno octingentesimo primo fuerint consules, consulatu eorũ Olympias septima & ducentesima actis publicis annotata est. Quater ergo multiplicatis sex & ducentis Olympiadibus, erunt anni octingenti uiginti quatuor, quibus de septima Olympiade annectendus est primus annus, ut in solidum colligantur anni octingenti uiginti quinque. Ex qua summa detractis uiginti annis & quatuor, Olympiadum retro sex, manifesti anni octingenti et unus reliquient. Quapropter cum octingentesimo primo anno urbis conditæ ducentesima septima Olympias computeur, par est Romam septimæ Olympiadis anno primo credi conditam. In qua regnatum est annis ducentis quadraginta uno. Decemuiri creati anno trecentesimo secundo. Primum Punicum bellum anno quadringentesimo octogesimo nono. Secundum, anno quingentesimo tricesimo quinto. Tertium, sexcentesimo quarto. Sociale sexcentesimo sexagesimo secundo. Ad Hircium & Caium Pansam consules anni septingenti & decems Quorum consulatu Cæsar Augustus consul creatus est, octauumdecimum annum agens, qui principatum, ita ingressus est, ut uigilantia eius non modo se-
curum,

urum, uerum etiam tutum imperiū esset. Quod tem-
 pus ferme solum repertum est, quo plurimum & ar-
 ma cessauerūt, & ingenia floruerūt, scilicet ne
 inertī iustitio languerent uirtutis
 opera, bellis quiescentibus.

SCHOLIA.

Hoc caput alij cū superiore connectunt. Condita.)
 Alias legitur, cula sint. & Quippe ante aram: &c.
 Punito Caco.) De hoc Ouid. Fastor. 1. Verg. Ae-
 eid. 8. Liu. dec. 1. lib. 1. Strabo lib. 5. licet fabulosa esse dicar.
 De ara etiā Hercules, quę Maxima dicta est, Macrob. Satur.
 1. 6. Saling.) Locus fuit Romę, ad portam Trigeminam.
 Patri inuentori.) hoc est Ioui, qui inuentor dictus, de quo
 Dionys. Halicarnass. lege. Tergemina nunc port.) Ab Ho-
 matijs tergeminis, qui hac, cum Curiatijs pugnaturi, egressi
 sunt. Vide Liu. lib. 1. ab urb. cond. Cælius.) Vetusti cod.
 Gellius habent, & citatur sane a Plinio sæpissime Cn. Gel-
 ius. Tarchone.) Tarconte alij. Venerat Marf.) Alij,
 iussu Marfię regis. Alij, iussu. Et, socio Megalo Phrygi.
 Vnde uenerat redijt.) Vetusti cod. Et unde uenerat re-
 flux, præsidijs: &c. Cæterum hic Marsias dux Lydorum fuit.
 Plin. lib. tercio C. 12. Seruus scribit eum aulicum, & fami-
 liarem Euãdro fuisse: Megalum autem Caco, ut patet. Car-
 mētis dicta.) quod carmine futura prædiceret. Ouid. Fastor. 1.
 Ipsa mone, quę nomen habes a carmine dictum: &c.
 Ab hac Carmentalis sacra, & Carmētalis porta Romę appel-
 lata. multa de hac Diodor. lib. 5. & Dionys. lib. 1. Aude-
 ret.) Alij, aude. Bouicidijs.) A bouicida bouicidium dici-
 tur, ut a parricida parricidium. meminē huius & Liu. lib. 1.
 & Fenestella cap. 2. ubi multa de Potitijs & Pinarijs. erant e-
 nim familię, quibus ab Hercule eius sacrificia commissa fue-
 rant, quarum tamen altera ob negligentiam reiecta est. Pro po-
 titiis, ueteres aliquot codices Potitius legunt. & subiungūt:
 Hoc sacellum Herculis in Boario foro est, in quo argumenta
 & conuiuij, & maritatis ipsius remanent. nam diuinitus ne-
 que

que muscis illo, neque canibus ingressus est. Idem vero testatur etiam Plin. lib. 10. C. 28. Sacrificij libaret.) Vet. cod. Sacrifculis daret. Sic Liu. Et populo uisceratio data est a M. Flavio in funere matris: &c. Myagrum.) quasi dicas, muscis capiendis præsidem, quem deum Plin. loco iam citato Achorem: lib. autem. 29. C. 6. Myodem uocat. Saturni ærarium.) de Saturni æde, populi Ro. ærario a Publicola constituta, uide Plutarch. in eiusdem uita, & Problem. 41. Macrobb. Satur. 1. C. 8. Cultorem reg. ill.) hinc & Saturniam & Latium dictum tradunt. Ouid. Fastor. 1.

Hac ego Saturnum memini tellure receptum,

Cœlitibus regns ab Ione pulsus erat.

Inde diu genti mansit Saturnia nomen,

Dicta fuit Latium terra latente deo.

Item &.) Al. Idem & Saturnium.) Idq; ante Herculis in Italiam aduentum, ut testatur Iustin. lib. 43. & Dionys. lib. 1.

Post. Pand. uocata.) Alij, postmodum Pandana uocitata est. Pandana autē, ut Festus ait, quod semper pateret. Pars autem.) Al. pars etiam. Palanteum.) quod Pallantium, & Palutria, Dionysio et Liui. plura etiam Varro lib. 4. Et Vergilius S. Aeneid.

Arcades hīs oris, genus a Pallante profectum,

Qui regem Euandrum comites, qui signa secuti,

Delegere locum, & posuere in montibus urbem,

Pallantis proauī de nomine Pallanteum.

Aborigines.) Primi Italiæ cultores, Vmbroꝝ proles, quorum reges Saturnus & Faunus memorantur. autor Cato in Originibus, dicti, quod ab his qui post fuerunt, originem duxerint. multa de his Dionys. lib. 1. Antiqu. Ro. Tyberis.) donec factis Vestumno sacris, in aluenum suum uerteretur, ut Fab. Pistor scriptum reliquit. Reate.) Sabinorum urbs.

A balatib.) Hinc Næuius Balatium appellauit, teste Varro ne. Pale.) cuius sacra Palilia dicebantur. Verg. in Georg. Te quoque magna Pales. Palante.) Fest. Pomp. Palanto eam uocat. Augurio.) XII. uulturum scilicet quorum augurio superato Remo fratre Romulus urbi nomen imposuit, ut Dionys. Liu. & Ouid. in fastis. Rea Syl.) Eadem alijs etiam Illia dicta est. de qua multa Eutrop. & Orosius, præter ceteros. Ro. quadrata.) *τετραγων* Plutarcho. uide Fab. Pistorum lib. 2. item Sempron. & Catonem in Originibus. P. Victor

Victor quadratam Ro. in 10. urbis regione ponit. Area Apollinis. de hac Beroald. in. 1. Eleg. Propert. libri 4. Turgur Faust. de hoc, & Romuli casa, Dionys. & Sépron. XI. Calend. Vide Ouid. Fastor. 4. Dionys. & Sempron. & Plutarch. in Rom. ubi et de Taruntio. Hora post sec.) Vet. cod. Horum post secundam. Ioue in piscib.) Locum hunc Solini falsum esse satis indicat, quod fieri nulla ratione potest, ut Sole in Tauro existente, Mercurius aut Venus in Scorpione sint. Causa est, qđ Plinij autoritate. c. 17. libri 2, Veneris stel la nunquā lōgius 47. partibus, Mercurius autē nunq̄ longius 20. partibus a Sole abscedant. Dato igitur, quod in Scorpione tamen fuerint; consequens erit, ut Soli possint opponi. quod nulla prorsus ratione posse cōtingere, uerba Plinij & Astro nomorum autoritas abunde cōfirmat. Quantum autem ad ha bitudinē attinet Planetarū, Iupiter in piscibus propria domo statutus, loco summam in rebus spiritualibus autoritatem, & sacrorum ceremoniarumq; peculiarem diligentia indidit. Plu tra uide in commentarijs Vadiani super Pomp. Mele lib. 2.

Partib.) Plutarchus & Festus dicta Parilia (quę & Palilia) tradūt, quod pro partū pecoris a pastoribus celebrari solerēt. de his Ouid. Fast. 4. A sanguine purus.) Idem Varro.

vij & xxx.) Plutarch. 4. & 50 annos natum, 38 sui regni anno e uita migrasse ait. Cemenesib.) Fuere hi ex Sabinis, Latio finitimi, qui una cum Crustumis & Antennarib. ob raptarum contumeliam primī contra Ro. arma sumpserunt.

Io. Feretrio.) de hoc Iouis cognomine Plutarch. in Mar cello & Romulo. & Propert. lib. 4. Opima.) sic diceban tur proprie, quę dux duci detraxisset. uide Varronem, & Ale xand. ab Alex. lib. Genial. dierū 1. De Vetentib. postremo.) Vet. cod. pro Postremo habent Tertio. Caprę palud.) Ouid. Fast. 2.

Est locus, antiqui Caprę dixere paludem. quo loco & de Romuli apotheosi, & lib. Metamorph. 14.

Nonis Quintilib.) eum diē Plutarch. in Romuli uita, ungi fugā, & Nonas Capratinas appellari tradit, idemq; in Nu ma reperit. De morte autem Romuli dissentiunt autores. lege Liuiū, Dionys. Plutarch. D. August. de Ciuit. dei. lib. 3. c. 15.

Tatius.) Sabinorū rex. Iun. Monetę.) a monendo di ctę, ut Cic. de Diuin. lib. 1. A Laurent. interempt.) de hoc Liu. Dionys. Plutarch. vij. & xx. Olymp.) Corruptus est

est hic locus, quem ex Dionysio restituas licet. Obijt enim Tancius regni Romuli anno 28. Olympiadis autē tertiae decimae anno 4. Numa.) de hoc Plutarch. in eius uita, Dionys. lib. 2. Flor. lib. 1. c. 2. Aedem Vestae.) Ouid. Fast. 6.

Hic locus exiguus, qui sustinet atria Vestae.

Tunc erat intonsi regta magna Numae.

Sub Ianiculo.) Idem Dionys. de Ianiculo autem Ouid. Fast. 1. sub Iani persona,

Arx mea collis erat, quem uulgus nomine nostro

Nuncupat, haec aetas Ianiculūq; uocat. Tull. Host.)

3. Rom. rex. de quo Liu. lib. 1. Dionys. 3. Plutarch. in Numa. Flor. 2. c. 3. Velia.) Cato de Originib. Vellam uocat, alterā Palatini partem, a uellenda lana, idem Varr. lib. 4. & Fab. Pistor lib. 2. Verum ex Liuio, In Coelo forte legendum est.

V & xxx.) Vet. cod. V. & XL. Anc. Mart.) 4. Rom. rex, Numae nepos. Flor. c. 4. primi. Sacra uia.) a sacro fœdere inter Rom. & Tatium in ea iāto, ut Dionys. & Fest.

Olymp. 1. & XL.) Vet. cod. I & L. Tarquim. Prif.)

5. Rom. rex. de quo Plutarch. in Publicola. Flor. 5. 1. & alij.

Mugoniam.) Mugiontam uocat Festus. alto nomine Trigoniam. Ser. Tuil.) Dionys. lib. 4. Plin. 36. c. 27. Flor. 6. 1.

Aesquilijs.) Idem Liuus, dictus est hic mons alias Septiceps, & Cespius. Urbicum.) Olbium alij. Duas & quadrag.) Vet. cod. duas & triginta. Liu. uero, & Dionys. annos 44. habent. Tarq. Superb.) Superbus ex factis, ut Liuus

ait, dictus. ultimus fuit Ro. rex. de quo Plutarch. in Public. Liu. 1. & 2. ab urb. cond. Flor. c. 7. 1. Ouid. Fast. 2. Pulliū.)

Alij Publū, & Fagutalē lucū. Fagutal aut, fagus cōsitus locus, unde Iouis Fagutalis facellū. Cincio Ro.) De urbis natiuitate Sempron. eadē quae hic Solin. ut inde transcripta uideatur.

Cert. Olympicū.) Iphitus Braxonidis, ut ait Eusebius, & Hemontis filius fuit: quem Iphicium alij uocāt. is primā Olympiada instituit, ac Olympicum certamen instaurauit, de quo Diodor. lib. 6. Strab. lib. 8. Stat. Thebaid. 6. & eodē loco La-

rantius. C. Pomp. Gallus.) Horum consulū meminisse Tacit. lib. 12. In qua regnatum.) Annos regum & consulum ad usq; tēpora Caesaris supplicat Florus quoq; in Epit. Russ.

Festus de Ro. Imperij accessione, & praeter ceteros diligentiss. Eusebius. Porro pro eo quod in alijs legebatur, Annis ducentis quadraginta uno; expresse in ueterib; codicib; legimus

quadraginta tribus, atq; ita corrigendū hunc locū etiam ex Li-
nio & Dionysio satis apparet. Decemuiros.) Liu. l. 3. anno ur-
bis conditæ trecentesimo altero creatos Decemuiros tradit.

Primum Punicum.) De hoc præter alios Gell. lib. 17. C.
ult. ubi annum 490 numerat. Veteres aliquot codices ccc.
tantum, non cccc habent. Secundum.) Apud Liuium repe-
ries annum 536, qui de hoc bello scribit tota Decade tertia.

Tertium.) Florus sexcentesimo alterum habet, Epir. 49.
Liuius tamen huic loco consentit. plura Flor. lib. 2. C. 15.

Sociale.) aduersus socios gestum, uidelicet Hetruscos, La-
tinos, Sabinos, atque alios Latini nominis populos. id ceptū
esse tradit Orosius, anno 659. alii 663. assignant. Codex ue-
ustus habebat DCLXXII. Plura de hoc bello Appian.

Flor. Eutrop. alij. Hircum & Pans.) de his Sueton. in Au-
gusto, qui Augustum etiam 18 ætatis suæ anno principa-
tum, & anno deinde secundo, ætatis uero suæ uicesimo con-
sulatum inijisse, auctor est: id quod hoc loco Solinus

confundit. Vigilantia eius.) Idem Florus
lib. 4. c. 3. & plura de eo Tacitus, Sue-
ton. Appian. Plinius 7. c. 45.

DE DIVISIONE ANNI, ET diebus intercalaribus.

CAPVT. III.

TVnc ergo primum cursus anni perspecta ratio
est, quæ à rerum origine profunda caligine te-
gebatur. Nam ante Augustum Cæsarem incerto mo-
do annum computabant, qui apud Aegyptios qua-
tuor mensibus terminabatur. apud Arcades tribus,
apud Arcarnanas sex, in Italia apud Lauinius trede-
cim, quorum annos trecentis septuaginta quatuor die-
bus

bus ferebatur. Romani initio annū decem mensibus computauerūt, à Martio auspicantes, adeo ut eius die prima de aris Vestalibus ignes accenderent, mutarēt ueteribus uirides laureas, Senatus & populus comitia agerent, matronæ seruis suis coenas ponerent, sicuti Saturnalibus domini: Illæ ut honore promptius obsequium prouocarent, hi quasi gratiam repensarēt perfecti laboris. Maxime hunc mensem principem testatur fuisse, quod qui ab hoc quintus erat, Quintilis dictus est: deinde numero decurrente, December solē nem circum finiebat intra diem trecentessimū quartum. Tunc enim iste numerus explebat annum, ita ut sex menses tricenū dierum essent, quatuor reliqui tricenis et singulis explicarentur. Sed quoniam ratio illa ante Numam à Lunæ cursu discrepabat, lunari computatione annū peræquarunt, quinquaginta et uno die adiectis. Ut ergo perficerent XII. menses, sex mensibus prioribus detraxerunt dies singulos, eosque quinquaginta istis & uni adnexerunt, factiq; quinquaginta VII. diuisi sunt in duos menses, quorum alter XXIX, alter XXVIII dies continebat. Sic annus habere quinq; & quinquaginta & trecentos dies cœpit. Post modum cum perspicerent temere annum clausum intra dies quos supra diximus, quandoquidem appareret solis meatum non ante trecentessimū sexagesimum quintum diem, abundante insuper

in super quadrantis particula, Zodiacū conficere de
 cursum, quadrantē illum & decem dies addiderunt,
 ut ad liquidum annus trecentis sexagintaquinq; die-
 bus & quadrante constaret, hortante obseruatione
 imparis numeri, quem Pythagoras monuit præponi
 in omnibus oportere. Vnde propter dies imparis
 Dijs superis & Ianuarius dicatur, & propter pares
 Februarius quasi abominosus Dijs inferis deputatur.
 Cum itaq; hæc definitio toto orbi placuisset, custodi-
 endi quadrantis gratia, à diuersis gentibus uarie in-
 tercalabatur, nec unquam tamen ad liquidum fiebat
 temporū adæquatio. Græci ergo singulis annis XI.
 dies & quadrantem detrahebant, eosq; octies multi-
 plicatos in annum nouum reseruabant, ut contractus
 nonagenarius numerus in treis mensis per tricenos
 dies seinderetur. Qui anno nono restituti efficiebant
 dies quadringentos quadraginta quatuor, quos ἑ-
 βολισμοὺς, uel ἑπταβάλλοντες nominabant. Quod cum
 initio Romani probassent contemplatione, numeri pa-
 rilis offensione neglectum breui perdiderunt, trans-
 lata in Sacerdotes intercalandi potestate. Qui ple-
 riq; gratificantes rationibus publicanorū, pro libi-
 dine sua subtrahabant tempora, uel augebant. Cum
 hæc sic forent constituta, modusq; intercalandi inter-
 dum cumulatior, interdum fieret imminutior, uel om-
 nino dissimulatus præteriretur, nonnunquam accide-
 bat, ut

bat, ut menses, qui fuerant hyeme transacti, modo in
 aestiuū, modo in autumnale tempus inciderent. Itaq;
 C. Caesar uniuersā hanc inconstantia incisa temporū
 turbatione composuit, & ut statum certum præteri-
 tus error acciperet, dies XXI. & quadrantem si-
 mul intercalauit: quo pacto regradati menses de cæ-
 tero statuta ordinis sui tempora detinerent. Ille ergo
 annus solus trecentos XLIII. dies habuit. Alij dein-
 cept trecentos sexagenos quinos, & quadrantem: &
 tunc quoq; uitium admissum est per sacerdotes. Nam
 cum præceptum esset anno quarto ut intercalarent
 unum diem, & oporteret confecto quarto anno id ob-
 seruari, antequā quintus auspicaretur, illi incipiente
 quinto intercalarūt, non desinente. Sic per annos sex
 & XXX. cum nouē dies tantū sufficere debuissent,
 XII. sunt intercalati. quod deprehensum Augustus
 reformauit, iussitq; annos XII. sine intercalatione de-
 currere, ut tres illi dies qui ultranouenarios temere
 fuerant intercalati, hoc modo possent repensari. Ex
 qua disciplina omnium postea temporum fundata ra-
 tio est. Verum cum & hæc, & multa alia Augusti tem-
 poribus debeantur, qui penē solus sine exemplo re-
 rum potitus est, tot & tanta in uita eius inueniuntur
 aduersa, ut non sit facile discernere, calamitosior an
 beator fuerit. Primum, quod apud auunculum in pe-
 titione magistrerij equitum prælatus est ei Lepidus tri-
 bunus,

bonus, cum quadam auspantium coeptorum nota.
 Mox triumuiratus collegiū, præ graui potestate An-
 tonij, Philippensis inde proſcriptionis inuidia, Abdi-
 catio Poſthumi Agrippæ poſt adoptionem. Deinde
 deſyderio eius inſignis pœnitentia, naufragia Sici-
 lia, turpis ibi in ſpelunca occultatio, ſeditiones mi-
 litum plurimæ, Peruſina cura, deteſtum filiæ adul-
 teriū, & uoluntas parricidialis. Nec minore dedeco-
 re neptis inſamia, inculſata de morte filiorū: & amiſ-
 ſis liberis non ſolum orbitatis dolor, ſed Vrbiſ peſti-
 lencia, fames Italiæ bello Illyrico, anguſtiæ rei mili-
 taris, corpus morbidum, contumelioſa diſſenſio pri-
 uigni Neronis. Vxoris etiam, & Tiberij cogitatio-
 nes parum fidæ, atque in hunc modum plura. Huius
 tamen ſuprema quaſi lugeret ſeculum, penuria inſe-
 cuta eſt frugū omnium. At ne fortuitum quod acciderat
 uideretur, imminetia mala nō dubijs ſignis apparue-
 runt. Nam Fauſta quædam ex plebe partu uno edidit
 quater geminos, mares duos, totidemq; ſœminas: mō-
 ſtroſa ſœcunditate portendēs futuræ calamitatis indē-
 ſitiū: quamuis Trogus autor affirmet in Aegypto ſe-
 denos uno utero ſimul gigni. Quod ibi minus mirū,
 ſi ſœtifero potu Nilus, non tantū terrarū, ſed & ho-
 minum ſœcundet arua. Legimus Cn. Pompeium, Eu-
 chiden ſœminam Aſia exhibitam, quam conſtabat
 rices enexam cum XX. eius liberis in theatro ſuo
 publicaffe.

publicasse. Vnde competēs hoc loco duco, super homi-
nis generatione tractare. Etenim cum de animalibus,
quæ dictu digna uidebuntur, prout patria cuiusq; ad-
monebit, simus annotaturi, iure ab eo potissimū ordie-
mur, quod rerum natura sensus iudico, & rationis
capacitate præposuit omnibus.

SCHOLIA.

TVnc ergo primum.) Hęc magna parte desumpta sunt
ex Suetonio, Plutarcho in Cæsaribus, & de Placitis,
Macrobio Som. lib. 2. c. 11. & Satur. 1. c. 12. & sequen-
tib. Plinio lib. 7. c. 48. & lib. 18. c. 25. Alexand. Ge-
nial. dierum lib. 3. c. 24. Apud Aegypt.) Plin. loco iam ci-
rato, Aegyptios ait annum habuisse triginta dierū, ad motum
lunæ. idem testatur Xenophon in Aequiuocis, & diuersitatē
illam totam explicat ex Varrone Lactantius lib. 2. Diuin. in-
stit. c. 13. Acarnanus.) qui & Curetes & Abantes dicti sunt.
uide Strab. lib. 10. A Martio.) ex instituto Romuli, in Mar-
tis scilicet genitoris sui honorem. Ouid. Fastor. 1.

Tempora digereret cum conditor urbis, in anno
Constituit menses quinque bis esse suo. &c.

Quintilis.) quia a Martio quintus esset. hic in honorem Iu-
lij Cæsaris postea Iulius est appellatus. Idem Macrobi. So-
lennem circum.) Vet. cod. circuitū, non circum. Sex men-
ses.) nempe Aprilis, Iunius, Sextilis, September, Nouember,
December. Quatuor reliqui.) Martius, Maius, Quintilis,
October. Idem Censorinus cap. 15. Explicarentur.) Vet.
cod. expedirentur. Vno die adiectis.) Vet. cod. iunctis, non
adiectis. De sex mētib.) In ueteri cod. deest præpositio De.

Et uni annexerunt.) Vet. cod. Et uno diebus adiunxerūt.
Temere annum diuisum.) Vet. cod. Temere annum clau-
sum. Trecentis sexages. diem.) Vet. cod. CCCXLV.
diem. Macrobi. Satur. 1. cap. 14. & Strabo idem de Aegyptijs
lib. 17. & Herod. 2. Zodiacum.) de Zodiacum in 12. partes
diuiso

diuiso Macrob. Som. lib. 1. c. 21. Latini Signiferum appellauit. Vide Plin. 2. c. 4. & 16. Ianuarius dicitur propter patres. Vet. cod. & Ianuarius dicitur, & Martius propter patres. Quem Pythagoras, de hoc Plin. lib. 28. c. 4. Macrobius Som. 1. c. 6. & lib. 2. c. 2. Quasi abominosus. V. C. quasi omine odiosus. Intercalabatur. hoc est, quasi interuocabatur, apo tou kalein, unde & Calendæ. hinc Intercalaris mensis dictus Februarius, cuius autorem fuisse Numam Plutarch. in eius uita testatur, eumq; Romanis Mercedoniū uocatum ait. Nec unquā. V. C. nec usquam. Adæquatio. V. C. Peræquatio. Græci ergo. Græci eos dies, quos annis singulis adimebant, & in nono anno interiectos intercalabant, ex hæresimos dixerunt: hoc est, ut Budæus interpretatur, exemptiles, quod eximi de certo anni mense solerent. Quos embolismus. Macrob. Satur. 1. cap. 13. Hos dies inquit hyperbænonas, menses uero embolismus appellabant.

Publicanorum. sic uocabantur, qui publica pop. Ro. uectigalia redimebant. Cum hæc sic forent. Quod in spacio 36 annorum 12 dies intercalauerint, cum nouem tantum interferi debuissent, ex eo prouenit, quod non recte numerarunt. Nam annum postremum prioris quaternarij, quo intercalario fiebat, adnumerarunt priori quaternario: quo factum est, ut in annum quenque tertium intercalatio interciderit, duodecim dieb. inferretis, cum nouē suffecissent. Pari modo Plin. cap. 8. lib. 2. annum intercalarem quinario numero complectitur, priorem intercalarem sequenti quaternario adnumerans: sed male. nam a quarto in quartum exacta numeratio est.

Itaque C. Cæsar. Satur. 1. cap. 14. Quod deprehensum. Vet. Cod. Quod reprehensum. Ergo a Cæf. Dictatore ordinatum primo annum, posteaq; negligentia conturbatum, Augustus ad pristinam rationem redegit, ut Sueton. quoque testatur, & Plutarch. in Cæsare. Quid ultra nouenartos. Vet. C. qui ultra nouem necessarios. Verum & hoc. Ad calamitosam Augusti sortem defleat. sumptum autem ex Plin. 7. cap. 45. Vide etiam Senec. in Consol. ad Martiam cap. 15. Philippensis inde. Vet. C. Philippensis habet, ut referri possit ad Antonij, quanq; apud Plinium Philippensi prælio legimus, de quo etiam Flor. lib. 4. c. 6. Verum de Antonio Philippensi Sueton. in 2. tit. 13. Oros. cap. 16. Proscripti. in uid. Flor. cap. 73. Sueton. tit. 28. 2. Abdicat. Posthumi.)

Suet. t. 66. 2. Flor. c. 4. Naufrag. Sicula.) Appian. lib. 4. c. 5. Flor. 4. c. 8. Perusina cura.) Flor. 4. c. 7. Appian. 5. de rell. quis abunde Sueton. Fames Italiae.) De hac & Horat. lib. 1. Carm. od. 21. de Apolline scribens:

Hic bellum lachrymosum, hic miseram famem
Pestemq; a populo, & principe Cæsare
In Perfas atque Britannos
Vestra motus aget prece.

Illyrico.) Flor. 4. c. 12. & Appia. in Illyrico. Et Tyberij. y Vet. Cod. copulam Et non habet. quemadmodum etiam paulo antea, pro eo quod est De morte fil. in Vet. c. mortes filiorum legimus. Penuria infecuta.) circa annum 49. imperij fuit, teste Euseb. Fausta quædam.) Idem Plin. 7. c. 3. Nitis.) de huius fecunditate etiam Strab. lib. 5. & Plin. 5. c. 9. & lib. 9. c. 58. Hominum arua.) mulierum uteros dicit, non inelegantia metaphora. Cn. Pomp.) Idem Plin. lib. 7. c. 3.

DE HOMINE, ET PARTV EIVS,
deq; prodigiosa fortitudinis uiris, & Ale
torio lapide. Caput III.

Democritus physicus ostendit: Mulier, solum animal mēstruale est, cuius profluua nō parnis spectata documentis, inter monstrifica merito numerantur. Contacte his fruges non germinabūt, accent musta, morientur herbae, amittēt arbores foetus, ferrum rubigo corripiet, nigrescent aera. Siquid canes inde ederint, in rabiem efferabuntur, nocituri morsibus, quibus lymphaticos faciūt. Parua haec sunt. Bitu
Asphaltis hic bitumen nascitur in Iudæa, quod Asphaltites gignit lacus.
hinc sicut adeo lentum mollitie glutinosa, ut à se nequeat separari

*Et sanguinem uirum
nō quod damni
quod usus fuerat*

Vari. Enimvero si abrumpere partem uelis, uniuersitas sequatur: scindiq; nō potest, quoniā in quantū dicitur extenditur. Sed ubi admota fuerint cruore illo polluta fila, sponte discerpitur: et applicita tabe, diducitur paulo ante corpus unū, sitq; de tenacitate conexa cōtagione partito repentina. Habet planē id solum salutare, quod auertit sidus Helenes, perniciosissimū nauigantibus. Ceterū ipse foeminae, quibus minus est necessitatis huiusmodi, quādiu sunt in sua lege, nō innocentibus oculis cōtuentur. Aspectu speculauitiant, ita ut hebetetur uisu fulgor offensus, et solitā emulationem uultus extinctus splendor amittat, fatiesq; obtusi nitoris quadā caligine nubiletur. Mulierum alię in eternum steriles sunt, alię mutatis coniugijs exuunt sterilitatem, nōnullę tantū semel pariūt. Quaedam aut foeminas, aut mares semper. Post annū quinquagesimū fecunditas omnium conquiscescit. Nam in annū LXXX uiri generant, sicuti Masinissa rex Methymnū filiū, LXXX et sextum agens annū genuit. Cato octogesimo exacto, ex filia Salonij clientis sui aui Vticensis Catonis procreauit. Cōpertū et illud est, quod inter duos conceptus cum intercesserit paulū temporis, uterq; residet: sicut in Hercule et Iphiclo apparuit, fratre eius: q̄ gestati eodem onere, interualis tamē, quibus concepti fuerant, nati uidentur. Et

est h̄i. g. p. i. q. m. l. l. d. i. p. 2. d. i.
u. r. s. o. h. u. n. g. a. r. d. i. j.

Annoti s̄id̄g
Hoburns.

oculi m̄i. t̄mo
laburam.

eū dū p. a.
nat. fami.
nat.

eū dū u. i. n.
signudo
suff. a. h.

Diurno /o hē g =
 epi simili u =
 dii .

quid corrupti =
 ut agendum

signa corruptio
 nis

corda primū
 formata .

ind. hinc ma
 ris formati

ind. hinc famul
 la gaphar .

de Proconesia ancilla, quæ è duplici adulterio gemi-
 nos edidit, utrunq; patri suo similem. Hic Iphiclus Io-
 laū creat, qui Sardiniam ingressus, palanteis incolarū
 animos ad cōcordiā eblanditus, Olbiā, & alia græca
 oppida extruxit. Iolenses ab eo dicti, sepulchro eius tē-
 plum addiderūt, quòd imitatus uirtutes patruī, malis
 plurimis Sardiniam liberaffet. Ante omnia sobolem
 cogitantibus, sternutatio post coitus cauenda, ne prius
 semē excutiat impulsus repentinus, quàm penetrali-
 bus se maternis insinuet paternus humor. Quod si
 naturalis materia hæserit, decimus à cōceptu dies do-
 lore gravidas admonebit. Iam inde incipiet et capitis
 inquietudo, et caligine uisus hebetabitur. Ciborū quo-
 que fastidijs stomachi claudetur cupido. Cōuenit inter
 omnes, corda primū ex uniuersa formari carne, eaq;
 in diem quintum & sexagesimum crescere, deinde
 minui: ac ex ossibus spinas. ea propter capitale est,
 si pars alterutra noceatur. Planè si corpusculū in ma-
 rem figuratur, melior est color gravidis, & pronior
 paritudo uteri. Deniq; à quadragesimo die motus est.
 Alter sexus nonagesimo die primū palpitat. Et conce-
 pta foemina gestātis uultū pallore inficit. Crura quoq;
 præpedit languida tarditate. In utroq; sexu cū capilli
 germinant, incommodum maius est. Fitq; plenilunijs
 auctior ægritudo, quod tempus etiam editis semper
 nocet. Cum saliores escas edit grauda, unguiculis ca-
 ret

Sal: ab: o: sunt pgnant.

ret partus. At cum propè ad uterum liberandum uerint momenta maturitatis, enitenti spiritum retinere plurimum congruit, quandoquidem letali mora scitatio suspendit puerperia. Contra naturā est in pedes procedere nascentis: quapropter uelut ægre partu, appellantur Agrippæ. Ita editi minus prospere uiuunt, & de uita æuo breuiori decedunt. Deniq; in anno M. Agrippa felicitatis exemplum est, nec tamen usq; eò inoffensæ, ut non plura aduersa pertulerit, quàm secunda. Nam & misera pedum ualitudine, & aperto coniugis adulterio, & aliquot infelicitatis motis retrouersi ortus omen luit. Fœminis perinde est infauista natiuitas, si concretum uirgineale fuerit. quo tacto genitalia fuere Corneliæ, quæ editis Gracchis ostentum hoc piavit sinistro exitu liberorum. Rursum necatis matribus ortus est auspiciator, sicut Scio Africanus prior, qui defuncta parente, quòd ex utero in diem uenerat, primus Romanorū Cæsar dictus est. E geminis, si remanente altero, alter abortiuo fluxu exciderit: alter qui legitime natus est, topiscus nominatur. Quidam & cum dentibus procreantur, ut Cn. Papyrius Carbo, & M. Curio, Denatus ob id cognominatus. Quidam uice dentiū contiuui ossis armantur soliditate, qualem filium Bithynorum rex Prusias habuit. Ipsum dentium numerum discernit qualitas sexus, cum in uiris plures sint, in

p 3 fœminis

partu
obscurā da.

Agri p par
q pre b. p.
un p d m.

fœminis pauciores, quos ^{uero} ~~uero~~ ^{Horatius} uocant. Et quibus gemini prodeunt à dextra parte, fortunæ blandimenta promittunt: quibus à leua, uersa uice. Nascentium uox prima uagitus est. Letitiæ enim sensus differtur in quadragesimum diem. Itaq; unum nouimus eadem hora risisse, qua erat natus: scilicet Zoroastrem, mox optimarum artium peritissimum. At Crassus, auus eius quem rapuerunt bella Parthica, quod nunquã riserit, fertur Agelastos cognominatus. Inter alia Socratis magna præclarũ illud est, quod in eodem uultus tenore etiam aduersis interpellantibus perstitit. Heraclitus & Diogenes Cynicus nihil unquã de rigore animi remisert, calcatisq; turbinibus fortuitoꝝ, aduersus omnem dolorem et miseriam uniforni durauere proposito. Pompeium poëtam, consularem uirũ, nunquam ructasse, habetur inter exempla. Antoniam Drusinon spuisse, perelebre est. Non nullos accepimus nasci concretis ossibus, eosq; neq; sudare cõsuesse, neq; siire: qualis Syracusanus fertur Lygdamus, qui tertia & tricesima Olympiade primus ex olympico certamine Pancratij coronã reportauit. eiusq; ossa deprehensa sunt medullã non habere. Maximam uirium substantiam neruos facere certissimum est, quãtoq; fuerint densiores, tanto propensius aulescere firmitatem. Varro in relatione prodigioso

giosa fortitudinis, annotauit Tritanum gladiatorem, natura Samnitum fuisse, qui & rectis & transuersis neruis nō modo crate pectoris, sed & manibus cancellatis & brachijs, omneis aduersarios leui tactu, ac penē securis congressionibus uicerit: eiusq; filium militem Cn. Pompeij pari modo natum, ita spreuisse hostem prouocantem, ut inermi eum dextra & superaret, & captū digito uno in castra imperatoris sui reportaret. Milonem quoq; Crotoniensem ferunt egisse omnia suprā quā homo ualet. De quo etiam hoc proditur, quod ictu nudae manus taurū fecit uictimā: eumq; solidum, qua mactauerat die, absumpsit solus, non grauatus. Super hoc nihil dubium. Nam factum elogium extat. Victor ille omnium certaminum, obijt. Sanē Alestorius traditur lapis, qui specie crystallina, in modum sabae, in gallinaceorū uentriculis reperitur, aptus (ut dicunt) praeliantibus. Milo porrō Tarquinij Superbi Prisci temporibus emittit.

SCHOLIA.

DE hominis partu quaedam traditurus, non inepte etiam de menstruo muliebri praemittit, de quo multa Plin. 7. c. 38. & 28. c. 7. ubi & de incommodis & remedijs menstrui. (Mulier solum.) Aristot. de Nat. animal. 7. & Albert. de animal. 1. in ea quoq; sunt sententia, ut existimēt omne aīal, quod sibi gignit simile perfecta generatione, mēstruale esse, cū foetus intra uterū atgeatur, quia hī augeantur, necessario etiā nutritur: &c. Lymphaticos: sferiosos

riosos, quos nympholeptus Græci uocant, hoc est nympharum numine correptos. (Asphaltites.) de hoc infr. c. 48.

Sponte discerpitur.) Vet. C. dispergitur. Id solum.) V. C. Illud in se solū. Sidus Helenæ.) Plin. diram ac minacem Helenam dicit appellatam, lib. 2. C. 37. Quibus munit.) Alij malunt, Quibus nimis est, sed priorem lectionem cōstanter defendūt uetustiss. aliquot exemplaria. In sua lege.) Est enim huius necessitas mulierib. omnib. quasi lex iniuncta, ut singulis mensib. profluuiū purgentur; unde & menstruum latinis dictum, quemadmodum Græcis catamenion. In ætate num steriles.) Ex Plin. 7. c. 13. Sterilitatis autem uarias causas enumerat Plutarch. de Placit. 5. c. 9. & 13. Post annū quinquages.) Plin. eod. lib. c. 14. Masinysa rex.) De huius filij nomine, quod nā fuerit, autores uariāt. Valerius quippe lib. 8. c. 14. Methium, uel ut alij cod. habēt, Methymnū appellat, alij Metimathnum: Vet. aliquot codices, Mathumatimanū. uide Hermol. in secunda ædit. Plin. ad finem fere Glossematum.

Lxxx. & sextum.) Vet. cod. habet Lxxx. & quintum. Caro.) Vide Plutarch. in eius uita. Compertum & illud.) Ex Plin. c. 11, lib. 7. Aristotel. lib. 7. c. 4. de Natur. animal. Plauti Amphitryone, Diodoro initio 5. Iphiclo.) de hoc paulo supra, & mox c. 10. in Vet. cod. Iphite legitur. & paulo post, Hic Iphires. E duplici adulterio.) eiusdem autē diei coitu. Plin. Vtrunq; patri.) alterum domino, alterū procuratori eius similem. Qui Sardin.) lege Diodor. lib. 5.

Palantes, errātes. Olbiam.) de hac Strab. lib. 4. & 14. Stephanus huius nominis plures numerat. Patru.) Herculis, fratris Iphicli. Sternutatio.) Plin. 7. c. 6. Oscitatio quidem, inquit, in enixu letalis est: sicut sternuisse a coitu, abortiuum. Idem Hippocrat. 5. Aphor. 42. Decimus a cōcep.) Idem Plin. & Gell. 3. c. 10. & 16. Inter omnes.) Medicos potiss. Aliter enim philosophi, ut ex Plutarch. de Placit. 5. c. 17. uidere est. Corda priuim.) Plin. 11. c. 37. & Lact. de opif. dei, c. 12. Arist. de nat. animal. 17. & de part. animal. c. 3. & 4. Cic. 2. de nar. d. Deinde minui.) Vet. cod. Dein minutas ex ossibus spinas. Pars alterutra.) Alij malunt legere, parti alserutri, hoc est, aut cordi, aut spinæ. Idē Plin. loco iam citato. Melior color.) Ex Plin. 7. c. 6. fere ad uerbū. Partitudo.) Vet. cod. partitudo. Motus est.) Vet. c. mouetur. Cum saliores.) Quia sal incistius est, & flegmaticam illam glutino-

glutinosamq̄ materiam, unde unguis alimentum suum de-
beret suscipere, absumit. Contra naturam.) Ex Plin. 7.
cap. 8. Aristot. item & Gell. 16. cap. 16. Aegre parti.)
Gell. ex Varrone, ab ægritudine & pedibus. M. Agrip-
pa. de hoc Verg. in fine 8. Aen. Horat. 1. Car. od. 6. Bütrop. 7.
c. 2. Retrouerit ortus.) Vet. c. Præposteri ortus. Plin. Præ-
posteri natalis augurium. Corneliæ.) Idem Plin. 7. c. 16.

Sinistro exitu.) de hoc Plutarch. in Tib. & C. Græc-
chorum nita, & Flor. lib. 3. Rursus necatis.) Plin. 7. c. 9.

Qui defuncta matre, iudetur hic deesse Et copula, ut lega-
tur, Et qui def. parente. Quis autē hic fuerit, non nominat. Alii
qui ad Africanum referunt, sed male, ut corrigi etiam Hermo-
laus in cap. 9. lib. 7. Plinij. De ortu tamen Scipionis, cæsoq̄
matris Pomponiæ utero, lege Siliū lib. 13. Sed & huc faciunt,
quæ leguntur in Commētarijs Persij sat. 1. ad locum, Ne mihi
Polydamas: &c. Nisi forte copulam transferrē malis ad uer-
bum Primus, quod sequitur, ut legas: Primusq̄ Romanorum
Cæsar: &c. Cæsar dictus.) alij a cæsarie malunt deducere,
alij ad elephantem a C. Cæsaris auo occisum referunt. B
geminis.) Plin. 7. c. 10. Abortiuo fluxu.) Differt eiectio ab
abortu, siquidē hic intra quadragesimū diem cōtingit, illa uē-
ro non nisi grandioris foetus est. Vopiscus.) Plin. 7. c. 10.

Quidā & cū dentib.) ex Plin. 7. c. 16. Rex Prusias.) Idē de mi-
raculis Valer. lib. 1. c. 6. In uiris plures.) Idem ad uerbū Plin.

Kynodontas.) hoc est, caninos dentes. Locus autem hic ex
Plinio uidetur ita legēdus: Quos kynodontas uocāt, quib. ge-
mini prodeūt: &c. ita enim Plin. Quib. in dextra parte gemi-
ni superne, a cantib. cognominati: &c. Idē lib. 11. c. 37. Vag-
gitus.) Ex Prologo libri. 7. Plin. Lege etiam Alex. Aphrodis.
problem. 64. Vnū nouimus.) Plin. 7. c. 19. Aug. de ciui. d. li.
21. Zoroastrem.) Berofus Noe filium facit, in sacris literis
Chā appellatum. Iustinus Baſtrianorū regem fuisse ait, traditq̄
de eo, quod primus artes magicas inuenerit, & mundi princi-
pia siderumq̄ motus spectarit. de eodem Plin. quoq̄ plura
lib. 30. c. 1. Auus eius.) de utroq̄ Appian. in Parthico.

Agelastos.) Alij semel tantū risisse tradunt, cum aſinum iū-
differ carduos comedentem: unde prouerb. Similes habent la-
bra lactucas, de hoc Cic. Tuscul. 6. lib. 3. & de Finib. 5. So-
cratis.) Idem de eo tradunt Laertius quoque & Plato, & ple-
rique alij. Heraclit. & Diog.) de utroque Laertium uide.

Concretis ossibus.) Idem Plin. 7. c. 18. eos corneos appellans. Antoniam Drusi) s. coniugem. Lygdamus.) Fossis illum Syracusanum intelligit, quem Valer. lib. 9. c. 12 Polydamanta appellat. Et fuit sane facilis ex Polydamas in Lygdamus conuersio. Lygdami tamen cuiusdam mentio fit apud Herod. lib. 1. Lucan. 3. Tibull. & Propertium in 3. & 4.

Pancrati) coronam.) Certaminis genus erat, quod aduocatis omnibus corporis uiribus, omniumque neruorum contentione transigebatur, ut elegantiss. in Pandect. Budæus exponit, & Beroald. apud Propertium. Neruos facere.) nam in his robur situm esse, apud omnes & philosophos & medicos in confesso est. unde & prouerbiales hæc formulæ, omnibus neruis, neruos intendere, expedire neruos, &c. de quibus perdocte Eras. in Chiliad. Tritanum.) ex Plin. 7. c. 20.

Natura Samnitum.) Forte melius, armatura Samnitum. Plin. Samnitium armatura celebrè, &c. Crate pectoris.) thorace.

Milonem quoque.) de hoc etiam præter Plin. & miserando æius interitu, Pausan. & Herod. lib. 3. Strab. 6. Valer. 9. c. 12.

Non grauatim.) Vet. C. non grauatim: quod magis arripit.

Elog. extat.) nimirum in ænea eius statua in Olympijs erecta, de qua Philostrat. lib. 4. de Vit. Apollonij. Obijt.) Alij

legunt, quæ obijt: ut semper uictorem eum ex certaminibus abijisse intelligas.

Alectorias.) de hoc Plin. c. 10. libri. 37. Alectorias, inquit, uocant in uentriculis gallinaceorum inuētatas, crystallina specie, magnitudine fabæ: quibus Milonem

Crotoniensem usum, in certaminibus inuictum fuisse uideri uolunt. Ex quo Plinij loco hic forte legendum est: Sane alecto-

ria usus traditur lapide, qui, &c. In modum fabæ.) Vet. C. fabæ modo, in gallinaceorum, &c. Tarquinij.) Strabo

Pythagoræ discipulum etiam fuisse Milonem

tradit, qui Pythagoras ipse quoque Tar-

quinij tempore floruit.

DE SIMILITVDINE FORMAR,

et corporum proceritate: deq; mensu-
hominis, et defunctoru pudore.

Caput V.

Am uero qui deflexum animum referat ad simili-
tudinum causas, quantum artificis nature ingeniu
deprehendet? Interdum enim ad genus spectant,
et per sobolem in familias transitus faciunt: sicut ple-
runq; paruuli modo neruos, modo cicatrices, modo
qualescunq; originis sue notas ferunt: ut in Lepidis,
quorum tres, interuulsa tamen serie, ex eadem domo
obducto membrana oculo similes geniti reperiuntur:
ut in Byzantio nobili pugile, qui cum matrem habe-
ret adulterio ex Aethiope conceptam, quae nihil pa-
tri comparandum reddidisset, ipse in Aethiopem auu
degenerauit. Sed hoc minus mirum, si respiciamus
ad ea quae spectata sunt inter externos. Regem An-
tiochum Arteon quidam ex plebe Syriaca, sic facie
emula mentiebatur, ut postmodum Laodice uxor re-
gia, obiecto populari isto tamdiu dissimulauerit defun-
cti maritum, quoad ex arbitratu eius regni successor
ordinaretur. Inter Cn. Pompeiu et Vibiu humili loco
natum, tantus error extitit de paribus lineamentis,
ut Romani Vibium Pompeij nomine, Pompeium Vi-
bij uocabulo cognominarent. Oratorem L. Plancium
Ribrus

Tres Lepidi: obdu-
cto aethro oculo

Byzantio v' can-
didis p' m' b' . autq;
colore animi An-
thiopeu v' b' h' i

Similis Antiocho
Arteon.

Similis Pompeio
vibius.

*Similis plancus
Lubig*

*uice mithy sp.
ut 20.*

*Messala Mono
gony :*

*similis pueri
2 geminis An
tonio uindity*

Rubrius histrio sic impleuit, ut & ipse Plancus à po-
pulo uocaretur. Armentarius Mirmillo & Cassius Se-
uerus orator ita se mutuo reddiderunt, ut si quando
pariter uiderentur, dignosci non possent, nisi discre-
pantiam habitus indicaret. M. Messala Censorius, &
Menogenes ex fece uulgari, hoc fuerunt uterq;, quod
singuli: nec alium Messalam, quam Menogenem, nec
Menogenem aliū quam Messalam putarunt. Piscator
ex Sicilia proconsuli Suræ præter alia etiā rictu oris
comparabatur. Ita in eodē uocis impedimento, et tar-
data sono linguæ naturalibus offendiculis congrue-
bant. Interdū uero non modo inter externos, sed etiā
inter conductos ex diuersissima parte orbis miracu-
la indiscreti uultus fuere. Deniq; cum Antonio iam
triumuiro Thoranius quidam eximios forma pueros
uelut geminos trecētis sestertijs uendidisset, quorū al-
terum de transalpina Gallia, alterum ex Asia com-
parauerat, adeoq; una res uiderentur, nisi solus ser-
mo fidem panderet, atque ideo se Antonius illi sum-
grauaretur: non infacete Thoranius, id uel præcipue,
quod emptor criminabatur, preciosum comprobauit.
Neq; enim mirum, si forent pares gemini: illud nullis
posse taxationibus æstimari, quod tātis spacijs diuersi-
tas separatos, plusquam geminos cōtulisset. Quo re-
sponso adeo Antonius mitigatus est, ut deinceps nihil
se habere carius in substantia sua iactaret. Nunc si de
ipsis

p̄tis hominū formis requiramus, liquido manifesta-
 tur, nihil de se antiquitatem mendaciter prædicasse,
 sed corruptam degeneri successione sobolem nostri tē-
 poris per nascentium detrimenta decus ueteris pul-
 chritudinis perdidisse. Licet ergo pleriq; definiant,
 nullū posse excedere longitudinē septem pedū, quod
 intra hunc modum Hercules fuerit: deprehensum est
 tamen Romanis temporibus, sub D. Augusto Pusio-
 em & Secundillam denos pedes, et amplius habuisse
 proceritatis, quorum reliquæ adhuc in conditorio
 allustianorū uidentur. postmodum D. Claudio prin-
 cipe, Gabbaram nomine, ex Arabia aduectum, nouem
 pedum, & totidem unciarum. Sed ante Augustum
 unis fermè mille non apparuit forma huiusmodi, si-
 cut nec post Claudium uisa est. Quis enim æuo isto nō
 minor suis parentibus nascitur? Priscorum autem mo-
 rem testantur etiam Orestis suprema, cuius ossa Olym-
piade quinquagesima & octaua Tegeæ inuēta à Spar-
 tanis oraculo monitis, didicimus implese longitudi-
 nem cubitorum septem. Scripta quoq; ex antiquitate
 memorias arcessunt in fidem ueri, quibus receptum
 est, quod bello Cretico, cū elata flumina impetu plus
 quam ui amnica inuēta terras rupissent, post disces-
 sum fluctuum inter plurima humi disidia humanum
 adauer repertum sit cubitum trium atq; triginta: cu-
 ius spectandi cupidine L. Faccum legatum, Metellum
 etiam

Tenios proles
 in h' quod:
 habuit

PUSIO. SSECVM
 dilla

orp̄is longi
 mō.

Cadamē aub:
 hōz xxxiii

salamina
p^{ri}mo triennio
cruis 3 cubi

etiã ipsum impendiõ admodũ captos miraculo, quod
auditu refutarant, oculis potitos. Non omiserim, Salamiã
Euthymenis filium creuisse in triennio tria cubita
sublimitate, sed incessu tardo, sensu hebeti, robusta
uoce, pubertate festina: statimq; obsessum moribus
plurimis, immoderatis ægritudinum supplicijs cõpensasse
precipitem incrementi celeritatẽ. Mensuræ ratio bifariam
conuenit. Nam quãtus manibus expressis inter digitos
longissimus modus est, tantum cõstat esse inter calces
et uerticem. Ideoq; physici hominem minorem mundum
esse iudicarunt. Parti dextræ habilior adscribitur motus,
leuæ firmitas maior. Unde altera gesticulationibus
promptior est, altera oneri ferendo accommodatior.
Pudoris disciplinã etiã inter defuncta corpora natura
discernit, ut si quando cadauera necatorum fluctibus
euehantur, uirorum supina, prona fluitet
fœminarum. Vtrum iam ad pernicitatis titulum
transeamus.

Uuoy /
casam
/ un
na

SCHOLIA.

AD similitudinam causas.) De his Plin. lib. 7. c. 12. ubi dicitur hæc pleraq; sunt desumpta: & Arist. de nat. animal. 6. c. 7. & Problem. 12. & 14. sect. 10. La. fan. de Op. d. c. 12. Plurarch. de Placit. 5. c. 12. Lucret. lib. 4. Valer. 9. c. 5. Ut in Byzantio.) Sunt qui legant, uelut in Byzantio nobili poeta. Sed Vet. Cod. habebat, uelut in Byzantio

no nobilitas pytha, ut facillima fuerit deprauanda uocis pytha,
 in poeta, occasio. Ceterum Plinius quoque Niceum nobilem
 byzantiam Byzantij genitum, hunc uocat. Aristot. tamen in Sici-
 lia id contigisse refert. Antiochum.) Syrtæ regem. de Ar-
 none autem Valer. 9. c. 15. ubi tamen Armentonem legere est.
 Vibiū.) tale quid etiam de Publicio libertino quodam Va-
 ler. & Plin. tradunt. Armentarius.) sic uocatur, qui armen-
 sis præest. Verg. Armentarius Afer agit. Ex fece.) quia hi-
 rio. Vterque quod singuli, ut neutrum discernere ab alte-
 ro facile fuerit. id quod de Curione & Burbuleio quoque re-
 runt Valer. & Plinius. Trecentis sestertijs.) Plin. ducen-
 sis. Fidem panderet.) Forte legend. fraudem panderet. Sic
 etiam Plin. detecta fraude. Nullis taxationibus.) nullo præ-
 mio. Degeneri successione.) Eleganter id per quatuor æta-
 tes tam Græci quam Latini poetæ expresserunt. & Plin. 7. c.
 6. luencal. fat. 15.

Terra malos homines nunc educat, atque pusillos,
 preciosum comprobauit.) Vet. C. præciosius probauit.
 Diuersit. separatos.) Vet. C. separata, plusquam geminos
 tulisset. Septem pedum.) quem Gellius ex Varrone sum-
 tum dicit esse adolescendi corporis humani modum. Her-
 cules.) de huius statura Gell. 1. c. 1. Sallustianorum.) f. hor-
 rorum. Aeuo isto.) Vet. C. iam æuo isto. Orestis supre-
 ma.) Suprema uocat ossa, quæ reliquæ alijs dicuntur. De hoc
 Herod. 1. & Gell. 3. c. 10. Arceffunt in fidem.) Vet. C. accer-
 unt. In fidem ueri hoc etiam receperunt, quod, & c. Subli-
 mitate.) Vet. C. sublimitatis, sed incessu tardum, sensu he-
 tetem, & c. Nam quantus manibus expansi.) Plin. 7. C. 17.
 Minorem mundum.) microcosmum, de quo Macrob.
 om. 2. c. 12. Lactan. 2. c. 13. Prona feminari.) uelut pudori
 efuntarum parcente natura. Plin.

DE VELOCITATE, VISU, ET

fortitudine. Caput VI.

Primam palmam uelocitatis Ladas quidam ad-
 ptus est, qui ita supra cauum puluerem cursi-
 tauit, ut arenis pendentibus nulla indicia re-
 linqueret

Ladas in
 uoluerem gedy
 in cursum
 ligit

Polymnestor
puer cursum
in capite

Philippides

Cursums Atreædy

Puer 8 annos
45000 pass.

VISVIT
SIGNES

Strabo cursum
ex multis nominis

12 ias nūq
in chusa

faminiar pi
monis visu

linqueret uestigiorum. Polymnestor Milesius puer cum à matre locatus esset ad caprarios pastus, ludicro leporem consecutus est, & ob id statim productus à gregis domino Olympiade sexta & quadragesima, ut Boëthus autor est, uictor in stadio meruit coronam. Philippides biduo mille ducenta quadraginta stadia ab Athenis Lacedæmonē decurrit. Anistiis Læcon, & Philonides Alexandri magni cursores à Sicione Elin usq; mille ducenta stadia una die transierunt. Fonteio, Vipsanoq; COSS. in Italia octo annos puer natus, quinq; & XL. millia passuum à meridie transiit ad uesperum / Visu deinde plurimum potuit Strabo nomine, quem perspexisse per centum XXXV millia passuum Varro significat, solitumque à Carthagine exeuntem classem Punicam, numerumq; nauū manifestissime è Lilybitana specula denotare. Cicero tradit, Iliada Homeri ita subtiliter in membranis descriptā, ut testa nucis clauderetur. Callicrates formicas ex ebore ita scalpsit, ut portio earum à cæteris secerni nequiuert. Apollonides perhibet, in Scythia sceminas nasci, quæ Bithyæ uocantur, hasq; in oculis pupillas geminas habere, & perire uisu, si quem forte iratæ aspexerint. Hæ sunt & in Sardinia. Præualuisse fortitudine apud Romanos L. Sicinium Dætatum, titulorū numerus ostendit. Tribunus hic plebis fuit non multo post exactos reges, Spurio

ROBURE IASI

9485.

POLYHISTOR.

242

purio Tarpeio, A. Thermo COSS. Idem ex prouo-
 catione ostes uictor, XL & V habuit aduersas ci-
 atrices, in tergo nullam notam. Spolia ex hoste tri-
 ces & quater cepit. In phaleris, hastis puris, armil-
 is, coronis trecenta XII dona meruit. Nouem im-
 peratores, qui opera eius uicerat, triumphanteis pro-
 secutus est. Post hunc M. Sergius duobus stipendijs,
primo, aduerso corpore ter & uicies uulneratus: se-
undo stipendio in praelio dextram perdidit. Qua de
causa ferream sibi manum fecit: & cum neutra penè ido-
nea ad praeliandum ualeret, una die quater pugna-
uit, & uicit sinistra, duobus equis eo insidente confos-
sus. Ab Annibale bis captus refugit, cum uiginti men-
ibus, quibus captiuitatis sortè perferabat, nullo mo-
mento sine cõpedibus fuerit, et catenis. Omnibus asper-
simis praelijs, quæ tẽpestare illa Romani experti sũt,
insignitus donis militaribus. à Thrasymano, Trebia,
Sicinoq; coronas ciuicas retulit. Cannensi quoq; prae-
lio, de quo refugisse eximium opus uirtutis fuit, solus
recepit coronam. Beatus profecto tot suffragijs glo-
riarum, ni hæres in posteritatis eius successione Cati-
na tantas adoras odio damnati nominis obumbras-
set. Quantum inter milites Sicinius, aut Sergius, tant-
um inter duces, imò, ut uerius dicam, inter omneis
homines Caesar dictator enituit. Huius ductibus un-
decies centum & nonaginta duo milia caesa sunt ho-

L. Siginij de
latus

Sergius

Cus an

q. stium. subro cafa

1192000

stum. Nam quantū bellis ciuilibus fuderit, noluit ar-
notari. Signis collatis quinquagies & bis dimicauit.
M. Marcellum solus supergressus, qui nouies & tri-
cies pari modo fuerat praeliatus. Ad hæc nullus cele-
rius scripsit. Nemo uelocius legit. Quaternas
etiam epistolas simul dictasse perhibetur:
benignitate adeo præditus, ut quos ar-
mis subegerat, clementia
magis uicerit.

SCHOLIA.

PAlmam uictoriæ laudem, ab arboris palmæ ingenio,
de quo Gell. 3. c. 6. Plin. 16. c. 42. Eras. in Chiliad. La-
das.) de hoc cursore Catull. ad Camerium,
Næ Ladas ego, pennipesue Perfeus.
Meminit etiam Alexand. Genial. d. 2. C. 21. & Iuuenal. sat. 13.
Ad caprarios.) Vet. c. Ad capratorum pñtus. Philip-
pides.) Plin. 7. c. 20. stadia numerat 1160. Anistius.) Al. An-
istis, & Antistis, & apud Plin. Canistius. Vno die.) nonem
diei horis, Plin. 2. c. 71. Fonteto.) Vet. c. Pompeio. Octo
annes.) Plin. nouem habet, & cucurrisse XLV. M. pass. pro
quo in Vet. c. reperio V, & LXX. M. passuum. Cæterum per-
rum hanc Martialis lib. 4. Addam uocat. Strabo.) Plin. 7.
c. 21. Valer. tamen lib. 1. c. 6. Lynceum hunc uocat. unde quo-
que proverb. Lynceo perspicacior. Lilybitana.) e Lily-
beo Siciliæ promontorio. Iliada Homeri.) de hac Martial.
in Xenijs. Callicrates.) Plin. eod. loco, & lib. 36. c. 5. ad finē.
Bithiæ.) Plin. 7. c. 2. Hæcque.) Vet. c. eas in oculis.
Hæ sunt & in Sardinia.) Exemplaria manu scripta, quibus
ueterissimis usi sumus, hæc uerba non habent. ut uerisimile sit
ab aliquo studio in marginem forte, ut fit, adiecta, in conte-
xtum postea irrepisse. L. Sicin. Dent. hic ob singulariæ
fortitudinem Romanus Achilles est dictus, teste Gellio lib. 2.

Et. plurā Plin. 7. c. 28. & lib. 22. c. 5. Valer. 3. c. 2. A. Thermo. In Plinianis aliquot exemplaribus legitur A. Aeterno. Ver. uero codex habet A. Aeterno. numeratur autem hic annus quo Sp. Tarpeius Capitolinus & A. Aeternus Fōrtinalis Cōsi fuerunt, ab urbe condita quidem trecentēsimus, ab exactis autem regibus quinquagēsimus sextus. Aduers. cicatrices.) antrorium exceptas, Valer. in tergo nullam.) quod nunq̄ tergo hosti obuerrisset fugiendo. Spolia.) Vet. c. & spolia. Trecenta duodecim.) Non constabit hic numerus, nisi a Solino positus torques etiā addamus ex Plinio, quibus 83. donatum eum testatur, hastis autem puris 18. phaleris 25. armillis 160. coronis 26. quæ omnia collecta numerum faciunt 312. quanquam hic Valerio quoq̄ cum Plinio non conuenit. M. Sergius.) ex Plin. 7. c. 28. fere ad uerbū. Quā de causa ferream.) Vet. c. Quā de causa postea manum sibi ferream, &c. Nī hares.) Vet. C. nisi hares. Plin. nisi pronepos Catilina gratiam nomini derogasset. Adoreas.) tantas laudes, tantam gloriam, Plin. lib. 18. c. 3. Gloriam denique ipsam a farris honore adorem appellabant. Ador autem farris genus, edor quondam appellatū, aurore Festo. Et priscis quidem temporibus militaria dona, quæ militibus fortem operam in bello nauantibus a duce dabantur, heminae uel quartarij farris erant. Velur (Festus ait) Adoriam laudem siue gloriam dicebant, quia gloriosum eum purabant esse, qui farris copia abundaret. Cæsar dictator. Vide Plin. 7. c. 25. Suetō. & Plutarch. in Cæfare. Centum & nonaginta duo M.) Vet. C. habet cxxxij. M. Quinquagies & bis.) Quinquagies tantum habet Plin. Nouies & tricies.) id est, unde quadragies. Plin. de hoc autem uide Plutarch. in eius uita. Valer. multis locis, præcipue autem lib. 4. c. 1. Liu. Decad. 3. non uno in loco. Nullus celerius.) Plin. Scribere & legere simul, dictare et audire solitum accepimus: epistolas uero tatarum rerum quaternas pariter librarijs dictare, aut si nihil aliud ageret, septenas. plura eo loco, & Gell. lib. 17. cap. 9.

DE MEMORIA. DE VOCE AD-
empta, & adepta. De morum laude.
De eloquentia. De pietate. De pu-
dicitia, et felicitate. Caput VII.

MEMORIA
in sequens

Cyrus rex
copulans
notis suis
Scipio
Cynas lega-
tus
Mithridates

Mors ala uoy
sui oblitus

Yrus memorie bono claruit, qui in exercitu,
Cui numerosissimo praesuit, nominatim singu-
los alloquebatur. Fecit hoc idem in populo Ro-
mano L. Scipio. Sed & Cyrum, & Scipionem consue-
tudine credamus profecisse. Cyneas Pyrrhi legatus
postero die quam ingressus Romam fuerat, et equestre
ordinem & Senatum proprijs nominibus salutauit.
Rex Poticus Mithridates duabus & uiginti gentibus,
quibus imperitabat, sine interprete iura dixit. Me-
moriā ex arte fieri palam factum est: sicut Metro-
dorus philosophus, qui temporibus Diogenis Cynici
fuit, in tantum se meditatione assidua prouexit, ut à
multis simul dicta, non modo sensuum, sed etiā uer-
borū ordinibus retineret. Nihil tamen in homine aut
metu, aut casu, aut morbo facilius intercipi, sepe per-
fectum est. Qui lapide ictus fuerat, accepimus obli-
tum literarum. Messalam certe Coruinum post aegri-
tudinem quam perculerat, percussum proprij nomi-
nis obliuione, quamlibet alijs ei sensus uigeret. Me-
moriā metus perimit. Inuicem timor uocis est inci-
tamentum, quam non solum acuit, sed etiam, si nun-
quam

quam fuerit, extorquet. Deniq; cū Olympiade octi-
ua & quinquagesima uictor Cyrus intrasset Asiae op-
pidum Sardas, ubi tunc Cræsus latebat, Athis filius
Regis mutus ad id usq; temporis, in uocem erupit ui-
timoris. Exclamasse enim dicitur: Parce patri meo
Cyre, & te hominem esse uel casibus disce nostris.

Tractare de moribus superest, quorum excellentia
maxime in duobus enituit. Cato princeps Porciae gen-
tis, senator optimus, optimus imperator, orator opti-
mus, causam tamen quadragies & quater dixit, di-
uersis odiorum simultatibus appetitus, semper abso-
lutus. Verū Scipionis Aemiliani laus propensior, qui
præter bona quibus Cato clarus fuit, etiam publico
amore præcessit. Vir optimus Nafica Scipio iudica-
tus est, non priuato tantum testimonio, sed totius sena-
tus sacramento, quippe quòd inuentus dignior non
fuit, cui præcipuæ religionis crederetur mysterium,
cum oraculum moneret arcesis sacra Deūm matris
Pefsinuntia. Plurimi inter Romanos eloquentia flo-
ruerunt, sed hoc bonum hæreditarium nunquam fuit,
nisi in familia Curionum, in qua tres serie continua
oratores fuere. Magnum hoc habitum est sanè eo se-
culo, quo facundiam præcipue & humana & diuina
mirata sunt. Quippe tunc percussores Archilochi
poëtæ Apollo prodidit, & latronum facinus Deo ar-
guente detectum est. Cumq; Lyfander Lacedæmonius

93 Athenas

percussores Archilochi
prodidi.

Cry: si li: us :
Mulus p: uttu
ni uolum: rui
pim :

CATO papif
lumi acen: saly

Scipio Ar.

Hafira

Curio uis in
loquuntur.

Athenas obsideret, ubi Sophoclis Tragici inhumati
 corpus iacebat, identidem Liber pater ducem admo-
 nuit per quietem, ut sepeliri delicias suas sineret. Nec
 prius destitit, quam Lysander cognito quis obisset
 diem, & quid à numine posceretur, indu. ias bello da-
 ret, usq; dum cōgruæ supremis talibus exequiæ duce-
 rentur. Pindarū lyricū è cōmuni loco, cui imminebat
 ruina, ne cum cæteris interiret, forinsecus Castor &
 Pollux uocarunt, inspectantibus uniuersis. Quo esse
 cōtum est, ut solus impendens periculum euaderet. Nu-
 merandus post Deos Cn. Pompeius magnus, intratu-
 rus Posidonij domum, clarissimi tunc sapientiæ pro-
 phetæ submissoris, percuti ex more à lictore ictus foreis, sum-
 misq; fascibus, quamlibet cōfecto Mithridatico bel-
 lo, & orientis uictor, sententia propria cessit ianuæ li-
 terarum. Africanus prior Qu. Emij statuam imponi
 sepulchro suo iussit. Vticēsis Cato unum ex tribunatu
 militum philosophum, alterum ex Cypria legatione
 Romam aduexit, professus plurimum se eo factō Se-
 natui & populo Romano contulisse, quāuis proauus
 eius sapiēssime censuisset Græcos urbe pellēdos. Dio-
 nysius tyrannus uitatam nauem Platoni obuiam mi-
 sit: ipse cum albis quadrigis egredientem è littore oc-
 currens honoratus est. Perfectam prudentiam soli So-
 crati oraculum Delphicum adiudicauit. Pietatis do-
 cumentum nobilissimum in Metellorum domo ef-
 fulsit.

Sophochus Bar-
 chi iussit hui-
 matris.

Pindarus vi-
 uer ad. un-
 subtrausq.

pop. uis submissis
 huius posidonio

Emij statua

Cato phos
 in urbem
 in uixit.

Plato magni
 et exarpla

SOCRATA
 pumisi sing.

fulsit, sed eminentissimum in plebeia puerpera reperitur. humilis hæc, atque idco fame obscurioris cum ad patrē, qui supplicij causa claustris pœnalibus continebatur, egre obtinisset ingressū, exquisita se pius à ianitoribus, ne fortè parenti cibum sumministraret, alere eum uberibus suis deprehensa est. Quæ res et factum et locum cōsecrauit. Nam qui morti destina- batur, donatus filiæ, in memoriã tanti præconij reser- uatus est. Locus dicatus suo numini, Pietatis sacellum fuit. Nasis à Phrygia gerula sacrorum, dum sequitur uittas castitatis, contulit Claudie principatum pu- dicitie. Et Sulpitia Paterculi filia, M. Fuluij Flacci uxor, censura omnium matronarum è centum proba- tissimis haud temere electa est, quæ simulacrum Vene- ris, ut Sibyllini libri monebant, dedicaret. Qui attingat ad titulum felicitatis, necdum repertus est, et qui felix censeret iure debuerit. Namq; Cornelius Sylla di- ctus potius est quàm fuerit felix. Solum certe beatum cortina Aglaū iudicauit, qui in angustiſſimo Arcadie angulo pauperis soli dominus, nunquam egressus pa- terni cespitis terminis inuenitur.

*Præcipua pœnæ
capitū pœnæ
vb. reb. alijs.*

*PIETATIS SA-
cellum.*

*AGLAUS bra
hæc iudica
hæc*

SCHOLIA.

Cyrus. Ex Plin. 7. c. 24. hæc memoriæ exempla defun-
pta sunt. de Cyri autem memoriã etiam Fab. 11. c. 2.
Valer. 8. c. 7. L. Scipio. Publij frater, Asiaticu
cognominatus. Cyneas. Plutarch. in Pyrrho

Cic. Tuscul. q. lib. 1. Seneca in prologo Declamat. Pōticus, Ponti regionis Asiæ, de quo plura Plin. 25. c. 2. & Valer. loco iam citato, Gell. 17. c. 17. Plut. in Lucul. Memoriam ex, de hoc ad Heren. lib. 3. c. 5. Fab. 11. Cic. de orat. 2. ad finem. Trapezōr. Rhet. lib. 4. Metrodorus.) Idem Plin. & Cic. Tuscul. q. lib. 1. Diogenis Cynici.) Stoici forte legend. qui & Babylonius est appellatus, Metrodori coætaneus, alius a Cynico, ut constat ex Laertio lib. 6. & 10. item Gell. lib. 17. c. ult. floruit uterq; Olympiad. 96. ut Euseb. in Chron. Qui lapideus est.) Valer. lib. 1. c. 8. Atheniensem hunc fuisse, uirum eruditissimum, dicit. Simile de Georg. Trapezuntio uiro doctissimo, traditur, omnium literarum Græcarum Latinarumq; in senio oblitum esse. Messal. Coruin.) De huius eloquentia, & in Ciceronem, una cum Pollione æmulatione Fab. lib. 10. c. 1. & lib. 12. ad finem. de qua tamen doctissime, ut omnibus alijs, I O A C H I M V S C A M E R A R I V S noster, Commentariorum in primam Tusculan. nunc primum in lucem editorum lib. 2. differit. Inuicem metus.) Vet. C. In uim uocis interdum est timor incitamentum, &c. quæ lectio magis placet. Victor Cyrus.) Eadem Gell. 5. c. 9. ex Herodoti lib. 1. & Valer. 5. c. 4. Iustin. 1. De alio autem Croesi filio semestri locuto in crepundijs, meminit Plin. 11. c. 51. Cato princeps.) ex Plin. 7. c. 27. & Gell. 13. c. 19. Quadrag. & quater.) Cel. Antiq. 1. 6. c. 36. Verum Scipionis.) Vet. C. Vnde Scipionis, &c. Aemiliani.) filij Paul. Aemilij, sed a Scipione Africano superiore adoptati: unde & inferior Africanus dictus est, ab eversa Carthagine, ut ille superior a capta, multa de huius uirtutib. Valer. lib. 2. & 8. Nascia.) ex Plin. 7. c. 34. Quippe quod.) Vet. C. Quippe quo. Cū oraculum.) Historiam habes apud Liu. decad. 3. lib. 9. Valer. 8. c. 16. Ouid. Fastor. 4. Silium 17. Fenestell. 12. Pessinunticæ.) a Pessinunte Phrygiæ oppido, ubi templum Cybeles erat celeberrimum, teste Diodor. lib. 4. & Strab. lib. 10. In famil. Curionū.) ex Plin. 7. c. 41. Percuss. Archilochi.) Plin. 7. c. 29. fuit autem hic Iambici carminis inuentor, de quo plura Fab. 10. & Horat. Archilochum propria rabies armauit iambo. Deo arguente.) Vet. c. deo coarguente. Lyfander.) Idem eodem loco Plin. Quis obisset diem.) Vet. C. quo obisset die. Supremis talibus.) tanto funeri. Pindarum.) Idē de Simonide Valer. lib. 1. c. ult. Fab. 11. Cic. de Orat. lib. 2. Pinda-

si autem familiæ & penatibus Alexandrum regem parci iussisse, cum Thebas caperet, Plin. eod. loco tradit. Possidonij.) ex Plin. 7. c. 30. Ciceronis hic fuit præceptor, ut idem testatur de Fato, & Plutar. in Cicer. Ex more.) de hoc more Alexã. Genial. d. 1. c. 27. Summissis q̄p.) Vet. C. demissis q̄p.

Ianux literarum.) id est, fores etiam tanti literarum professoris libens ueneratus est. Quinti Ennii.) Hoc præter Plinium testatur etiam Ouid. de Arte 3.

Ennius emeruit, Calabris in montibus ortus,

Contiguus pom Scipio magne tibi.

Vticensis Caro.) Plin. ad uerbum, eod. cap. 30. Philosophũ.) Athenodorum Cordilionem Stoicum, quem Pergami offensum persuasit, ut se in castra sequeretur. Vide Plutarch. in eius uita. Alterũ ex Cypria leg.) de qua Flor. 3. c. 9. Porro uet. c. altum legit, non alterum. Quamuis proauus eius,) Caro Censorius. idem autẽ Plutarch. in Censorio, Vet. C. autẽ pro quamuis, habet quamlibet, Dionys. tyran.) Idem Plutarch. in Platonis uita, & Laertius. Honoratus est.) Vet. C. honorauit. Socrati.) Plin. 7. c. 31. & 34. c. 6. Valer. 3. c. 4. Plato in Apolog. Laert. in eius uita. Metellorum d.) Metellus Pius cognomento, quod patri exulanti reditum impetrasset. Valer. 5. & lib. 1. quanq̄ & de reliqua eius pietate Plin. quoque c. 43 libri. 7. & Ouid. Fastor. 6. Effulsit,) V. C. refulsit.

Plebeta puerpera.) Ex Plin. 7. c. 36, a quo tamen Valer. distulit lib. 5. c. 4. Et factũ, & locum.) V. C. & locũ & factũ,

Suo numini.) V. C. suo nomini, pietatis facellum est.

Claudix.) Plin. 7. c. 35. Ouid. Fastor. 4.

Claudia Quinta genus Clauso referebat ab alto.

Historiæ autem huius autores supra indicauimus in Scip. Naſica. Electa.) V. C. delecta. Simul Veneris.) uerticordix nuncupata, quo uirginum & matronarum animus a libidine ad pudicitiam conuerteretur. Valer. S. c. 16. & Ouid. Fast. 4. Qui attingat.) V. C. Quod attinget. Et qui felix.) Vet. C. non habet copulam Et. Cor. Sylla.) Plin. 7. c. 43. Plutarch. in eius uita, Valer. 6. c. 9. Quam fuerit.) V. C. quam fuit. Aglaum.) De Aglao Psofidio Plin. 7. c. 46. Valer.

7. c. 1. Terminis.) V. C. terminos. Porro quæ dein-

ceps in sequentia capita uidebantur annotanda, ad libri calcem reperies.

C. IULII SOLINI
DE ITALIA, ET EIVS LAVDIBVS
deq; peculiaribus multis quæ in ea repe-
riuntur. CAP. VIII.

DE homine satis dictum habeo. Nunc, ut ad de-
stinatum reuertamur, ad locorum commemo-
rationem stylus dirigendus est, atq; adeo
principaliter in Italiam, cuius decus iam in Vrbe con-
tigimus. Sed Italia tanta cura ab omnibus dicta est,
precipue à M. Catone, ut iam inueniri nō possit, quod
non ueterum autorum præsumpsit diligentia, lar-
giter in laudem excellentis terræ materia suppeten-
te, dum scriptores præstantissimi reputant locorum
salubritatem, cœli temperiem, ubertatem soli, aprica
collium, opaca nemorum, innoxios saltus, uitium
olearumq; prouentus, ouilia, pecuaria, tot annis, la-
cus tantos, bifera uiolaria, inter hæc Veseuum fla-
grantis animæ spiritu uaporantem, tepenteis fonti-
bus Baias, colonias tam frequēteis, tam assiduam no-
uarum urbium gratiam, tam clarum decus ueterum
oppidorum, quæ primum Aborigines, Arunci, Pelas-
gi, Arcades, Siculi, totius postremo Græciæ aduenæ,
& in summa uictores Romani condiderunt. Ad hæc
litora portuosa, orasq; habet patentibus gremijs
commercio orbis accommodatas. Verum ne prorsus
instat, uideatur, in ea quæ minus trita sunt, animum
intendere.

tendere haud absurdum uidetur, & parcius depar-
 leubus uestigijs inuiare. Nam quis ignorat uel di-
 am uel conditam à Iano Ianiculum, à Saturno La-
 um atque Saturniam, à Danaë Ardeam, à comitibus
 erculis Polyden, ab ipso in Campania Pompeios,
 ia uictor ex Hispania pompam boum duxerat? In-
 guria quoq; lapidarios campos, quod à Ioue eò di-
 icante creduntur saxa pluuisse. Regionem Ionicam
 Ione Naulochi filia, quam procaciter insidentem
 as Hercules interemit, ut ferunt: Archippen à Mar-
 a rege Lydorum, quod hiatu terræ haustum, disso-
 tum est in lacum Fucinum. Ab Iasone templum Iu-
 onis Argiuae, à Pelope Pifas, à Cleolao Minois filio
 aumios, Iapygas à Iapyge Dædali filio, Tyrrhe-
 os à Tyrrheno Lydiæ rege, Coram à Dardanis, Ar-
 llam à Pelasgis, qui primi in Latium literas intule-
 unt: à Phalero Argiuo Phaliscam, à Phalerio Argi-
 o Phalerios, Fescennium quoq; ab Argiuis, portum
 arthenium à Phocensibus, Tybur (sicut Cato facit te-
 imoniū) à Catilo Arcade, præfecto cladis Euandri:
 cut Sextius, ab Argiua iuuentute. Catillus enim Am-
 hiarai filius, post prodigialem patris apud Thebas
 ateritum, Oeclei aui iussu, cum omni factu uel sacro
 iussus treis liberos in Italia procreauit, Tiburti, Co-
 am, Catillum, qui depulsis ex oppido Siciliae ueteri-
 us Sicanis, à nomine Tiburti fratris natu maximi
 urbine

urbem uocarūt. Mox in Brutijs ab Vlyſſe extructū
 templū Mineruæ. Inſula Ligea appellata abiecto
 corpore Sirenis ita nominatæ. Parthenope à Parthi-
 nopis Sirenis ſepulchro, quam Auguſtus poſtea Ne-
 polin eſſe maluit. Præneſte, ut Zenodotus referit
 Præneſte Vlyſſis nepote Latini filio: aut, ut Præneſ-
 ni ſonant libri, à Cæculo, quem iuxta ignes fortuit
 inuenerunt, ut fama eſt, Digitorum ſorores. Notū
 eſt à Philoſtete Petiliam conſtitutam, Arpos & B-
 neuentum à Diomedē, Patauium ab Antenore, Met-
 pontum à Pylis, Scyllaceum ab Athenienſibus, Syba-
 rim à Træzenijs, & à Sagari Aiakis Locri filio,
 lentinos à Lycijs, Anconam à Siculis, Gábios à Gale-
 tio & Bio Siculis fratribus, ab Heraclidis Tarentum
 inſulam Tensam ab Ionibus, Peſtum à Doreniſibus,
 A Myſcello & Archia Crotonam, Rhegium à Chæ-
 cidenſibus, Caulonam & Terinam à Crotonienſibus,
 à Naritijs Locros, Heretrum à Græcis in honore
 Heræ. ſic enim Iunonem Græci uocant. Aritiā a
 Archilocho Siculo, unde & nomen, ut Caſſio Hemina
 placet, tractum. Hoc in loco Oreſtes oraculo moni-
 tus ſimulacrum Scythicæ Diane, quod de Taurica
 extulerat, prius quàm Argos peteret, conſecrauit. à
 Zanclenſibus Metaurū locatum, à Locrenſibus Me-
 tapontum, quod nunc Vibo dicitur. Bocchus abſoluit,
 Gallorum ueterem propaginem Umbros eſſe. M. An-
 tonius

onius asseuerat eosdem, quòd tempore aquosæ cladis
 mbribus superfuerunt, Umbros græce nominatos. Li
 nio placet, à Mesappo Græco Mesappiæ datam ori-
 inem, uersam postmodum in nomen Calabriæ, quam
 exordio Oenotri frater Peucetius Peucetiam no-
 inarat. Par sententia est inter autores, à gubernã-
 re Aeneæ appellatum Palinurum, à tubicine Mife-
 Misenum, à consobrina Leucosiam insulam. Inter
 omnes perspicuè conuenit, à nutrice Caieta Caietam,
 uxore Lauinia Lauinium esse nuncupatum, quod
 est Troiæ excidium. sicut Cussonius perhibet, quar
 anno exstructum est. Nec omissum sit, Aencam æsta
 ab Illo capto secunda Italicis litoribus appulsum,
 Hemina tradit, socijs non amplius sexcētis, in agro
 Laurenti posuisse castra: Vbi dum simulacrum, quod
 ex Sicilia adueixerat, dedicat Veneri matri, que
 dicitur dicitur, à Diomede Palladium suscipit, tri-
 sūq; mox annis cum Latino regnat, socia potestate,
 ingentis iugeribus ab eo acceptis. Quo defuncto
 mnam biennio adeptus, apud Numicum apparere
 sijn. Anno septimo patris indigetis ei nomen datū.
 inde constitutæ ab Ascario longa Alba, Fidenæ,
 etium, Nola à Tyrijs, ab Euboensibus Cumæ. ibi-
 m Sibyllæ sacellum est, sed eius que rebus Roma-
 quinquagesima Olympiade interfuit, cuiusq; li-
 um ad Cornelium usque Syllam Pontifices nostri
 consu-

consulebāt. tunc enim unā cum Capitolio igni ab-
 ptus est. nam priores duos Tarquinio superbo pa-
 cius precium offerente quā postulabat, ipsa exussit:
 cuius sepulcrū in Sicilia adhuc manet. Delphica
 autem Sibyllam ante Troiana bella uaticinatā Bo-
 thus perhibet, cuius plurimos uersus operi suo Hon-
 rum inseruisse manifestat. Hanc Heriphile Erythra-
 annis aliquot intercedentibus consecuta est, Sibylla
 appellata est de scientiæ paritate, quæ inter alia
 significat Lesbios amissuros imperium maris multo-
 tē premonuit, quā id accideret. ita Cumanam te-
 tio fuisse post has loco, ipsa æui series probat. Ergo
 Italia, in qua Latium antiquum antea à Tyberin-
 ostijs ad usque Lyrin amnem pertinebat, uniuersum
 consurgit à uugis Alpium, porrecta ad Rheginū uer-
 ticem, & littora Brutiorum, quo in mare meridien-
 uersus protenditur. Inde procedēs paulatim se Ape-
 nini montis dorso attollit, extensa inter Tuscum &
 Adriaticū, id est inter superum mare & inferū, sim-
 lis querno folio, scilicet proceritate amplior, quā
 latitudine. Vbi longius processit, in cornua duo scin-
 ditur, quorum alterū Ionium spectat æquor, alterum
 Siculum. Inter quas prominentias non uno margini
 accessum insinuati freti recipit, sed linguis proiecti
 sepius, à procurrētibus distinctum promontorijs p-
 lagus admittit. Ibi, ut obuii passim notemus, arces T-
rentinæ

rentinae, Scyllae regio, cum Scyllaeo oppido, & Cra-
 the flumine Scyllae matre, ut uetustas fabulata est:
 Rhegini saltus, Paestanae ualles, Sirenum saxa, amoe-
 nissimus Campaniae tractus, Phlegraei campi, Circes
 domus: Tarracina, antè insula circùsflua immenso ma-
 ri, nunc aeo neclente addita continèti, diuersamq; for-
 tunam à Rheginis experta, quos fretum mediū à Si-
 culis ui absceidit. Formiae etiam Lastrygonibus habi-
 tatae. Multa praeterea pollentissimis ingenijs edisser-
 ta, quae praeterire, quam inferius exequi, tutius duxi-
 mus. Verū Italiae lōgitudo, quae ab Augusta praetoria
 per urbē Capuamq; porrigitur usq; ad oppidū Rhe-
 gium, decies centena & uiginti millia passuū colligit.
 Latitudo ubi plurimum, CCCCX: ubi minimum,
 CXXXVI millia. Arctissima est ad portum, quem
 Annibalis castra dicunt. Neq; enim excedit quadra-
 ginta milia. Umbilicum, ut Varro tradit, in agro Rea-
 tino habet. At insolidū spaciū circuitus uniuersi ui-
 cies quadragies nouies centena sunt. In quo ambitu
 aduersa Locrensiū fronte ortus à Gadibus finitur.
 Europae sinus primus. nā secundus à Lacinio auspica-
 tus, in Acroceranijs metas habet. Ad haec Italia Pado-
 clara est, quem mons Vesulus superatissimus inter iu-
 ga Alpiū gremio suo fundit, uisendo fonte in Liguri-
 finibus, unde se primū Padus proruit. submersusq; cu-
 niculo rursus in agro Vibonēsi extollitur, nulli amniū
 inferior

inferior claritate, à Græcis dictus *ἄψι Αἰῶν*. Intumescit exortu canis, tabefactis niuibus, & liquētibus bris m.e pruinis, auclūsq; aquarum accessione XXX flumina in Adriaticum defert mare. Est è memorabilibus inclytum, & insigniter per omnium ora uulgatū, quod perpauca familiæ sunt in agro Phaliscorum, quos Hirpos uocant. Hi sacrificium annuum ad montem Soractem Apollini faciunt. Idq; operantes gestulationibus religiosis impune exultant, ardentibus lignorum struibus, in honorem diuinæ rei flammis parcentibus. Cuius deuotionis ministerium munificentia senatus honoratum, Hirpis perpetuo omnium munerum uacationem dedit, Gentem Marsorum serpentibus illæsam esse, nihil mirum. A Circes filio genus ducunt, & de auita potentia deberi sibi sentiunt seruitium uenenorum, ideoq; uenena contemnunt.

C. Coelius Oetæ tres filias, Angitiam, Medeam, & Circen dicit fuisse: Circen Circæ eos insedissee montis, carminum maleficijs uarijs imaginum facies mentientem: Angitiam uicina Fucino occupauisse, ibique salubri scientia aduersus morbos resistentem, cum defisset hominem uiuere, deam habitam. Medeam ab Iasone Buthroti sepultam, filiumq; eius Marsis imperasse. Sed quæ uis Italia habeat hoc presidium familiare, à serpentibus non penitus libera est. Deniq; habitatores ab Amyclis, quæ antea Græci condiderunt, serpentes

serpentes fugauerunt. Illic frequēs uipera insanabili mor-
 su. Breuior hæc cæteris, quam in alijs aduertimus or-
 bis partibus: ac propterea, dum despectui est facilius
 nocet. Calabria Chersydris frequentissima est, & Bo-
 am gignit, quem anguem ad immensam molem ferunt
 calciscere. Captat primo greges bubulos: & si quæ
 plurimo lacte rigua bos est, eius se uberibus innectit,
 suctuq; continuo saginata, longo seculo ita funebri sa-
 tietate ultimo extuberatur, ut obsistere magnitudini
 eius nulla uis queat. Postremo depopulatis animan-
 tibus, regiones quas obsederit, ad uastitatem cogit.
 Denique D. Claudio principe in loco ubi Vaticanus
 ager est, in aluo occisæ Boæ spectatus est solidus in-
 fans. Italia lupos habet, qui cum cæteris similes non
 sint, homo quem prius uiderint, conticescit: & antici-
 patus obtutu nocentis, licet clamandi uotum habeat,
 non habet uocis ministerium. Sciens de Lupis multa
 prætereo. Spectatissimum illud est, quod caudæ ani-
 malis huius uillus amatorius inest perexiguus, quem
 spontaneo damno abijcit, cum capi metuit: nec habet
 potentiam, nisi uiuenti detrahatur. Coëunt lupi toto
 anno non amplius dies XII. Vescuntur in fame ter-
 ra. At ij quos Ceruarios dicimus, quamuis post longa
 ieiunia repertas ægre carnes mandere cœperint, ubi
 quid casu respiciunt, obliuiscuntur, & immemores
 præsentis copię, eunt quæsitum quam reliquerunt sa-
 tietatem,

tietatem. In hoc animalium genere numerantur
 Lynces, quarum urinas coire in duritiem preciosi ca-
 culi fatentur, qui naturas lapidum exquisitius sum-
 persecuti. Istud etiam ipsas Lynces persentiscere hoc
 documento probatur, quod egestū liquorem illico ar-
 narum cumulis, quantum ualent, contegunt, inuidia
 scilicet, ne talis egeries transeat in nostrum usum, ut
 Theophrastus perhibet. Lapidus isti succini color est,
 pariter spiritu attrahit propinquantia, dolores renū
 sedat, medetur regio morbo, ^{λυγκόβριος} græce dicitur.
 Cicadæ apud Reginos mutæ, nec usquā alibi: quod
 silentium miraculo est, nec immerito, cum uicinæ,
 quæ sunt Locrensiū, ultra ceteras sonitent. Causas
 Granius tradit, cum obmurmurarent illic Hercule
 quiescente, deum iussisse ne streperent. Itaq; ex eo coe-
 ptum silentium permanere. Ligusticum mare fruti-
 ces procreat, qui quantisper fuerint in aquarum pro-
 fundis, fluxi sunt, tactu prope carnulento. deinde ubi
 in supera tolluntur, natalibus derogatis, lapides fiunt.
 Nec solum qualitas illis, sed et color uertitur. nam
 puniceo protinus rubescunt. Ramuli sunt, quales ar-
 borum uisimus, ad semipedem frequentius longi. ra-
 rum est, pedaneos deprehendi. Excuduntur ex illis
 multa gestamina. Habet enim, ut Zoroastres ait, ma-
 teries hæc quandam potestatem: ac propterea quicquid
 inde fit, habetur inter salutaria. Corallium alij dicunt.

Nam

Nam Metrodorus $\rho\omicron\pi\rho\iota\sigma\pi$ nominat. Idem, quod refert typhonibus & fulminibus, affirmat. Eruiunt gemma in parte Lucaniae, facie adeo iucunda, ut languentes intrinsecus stellas, & sub nubilo reidentes croceo colore perfundat. Ea, quonia in littore Syrtium inuenta primum est, Syrtites uocatur. Est & Veientana gemma à loco dicta, cui nigri coloris superficies, quam ad gratiam uarietatis albi limites interfecant, notis candētibus. Insula quae Appuliae oram uidet, tumulo ac delubro Diomedis insignis est, & Diomedeaes aues sola nutrit. Nā hoc genus alitis praeterquam ibi nusquam gentium est. idque solū poterat memorabile iudicari, nisi accederent non omittenda. Forma illis penē quae Fulicis, color candidus, ignei oculi, ora dentata, congreges uolitant, nec sine ratione pergendi duces duae sunt, quae regant agmen. Altera agmen anteit, altera insequitur. illa ut ductu certum iter dirigat, haec ut instantia urgeat tarditatem. Haec in meantibus disciplina est. & cum foetuum adest tempus, rostro scrobes excauant. Deinde surculis in uersum superpositis, imitatur texta cratium, & sic cōtegunt subtercauata. & ne operimēta defint, si forte lignorum casus uenti auferant, hanc struem comprimunt terra, quam egresserāt, cū puteos excauerēt. Sic nidos moliuntur bifori accessu: nec fortuito, adeo ut ad plagas coeli metentur exitus, uel ingressus. Aditus, qui dimittit ad pastus,

in ortū destinatur: qui excipit reuertenteis, occasum uersus est, ut lux & moranteis excitet, & receptui non denegetur. Leuaturæ aluū, aduersis flatibus subuolant, quibus proluuies longius auferatur. Iudicant inter aduēas: si Græcus est, propius accedūt, et quantum intelligi datur, uelut ciui blandius adulantur. Si quis erit gentis alterius, inuolant, & impugnant. Aedem sacram omni die celebrant, studio huiusmodi. Aquis imbuunt plumas, alijsq; impendiō madefactis confluunt rorulentæ. ita ædem excusso humore purificant. Func pennulis superplaudunt. Inde discedunt quasi peracta religione. Ob hoc ferunt Diomedis socios aues factos. Sanè ante aduentum Aetoli ducis nomen Diomedis non habebant, inde sic dictæ. Italicus excursus per Liburnos, quæ gens Asiatica est, procedit in Dalmatiæ pedem. Dalmatia in limitem Illyricum, in quo sinu Dardani sedes habent, homines ex Troiana prosapia in mores barbaros efferati. At ex altera parte per Ligurum oram in Narbonensem prouinciã pergit, in qua Phocenses quondam fugati Persarum aduentu Masiliã urbem Olympiade quadragesima quinta condiderunt. C. Marius bello Cimbrico factis manusibis inuitauit mare, perniciosamq; feruētis Rhodani nauigationē temperauit. qui annis præcipitatus Alpibus primo per Heluetios ruit, occurstantium aquarum agmina secum trahens, auctuq;

magno,

magno, ipso quod inuadit freto turbulētior, nisi cum fretum uentis excitatur. Rhodanus seuit & cum serenum est, atq; ideo inter treis Europæ maximos fluuios & hunc computant. Aquæ quoq; Sextiæ eo loco claruerunt, quondam hyberna consulis, postea exculta mœnibus. Quarum calor olim acriore exhalatus per tempora euaporauit, nec iam par est sãmæ priori. Si Græcos cogitemus, præstat respicere littus Tarentinum. Vnde à promontorio, quod Acren Iapygian uocant, Achaiam cursum destinātibus citissima nauigatio est. Flectēdus hinc stylus est, terrarumq; uocāt alia, & longum est, ut moratim insularum omnium oras legamus, quasq; promontoria Italica prospiciant: quāuis sparsæ recessibus amœnissimis, & quodam naturæ quasi spectaculo expositæ, non erāt omitrendæ. Sed quantū residendū est, si dilatis quæ præcipua sunt, per quandam desidiam, aut Pandatariam, aut Prochytam dicamus, aut ferri feracem Vilbam, aut Caprariam, quam Græci ἀγίλαρ dicunt: aut Planasiam, de facie supina freti sic uocatam, uel ab Vlyssis erroribus: uel Columbariā, auium huius nominis matrem: uel Ithacesiam, quæ Vlyssis proditur specula: uel Aenariam, & Inarimen ab Homero nominatā, aliasq; non secus Letas. inter quas Corsicam plurimi in dicendo latius circumuecti, plenissima narrādi absoluerunt diligentia: nihilq; omissum, quod retractari

non sit superuacuum, ut exordiū incolis Ligures dederint, ut oppida ibi exstructa sint, ut colonias ibi deduxerint Marius & Sulla, ut ipsam Ligustici sinus æquor alluat. Sed hæc facessant,

DE CORSICA, ET CATOCHITE
lapide. Cap. IX.

Verum ager Corsicanus, quod in eo agro unicum est, solus edit, quem Catochiten uocant lapidem, fatu dignissimum. Maior est cæteris qui ad ornatum destinantur, nec tam gemma, quam cætes. Idem impositas manus detinet, ita se iunctis corporibus adnectens, ut cum ipsis hæreat, à quibus tangitur. Sed ei inest uelut de glutino lætiore nescio quid par atq; gummi. Accepimus Democritum Abderitem ostentatione scrupuli huius frequenter usum ad probandam occultam naturæ potentiã in certaminibus, quæ contra Magos habuit.

DE SARDINIA, DE SOLIFVGA,
De Sardonis herba, De admirandis aquarum
uiribus. Cap. X.

Sardinia quoq; quam apud Timæum Sandaliam legimus, Ichnusam apud Chrysippum, in quo mari sita sit, quos incolarum autores habeat, satis

fatis celebre est. Nihil ergo attinet dicere, ut Sardus ab Hercule, & Norax à Mercurio procreati, cum alter ab Libya, alter ab usq; Tarteso Hispaniæ in hosce fines permeassent, à Sardo terræ, à Norace Noro oppido nomen datum. Mox Aristæu regnâdo his proximum in urbe Corali, quam condiderat, ipse coniuncto populo utriusq; sanguinis, seiuges usq; ad se gêtes ad unum morem coniugasse, imperiũ ex insolentia nihil aspernatas. Sed & hic Aristæus Iolaum creat, qui ad id locorũ agros ibi insedit. Præterea & Ilienses, & Locrenses transeamus. Sardinia est quidem absq; serpentibus. Sed quod alijs locis serpēs est, hoc Solifuga Sardois agris. Animal perexiguum, simileq; araneis forma, solifuga dicta, quòd diem fugiat. In metallis argentarijs plurima est. nam solum illud argenti diues est. occultim reptat, & per imprudentiã supersedentibus pestem facit. Huic incommodo accedit & herba Sardonis, quæ in defluuijs fontanis prouenit largius iusto. Ea si edulio fuerit, uescentibus neruos contrahit, rictu ora diducit: ut qui mortem oppetunt, ueluti ridentium facie intereant. Contrà quicquid aquarum est, uarie commodis seruit. Stagna, pisculentissima. hybernæ pluuiæ in æstiuam penuriam reseruantur. Nã homo Sardus opem plurimã de imbrido cælo habet. Hoc collectaneum de pascuris, ut sufficiat usui, ubi defecerint scaturigines, quæ ad uictum usur-

Solifuga, uo
nata bupio la

Herba Sardo
nia, parius
isum Sardo
nim:

provida nã auq;
 inna aduvs for
 domptica mala,
 fua vtiã numi
 dia dordun.

Aeria furtia pro
 dunt :

pari solent. Fontes sanè calidi & salubres aliquot locis efferuescūt, qui medelas afferunt, aut solidant ossa fracta, aut abolent à Solifugis insertum uenenum, aut etiam ocularias dissipant ægritudines. Sed qui oculis medentur, & coarguendis ualent furibus. Nam quisquis sacramento raptum negat, lumina aquis attrahat. Vbi periurium non est, cernit clarius. Si perfidia abnuit, detegitur facinus cecitate, & captus oculis admissum tenebris fatetur.

DE SICILIA, ET PELORIADE
 terra, & de aquis memorandis, & montibus.

Cap. XI.

SI respiciamus ad ordinē temporū, uel locorum, post Sardiniam res uocant Sicule. Primo, quòd utraque insula in Romanā potestatem redacta, ipsdē temporibus prouincia facta est, cum eodē anno Sardinia M. Valerius, alterā C. Flaminius prætor sortiti sunt. Adde quod freto Siculo excipitur nomen Sardoi maris. Ergo Sicilia, quod cum primis assignandū est, diffusis promontorijs triquetra specie figuratur. Pachynus aspectus in Pelopōnesum, & meridianam plagā dirigit. Pelorus aduersam uestigio Italiā uidet. Libyæus in Africam extenditur. Inter quæ Pelorias præstat, soli tēperamento egregia, quòd neq; humido in lutum diluatur, neq; sathiscat in uagū puluerē sicitate.

Tria sicilia p
 no uroia :

citate. Ea ubi introrsum recedit, & in latitudinē pan-
 ditur, tres lacus obtinet. Quorum unus quod piscium
 copiosus est, non equidem ad miraculum duxerim, sed
 quod ei proximus condensis arbutis inter uirgulto-
 rum opaca feras nutriat, & admisis uenantibus per
 terrenos tramites, quibus pedestres accessus excipit,
 duplicem piscandi uenandiq; præbeat uoluptatem,
 numeratur inter eximia. Tertium ara sacrum appro-
 bat, quæ in medio sita, breuia diuidit à profundis. qua
 ad eā pergitur, aqua crurum tenuis peruenit. Quod ul-
 tra est, nec explorari licet, nec attingi. Et si fiat, qui
 id ausus sit, malo plectitur, quantamq; sui partem in-
 gurgitauerit, tantam it perditū. Ferūt quendā in hæc
 alta quā longissimam poterat iccisse lineam, eam ut
 recuperaret, dum demerso brachio nisum adiuuat,
 cadauer manum factam. Peloritana ora habitatur co-
 lonia Taurominia, quā prisca Naxum uocabant. Op-
 pidū Messana Rhegio Italiae oppositū est, quod Rhe-
 giū à dehiscenti argumēto ^{ῥηγίον} Græci dictabant,
 Pachyno multa thumorum inest copia, echinis &
 omnibus mari nantibus pisculentissimū, ac propterea
 semper captura larga. Lilybitano Lilybæum oppidū
 decus est, Sibyllæ sepulchro. Sicaniæ diu ante Troia-
 na bella Sicanus rex nomen dedit, aduectus cum am-
 plissima Hiberorū manu. Post Siculus Neptuni filius.
 In hanc plurimi Corinthiorum, Argiuorū, Iliensum,
 r s Doriensium.

Dorienſium, Cretenſiũ cõfluxerũt. Inter quos et Da-
 dalus fabr.æ artis magiſter; principem urbium Syra-
 cuſas habet. In qua etiam cum hyberno conduntur ſe-
 rena, nullo non die ſol eſt. Adde quod Arethuſa fõns
 in hac urbe eſt. Eminent montibus Aetna, & Eryx.
 Vulcano Aetna ſacer eſt, Eryx Veneri. In Aetn.æ uer-
 tice hiatus duo ſunt, crateres nominati, per quos eru-
 ctus erũpit uapor, præmiſſo prius fremitu, qui per
 æſtuãtes cauernarũ latebras longo mugitu intra ter-
 r.æ uiſcera diu uoluitur, nec ante flammarum globos
 attollit, quàm interni ſtrepitus antecedant. Mirũ hoc
 eſt: nec illud minus, quod in illa feruētis natur.æ perui-
 cacia miſtas ignibus niues profert: & licet uastiſ exu-
 det incendijs, apicis canicie perpetua brumalem deti-
 net faciem. Itaq; inuicta in utroq; uiolentia, nec calor
 frigore mitigatur, nec frigus calore diſſoluitur. Sunt
 & alij montes duo, Nebrodes & Neptunius. E Ne-
 ptunio ſpecula eſt in pelagus Thuſcum, & Adriaticũ.
 Nebrodi damarũ copia nomen dedit, quem dam.æ &
 hinnuli gregatim peruagãtur. inde Nebrodes dictus.
 Quicquid Sicilia gignit, ſicut ſoli, ſine hominis inge-
 nio, proximũ eſt ijs qu.æ optima iudicantur, niſi quod
 fœtus terr.æ Centuripino croco uincitur. Hic primum
 inuenta Comœdia, hic & cauillatio mimica in ſcena
 ſtetit. Hic domus Archimedis, qui iuxta ſiderum di-
 ſciplinam machinarius commentator fuit. Hic Laïs
 ill.

*De Archa mon-
 hi, miſanda
 quorũdam :*

illa, quæ eligere patriam maluit, quàm fateri. Gentem
 Cyclopum uasti testantur specus. Lestrygonum sedes
 adhuc sic uocantur. Ceres inde magistra sationis fru-
 mentariæ. Hic ibidem campus Aetnensis in floribus
 semper, & omni uernus die. Quæ propter demersum
 est foramen, quo Ditem patrem ad raptus Proserpi-
 næ libere exeuntem fama est in lucem ausum. Inter
 Catinam & Syracusas certamen est de illustriū fra-
 trum memoria, quorum nomina sibi diuersæ partes
 adoptant. Si Catinenses audiamus, Anapias fuit, &
Amphinomus, si, quod malunt Syracusæ, Aemæthiam
 putabimus, & Critonem. Catinensis tamen regio cau-
 sam dedit facti, in quâ se cum incendia Aetnæ protu-
 lissent, iuuenes duo sublato parentes euerunt inter
 flammâs, ille si ignibus. Horum memoriam ita poste-
 ritas munerata est, ut sepulchri locus nominaretur
Campus piorū. De Arethusa & Alpheo uerum est hæ-
 tenus, quod conueniunt fons & amnis. Fluminum
 abunde uaria miracula. Dianam, qui ad Camerinam
 fluit, nisi habitus pudicæ hauserit, non coibunt in cor-
 pus unum latex uineus, & latex aquæ. Apud Sege-
 stanos Herbesus in medio flumine subita exæstuatio
 ne seruescit. Acin quâuis demissum Aetna, nullus frigo-
 re anteuertit. Himercū coelestes mutant plagæ. Ama-
 rus denique est, dum in aquilonem fluit, dulcis ubi ad
 meridiē fleclitur. Quâta in aquis, tâta est nouitas in
 salinis.

De fratrib: duo
 bus catinensibus =
 sibus:

Fluuiorum
 Sicilia uita

salinarum sic salinis. Salem Agrigentinum si igni iunxeris, soluitur
lib. mixta: ustione. cui si liquor aquæ proximauerit, crepitat ue
 luti torreatur. Purpureum Aetna mittit. in Pachyno
 translucidus inuenitur. Cætera salinarum metalla,
 quæ sunt aut Agrigentino, aut Centuripis proxi
 mantia, funguntur cautium ministerio. Nam illine
 excidunt signa ad facies hominum, uel deorum. Ther
 mitanis locis insula est arundinum ferax, quæ ac
 commodatissima sunt in omnem sonum tiliarum, si
 ue præcentorias facias, quarum locus est ad puluina
 ria præcinendi: siue uascas, quæ foraminum nume
 ris præcentorias antecedunt: siue puellatorias, qui
 bus à sono clariore uocamen datur: siue Gingrinas,
 quæ breuiores licet, subtiliorib. tamen modis insonât:
 aut Miluinas, quæ in accentus exeunt acutissimos: aut
Lydias, quas & Turarias dicunt, uel Corinthias,
 uel Aegyptias, alias uel à musicis per diuersas officio
 rum & nominum species separatas. In Halesina re
 gione fons alius quietus & tranquillus cum filetur, si
 insonent tibiæ, exultabundus ad cantum eleuatur, &
 quasi miretur dulcedinem uocis, ultra margines intu
 mescit. Gelonium stagnum tetra odore abigit proxi
 mantes. Ibi & fontes duo. Alterum si sterilis sumpse
 rit, foecunda fiet: alterum si foecunda hauserit, uertitur
 in sterilitatem. Stagnum Petrensiu serpentibus no
 xium est, homini salutare. In lacu Agrigentino oleum
 super

*obscurus obiter
 varia libris
 in nomina:*

*fontium sic
 lib. mixta:*

Supernatat. Hoc pingue hæret arundinum comis de
 siduo uolutabro, è quarum capillamentis legitur un-
 guentum medicum contra armentarios morbos. Nec
 longe inde collis Vulcanius, in quo qui diuinæ rei
 operantur, ligna uitea super aras struunt, nec ignis
 apponitur in hanc congeriem, cum porricias intule-
 rint. Si adest deus, sic sacrum probatur: sarmenta licet
 uiridia ignem sponte concipiunt, et nullo in flagrate,
 à litato numine fit incendium. ibi epulantibus alludit
 flamma, quæ flexuosis excessibus uagabunda, quem
 contigerit non adurit. Nec aliud est, quàm imago nun-
 cia perfecti rite uoti. Idem ager Agrigentinus eructat
 limosas scaturigines: & ut uenæ fontium sufficiunt ri-
 uis subministrandis, ita in hac Sicilia parte solo nun-
 quam deficiente, æterna reiectione terrâ terra euo-
 mit. Achaten lapidem Sicilia primû dedit, in Achatis
 fluminis ripis repertum, non uilem, cum ibi tantû in-
 ueniretur. Quippe inter scribètes eum uenæ naturali-
 bus sic notant formis, ut cum optimus est, uarias præ-
 ferat rerû imagines. Vnde annulus Pyrrhi regis, qui
 aduersus Romanos bella gessit, non ignobilis famæ
 fuit. Cuius gemma Achates erat, in quo nouem Musæ
 cum insignibus suis singulæ, & Apollo tenens citha-
 ram uidebantur, non impressis figuris, sed ingenitis.
 nunc diuersis locis apparet. Dat Creta, quem Cora-
 liachaten uocant, corallo similem, sed illitum guttis

auromicantibus, & scorpionum ictibus resistentem.
 Dat India reddentē nunc nemorum, nunc anim. alium
 facies, quem uidisse oculis fauet, quiq; intra os rece-
 ptus sedat sitim. Sūt & qui usti redolent myrrhae odi-
 rem. Achates sanguineis maculis irrubescit. Sed quae
 maxime probantur, uitream habent perspicuitatem
 ut Cyprius. Nam qui sunt facie circa abundantes, tri-
 uialiter negliguntur. Omnis ambitus huius insulae
 clauditur stadiorum tribus millibus.

De insulis Vulcanijs. Cap. XII.

IN freto Siculo ^{in Sicilia} insulae, XXXV millibus pas-
 suum ab Italia absunt. Itali Vulcanias uocant.
 Nam & ipse natura soli ignea per occulta cōmen-
 tia aut mutuan:ur Aetnae incēdia, aut subministrant.
 Hic dicta sedes deo igniū. Numero septem sunt. Lipa-
 rae nomen dedit rex Liparus, qui eā ante Aeolum re-
 xit. Alteram Hicram uocauerunt. ea praecipue Vulca-
 no sacrata est, & plurimum colle eminentissimo no-
 ste ardet. Strongyle tertia, Aeoli domus, uergit ad so-
 lis exortum, minime angulosa, quae flammis liquidio-
 ribus differt à ceteris. Haec causa efficit, quod ex eius
 fumo potissimū incolae praesentiscunt, qui nā flatus in-
 triduo portēdātur. Quo factū, ut Aeolus rex uentorū
 crederetur. Ceteras, Didymē, Ericusan, Phoenicusan,
 Euonymon, quoniam similes sunt, dictas habemus.

Cur Aeolus rex
 uentorū dicitur:

EX TERTIO EVROPAE SINU,
Epeirus, Aetolia, Peloponnesus, Attica, Bœo-
tia, Phocis: Multæ insulæ, & in his memo-
randa omnia. Cap. XIII.

Tertius Europæ sinus incipit ab Acroceræunijs
montibus, desinit in Hellepontū. In eo apud
Molossos, ubi Dodonæi Iouis tēplū est, Toma-
rus mōs est, circa radices cēteno fonte nobilis Theopō-
po. In Epeiro sacer fons est, frigidus ultra omnes a-
quas, & spectatæ diuersitatis. Nam si in eū ardentem
immersas facem, extinguit: si procul, ac sine igni ad-
moueas, suo pte ingenio inflammat. Dodone Ismaro
celsa est. Delphi Cephiso flumine, Castalio fonte, &
Parnasi iugis celebres. Acarnania Aracynitho eminent.
Hanc ab Aetolia Pindus diuidit, qui Acheloum parit,
cum primis Græciæ amnibus præditū ueteri clarita-
te. Nec iniuria, cum inter calculos, quibus ripæ eius
micant, inueniatur Galactites, qui scrupulus ipse ater
si teratur, reddit succum album ad lactis saporem. Fœ-
minis nutrientibus illigatus, fœcundat ubera: subne-
xus paruulis largiusculos haustus facit saliuarū. In-
tra os receptus, liquefcit. cum soluitur tamen, memo-
riæ bonum perimit. quem post Nilum Achelous dat,
teritium nemo. Propter oppidum Patras Scieffa, lo-
cus nouem collium opacitate umbrosus, & radijs So-
lis'

Tanaron A^{vis}
 nis fumo in vi
 gur:

lis ferme inuisus, nec aliam ob causam memorabilis
 In Laconia spiraculum est Tanaron. Et Tanaron est
 promontorium, aduersum Africæ, in quo sanum est
 Methymnæi Arionis, quem delphine eò aduectur
 imago testis est ærea, ad effigiem casus et ueri operi
 expressa. Præterea tempus signatū. Olympiade enim
 undetrigesima, qua in certamine Siculo idem Arion
 uictor scribitur, id ipsum gestum probatur. Est et op
 pidum Tanarō, nobili uetustate. Præterea aliquot ur
 bes, inter quas Leuestræ, non obscuræ iam pridem
 Lacedæmoniorum foedo exitu. Amyclæ silentio sui
 quondam pessundatæ. Sparta insignis cum Pollucis
 et Castoris templo, tum etiam Otryadis illustris ui
 ri titulis. Theranne, unde primum cultus Dianæ. Pi
 tane, quam Arcefilaus Stoicus inde ortus prudenti
 tiæ suæ merito in lucem extulit. Anthea, et Carda
 myle, ubi quondam fuerit Thyrræ, nūc Locus dicitur,
 in quo anno XVII. regni Romuli inter Lacones et
 Argiuos memorabile fuit bellum. Nam Taygeta
 mons, et flumen Eurotas notiora sunt, quam ut sty
 lo egeant. Inachus Achaiæ annis Argolicum secat tra
 ctum, quem rex Inachus à se nominauit, qui exor
 dium Argiue nobilitati primis dedit. Epidauro de
 cus est Aesculapij sacellum, cui incubantes ægritudi
 num remedia capeffunt de monitis somniorū. Pallan
 teum Arcadiæ oppidum, quod Palatio nostro per Eua
 drum

drum Arcada appellationem dederit, sat est admonere, in qua montes Cyllene, & Lycæus, Mænalis etiã Dijs alumnis inclaruerunt: Inter quos nec Herymanthus in obscuro est. Inter flumina Herymanthus Herymantho monte demissus est, & Ladon ille. Herculis pugnae hic planè clarescunt. Varro perhibet fontē in Arcadia esse, cuius interimat haustus. In hac terrarum parte de aubus hoc solum esse non indignum re latu comperimus, quod cum alijs locis Merula fulua sit, circa Cyllenem candidissima est. Nèc lapidem spreuerimus, quem Arcadia mittit, Asbesto nomen est, ferri colore. Hic accensus semel extingui non potest. in Megarensiũ sinũ Isthmos exit, ludis quinquennialibus, & delubro Neptuni inclytus. Quos ludos eapropter institutos ferunt, quod sinibus quinque Peloponesi ora abluuntur. A septentrione Ionio, ab occidēte Siculo, à brumali occidēte Aegæo, à solstitiali oriēte Myrtoo, à meridie Cretico. Hoc spectaculũ per Cypselum tyrannũ intermissum, Corinthij olympiade quadragesima nona solēnitati pristinae reddiderunt. Cæterũ Peloponeson à Pelope regnatam, nomē indicio est. Ea ut platanifoliũ recessibus & prominentijs figurata, diuortium facit inter Ionium & Aegæum mare, quatuor nõ amplius millibus disspescens utrunq; littus, excursu tenui, quem Isthmon dicunt ob angustias. Hinc Hellas incipit, quam proprie ueram uolunt esse Græciam: Quæ

*qui ingratum
loci huius: cuius
in Isthmo:*

nunc Attica, Acte prius dicta. Ibi Athenæ, cui urbi saxa Scyronia propinqua sunt porrecta, sex millibus passuum ob honorem ultoris Thesei, & memoriam nobilis pœnæ sic nominata. Ex istis rupibus Ino se cū Palæmone filio in profunda præcipitem iaculata, auxit maris numina. Nec Atticos monteis in partem tacebimus. Est Icarus, est Brilessus, est Lycabethus, & Aegialus. Sed Hymetto merito ac iure attribuitur principatus, quod apprimè florulētus eximio mellis sapore, & externos omnes, et suos uincit. Callirrhœ stupent fontem, nec ideo Cruneson fontem alterum nulli rei numerant. Atheniensibus iudicij locus est Ariopagus, Marathō campus factus memorabilis opinione prælij cruentissimi. Et multæ quidem insulæ obiacent Atticæ continenti, sed suburbanæ fermè sunt. Salamis, Sunium, Cos, Ceos, quæ ut Varro testis est, subtilioris uestis amicula arte lanificæ sciētia prima in ornatum fœminarum dedit. Bœ otia Thebis enitet.

Thebag cōd: Thebis condidit Amphion, non quod lyra saxa duxerit: neque enim par est id ita gestum uideri: sed quod affatus suauitate homines rupium incolas, & incultis moribus rudeis, ad obsequij ciuilibus pellexerit disciplinam. Vrbs ista numinibus apud se ortis gloria-tur, ut perhibent qui sacris carminibus Herculem & Liberum celebrant. Apud Thebas Helicon lucus est, Citheron saltus, amnis Ismenius, fontes Arethusa, Oedipod:

Œdipodia, Psammate, Dirce. sed ante alios Aganippe, & Hippocrene. Quos Cadmus literarum reperiitor primus, quoniã equestri exploratione primus deprehendisset, dum rimatur quæ nam adisset loca, incensa est licentia Poëtarum, ut pariter utrunq; disseminaretur: scilicet quod eorum alter alitis equi ungula sollicitatus foret, alter potus facundia animas irrigaret, & quòd aperta foret alitis equi ungula, & quòd poti inspirationem facerent literariam. Eubœa insula laterum obiectu efficit Aulidis portum, seculis traditum Græcæ coniurationis memoria. Bœoti ijdẽ sunt, qui Leleges fuerunt, per quos defluens Cephissus amnis, se in maria condit. In hac continentia Opuntius sinus, Larissa oppidũ, Delphiranne quoq; in qua Amphiarai fanũ, & Phidiacæ signum Dianæ. Varro opinatur duo in Bœotia esse flumina, natura licet separari, miraculo tamen non discrepante. Quorum alterum si ouillũ pecus debibat, pullum fieri coloris, quẽ induerit. Alterius haustu quæcunque uellerum fusca sunt, in candidum uerti. Addit etiam, uideri ibi puteũ pestilentem, cuius liquor mors est haurientibus. Perdices sanè cum ubiq; liberæ sint, ut aues uniuersæ, in Bœotia non sunt: nec cum uolant, sui sunt iuris, sed in ipso aère quas transire non audeant, metas habent. Inde ultra notatos iam terminos nunquam exeunt, nec in Atticum solum transmeant. Hoc Bœotij

§ 2 proprium;

*fabula de
pegaso in
borphæo:*

Pardium na proprium. Nam quæ communia sunt omnibus, generatim post persequemur. Concinnantur à perdicibus nidi, munitione solerti. Spineis enim fruticibus ac succulis receptus suos uestiunt, ut animalia quæ infestant, arceantur à spinis furculorum. Ovis stragulum puluis est, atque clanculo reuertuntur, ne indicium loci conuersatio frequens faciat. Plerunque foeminae transuehant partus, ut mares fallant, qui eos impatientius affligunt sæpissime adulantes. Dimicatur circa connubium, uictosque credunt foeminarum uice uenerem sustinere. Ipsas libido sic agit, ut si uentus masculis flauerit, fiant pregnantes odore. Tunc si quis hominum ubi incubant propinquabit, egressæ matres uenientibus sese sponte offerunt, & simulat debilitate uel pedum, uel alarum, quasi statim capere possint, gressus fingunt tardiores. Hoc mendacium sollicitant obuios & eludunt, quo ad prouecti longius à matribus auocentur. Nec in pullis studium segnius ad cauendum. Cum enim uisos se persentiscunt, resupinati glebulas pedibus atollunt, quarum obrectu tam callide proteguntur, ut lateant etiam deprehensi.

DE THESSALIA, ET MAGNESIA, ET ALTIS
 simis mōtibus, et Philippo Macedonū Rege, cui al-
 ter oculus ad Methonen erutus est. Cap. XIII.

Thessalia eadem est & Hæmonia, quam Home-
 rus *πλωροπόρ ἄρη* & nominat : ubi genitus
 Hellen, à quo reges Hellenes nominati. Hu-
 us à tergo Pieria ad Macedoniam protenditur, quæ
 euicta sub Macedonum uenit iugum. Multa ibi op-
 pida, flumina multa. De oppidis egregia sunt Phthia,
 Larissa, Thessalia, & Thebæ. De amnibus Peneus,
 qui propter Oksam Olympumq; decurrens, collibus
 extra læuāq; molliter curuis, nemorosis conualli-
 bus Thessalica facit tempe, undisq; apertior Macedo-
 niam ac Magnesium interluens, in Thermaeum sinum
 conditur. Thessaliæ sunt Pharsalici campi, in quibus
 uulium bellorum detonuerunt procellæ. Ac ne in-
 montes notos eamus, Pindum & Othryn agitent,
 qui Lapitharum originē prosequuntur: Oksam, quos
 Centaurorum fabulis immorari iuuat. Pelion autem
 nuptiale conuiuium Thetidis atque Pelei in tantū no-
 ticiæ obtulit, ut taceri de eo magis mirum sit. Nam
 Olympum ab Homero non per audaciam celebratum
 uocent, qui in eo uisitantur. Primum excellenti uerti-
 ce tantus attollitur, ut summa eius coelum accole uo-
 cant. Ara est in cacumine Ioui dicata, cuius altaribus

*De Olympo mi-
 ra:*

si qua de extis inferuntur, nec diffilatur uentosis spiritibus, nec pluuijs diluuntur, sed uolente altero anno cuiusmodi relicta fuerint, eiusmodi reperiuntur. Et omnibus tempestatibus à corruptelis aurarum uindictatur, quicquid ibi semel est Deo consecratum. Literæ in cinere scriptæ usque ad alteram anni ceremoniam permanent. In regione Magnesia Methone oppidum situm est, quod cum obsideret Philippus Alexander Macedonis magni pater, damnatus est oculo ictu sagittæ, quam iecerat Aster oppidanus inscriptam suo nomine, loco uulneris, nomine, quem petebat. Populum istum callere artem sagittariam credere possumus uel de Philoctete, quoniam Melibœa in hoc pede computatur. Sed ne transeamus præsidium poetarum, fons Libethrus & ipse Magnesiæ est.

ex amplum ceteri in
iaculato artif
cia:

DE MACEDONIA, ET REGVM SVCCES-
sione, ac Peanite lapide. CAP. XV.

Vi Edonij quoddam populi, quæq; Mygdonia erat terra, aut Pierium solum, uel Aemathium, nunc omne uniformi uocabulo Macedonia res est: & partitiones, quæ specialiter antea seiungebantur, Macedonum nomini contributæ, factæ sunt corpus unum. Igitur Macedoniam præcingit Thracius limites, meridiana Thessaliæ Epirotæ tenent. à uesperali plaga

li plaga Dardani sunt, & Illyrij. qua septentrione tūditur, Pœonia ac Pelagonica protegitur. A Triballis, montanis excessibus aquilonio frigori obiecta. Inter ipsam & Thraciam Strymonis amnis facit terminum, qui ab Hæmi iugis irrigatur. Verū ut fileam aut Rhodopen Mydonium montem, aut Athò clasibus Persicis nauigatum, continentiq; abscissum mille quingentorum passuum longitudine, simul de auri uenis, & argenti, quæ optimæ in agris Macedonum, & plurimæ erunt, Orestidem dicam. Populi sunt, qui in Orestide dicerentur, inde ceptum. A Mycenis profugus matricida, cum abscessus longius destinaffet, natum sibi in Aemathia paruulum de Hermione, quem in omneis casus sociam adsciuerat, hic mandauerat occulendum. Adoleuit puer in spiritu regij sanguinis, nomen patris sui referens. Occupatoq; quicquid esset quod procedit in Macedonicum sinum, & Adriaticum salum, terram cui imperitauerat, Orestidem dixit. Admonet Phlegra, ubi antequam oppidum fieret, rumor est militia mundi dimicatum cum Gigantibus, ut penitus persequamur quãtis probationibus ibidem imperij indicia diuinæ expeditionis in hoc seculo perseuerarint. Illic siquando, ut accidit, nymbis torrentes excitantur, & aucta aquarum pondera ruptis obicibus ualentius se in campos ruunt eluione, ossa etiam nunc ferunt detegi, quæ

quæ Orestidam
ab Orestide dicitur
dicitur.

iuxta phlegram
hinc in Gigan-
tibus:

sunt ad instar corporis humani, sed modo grandiore,
 quæ ob enormem magnitudinem monstrofi exertus
 itant extitisse, idq; adiuuatur argumento saxo-
 rum immanium, quibus oppugnatum cœlum credide-
 runt. Pergam ad residua, quæ in Thessaliam & Hæ-
 moniam porriguntur. Sunt enim arrectiora, quam us-
 quâ proceritas montana attolli ualeat. Nec est in ter-
 ris omnibus, quod merito ad istas eminentias compa-
 retur, quippe quas solas diluualis irruptio cum uni-
 uersa obduceret humido situ, inaccessas reliquit. Du-
 rant uestigia non languidæ fidei, quibus apparet hos
 locos superstites undosæ tempestati fuisse. Nam in
 latebrosis rupiû cauaminibus, quæ fluctuû conflagijs
 tunc adesa sunt, reduuie cœchyliorû resederût, & alia
 multa, quæ affatim mari incito expuuntur. Ita ut sint
 licet facie mediterranea, appareât tamen specie litto-
 rali. Nunc de incolis reddam. Aemathius, qui primus
 in Aemathia accepit principatum, seu quia indago ori-
 ginis eius æuo disperijt, seu quia alta res est, genuinus
 terræ habetur. Post hunc in Macedonijs exortum
 Aemathie nomen perstitit. Sed Macedo Deucalionis
 maternus nepos, qui solus cum domus suæ familia
 morti publicæ superfuerat, uertit uocabulum, Mace-
 doni, q; à se dixit. Macedonē Caranus insequitur, dux
 Peloponesiæ multitudinis, qui iuxta responsum da-
 tum à Deo, ubi caprariû pecus resedisse aduerterat,
 urbem

In Thessalia, cum
 altissimi montes

urbem condidit, quam dixit *αἰτῶν*, in qua sepeliri reges mos erat. nec alter excellentium uirorum bustis apud Macedonas priscos dabatur locus. Succedit Carano Perdica II & XX Olympiade, primus in Macedonia rex nominatus, cui Alexander Amynthæ filius diues habitus est, nec immerito. Ita enim affluenter successus eius ampliandis opibus proficiebant, ut ante omneis Apollini Delphos, Ioui Eliden statuas aureas dono miserit. Voluptati aurium indulgentissime deditus, sic ut plurimos qui fidibus sciebant, dum uixit, in usum oblectamēti donis tenuerit liberalibus, inter quos & Pindarum Lyricum. Ab hoc Archelaus regnum excepit, prudens rei bellicæ, naualium etiam commentor præliorum. Is Archelaus in tantum literarum amator fuit, ut Euripidi Tragico cōsiliorum suorum summam crederet. Cuius suprema non cōtentus prosequi sumptu funeris, crinem tōsus est, & mœrorem quem animo cōceperat, uultu publicauit. Idem Archelaus Pythias & Olympicas palmas quadrigis adeptus, Græco potius animo, quàm regali gloriam illam præ se tulit. Post Archelaum Macedonica res dissensione iactata in Amynthæ regno stetit, cui tres liberi, sed Alexander patri succedit. Quo exempto, Perdicæ primum data copia amplissimæ potestatis, qui obiens hæreditariū regnum fratri Philippo reliquit, quem captum oculo dextro apud Methonem su-

præ diximus: cuiusq; debilitatis omen præcesserat. Nam cum nuptias ageret, acciti tibicines carmen Cyclopeum quasi de colludio concinuisse traduntur. Hic Philippus magnum procreat Alexandrum, quamlibet Olympias Alexandri mater nobiliorem ei patrem acquirere affectauerit, cum se coitu draconis confatam affirmaret. Ita tamē ipse egit, ut Deo genitus crederetur. Peragrauit orbem, rectoribus Aristotele & Calisthene usus. subegit Asiam, Armeniam, Iberiam, Albaniam, Cappadociam, Syriam, Aegyptum: Taurum, Caucasumq; transgressus est. Bactras domuit. Medis & Persis imperauit, cepit Indiam, emensus omnia ad quæ Liber & Hercules accesserant. Formæ supra hominē augustiore, ceruice celsa, letis oculis, & illustribus, malis ad gratiam rubescentibus, reliquis corporis lineamentis nō sine maiestate quadam decorus. Victor omnium, uino & ira uictus. Morbo uinolentiæ apud Babylonem humiliore, quàm uiixerat, fortuna exemptus. Post quem qui fuerunt, magis ad segetem Romanæ gloriæ, quàm ad hereditatem tanti nominis ortos inuenimus. Macedonia lapidem gignit, quem Peantidem uocant. Hunc eundē & concipientibus & parientibus opitulari, fama prodiga est. Circa Tyresis sepulcrum plurimus inuenitur.

quæda Paraulis circa
sepulchrum Tyresis

THRACVM MORES, ET INSTI-

tuta, & prouinciæ situs ac natura.

Cap. XVI.

NVnc in Thraciam locus est pergere, & ad ualidissimas Europæ gentes uela obuertere.

Quas qui sedulo experiri uelit, non difficulter deprehendet, Thracibus barbaris inesse contemptum uita: & ex quadam naturalis sapietia disciplina concordant omnes ad interitum uoluntariu, dum nonnulli eorum putant obeuntiu animas reuerti, alij non extingui, sed beatas magis fieri. Apud plurimos luctuosa sunt puerperia. Deniq; recentem natum fetu parens excipit. Contrauersum leta sunt funera, adeo ut exemptos gaudio prosequantur. Vxoribus numero se uiri iactitant, & honoris loco ducunt multiplex coniugiu. Quæ foeminae tenaces sunt pudicitia, defunctorum insiliunt coniugum rogos: & quod maximum insigne ducunt castitatis, præcipites in flamas eunt. Nupturae non parentiu arbitratu transeunt ad maritos, sed quæ præ cæteris specie ualent, substari uolunt: & licentia taxationis admissa, non moribus nubunt, sed præmijs. Quas formæ premit dedecus, dotibus emunt, quibus cõiungantur. Vterq; se xus epulantes, focos ambiunt, herbaru quas habet, semine ignibus superiecto. Cuius nidore percussi, pro letitia habent imitari ebrietatem sensibus sauciatis. Deritu

ista

ista sunt. De locis & populis, quæ sequuntur. Strymonem accolunt dextro latere Densalatæ. Bessorum quoq; multa nomina ad usque Nestum amnem, qui radices Pangei circumfluit. Hebrum Odrysarum solum fundit, qui fluuius excurrit inter Briantas, Dolanicas, Thunos, Corpillos, aliosq; barbaros tangit, & Cyconas. Deinde Hemus sex millibus passuum arduus, cuius auersa Mœsi, Getæ, Sarmatæ, Scythæ, & plurimæ incidunt nationes. Ponticum littus Sithonia gens obtinet, quæ nato ibi Orptheo uate decus addidit nomini. Quem siue sacrorû, siue cantuum secreta in Sperchio promontorio agitasse tradunt. Deinde stagnum Bistonium, nec longè regio Maronea, in qua Tyrida oppidum fuit, equorum Diomedis stabulum. Sed cessit æuo, solumq; turris uestigium adhuc durat. Inde non procul urbs Abdera, quam Diomedis soror & condidit, & à se sic uocauit. Mox Democriti domus physici: ac, si uerum rimere, ideo nobilior. Hanc Abderam Olympiade prima & tricesima senio collapsam Clazomenij ex Asia ad maiorem faciem restitutam, obliteratedis quæ præcesserant, nomini suo uindicarunt. Locum Doriscon illustrem reddidit Xerxis aduentus, quòd ibi recoluit militis sui numerum. Polydori tumulum ostendit Hemus in parte quam Arotres Scythæ celebrant. Quondam urbem Geraniam, Catruzan Barbari uocant, unde à gruibus Pygmæos ferunt

runt pullos. Manifestum sanè est, in septentrionalem plagam hyeme grues frequentissimas cõuolare. Nec piguerit meminisse, quatenus expeditiones suas dirigant. Sub quodam militiæ eunt signo, & ne pergentibus ad destinata uis flatum renitatur, arenas deuorant, sublatisq; lapillulis ad moderatam grauitatem saburrantur. tunc se tollunt in altissima, ut de excelso specula metentur, quas petant terras. Fidens meatu præit cateruas. Volatus desidiã castigat uoce, quæ cogit agmen. Ea ubi obraucata est, succedit alia. Pontum transituræ, angustias captat. Et quidem eas promptum est oculis deprehendere, quæ inter Tauricam sunt & Paphlagoniam, id est inter Caramben, & λεοῦ μέτωπον. Cum trans medium alueum aduentasse se sciunt, scrupulorũ sarcina pedes liberant. Ita nauitæ prodiderunt, compluti sæpe ex illo casu in bre saxatili. Arenas non prius euomunt, quàm securæ sedis suæ fuerint. Concors cura omnium pro fatigatis, adeo ut si quæ defecerint, congruant uniuersæ, lassasq; sustollant, usque dum uires ocio recuperentur. Nec in terra cura segnior. Excubias nocte diuidunt, ut ex somnijs sit decima quæq;. Vigiles ponduscula digitis amplectuntur, quæ si forte exciderint, somnũ coarguãt. Quod cauendũ erit, clangore indicant. Aetatem in illis prodit color, nigrescunt enim senectute. Veniamus ad promõtorium Chrysoceras, Byzantio

tio oppido nobile, antea Lygos dictū, quod à Dyrrhachio abest septingentis undecim millibus passuū. Tantum enim patet inter Adriaticum mare, & Propontidem. In Cænica quoq; regione nō lōgè à Flauiopoli colonia, Byziciæ oppidū, quondā arx Tercei regis, nūc inuisum & inaccessum hirū dinibus, & deinceps alitibus alijs: quanquam & Thebas, quod illa mœnia sæpius capta sint, aspernētur subire. Nam inter cætera habere illas quiddam præsciū, inde noscitur, quod lapsura non petunt culmina, & aspernantur peritura quoquo modo tecta. Minime certe à diris auibus impetūtur, nec unquam præda sunt, ut sacræ. cibos nunquā sumunt residētes, sed in aëre capiūt escas, & hauriūt. Alter Isthmos in Thracia est similibus angustijs, & pari latitudine arcti maris, cuius littora due urbes utrinq; secus ostentāt. Propontidis oram insignit Patye, Melanem sinū Cardia: quæ quod in cordis faciē sita sit, dicta Cardia est. Omnis autē magnus Hellepontus stringitur in stadia septē, quibus ab Europa Asiaticam plagam uindicat. Hic quoq; urbes due, Abydos Asiæ est, & Sestos Europæ. Deinde cōtraria inter se promontoria, Mastusia Cherronesi, ubi finitur Europæ sinus tertius: Sigæū Asiæ, in quo tumulus est Cy-nossæma dictus, Hecubæ sepulchrū, & turris Protefilai delubro data. Finibus Thraciæ à septētrione Ister obtenditur, ab oriēte Pontus, ac Propontis. A meridie

INSVLAE, CLAROS, CVIVS FACIES

Aegæo mari nomen dedit, Cythera, Creta, in qua multa referuntur, quæ tum ad animalium omnium generatum ad plantas pertineant. Carystos, cum aquis Hellopijs mire salubribus, Cyclades, Sporades, Atho montis umbra.

Cap. XVII.

Inter Tenedum & Chium est Claros insula, quæ Aegæus sinus panditur: ab dextra Antandrum nauigantibus saxum est. Hoc enim uerius, quàm insula meruit cognominari. id quoniam uisentibus procul capræ simile creditur, quam Græci ^{αἰγῶν} nunciant, Aegæus ab eo sinus dictus est. A Phalauro Coryræ promontorio ad nauis effigiem scopulus eminet, in quem transfigurata Vlyssis nauem crediderunt. Cythera, quæ à Malea abest quinque millibus passuum, Porphyris antea nomen fuit. Pronius est Cretam dicere, quàm absoluere in quo mari iaceat. Ita enim circumfluis illius nomina Græci permiscuerunt, ut dum alijs alia inferunt, penè obduxerint uniuersa. Quanta possumus tamen fide in designanda operam locabimus, nequid hæreat sub ancipiti. Inter ortum porrigitur & occasum tractu longissimo. hinc Græcia, inde Cyrenis obiacentibus. A Septentrione Aegæis, & suis, id est, Creticis aestiuis uerberatur. Ab Austro Libycis undis perfunditur.

ditur, & Aegyptijs, constipata centum urbibus, sicut
 perhibent qui prodigè lingua largiti sunt, sed magnis
 & ambitiosis oppidis. Quorum principatus est pe-
 nes Gortynam, Cydona, Gnoson, Therapnen, Scylle-
 tion. Dosiades eam à Crete nympha Hesperidos filia.
 Anaximander à Crete rege Curetum, Crates Aëriam
 prius dictam, mox Curetim, nonnulli etiam à tempe-
 rie caeli *μικραφόνη* appellatam prodiderunt. Pri-
 ma mari potuit nauibus, & sagittis, prima literis
 iura iūxit. Pyrrhicen docuit, Pyrrho repertore. Eq-
 stres turmas prima docuit lasciuas uertigines imple-
 care. Ex qua disciplina bellicæ rei usus datus est. Stu-
 dium musicum inde cœptum, cum Idæi Dactyli mo-
 dulos crepitu ac tinnitu æris deprehēfos in uersifici
 ordinem transtulissent. Albet iugis montium Dyctin-
 næi & Cadischi, qui ita excandescunt, ut eminus na-
 uigantes magis putēt nubila. Præter cæteros Ida est,
 qui ante solis ortum solem uidet. Varro in libro quem
 de littoralibus fecit, etiã suis temporibus affirmat se-
 pulcrum Iouis ibi uisitatum. Cretes Dianam religio-
 sissime ueneratur, *βριόμαρτυρ* gentiliter nominantes,
 quod sermone nostro sonat uirginem dulcem. Aedem
 numinis præterquam nudus uestigia nullus licito in-
 greditur. Ea ædes ostētat manus Dædali. Gortynam
 annis Lethæus præterfluit, quo Europam Tauri dor-
 so Gortyni ferunt uectitatam. Iidem Gortyni & Cad-

mum colunt Europe fratrem. Ita enim memorant.
 Videtur hic, & occurrit, sed die iam uesperato augu-
 stiore se facie uisendum offerens. Gnosij Mineruam ci-
 uem deam numerant, primumq; apud se fruges sa-
 tas affirmant, audacter cum Atticis contendentes.
 Ager Creticus syluestrium caprarum copiosus est, cer-
 uo eget. Lupos, uulpes, aliq; quadrupedum noxia
 nusquam educat. Serpens nulla, larga uitis, mira soli
 indulgentia, arboru prouentus abundantes. Nam in
 huius tantum insule parte repullulat caese cupressi.
 Herba ibi est quae ^{ἀλιμος} dicitur. Ea admorsa diurna
 famem prohibet. Proinde & haec Cretica est. Phalan-
 gium aranei genus est. si nisum querat, nulla uis cor-
 poris: si potestatem, ictum homine ueneno interficit.
 Lapis quoque Idaeus Dactylus dicitur, insule istius
 alumnus, coloris ferrei, humano pollicis similis. Aueni-
 noctuam Creta non habet: & si inuehatur, emoritur.
 Carystos aquas calenteis habet, quas ^{ἰδοπία} uocant:
 & Carystias aucis, quae flammam impunè inuolat. Car-
 basia etiam, quae inter igneis ualent. Chalcis eadem ha-
 bita est apud priscos, ut Callidemus auctor est, ere ibi
 primū reperto. Titanas in ea antiquissime regnasse,
 ostendunt ritus religionū. Briareo enim rem diuinā
 Carystij faciunt, sicut Aegaeoni Chalcidenses. Nam o-
 mnis ferme Euboea Titanum fuit regnum. Cycladas
 autumant inde dictas, quia licet spacijs longioribus a

Delo proiectæ, in orbē tamen circa Delum sitæ sunt, & orbem ^{ωκεανος} Graij ferunt. Ios Homeri tumulo ca-
 teras antecedit. Meminisse hoc loco par est, post pri-
 mum diluuium Ogygij temporibus notatum, cum no-
 uem & amplius mensibus diem continua nox inum-
 brasset, Delon ante omnes terras radijs solis illumi-
 natam, sortitamq; ex eo nomen, quòd prima reddita
 foret uisibus. Inter Ogygium sanè & Deucalionem
 medium æuum DC annis datur. Eadem & Orty-
 gia, quæ clarissima est, in Cycladum numero multifa-
 riè traditur. Nunc Asteria à cultura Apollinis, nunc
 à uenatibus Lagia, uel Cynethus, Pырpole etiam, quo-
 niam & ignitabula ibi, & ignis inuenta sunt. In hac
 primum uisæ coturnices aues, quas ^{ορνυθας} Græci
 uocant. Has easdem in Latonæ tutela existimant con-
 stitutas. nec semper apparent. adueniendi habent tem-
 pora æstate depulsa. Cum maria tranant, impetus
 differunt, & metu spacij longioris uireis suas nu-
 truiunt tarditate. Vbi terram persentiscunt, coëunt ca-
 teruatim, deinde globatæ uehemētius properāt, quæ
 festinatio plerunq; exitium portat nauigātibus. Ac-
 cidit enim plerunq; noctibus, ut uela incidāt, & præ-
 ponderatis sinibus alucos inuertāt. Austro nunquam
 exeunt. nam metuunt uim flatus tumidioris. Plurimū
 se Aquilonibus credunt, ut corpora pinguiuscula, at-
 que eo tarda facilius prouehat sicciior & uehemētior
 spiritus.

spiritus. O *πρωτομάτης* dicitur, quæ gregem ducit at-
 eandem terræ proximantem accipiter speculatus ra-
 pit. Ac propterea opera est uniuersis, ut sollicitent du-
 cem generis externi, per quem frustrentur prima di-
 scrimina. Cibos gratissimos habet, semina uenenorū:
 quam ob causam eas damnauere prudentium mensæ.
 Solum hoc animal, præter hominem, morbum pa-
 titur comitiale. Eubœa tam modico aestu diuidua est
 à Bœotia continenti, ut dubitandum sit, an nume-
 rari inter insulas debeat. Nam latere, quem uocant
 Euripum, terræ ponte iungitur, & per fabricam bre-
 uissimæ machine aditur pede. Cæxo promontorio
 uadit in septentrionem, duobus alijs in meridiem ex-
 tenditur: quorum Geræstos spectat Atticam, Capha-
 reus prominet in Hellepontum. Vbi post Ilij exci-
 dium Argiuâ classem uel Mineruæ ira, uel, quod cer-
 tior prodit memoria, sidus Arcturi grauibus affecit
 easibus. Marmore Paros nobilis, à Delo oppido fre-
 quentissima, prius tamen Minoia quàm Paros dicta.
 Nam subacta à Minoë, quoad in Creticis mansit le-
 gibus, Minoiam loquebantur. Præter marmora dat
 & Sardam lapidem, qui marmore quidem præstat,
 inter gemmas uero uilissimus ducitur. Naxon à Delo
 duodeuiginti millia passuū separât, in qua Strongyle
 oppidū. Sed Naxos Dionysia prius quàm Naxos di-
 cta, uel quia hospita Libero patri, uel quòd fertilitate

uitium uincat cæteras. Sunt præterea Cyclades plurimæ, sed in supradictis præcipuū est quod memoria debeat. De Sporadibus est et Icaros, quæ Icario mari nomen dedit. Hæc inter Samum & Myconum procurrentibus saxis inhospita, ac nullis sinibus portuosa, ob inhumana littora infamis est. Vult ergo Varro Icarum Creten ibi naufragio interiisse, & de exitu hominis impositum nomen loco. Nam in Samo nihil nobilius quàm Pythagoras ciuis, qui mox offensus factu tyramico, relicta domo patria, Bruto consule, qui reges urbe exegit, Italiam aduectus est. Melos, quam Callimachus *μελώνδα* dixit, omnium insularum rotundissima est, iuxta Aeoliam. Nam Carpathus ipsa est, à qua Carpathium sinum dicimus. Nunquam ita cœlū nubilū est, ut in sole Rhodos nō sit. Lemnij Vulcanum colūt, ideo in Lemno metropolis Hephæstia. Præterea oppidū Myrina: in cuius forū mons Athos è Macedonia umbrā iacit. Quod non frustra inter miracula nota uerunt, cum Athos à Lemno sex & octoginta millibus passuum separetur. Est sanè Athos sublimis ad eò, ut altior aestimetur, quàm unde imbres cædunt. Quæ opinio eò fidem concepit, quod in aris quas cacumine sustinet, nunquam cineres eluūtur, nec quicquam ex aggeribus suis perdunt, sed quo relicti fuerint cumulo permanent. In summo oppidū Acrothion fuit, in quo dimidio longior, quàm in alijs terris incolen-

incolentium ætas prorogabatur. Ideo inde homines
 μακροβίους. Græci, nostri appellauerunt longæuos.

EX QVARTO EVROPÆ SINV,

Helleſpōtus, Propontis, Boſphorus Thra-
 cius, & mira de Delphinis.

Cap. XVII.

Quartus Europæ ſinus Helleſponto incipit,
 Mæotidis oſtio terminatur. Atque omnis hæc
 latitudo, quæ Europam Aſiamq; diuidit, in
 ſeptem ſtadiorum anguſtias ſtringitur. Hic eſt Helle-
 ſpontus, hæc Xerxes ponte nauibus facto permeauit.
 Tenuis deinde Euripus porrigitur ad Aſiæ urbem
 Priapum, quam Magnus Alexander potiundi orbis
 amore tranſcēdit, & potitus eſt. Inde diffuſus æ quo-
 re patentiſſimo ruruſus ſtringitur in Propontidē, mox
 in quingētoſ paſſus coarctatur, ſitq; Boſphorus Thra-
 cius, quæ Darius copias tranſportauit. Hæc profunda
 delphinæ plurimos habent, in quibus cauſæ miraculi
 multiſormes. Ante omnia nihil uelocius habēt maria,
 ſic ut plerunque ſalientes tranſuolent uela nauium.
 Quoquò eant, cōiuges euagātur. Catulos edunt. de-
 cimæ menſis maturū facit partum. Lucinam æſtius
 dies ſoluit. Vberibus foetus alūt. Teneros in faucibus
 receptant. Inualidos aliquantiſper proſequuntur. In
 triceſimum annum uiuunt, quod exploratum eſt in
 t 3 expe-

experimentū caudis amputatis. Ora non quo cæteræ
belluæ loro habēt, sed fermè in uentribus. Contra na-
turam aquatiliū soli linguas mouent. Aculeatæ sunt
spine dorsuales. cum ira subiacet, inhorrescunt. cum
animi conquiescunt, quibusdam receptaculis operiun-
tur. Spirare eos in aquis negant, & uitales auras non
nisi in aëre supero recipere. Pro uoce gemitus est, si-
milis humano. Certum habent uocabulum, quo acce-
pto uocantès sequuntur. Nam propriè Simones nomi-
nantur. Voces hominum Aquilonis flatu celerius hauri-
unt. Contrà austro spirante auditus obstruuntur.
Mulcentur musica, gaudēt cantibus tibiariū: ubicunq;
symphonia est, gregibus aduentant. D. Augusto prin-
cipe, in Campania delphinem puer fragmentis panis
primo illexit, & in tantū consuetudo ualuit, ut alen-
dum se etiā manibus ipsius crederet. Mox cum pro-
luisset puerilis audacia, intra spacia cum Lucrini la-
cus euectitauit. Vnde effectū, ut à Baiano littore equi-
tantem puerum Puteolos usque perueheret. hoc per
annos plurimos tandiu gestum est, donec assiduo spe-
taculo desineret miraculū esse quod gerebatur. Sed
ubi obiit puer, sub oculis publicis desiderij mœrore
delphin interiit. Pigeret hoc assuerare, ni Meccena-
tis, & Fabiani, multorūq; præterea esset literis com-
prehensum. In Africano mox littore apud Hipponens
Diarrhyton Delphin ab Hipponensibus pastus tra-
standum

*Etandum se præbuit, impositos quoque frequenter ge-
 stauit. Nec populi tantum manibus acta res est. Nam
 & proconsul Africæ Flavianus ipse cum contigit, un-
 guentis etiã delibuit. qui odoris nouitate obfopitus,
 aliquantisper pro exanimi iactatus est, multisq; men-
 sibus desciiuit à solita conuersatione. Apud Assum ur-
 bem Babylonie puerum delphinus adamauit. quem
 dum post assueta colludia recedentem impatientius
 sequitur, arenis inuectus hæsit. Alexander Magnus
 amorem illum numinis fuisse interpretatus, præfecit
 puerum Neptuni sacerdotio iuxta eandem urbem, ut
 Egesidemus autor est. Alium puerum Hermiam no-
 mine, per maria similiter insidentẽ, cum undosior flu-
 ctus necasset, delphin ad terram reuexit, & uelut sc-
 teretur reatum, pœnitentiam suam morte multauit,
 nec reuerti uoluit amplius in profunda. Suppetüt &
 alia exempla, ut Arionem transeamus, cuius exitum
 annaliũ fides cõprobauit. Ad hæc si quando lasciuunt
 noui foetus, à maioribus datur adultior gregi custos,
 quo magistro eludere impetus incurstantiũ belluarũ
 addiscãt: quanquã ibi præter Phocas rara bellua est.
 Plurimus Thynnus in Ponto, nec alibi penè foetificãt.
 Nusquam enim citius adolefcunt, scilicet ob aquas dul-
 ciores. Illabütur ueris tempore, intrãt dextro littore,
 leuo exeunt. hoc inde accidere credunt, quòd dextris
 oculis acutius cernunt, quàm sinistris.*

DE ISTRO, HYPANI, ET BORY
 Sthene fluiijs, & Scythiæ parte, & de memorâdis
 ferè omnibus quæ in his nascantur locis.

Caput XIX.

Ister Germanicis iugis oritur, effusus monte, qui
 in Rauracos Galliæ spectat. sexaginta amneis in
 se recipit, omnes ferè nauigabiles. septem ostijs
 Pontum influit: quorū primū Deuce, secundū Narcus-
 stoma, tertiu Calostoma, quartū Pseudostoma. Nam
 Boreostoma, ac deinde Stenostoma, languidiora sunt
 cæteris. Septimū uero pigrū, ac palustri specie, nō ha-
 bet quod anni comparetur. Priora quatuor adeò ma-
 gna sunt, ut per longitudinē quadraginta milliu pas-
 suum nō misceantur æquori, dulcemq; haustum incor-
 rupto detineant sapore. Per uniuersum Pontū fiber
 plurimus, quem alio uocabulo dicunt castorē. Lutræ
 similis est, animal morsu potentissimū, adeò ut cum
 hominem inuadit, conuentū dentiu non prius laxet,
 quàm concreuisse persenserit ossa fracta. Testiculi
 eius appetūtur in usum medelarū. idcirco cum urgeri
 se intelligit, ne captus proficit, ipse geminos suos deuo-
 rat. Mittit Pontus & gemmas, quas à patria Pōticas
 dicimus, genere diuerso. Aliæ aureas, aliæ sanguineas
 habēt stellas, et hæ quidē inter sacras habētur. Nanq;
 ostentationi potius quàm usui delegūtur. Non guttis
 asperse sunt, sed lōgis colorū ductibus liniūtur.

AMnis Hypanis oritur inter Achetas, Scythi-
 corum amnium princeps, purus, & haustu sa-
 luberrimus, usq; dum Callipodum terminis
 inferatur, ubi fons Exampeus infamis est amara scatu-
 rigine, qui Exampeus liquido admistus fluori, amnē
 uitio suo uertit, adeo ut dissimilis sui in maria conda-
 tur. Ita inter gentium opiniones fama de Hipane dis-
 cordat. qui in principijs eum norunt, prædicant. qui
 in fine experti sunt, nō iniuria execratur. Apud Neu-
 ros nascitur Borysthenes flumen, in quo pisces egre-
 gij saporis, & quibus ossa nulla sunt, nec aliud quam
 cartilagine tenerrimæ. Verū Neuri, ut accepimus,
 æstatis temporibus in lupos transfigurantur: deinde
 exacto spacio, quod huic sorti attributum est, in pri-
 stinam faciem reuertuntur. Populis istis deus Mars
 est. pro simulacris enseis colunt, homines uictimas
 habent, osibus adolent ignes focorum. Geloni ad hos
 proximant. de hostium cutibus & sibi indumenta fa-
 ciunt, & equis suis tegmina. Gelonis Agathyrsi collē
 mitantur, cæruleo picti colore, fucatis in cœrulum cri-
 nibus. nec hoc sine differentia. nam quanto quis al-
 tero præstat, tanto propensiore nota tingitur, ut sit
 indicium humilitatis minus pingi. Post Anthropo-
 phagi, quibus execrandi cibi sunt humana uiscera,

quem morem impiæ gentis, adiacentiũ terrarũ pro-
 dit tristissima solitudo, quas ob nefarium ritum fini-
 timæ nationes metu profugæ reliquerunt: & ea cau-
 sa est, ut usque ad mare quod Tabin uocant, per longi-
 tudinem eius oræ, quæ æstiuo orienti obiacet, sine ho-
 mine terra sit, & immensa deserta, quoad peruenia-
 tur ad Seras. Chalybes & Dacæ in parte Asiaticæ
 Scythiæ crudelitate ab immanissimis nihil discrepât.
 At Albani in ora gentes, qui posteros se Iasonis credi-
 uolunt, albo crine nascuntur, canitiem habent auspici-
 um capillorũ. Ergo capillorũ color gēti nomen de-
 dit. Glauca oculis inest pupilla, ideo nocte plus quàm
 die cernunt. Apud hos populos nati canes feris omni-
 bus anteponũtur, frangunt tauros, leones perimunt,
 detinent quicquid obieclũ est. Quibus ex causis me-
 ruerunt etiã annalibus tradi. Legimus petenti Indiam
 Alexandro à rege Albaniæ dono duos missos: quorum
 alter sues sibi & ursos oblatos usq; adeò spreuit, ut
 offensus degeneri præda, ignauo similis diu accuba-
 ret: quæ per ignorantiam uelut inertem Alexãder ex-
 tingui imperauit. Alter uero monitu eorum qui donũ
 profecuti erãt, leonem missum necauit. Mox uiso Ele-
 phanto notabiliter exultans, belluam primũ astu sati-
 gauit, deinde cum summo spectantium horrore terræ
 affixit. Hoc genus canũ crescit ad formã amplissimã,
 terrificis latratibus, ultra leones rugitibus insonans.

Hec sunt de canibus Albanis, reliqua communia uniuersis. Dominos æqualiter canes omnes diligunt, sicut exemplis palam factum est. In Epeiro deniq; domini percussorẽ in cœtu agnitum latratu canis prodidit. Iasone Lycio interfecto, canis ipsius aspernatus cibum inedia obiit. Lysimachi regis canis flammis se imiecit, accenso domini rogo, & pariter igni absumptus est. Garamantum regem ducenti canes ab exilio reduxerunt, præliati aduersus resistentes. Colophonij, & Castabalenses, canibus in bella productis primas acies instruebant. Appio Iunio, & P. Silio COSS. damnatum dominum canis cum abigi non posset, comitatus in carcerem, mox percussus, ululatu profectus est. Cumq; ex miseratiõẽ populi Romani potestas ei cibi fieret, ad os defuncti escam tulit. Vltimo abiectum in Tyberim cadauer adnatans, sustentare conatus est. Canes soli nomina sua recognoscunt, itinerum meminerunt. Inde coitus tempore in saltibus canes feminas religant, ut cum his tigrides coeant. quarũ ex primis conceptibus ob nimiam feritatem inutiles partus iudicant, itidem secundos, tertios educant. Aegyptij canes è Nilo nunquam nisi currentes lambitant, dum à crocodylis insidias cauẽt. Inter Anthropolophagos in Asiatica parte numerantur Essedones, qui & ipsi nefandis funestantur inter se cibis. Essedonũ mos est parentum funera cantibus prosequi, & proximo-

rum corrogatis coetibus, cadavera ipsa detibus laniare, pecudumq; carnibus mista dapes facere. Capitum etiam ossa auro incincta in poculorum tradere ministerium. Scythotauri pro hostijs cadunt aduenas. Nomades pabula sequuntur. Georgi in Europa siti, agros exercet. Axiacae perinde in Europa siti, neq; mirantur alienas, neq; sua diligunt. Satarchae usu auri argentiq; damnato, in aeternum se a publica auaritia abdicarunt. Scytharum interius habitantium asperior ritus est. Specus incolunt, pocula non ut Essedones, sed de inimicorum capitibus moluntur. amant praelia. interemptorum cruorem ex uulneribus ipsis bibunt. numero caedium honor crescit, quarum expertem esse apud eos probrum est. haustu mutui sanguinis foedus sanciant, non suo tantum more, sed Medorum quoq; usurpata disciplina. Bello deniq; quod gestum est olympiade nona & quadragesima, anno post Ilium captum sexcentesimo quarto, inter Alyathem Lydum & Astyagem Mediae regem, hoc pacto firmata sunt iura pacis. Colchorum urbem Dioscoriaden Amphitus & Telchius aurigae Castoris & Pollucis condiderunt, a quibus Heniochorum gens exorta est. Ultra Sauromatas in Asia sitos, qui Mithridati latebram, & qui originem Medis dederunt, confines sunt Thalijs his nationibus quas ab oriente contingunt Caspji maris fauces. quae fauces mirum in modum uacuantur imbribus.

bus, crescunt æstibus. Heniochorum montes Araxen,
 Moschorum Phasiden fundunt. Sed Araxes breuibus
 interuallis ab Euphratis ortu caput tollit, ac deinde
 in Caspium fertur mare. Arimaspi circa Geslithron
 positi, unocula gens est. Ultra hos & Rhipheum iu-
 gum regio est assiduis obsessa niuibus, $\pi\epsilon\sigma\sigma\sigma\sigma\sigma\sigma$ di-
 cunt. Quippe casus cõtinuarum ruinarum quiddam
 sibi exprimit simile pennarum. Damnata pars mun-
 di, & à rerum natura in nubem æternæ caliginis mer-
 sa, ipsiq; prorsus Aquilonis conceptaculis rigentissi-
 ma. Sola terrarum non nouit uices temporum, nec de
 cœlo aliud accipit quàm hyemem sempiternam. In
 Asiatica Scythia terræ sunt locupletes, inhabitabi-
 les tamen. Nam cum auro & gemmis affluant, gry-
 phes tenent uniuersa, alites ferocissimæ, & ultra om-
 nem rabiem sæuientes: quarum immanitate obsisten-
 te aduenis accessus difficilis ac rarus est. Quippe u-
 tos discerpunt, uelut geniti ad plectendam auaritiæ te-
 meritatem. Arimaspi cum his dimicant, ut intercipiât
 lapides, quorum non aspernabimur persequi qualita-
 tes. Smaragdus hic locus patria est, quibus tertiam in-
 ter lapides dignitatem Theophrastus dedit. Nam li-
 cet sint & Aegyptij, & Chalcedonij, & Medici, &
 Laconici, præcipuus tamen honor est Scythicis. Nihil
 iucundius, nihil utilius uident oculi in primis ui-
 dent ultra irrigua gramina, ultra amnicas herbas:
 deinde

deinde obtutus fatigatos coloris reficiunt lenitate. Nā uisus quos alterius gemæ fulgor retuderit, Smaragdus recreant, & exacuunt. Nec aliam ob causam placuit, ut non scalperentur, ne offensum decus, imaginum lacunis corrumperetur: quāquam qui uerus est, difficulter uulneretur. Probantur hoc pacto, si aspectus transmittant, si cum globosi sunt, proxima sibi inficiant aëre repercusso: aut cum concaui sunt, inspeclantium facies æmulentur: si neq; umbra, neque lucernis, neq; sole mutetur. Optimos tamen sortiuntur situs, quibus planicies resupina est, & extenta. Inueniuntur Etesijs flantibus. Tūc enim detecto solo facillime internitent. Nam Etesie plurimum arenas mouent. Alij minus nobiles in commissuris saxorum, uel in metallis ærarijs apparent, quos Chalcosmaragdos nuncupant. Vitiosi eorum intrinsecus quasdam sordes habent, uel plumbo, uel capillamentis, uel etiam sali similes. Lauantur austero mero, sed uiridi proficiunt oleo, quamuis natura imbuantur. Et Cyaneus lapis è Scythia est optimus, si coeruleo coruscabit, cuius gnari in marem & foeminam genus diuidunt. Foeminis nitor purus est. Mares punctulis ad gratiam interlucentibus auratilis puluisculus uariat. Illic & CrySTALLUS, quam licet pars maior Europæ, & particula Asiæ subministrent, preciosissimum tamen Scythia edit. Multus ad pocula destinatur. nam fert calorem præcipue,

precipue, quamlibet nihil aliud quàm frigidum pati
 possit. Sexangulus inuenitur. Qui eligunt, purissimū
 captant, ne quid rufum, neue nubilū uel spumis obsi-
 tum arceat perspicuitatem. Tunc ne duritia iusto pro-
 pensior obnoxiiū fragilitati magis faciat, putant gla-
 ciem coire, & in crystallū corporari: sed frustra. Nā
 si ita foret, nec Alabāda Asiæ, nec Cyprus insula hanc
 materiam procrearet, quibus regionib. incitatissimus
 calor est. Livia Augusti ad magnitudinē CL librarum
 inter Capitolina donaria Crystallum dedicauit.

DE HYPERBOREIS, ET RHIPHAEIS

Cimmerijs, & Hyrcanis, & Tigribus, Leoni-
 bus, & Pantheris. Cap. XXI.

Abula erat de Hyperboreis, & rumor irritus,
 si quæ illinc ad nos usq; fluxerūt, temerè forent
 credita. Sed cum probissimi autores, & satis
 idonei sentētiās pares faciant, nullus falsum reformi-
 det. De Hyperboreis rem loquemur. Incolūt penē Pte-
 ophoron, quem ultra Aquilonem accepimus iacere.
 gens beatissima, eam Asiæ quidam magis, quàm Eu-
 ropæ dederunt. Alij statuunt mediam inter utrunque
 lem, Antipodum occidentem, & nostrum renascen-
 tem: quod aspernatur ratio, tam uasto mari duos or-
 bes interfluēte. Sūt igitur in Europa, apud quos mē-
 cardines esse credūt, & extimos siderū ambitus, se-
 mestrem

mestrem lucem, auersum tantū una die solem. Quā
 quam existant, qui putant non quotidie ibi solem, ut
 nobis, sed uernali æquinoctio exoriri, autumnali occi
 dere: ita sex mensibus infinitum diem, sex alijs conti
 nuam esse noctem. De cœlo magnam clementiam au
 ræ spirant salubriter, nihil noxij flatus habent. Do
 mus sunt nemora, uel luci: in diem uictum arbores
 subministrant. Discordiam nesciunt. Aegritudine nō
 inquietantur. Ad innocentiam omnibus æquale uo
 tum. Mortem arcessunt, & uoluntario interitu casti
 gant obeundi tarditatem. Quos satias tenet uitæ, epu
 lati, delibutiq̃, de rupe nota præcipitem casum in ma
 re profundum destinant. hoc sepulturæ genus opti
 mum arbitrantur. Aiunt etiam solitos per uirgines
 probatissimas primitias frugum Apollini Delio mis
 fitare. Verum hæc, quoniam perfidia hospitum, non il
 libatæ reuenissent, deuotionis, quam peregre prose
 quebantur, pontificium mox intra fines suos recepe
 runt. Altera in Asia gens est ad initium orientis æsti
 ui, ubi deficiunt Rhiphæorum montium iuga, Hyper
 boreis similes, quos dicunt Rhiphæos. Et ipsi arbusto
 rum frondibus gaudent. Baccas edunt. Iuxta uiros ac
 foeminas tædet crinium. Itaque uterque sexus comas
 tondet. Amant quietem, non amant ledere. Sacri ha
 bentur, attractariq̃; eos, etiam à ferocissimis nationi
 bus nefas ducitur. Quicumque periculum à suis me
 tuit,

tuit, si ad Rhiphæos transfugerit, tutus est, uelut asy-
 lo tegatur. Ultra hos Cimmerij, & gens Amazonum
 porrecta ad Caspium mare, quod dilapsum per Asia-
 ticae plage terga, Scythicum irrumpit Oceanum. Sed
 magnis deinde spacijs intercedentibus ostia Oxi flu-
 minis Hyrcani habent, gens syluis aspera, copiosa im-
 manibus feris, sætaq; tigribus. Quod bestiarum ge-
 nus insignes maculis notæ, & pernicitas memorabi-
 le reddiderunt. Fuluo nitent. Hoc fuluum nigrantibus
 segmentis interundatum, uarietate apprime decet.
 Pedum motum nescio uelocitas an peruicacia magis
 adiuuet. Nihil tam longum est, quod non breui pene-
 trent: nihil adeo antecedit, quod non illico assequan-
 tur. At maxime potētia earum probatur cū mater-
 nis curis incitantur, cū catulorum insistant rāpto-
 ribus. Succedant sibi equites licet, & astu quantolibet
 amoliri prædā uelint, nisi in præsidio maria fuerint,
 frustra est ausum omne. Notantur frequentissimè sē
 quando latrones suis asportatis catulis renauigantes
 uident, in littore irrita rabie se dare præcipites, uelut
 propriam tarditatem uoluntaria castigantes ruina:
 quanquam de foetu uniuerso uix unus queat subtrahi.
 Pantheræ quoq; numerosæ sunt in Hircania, minutis
 orbiculis superpictæ, ita ut oculatis ex fuluo circulis
 uel cœrulea, uel alba distinguatur tergisupellex. Tra-
 hunt odore earum & contemplatione armenta mirè
 afficta

affici, atque ubi eas persentiscant, properatò conuenire, nec terreri nisi sola oris toruitate. Quam ob causam Pantheræ absconditis capitibus, quæ corporis reliqua sunt, spectanda præbent, ut pecuarios greges stupidos in obtutu populètur securo uastatione. Sed Hircani, ut hominibus intentatum nihil est, frequentius eas ueneno, quàm ferro necant. Aconito carnes illinunt, atque ita per compita spargunt semitarum: Quæ ubi esse sunt, fauces earum angina obsidentur. Ideo gramen ^{καρδαμύχης} appellauerunt. Sed Pantheræ aduersus hoc uirus excrementa humana deuorant, & suo pte ingenio pesti resistunt. Lenta illis uiuacitas, adeò ut cieclis interaneis, mortem diu differant. In his syluestribus & Pardi sunt, secundum à Pantheris genus, noti satis, nec latius exequendi. Quorum adulterinis coitibus degeneratur partus leonarum, & leones quidem procreantur, sed ignobiles.

DE ORTV MARIVM INTERNORVM. De insula Apollinarum. De spacijs inter Scythas & Indos. de formis hominum. de ceruis, & Tragelaphis. Cap. XXII.

Quoniam in Ponticis rebus sumus, non erit omitendum, unde mediterranea maria caput tollant. Existimant enim quidam sinus istos à Gaditano freto nasci, nec aliam esse originem, quàm inundationem

ationem irrumpētis Oceani, cuius spiritu peruagante apud aliquot mediterranea littora, sicut in Italiae parte, fieri accessus, uel recessus. Qui contrarium sentiunt, omnem illum fluorem aiunt à Ponticis faucibus inundare, idq; fulciunt argumento non inani, quòd estus è Ponto profluus nunquã reciprocetur. Insula Apollinitarum LXXX millibus passuũ abest à Borysthoro Thraciæ citra Istrum sita, ex qua M. Lucullus Apollinem Capitolinũ nobis extulit. Ante Borysthenem Achillis insula est, cum æde sacra, quam ædem nulla ingreditur ales: & quæ fortè aduolauerint ratim fugam properat. Oceanum septentrionalem ex parte, qua à Paropanisio amne Scythiæ alluitur, Hecatæus Amalchium appellat, quod gentis illius lingua significat congelatum mare. Philemon à Cimbris ad promontorium Rubcas Morimorusam dicit uocari, hoc est, mortuũ mare. Ultra Rubcas quicquid est Cronium nominant. Mare autem Caspium ex altero Ponti latere ultra Massagetas, & Apelæos Scythas, esse in Asiatica plaga dulce haustu, Alexandro Magno probatũ est, mox Pompeio Magno, qui bello Mithriatico, sicut commilito eius Varro tradit, ipsis haubus periclitari fidẽ uoluit. Id euenire produnt è numero fluminum, quorum tanta copia ibi influit, ut nãram maris uertat. Non omiserim, quod per idẽ temẽus eidẽ Magno licuit ex India diebus octo à Baetris

usque Icarum flumen, quod influit in Oxum amnem, peruenire, deinde ad mare Caspiū, inde per Caspiū ad Cyri amnis penetrare fluentum, qui Iberiæ & Armeniæ fines interluit. Itaque à Cyro diebus non amplius quinq; itinere terreno subuectis nauibus ad alueum Phasidis pertēdi, per cuius excursus in Pontum usque uenientes in India, liquido probatum est inuehi posse. Autor est Xenophon Lampfacenus, à litore Scytharum in insulam Baltiam petentibus, triduo nauigari. Eius magnitudinem immensam, & penè similem continenti. Nec longè oonas separari, quas quibusdam habent, uiuunt ouis auium marinarum, & auenis uulgò nascentibus. Perinde alias propter cōstitutam æque insulas, quarum Hippopodes indigenæ, humana usque ad uestigium forma in equinos pedes desinunt. Esse insulas, & Phansiorum gentem, quorum aures adeo in effusam magnitudinem dilatentur, ut uiscerum illius reliqua contegant, nec amiculum aliud sit, quàm ut membra membranis uestiant. Antequā digrediamur ab Scythia, religio est præterire quæ nam feræ sint peculiæres Scythiæ. Cerui plurimi in hac terra. Igitur de ceruis prosequamur. Mares generis huiusce cum statutum tempus uenerem incitauit, sæuiunt rabie libidinis efferati. Fœminæ licet prius conserantur, non concipiunt ante Arcturi sidus. Nec qualibet partus suos educant. Teneros studiose occulunt, & absconditos

eos inter profunda fruticum, uel herbarum, pedum
 uerbere castigant ad latendum. Cum maturuerit ad
 fugam robur, exercitio docent cursus, & assuescunt
 salire per abrupta. Acceptis canum latratibus, secun-
 do uento uias dirigunt, ut odor cum ipsis recedat. Mi-
 rantur stibulum fistularum. Rectis auribus acutissime
 audiunt, summissis uero nihil. Stupent omnia, pro-
 pterea facilius obuios se præbent sagittantibus. Si ma-
 ria tranant, non aspectu petunt littora, sed olfactu.
 Infirmos ponunt in ultimo, & lassorum capita clu-
 nibus per uices sustinent. E cornibus quod dextrum
 fuerit, efficacius est ad medelam. Si fugare angues ge-
 stias, utrum uelis uras. quæ ustrina præterea nido-
 re uitium aperit ac detegit, si cui inest morbus comi-
 tialis. Pro ætate ramos augent. Id incrementum per
 sex annos perseverat. Deniq; numerosiora non pos-
 sunt fieri cornua, possunt crassiora. Quæ quidem ca-
 stratis nunquam crescunt, nectamen decidunt. Den-
 tes indicant senectutem, cum aut pauci inueniuntur,
 aut nulli. Serpentes hauriunt, & spiritu narium ex-
 trahunt de latebris cauernarū. Dictamum ipsi pro-
 diderunt, dum eo pasti excutiūt accepta tela. herbam
 quoque quam Cynaren uocant, contra noxia edunt
 gramina. Aduersus uenena mirificum est hinnuli coa-
 gulum, occisi in matris utero. patuit eos nunquam se-
 brescere. Quam ob causam confecta ex medullis eo-

rum unguenta sedant calores hominum languentiū.
 Legimus plurimos matutinis diebus ceruinā carnem
 degustare solitos, sine febris lōgeuos fuisse. Quod
 demum proderit, si uno uulnere fuerint interempti.
 Ad dignoscendam uiuacitatē Alexander Magnus tor
 queis plurimis ceruis innexuit, qui post annum cente
 simum capti, necdum senij indicū præferebant. Ea
 dem penē specie sunt, quos Tragelaphos dicunt, sed
 non alibi, quā circa Phasidē apparēt, tantū quod illi
 uillosos habēt armos, et mēta promissis hirta barbis.

DE GERMANIA, DE AVIBVS HER
 cynijs, Bisontibus, & Vris. De Alcibus, & insulis
 Oceani septentrionalis, ac de Succino, lapide Cal
 laite, & Cerauniarum generibus.

Cap. XXIII.

Mons Seuo ipse ingens, nec Riphæis minor
 collibus, initium Germaniæ facit. hunc In
 geuones tenent, à quibus primis post Scy
 thas nomen Germanicum consurgit. Diues uirorum
 terra, frequens populis numerosis, & immanibus.
 Extenditur inter Hercynium saltum, & rupes Sar
 matarum: ubi incipit, Danubio: ubi desinit, Rheno
 perfunditur. De internis eius partibus, Albis, Guttal
 lus, Vistula, amneis altissimi præcipitantur in Ocea
 num.

num. Saltus Hercynius aues gignit, quarū pennæ per
 obscurum emicant. & interlucēt, quamuis dansa nox
 obtegat, & denset tenebras. Vnde homines loci illius
 plerunque nocturnos excursus sic destinant, ut illis
 utantur ad præsidium itineris dirigendi, præiactisq;
 per opaca callium, rationem uia moderentur indicio
 plurimarum refulgentium. In hoc tractu sanè, & in
 omni Septentrionali plaga Bisontes frequentissimi,
 qui boues feris similes, setosi, colla iubis horridi, ul-
 tra tauros pernicitate uigentes, capti assuescere manu
 nequeunt. Sunt & Vri, quos imperitum uulgus uocat
 Bubalos, cum Bubali pene ad ceruinam faciem in Afri-
 ca procreentur. Istis porro quòd Vros dicimus, tau-
 rina cornua in tantū modum protenduntur, ut dem-
 pta ob insignem capacitatem inter regias mensas po-
 tuum gerula fiant. Sunt & Alces mulis comparan-
 dæ, adeò propenso labro superiore, ut nisi recedentes
 in posteriora uestigia pasci non queant. Scandinauia
 insula à regione Germaniæ mittit animal quale Al-
 ces, sed cui suffragines, ut elephantis, flecti nequeunt:
 propterea non cubat cum dormiendum est. Tamen
 somnolentum arbor sustinet, quæ propè casura seca-
 tur, ut fera, dum assuetis fulcimentis inniuitur, faciat
 ruinā. Ita capitur: alioqui difficile est eam manu capi.
 Nam in illo rigore populi tum incōprehensibili fuga
 pollet, De Germanicis insulis Scandinauia maxima

est. Sed nihil in ea magnum præter ipsam. Glessaria
 dat crystallum, dat & succinum, quod Germani gen-
 tiliter uocant Glessum. Qualitas materiæ istius sum-
 matim antea, Germanico autem Casare omnes Ger-
 mania oras scrutante, comperta arbor ex pinei gene-
 ris, cuius mediale autumnii tempore succino lachry-
 mat. Succum esse arboris, de nominis qualitate ca-
 pessus. Pinum uero unde sit genitum, si uideris, odor
 indicabit. Precium operæ est ire longius, ne Pada-
 nae syluæ credantur lapidem fleuisse. Hanc speciem
 in Illyricum barbari intulerunt. Quæ cum per Pan-
 nonica commercia usu ad transpadanos homines fo-
 ret delata, quod ibi primum nostri eam uiderant, ibi
 & natam putauerunt. Munere Neronis principis
 apparatus omnis absque succino inornatus est, nec
 difficulter, cum per idem tempus XIII millia li-
 brarum rex Germaniæ dono ei miserit. Rude pri-
 mum nascitur & corticosum, deinde incoctum adipe
 lactentis suis expolitur ad quem uidemus nitorem.
 Pro facie habet nomina. Melleum dicitur, & Fa-
 lernum, utrunque de similitudine, aut uini, aut utique
 mellis. In aperto est, quod rapiat folia, quod trahat
 paleas, quod uero medeatur multis uitalium incom-
 modis, medentium docuit disciplina. Et India habet
 Succinum, sed plurimum optimumq; in Germania.

Quoniam ad insulam Glessariam ueneramus, à Suc-
 cino

rimo cœptum. Nam in Germaniæ continentibus Cal-
lais reperitur, quam gemmam Arabicis anteponunt.
Vincit enim gratia. Arabes quidem dicunt non alibi
eam deprehendi, quam in nidis auium, quas *μελαγκο-
φόρος* uocant, quod nullus recipit, cum apud Germa-
niæ populos, quamuis rara, in saxis tamen appareat.
Honore & precio ad Smaragdos uiret pallidum. Ni-
hil iucundius aurum decet. Cerauniarum porro ge-
nera diuersa sunt. Germanica candida est: splendet ta-
men cæruleo: & si sub diuo habeas, fulgorem rapit sè-
derum.

DE GALLIA, VNDE IN VNIVER-
sum orbem terrarum aditus patet. Et de oleo
medico. Cap. XXIII.

GAlliæ inter Rhenum & Pyrenæum, item in-
ter Oceanũ & mōteis Gebennā ac Iurā porri-
gūtur, scelices præpinguibus glebis, ac cōmō-
dè prouētibus fructuarijs, pleræq; cōsita uitibus &
arbutis, omni ad usum animantium foetu beatissimæ.
Rigæ aquis fluminũ, & fontiuũ. Sed fontanis inter-
dum sacris, ac uaporātibus. Infamātur ueneni pericu-
lo ritu incolarũ, qui, ut aiunt (ucri enim periculũ non
ad me recipio) detestabili sacrorũ ritu, nō ad honorẽ,
sed potius ad iniuriam religionis, humanis litant ho-
stijs. Ex isto sinu quoquo orbis uelis exeat, in Hispa-

nias, & in Italiam terra mariq; in Africam mari tan-
tū. Si Thracia sit petenda, excipit ager Rheticus opi-
mus, & ferax, Brigantino lacu nobilis. Inde Noricus
frigidus, & parcius fructuosus: qua subducitur à iu-
gis Alpium, admodum letus. Dehinc Pannonia uiro
fortis, & solo plano leta atque uber, Drauo, Sauoq;
inclitis amnibus circumflua. Mox Mysie, quas ma-
iores nostri iure Cereris horreū nominabant, in qua-
rum parte quæ Pontica est, apparet herba, qua infi-
citur oleum quod uocant medicum. Hoc ad incendiū
excitatum si obruere aqua gestias, ardet magis, nec a-
lio sopitur, quàm iactu pulueris.

De Britannia, & lapide Satage. Cap. XXXV.

Finis erat orbis ora Gallici littoris, nisi Britania
insula non qualibet amplitudine nomen penè or-
bis alterius mereretur. Octingentis enim et am-
plius millibus passuum longa porrigitur, ita ut eam
in Calydonicum usq; angulum metiamur. In quo re-
cessu Vlysses Calydonie appulsum manifestat ara
græcis literis inscripta uoto. Multis insulis, nec igno-
bilibus circumdatur, quarū Iuuerna ei proximat ma-
gnitudine. Inhumana est, ritu incolarum aspero. Alias
ita pabulosa, ut pecuaria, nisi interdum æstate à pasti-
bus arceantur, in periculum agat satias. Illic nullus
anguis.

anguis, auis rara, gens inhospita, & bellicosa. Sanguine interemptorum hausto, prius uictores uultus suos oblinunt. Fas ac nefas eodem animo ducunt. Puerpera siquando marem edidit, primos cibos gladio imponit mariti. inq; os paruuli summo mucrone auspiciū alimentorum leuiter infert, & gentilibus uotis optat, nō aliter quā in bello, et inter arma mortē oppetat. Qui student cultui, dentibus mari nantiū belluarū insigniunt ensium capulos. Candicant enim ad eburneā claritatem. Nam præcipua uiris gloria est in armorum nitela. Apis nusquam, Aduectum inde puluerem, seu lapillos siquis sparserit inter aluearia, examina fauos deserunt. Mare, quod Iuuernam & Britanniam interluit, undosum & inquietum toto in anno, non nisi æstiuus pauculis diebus est nauigabile. Nauigant autem uimineis alueis, quos circumdant ambitione tergorum bubalorum. Quantocunq; tempore cursus tenebit, nauigantes escis abstinent. Freti latitudinem in centum uiginti millia passuum diffundi, qui fidem ad uerum ratiocinati sunt, æstimarunt. Siluram quoque insulam ab ora quam gens Britanna detinet, turbidū fretum distinguit. Cuius homines etiam nunc custodiunt morem uetustum. Nundinas ac numum resutant, dant res, & accipiūt. Mutationibus necessaria potius quā precijs parant, deos percolūt, scientiam futurorum pariter uiri ac fœminæ ostentant. Athanatis insula

fula alluitur freto Gallico, à Britaniæ cōtinēte æstua-
 rio tenui separata, frumentarijs campis felix, et gle-
 bauberi, nec tantum sibi soli, uerum et alijs salubris
 locis. Nam cum ipsa nullo serpatur angue, asportata
 inde terra quoquò gentium inuecta sit, angues necat.
 Multæ et aliæ circum Britanniam insulæ, è quibus
 Thule ultima, in qua æstiuo solstitio sole de Cancri si-
 dere faciente transitum, nox penè nulla. Brumali sol-
 stitio perinde nullus dies, ut ortus iunctus sit occasui.
 Ultra Thulen accepimus pigrū esse et cōcretū mare;
 inde à Calydoniæ promontorio Thulen petentibus
 bidui nauigatio est. Inde excipiunt Hædubes insulæ,
 quinq; numero, quarum incolæ nesciunt fruges, pisci-
 bus tantum et lacte uiuunt. Rex unus est uniuersis.
 Nam quotquot sunt, omnes angusta interluuie diui-
 duntur. Rex nihil suum habet, omnia uniuersorum,
 ad æquitatem certis legibus stringitur. Ac ne auaritia
 diuertat à uero, discit paupertate iustitiam, ut pote cui
 nihil sit rei familiaris. Verū alitur è publico. nulla illi
 datur foemina propria, sed per uicissitudines in quan-
 cunque commotus fuerit, usufruam sumit. Vnde ei nec
 uotum nec spes conceditur liberorū. Secundam à con-
 tinenti stationem Orcades præbent, quæ ab Hæbudis
 porro sunt septem dierum totidemq; noctiū cur-
 su. Numero tres, uacant homine, non habent syluas,
 tantum iuuceis herbis inhorrescunt. Cætera earū nu-
 de arenæ

de arenæ & rupes tenent. Ab Orcadibus Thulen usque quinq; dierum ac noctiū nauigatio est. Sed Thule larga & diutina Pomona copiosa est. Qui illic habitant, principio ueris inter pecudes pabulis uiuunt, deinde lacte, in hyeme conferunt arborum fructus. Utuntur foeminis uulgò, certū matrimonium nullis. Circuitus Britanniae quadragies octies septuaginta quinq; millia passuum sunt. In quo spacio magna & multa flumina sunt, fontes calidi opiparo exculti apparatus ad usus mortaliū. Quibus fontibus presul est Mineruæ numen, in cuius æde perpetui ignes nunquā canescunt in fauillas, sed ubi cinis tabuit, uertitur in globos saxeos. Præterea ut taceam metallorum largam uariamq; copiam, quibus Britaniæ solum undiq; generum pollet uenis locupletibus. Gagates hic plurimus, optimusq; est lapis. Si decorem requiras, nigro gemmeus. si qualitatem, nullius ferè ponderis. si naturam, aqua ardet, oleo restinguitur. si potestatem, attritu calfactus applicita detinet, æque ut Succinū. Regionem partim tenent barbari, quibus per artifices plagarum figuras, iam inde à pueris uariæ animalium effigies incorporantur, inscriptisq; uisceribus hominis incremento pigmenti notæ crescunt. Neque quicquā magis patientiæ loco nationes ferè ducūt, quàm ut per memores cicatrices plurimum fuci artus bibant.

Reuersum ad continentem res Hispanienses uocant. Terrarum plaga comparanda optimis. nulli posthabenda frugum copia, siue soli ubere, siue uinearum prouentus respicere, siue arborarios uelis. Omni materia affluit, quæcunq; aut precio ambitiosa est, aut usu necessaria. Argentum uel aurum si requiras, habet, ferrarijs nunquam deficit, nec cedit uitibus, uincit olea, diuidua est prouincijs tribus. Secundo Punico bello nostra facta, & nihil in ea ociosum, nihil sterile. Quicquid cuiuscunq; modi negat messem, urget pabulis. etiam quæ arida sunt, ac sterilia, rudentum materiem nauticis subministrant. Non coquunt ibi sales, sed effodiunt. depurgant in minimum nitelas pulueris, fucant uellera, ut ad ruborem mirum deputent Cocci uenenum. In Lusitania promontorium est, quod alij Artabrū, alij Vlyssipponense dicūt. Hoc cælum, terras, & maria distinguit. Hispaniæ latus finit, cælū & maria hoc modo diuidit, quod à circuitu eius incipiunt oceanus gallicus, & frōs septentrionalis oceano Atlantico, & occasu terminatis. Ibi oppidum Vlyssippo ab Vlysse conditum. Ibi Tagus flumen. Tagum ob arenas auríferas cæteris annibus prætulerunt. In proximis Vlyssipponis equæ lasciuunt

uiunt mira foecunditate. Nam spirante fauonio uen-
 to concipiunt, & sitientes uiros aurarum spiritu ma-
 ritantur. Iberus amnis toti Hispaniae nomen dedit.
 Bætis prouinciæ uterque nobilis. Carthaginem apud
 Iberos, quæ mox colonia facta est, Pœni condiderunt.
 Tarraconem Scipiones, ideo caput est prouinciæ Tar-
 raconensis. Lusitanum littus pollet gemma ceraunia
 plurimum, quam etiam Indicis præferunt. huius ce-
 rauniæ color est è Pyropo. qualitas igni probatur,
 quem si sine detrimento sui perferat, aduersus uim
 fulgurum creditur opitulari. Cassiterides insula spe-
 ctant aduersum Celtiberiæ latus, plumbi fertiles: &
 tres fortunatæ, è quibus solum uocabulum signandū
 fuit. Ebusus è Balearibus, quæ à Dianio abest septin-
 genta stadia, serpentem non habet, ut pote cuius terra
 serpentes fuget. Colubraria, quæ Sucronē uersus est,
 foeta est anguibus. Bocchoris regnū Baleares fuerūt,
 usq; ad euerfionem Phrygum, Cuniculis animalibus
 quondam copiosæ in capite Beticæ, ubi extremus est
 noti orbis terminus, insula à continenti septingentis
 passibus separatur: quam Tyrij à rubro profecti ma-
 ri Erythræam, Pœni lingua sua Gadir, id est Sepem
 nominarunt. In hac Geryonem æuum agitauisse plu-
 rimis monumentis probatur, tametsi quidam putent
 Herculem boues ex alia insula adduxisse, quæ Lusita-
 niam contuetur. Sed Gaditanum fretum à Gadibus di-
 ctum.

Æum. Atlanticus æstus in nostrum mare dissidium orbis immittit. Nam ^{ὠκεανὸς} quem Græci sic nominant à celeritate, ob casu solis irrumpens, leuo latere Europam radit, Africam dextro, scissisq; Calpe & Abila montibus, quos dicunt columnas Herculis, inter Mauros funditur, & Hispaniam. Ac freto isti, cuius XV millia passuum efficit longitudo, latitudo uix septem, quodam ostio aperit limen interni æquoris mistus mediterraneis sinibus, quos ad usq; orientem propellit. Horum, qui Hispanias perfundit, Ibericus fertur, & Balearicus. Qui Narbonensem prouinciam, Gallicus, mox Ligusticus, ab eo ad Siciliam Thuscus, quem Græci Ionium uel Tyrrhenum, Itali inferum uocant. A Sicilia Cretam usque Siculus. Inde Creticus, qui in Pamphyliam & Aegyptium protenditur mare. Que aquarum moles torto in septentrionem prius latere, anfractibus magnis iuxta Græcias & Illyricum per Hellepontum in angustias stringitur Propontidos, que Propontis Europam Asiamq; discriminans, ad Meotida peruenit. Causas nominum non uniformis dedit ratio. Asiaticum & Phœnicium à prouincijs dictum. ab insulis Carpathi, Aegæum, Icarium, Balearicum, Cyprium. à gentibus Ausonium, Dalmaticum, Ligusticum, Thuscum. ab oppidis Adriaticum, Argolicum, Corinthium, Tyrium. à casibus hominum Myrtoon, uel Helleponticum. A memoria

memoria regis Ionium. Ab ouis transitu, uel angu-
 stijs etiam meatibus bouum per uis Bosphorus. A mo-
 ribus accolarum Euxinus, ἄϊνθ' antè appellatus.
 Ab ordine fluenti, Propontis. Aegyptium pelagus
 Asia datur, Gallicum Europæ, Africum Libyæ. his
 ut quæq; proxima sunt, uenerūt in partes partium.
 Hæc in gremijs terrarū. Oras autem extimas Ocea-
 nus amplectitur, qui à littoribus suis Arabicus, Per-
 sicus, Indicus, Eous, Sericus, Hyrcanus, Caspius, Scy-
 thicus, Germanicus, Gallicus, Atlanticus, Lybicus,
 Aethiopicus dicitur. Cuius accessus incrementa circa
 littora Indiæ uehementissime prouunt, maximosq;
 ibi exitus faciunt, siue quòd suspensus altius sustolla-
 tur ui caloris, seu quòd in ea parte orbis & fontium &
 fluminū copia sit effusior. Dubitatur etiam nūc, qui-
 bus ex causis intumescat Oceanus, uel quatenus cum
 superfluus sibi fuerit, rursus in se residat. Nec in ob-
 scuro est, plura pro ingenijs differentium potius q̄
 pro ueritatis fide expressa. Sed ommissa ancipiti con-
 currentium quæstione, has opinionones probatissimas
 inuenimus. Physici autumant mundū animal esse,
 eumq; ex uarijs elementorū corporibus cōglobatū,
 moueri spiritu, regimete: quæ utraq; diffusa per
 membra omnia, æternæ molis uigorem exercean-
 t. Sicut ergo in corporibus nostris comerca sunt spiri-
 tualia, ita in profundis Oceani nares quasdam mundi
 x constitutas,

constitutas, per quas emissi anhelitus uel reducti modo essent maria, modo reuocent. At ij qui syderum sequuntur disciplinam, contendunt mcatus istos comoueri Lunæ cursibus, adeo ut sic uicissitudines inter maciem aquarum, & plenitudinem respiciant, aductus eius, uel defectiones. Neq; eodem semper tempore, sed prout illa aut mergatur, aut surgat, uariant se alternantes recursus.

De Libya, hortis Hesperidum, monte Atlante.

Caput XXVII.

DE Hispania excursus in Libyam. Nam Belonæ progressus, quod Beticæ oppidum est, ultra interiacens fretum trium & triginta millium passuum Tingi excipit Mauritanie nunc colonia, & cuius primus author Anteus fuit. Porro quia in illo ambitu Aegyptium finitur pelagus, & Libycum incipit, placuit, ut Africam Libyam diceremus. Quidam tamen Libyam à Libya Epaphi filia, Africam autem ab Afro Libys Herculis filio potius dictam receperunt. Lix quoq; colonia in eodem tractu constituta est, ubi Antei regia, qui implicandis explicandisq; nexibus humi melius sciens, uelut genitus matre terra, ibidem ab Hercule uictus et extinctus est. Nam de hortis Hesperidum, & peruigili dracone, ne
fame

fama licentia uulneretur, fides & ratio hæc est. Fle-
 xuoso meatu æstuariū è mari fertur, ad eò sinuosis la-
 teribus tortuosum, ut uidentibus procul lapsus an-
 gucos fracta uertigine mentiatur. Itaq; quod hortos
 appellauere circūdat. Vnde pomorū custodē inter-
 pretātes, struxerūt iter ad mendaciū fabulandi. Sed
 hæc insula sinuata sinibus aluei procurrentis, & in
 quibusdā æquoris spiris sita, præter arbores oleas tri-
 similes, & aram sacram Herculi, aliud nihil præfert
 quod propaget uctustatis memoriā. Verū ultra fru-
 tices aureos, & metalla frondentia, illud magis mi-
 rum, quod solū inferiore licet libra depressus, nun-
 quam tamen accessus freti superlabitur, sed obstacu-
 lo naturalis repaguli in ipsis marginibus hæret un-
 da, & intimis orarū supercalijs sponte fluctus in gy-
 rum resistunt. Ita spectando loci ingenio nimirū pla-
 nicies manet sicca, quāuis prona superueniāt æquo-
 ra. Sala oppidum imminet Sale flumini. ab hoc per
 Autolorū gentē iter est in Atlāticas solitudines. Atlas
 mons è media arenarū consurgens uastitate, & edu-
 ctus in uiciniā lunaris circuli, ultra nubila caput cō-
 dit, quā ab Oceanū extenditur, cui à se nomen dedit.
 Manat fontibus, ne moribus inhorrescit, rupibus aspe-
 ratur, squalet ieiunio, humo nuda, nec herbida. Quā
 Africam contra uersus est, opimus nascentibus spon-
 te frugibus, arboribus proceris opacissimus, quarum

odor grauis, comæ cupressi similes, uestiuntur lanu-
 gine, sericis uelleribus nihilo uiliore. In eo latere &
 herba Euphorbia copiosa, cuius succus proficit ad
 oculariâ claritatē, & multiplex præsidium sanitatis,
 nec mediocriter percellit uim uenenorum. Vertex
 semper niualis. Saltus eius quadrupedes ac serpētes
 ferae, & cū his elephāti occupauerūt. Silet per diem
 uniuersus, nec sine horrore secretus est. Lucet noctur-
 nis ignibus, choris Aegipanū undiq; personatur. Au-
 diuntur & cantus tibiariū, & tinnitus cymbalorum
 per oram maritimā. A Lixa abest quinq; & ducētis
 millibus passuū. Lix à Gaditano freto centum duo-
 decim millibus, habitatus antea, ut indicat loci fa-
 cies, quondā cultu exercita: in qua usq; adhuc uitis
 & palmæ extant uestigia. Apex Perseo & Herculi
 peruius, cæteris inaccesus. Ita fidem ararum inscri-
 ptio palam facit. Quâ spectat occasum, inter ipsum
 & flumen Anatim quadringenta nonaginta sex mil-
 lia passuū, infames bestijs syluæ obsident. Amnes cir-
 ca cum non tacendi, qui licet separentur interuallis
 amplioribus, transferunt tamen in quoddā Atlantici
 montis ministeriū. Asana marino haustu, Bambohiæ
 crocodylis & hippopotamis refertū. Vltrā adhuc
 amnis, qui atro colore exit per intimas & exustas
 solitudines, quæ torrente perpetuo, & sole nimio,
 plus quàm ignito, nunquā ab æstu uindicatur. Hæc
 de

de Atlante, quē Mauri Dyrin nominant, & Hanno-
nis Punicilibri, & nostri annales prodiderunt. Iuba
etiā Ptolomei filius, qui utriusq; Mauritanie regno
potitus est. Suetonius quoq; Paulinus summam huic
cognitioni imposuit manum, qui ultra Atlantem pri-
mus, & penè solus Romana signa circumtulit.

DE MAVRITANIA, DE ELE-
phantis. Caput XXVIII.

E Prouincijs Mauritanijs Tingitana, quā Solsti-
tiali plagæ obuia est, quaq; porrigitur ad in-
ternum mare, exurgit montibus septem, qui à simili-
tudine fratres appellati, freto imminent. Hi montes
elephantis frequētissimi sunt. Monet à principio hoc
animantiū genus dicere. Igitur elephanti iuxta sen-
sum humanum intellectum habēt, memoria pollent,
siderū seruant disciplinā. Luna nitescente gregatim
annes petunt, mox aspersi liquore, solis exortū mo-
tibus, quibus possunt, salutant: deinde in saltus reuer-
tuntur. Duo eorū genera sunt. Nobiliores indicat ma-
gnitudo, minores nothos dicunt. Candore dentiū in-
telligitur iuuenta. Quorum alter semper in ministe-
rio est, alteri parcitur, ne hebetatus asiduo reper-
cussu minus uigeat, si fuerit dimicandū. Cum uenatu
premutur, pariter cōfringūt utrosq;, ut ebore dāna-

to nō requiratur. Hæc enim sibi causam periculi præsentunt. Oberrât agminatim. Natu maximus ducit agmen, etate proximus cogit sequētes. Flumē transituri minimos antemitūt, ne maiorū ingressus alueum atterât, & profundos depressis uadis gurgites faciât. Vencrem ante annos decem foeminæ, ante quinq; mares nesciūt. Biennio coeunt, quinis nec amplius in anno diebus, nō prius ad gregarū numerū reuersuri, quàm uiuis aquis abluantur. Propter foeminas nunquã dimicât. Nulla enim nouerūt adulteria. Inest illis clementiæ bonū. Quippe si per deserta uagabundū hominē forte uiderint, ductus usq; ad notas uias præbent, uel si confertis pecoribus occurrerint, itinera sibi blanda & placida manu faciūt, ne quod obuiū animal interimât. At cōflictu fortuito si quãdo pugnatnr, nō mediocrē habēt curã sauciorū. Nam seßos uulneratosq; in mediū receptant. Cū capti uitate uenerint in manus hominum, mansuescunt hausto ordeï succo. Maris transmeaturi, naues non prius subsunt, quàm de reditu illis sacramentū luatur. Indicos elephantos Mauri timent, & quasi paruitatis suæ conscij aspernantur ab his uideri. Non annis decē, ut uulzus, sed biennio, ut Aristoteles definit, utero grauescunt, nec amplius quàm semel gignunt, nec plures quàm singulos. Viuunt in annos trecentos, impatientissimi frigoris. truncos edunt. lapides hauriunt.

hauriunt. gratissimas in cibatu palmas habent. Odo-
rem muris uel maxime fugiunt. Pabula etiã quæ à
musculis cõtacta sunt, recusant. Siquis casu Chamæ-
leontem deuorauerit, uermen elephãtis ueneficum,
oleastro sumpto pesti medetur. Durissimũ dorso ter-
gus est, uentri mollius. Setarum hirsutiae nullæ. Inter
hos & dracones iugis discordia. Deniq; insidiæ hoc
astu præparãtur. serpentes propter semitas delite-
scunt, per quas elephanti assuetis callibus euagãtur,
atq; ita prætermisissis prioribus postremos adoriun-
tur, ne qui antecesserint, ualeãt ultimis opitulari. Ac
primũ pedes nodis illigant, ut laqueatis cruribus im-
pediant gradiendi facultatẽ. Nam elephanti nisi præ-
uenti hac spirarũ mora, uel arboribus se, uel saxis ap-
plicant, ut pondere nitibundo attritos necet angues.
Dimicationis præcipua causa est, quòd elephantis,
ut aiunt, frigidior inest sanguis: et ob id à draconibus
auidissime torrente captantur. estu. Deniq; nunquã
inuadunt nisi potu grauatos, ut uenis propensius ir-
rigatis maiorẽ sumant de oppressis satietatẽ. Nec ali-
ud magis quàm oculos petunt, quos solos expugna-
biles sciunt: uel interiora aurium, quia is tantũ locus
defendi nõ potest proboscide. Itaq; cũ ebiberint san-
guinẽ, dum ruunt bellu, dracones obruuntur. Sic u-
trinq; fusus cruor terrã imbuit, fitq; pigmen ù quic-
qd soli tinxerit, quod Cinnabarin uocat. Elephãtes

Italia anno urbis conditæ quadringentesimo septuagesimo secundo in Lucanis primū bello Epirotico uidit, & boues lucas inde dixit. Cæsariensi Colonia Cæsaria inest, à D. Claudio deducta, Bocchi prius regia, postmodū Iubæ indulgentia populi Romani dono data. Inest & oppidū Siga, quod habitaculum Syphaci fuit. Nec ab Icosio taciti recedamus. Hercule enim illac transcunte, uiginti, qui à comitatu eius descuerant, locum deligunt, iaciunt mœnia. Ac nequis imposito à se nomine priuatim gloriaretur, de cœdentium numero urbi nomen datum.

DE NUMIDIA, ET IN EA

Vrsis. Cap. XXIX.

Quod est à flumine Ampsaga, Numidiæ datur. huius incolæ quandiu errarūt pabulationibus uagabūdis, Nomades dicti sunt. Vrbes in ea quàm plurimæ nobilesq; sed Cirta eminet, dein Culu purpurario fūco Tyrijs uelleribus cōparata. Onis hæc regio sinibus in Zeugitanum limitē desinit. Qua parte syluestris est, feras educat: quā iugis ardua, equos alit. eximio etiam marmore prædicatur. Numidici ursi forma cæteris præstant, rabie duntaxat & uillis profundioribus. Nam genitura par est quoquo loco editis. eam protinus dixero. Coeunt nō itidem quo quadrupedes aliæ, sed apti amplexibus mutuis,

mutuis, uelut humanis coniugationibus copulantur. Desideriū ueneris hyems suscitāt. secreti honore reuerentur mares grauidas, & in iisdē licet foueis, partitis tamen per scrobes secubationibus diuiduntur. Lucinæ illis properatius tēpus est. quippe uterū trigessimus dies liberat: unde euenit, ut præcipitata fecunditas, informes creet partus. Carnes pauxillulas edunt, quibus color candidus, oculi nulli, & de festina immaturitate tantum rudis sanies, exceptis unguium lineamentis. has lambendo sensim figurant, & interdū ad pectora fouēt, ut assiduo incubatu calfactæ animalem trahāt spiritū. Interea cibus nullus. Sanè diebus primis XIII. matres in somnū ita cōcidūt, ut nec uulneribus excitari queāt. Enixæ quaternis latent mensibus. Mox egressæ in diem liberū, tantā patiuntur insolentiā lucis, ut putes obsitas cecitate. Inualidū ursis caput, suis maxima in brachijs, & lumbis: unde interdū posticis pedibus insistent. Insiatiur aluearibus apum. maxime fauos appetūt, nec auidius aliud quàm mella captant. Cum gustauere mandragoræ mala, moriuntur. Sed eunt obuiā, ne malū in perniciē conualescat, & formicas deuorant ad recuperandā sanitatē. Si quando tauros adoriuntur, sciūt quibus potissimū partibus immorētur, nec aliud quàm cornua aut nares petunt. cornua, ut pondere defatigēt: nares, ut acrior dolor sit in loco tene-

riore . M. Messala COS. L. Domitius Aenobarbus
curulis ædilis urfos Numidicos centū, & totidē Aethi-
opas uenatores in circo Romano edidit. Idq; spe-
ctaculum inter memorabiles titulos annotatur.

DE AFRICA, ET DE OMNIBVS IN
ea memoria dignis. Caput XXX.

OMnis Africa à Zeugitano pede incipit, pro-
montorio Apollinis Sardinia controuersa,
promontorio Mercurij procedens in frontē Sicaniā.
Proinde extenta in duas prominentias, quarū alte-
ra promontoriū candidum dicitur: alterā, quæ est in
Cyrenaica regione, Phicuntem uocāt. Ea per sinum
Creticum opposita Cretæ insulæ, cōtra Tanaron La-
conicæ excurrit arenis. Catabathmos Aegypto insi-
nuata, cui proxima Cyrenensis extēditur inter duas
Syrtes, quas inaccesas uadosum ac reciprocū mare
efficit, cuius salis defectus uel incrementa haud prom-
ptum est deprehendere. Ita incertis motibus nunc ius
breuia rescinditur dorsuosa, nunc æstibus inundatur
inquietis. Varro author est, perflabilem ibi terram
uentis penetrantibus, subitam uim spiritus citissimi
aut reuomere maria, aut resorbere. Omnis hæc pla-
ga ab Aethiopia, et terminis Asiæ, Nigri flumine, qui
Nilum parit, ab Hispania fretis scinditur: latere, quo
ad

ad meridiē uergit, fontium inops, et infamis siti: altrim
 secus quā septentrionē patitur, aquarum larga: in a-
 gro Byzaceno, qui patet passuum ducentis uel am-
 plius millibus, glebis ita præpinguibus, ut iacta ibi se-
 mina cum incremento centesimæ frugis renascantur.
 Externos in ea plurimos conuentasse, argumentum
 de urbibus & locis dabimus. Borion promontorium,
 quod Aglone ceditur, Græci aduenæ sic uocauerunt.
 Hipponē, Rhegiū postea dictum, item Hipponē alte-
 rum de interfluente freto diarrhyton nuncupatum, no-
 bilissima oppida equites Græci condiderunt. Clypeā
 ciuitatem Siculi extruunt, & Aspida primum nomi-
 nant, Veneriam etiam, in quā Veneris Erycinæ reli-
 giones transtulerunt. Achæi Tripolin lingua sua si-
 gnant de triū urbium numero, Taphræ, Abrotani, Le-
 ptis magnæ. Philænis fratribus à laudis cupidine
 Graiū uocamen datum. Adrymeto atq; Carthagini au-
 thor est à Tyro populus. Sed quæ super Carthagine
 ueraces libri prodiderunt, hoc loco reddā. Urbē istā,
 ut Cato in oratione Senatoria autumat, cū rex Hiar-
 bas rerū in Libya potiretur, Elissa mulier extruxit,
 domo Phoenix, & Carthadā dixit, quod Phœnicum
 ore exprimit ciuitatē nouā. Mox sermone uerso in
 uerbum Punicum, & hæc Elissa, et illa Carthago di-
 cta est. Quæ post annos septingentos triginta septē
 exciditur, quæ fuerat extructa. Deinde à C. Graccho
 colonis

colonis Italicis data, & Iunonia ab eo dicta, aliquan-
 tiſper ignobilis, humili & languido ſtatu. Demū in-
 claritatem ſecundæ Carthaginis, interiectis centum
 & duobus annis, M. Antonio, P. Dolobella cōſulibus
 enituit, alterum poſt urbem Romā terrarum decus.
 Verum ut ad Africam redeamus, ipſa ſuo cingitur an-
 gulo. Interna eius plurimæ quidem beſtiæ, ſed prin-
 cipaliter Leones tenēt. Qui, ut Ariſtoteles perhibet,
 ſoli ex eo genere quod dentatum uocant, uident pro-
 tinus atq; naſcuntur. Quorum trifariam genus ſcin-
 ditur. Nam breuiores, & iubis criſpi, plerunq; igna-
 ui ſunt, & imbelles. Longiores, & coma ſimplici, a-
 cres magis, ac potentes. At hi quos creant Pardi, in
 plebe remanent, iubarum inopes. Pariter omnes par-
 cunt à ſagina, primum quòd alternis diebus potum,
 alternis cibum capiunt: ac frequēter ſi concoctio nō
 eſt inſecuta, ſolitæ cibationi ſuperponunt diem: tum
 quòd carnes iuſto amplius deuoratas, cū grauantur,
 inſertis in ora unguibus ſponte protrahunt. Sanè &
 cum fugiendū eſt, in ſatietate idem faciunt. Senectam
 deſectio probat dentiū. Nam clementiæ indicia mul-
 ta ſunt. Proſtratis parcunt, in uiros potius quàm in
 foeminas ſeuiunt. Infantes nō niſi in magna fame pe-
 rimunt. Nec à miſericordia ſeparantur. Aſiduis de-
 niq; exemplis patet eos peperciffe, cum multi capti-
 uorum aliquot Leonibus obuijs intacti repatriaue-
 rint.

int. Gætulae etiam mulicris nomen libris comprehensum est, quae obstata occurrentes feras, imbrunus redijt. Auersi coeunt: nec hitantū, sed & Lynxes, & Cameli, & Elephanti, & Rhinocrotos, & Tigrides. Leena foetu primo catulos quinq; edunt: deinde per singulos partus numerū decoquūt annis insequētibus. Sed postremo cum ad unū materna fecunditas recidit, ut ultimo singulos procreent, steriles fiunt in aeternū. Animos Leonū frons & cauda indicant, sicut motus equini de auribus intelligūt. Dedit enim has duas notas generosissimo cuiq; natura. Vis summa in pectore est, firmitas in capite praecipua. Cum premuntur à canibus, contemptim recedunt, subsistentesq; interdū ancipiti recessu disimulant timorē. Idq; agunt, si in campis patētibus ac nullis urgeantur. Nam syluestribus locis, quasi testem signaui, nō reformidātes, quāta possunt se fuga subtrahunt. Cum insequūtur, nisi sum saltu adiuuāt. Cum fugiunt, non ualent salire. Gradientes mucrones in quium uaginis corporū claudunt, ne acumina attritu retundantur. Hoc adeo custodiūt, ut nō nisi auersis faculis currāt. Septi à uenātibus, obtutu terrā coeuentur, quo minus cōspectis uenabilis terreantur. Nunquā limò uident, minimeq; se uolunt aspici. Canis gallinaceorū, & rotarū timēt strepitus, sed ignes magis. Leontophonos uocari accepimus bestias modicas,

dicas, quæ captæ exuruntur, ut earum cineris aspergi
 ne carnes polluta, iactæq; per cõpita concurrētium
 semitarum Leones necent, si quantulumcunq; ex illis
 sumpserint. Propterea Leones naturali eas premūb
 odio, atq; ubi facultas data est, morsu quidē abstinēt,
 sed dilaniatas examināt pedum nisibus. Spectaculū ex
 his primus Romæ edidit Scæuola Publij filius in cu-
 ruli ædilitate. Hyænā quoq; mittit Africa, cui cū spi-
 na riget, collū cõtinnua unitate flecti nequit, nisi ioto
 corpore circũactō. Multa de ea mira. Primū, quod se
 quitur stabula pastorū, & auditu assiduo addiscit uo-
 camē, quod exprimere possit imitatione uocis huma-
 næ, ut in hominē astu accitū nocte sæuiat. Vomitus
 quoq; humanos mētitur, falsisq; singultibus sollicita-
 tos sic canes deuorat. Qui forte si uenātes umbram
 eius dum sequuntur cõtigerint, latrare nequeunt, uoce
 perdata. Eadē hyæna inquisitione corporum sepulto-
 rum busta eruit, propterea præoptius est marē cape-
 re. Fœminis enim ingenita est callidior astutia. Va-
 rietas multiplex inest oculis, colorum mutatio. In quo-
 rum pupillis lapis inuenitur, Hyæniū dicunt, præditū
 illa potestate, ut cuius hominis fuerit linguæ subdi-
 tus, prædicat futura. Verum Hyæna quodcumq; ani-
 mal ter lustrauerit, mouere se nõ potest. Quapro-
 pter magicā scientiam inesse ei pronunciauerunt. In
 Acthiopiæ parte coit cum leænâ, unde nascitur mon-
 strum

strum cui Crocutæ nomen est. Voces hominū et ipsa pariter affectat. Nunquā conuiuet acie orbium, sed in obtutum sine nictatione contendit. In ore gingiua nulla, dens unus atq; perpetuus, qui ut nunquā retū datur, naturaliter capsularum modo clauditur. Inter ea quæ dicunt herbatice, eadem Africa Onagros habet, in quo genere singuli imperitant gregibus sceminarum. Aemulos libidinis suæ metuūt. Inde est quod grauidas suas seruant, ut in editis maribus, si qua facultas fuerit, generandi spē morsu detruncēt. Quod cauentes foemine, in secessibus partus occultunt. Africa serpētibus adeo fecunda est, ut mali huius merito illi potissimum palma detur. Cerastræ præferunt qua drigemina cornicula, quorū ostentatione, ueluti esca illice, sollicitatas aues perimunt. Nam reliqua corporis de industria arenis tegunt, nec ullum indicium sui præbent, nisi ex ea parte, qua inuitatis dolo pastibus necem præpetum aucupentur. Amphibæna confurgit in caput geminum, quorum alterum in loco suo est, alterum in ea parte, qua cauda. Quæ causa efficit, ut capite utrinque secus nitibundo serpat tractibus orbiculatis. Iaculi arbores subeūt, è quibus uixima tribunati, penetrāt animal quodcunq; obuium fortuna fecerit. Scytale tanta præfulget tergi uarietate, ut notarum gratia uidētes retardet, & quoniā reptando pigrior est, quos assequi nequit, mira uis sui

sui capiat stupentes. In hoc tamen squamarū nitore hyemales exuias prima ponit. Plures, diuersæq; a spidum species sunt, uerū disparis effectus ad nocendum. Dipsas siti interficit. Hypnale, quod somno necat, teste etiam Cleopatra, emitur ad mortē. Aliarum uirus, quoniā medelas admittit, minus fame meretur. Hemorrhoids morfu sanguinē elicit, & dissolutis uenarū cōmercijs, quicquid animæ est, euocat per cruorem. Prester quē percusserit ostēditur, enormiq; corpulentia necatur extuberatus. Ictus Sepiū statim putredo sequitur. Sunt & Ammodite, est & Centchris, Elephantia, Chersydri, Chamædracontes. Postremo quātus nominū, tantus mortū numerus. Nā Scorpiones, Scinci, lacertiq; uermibus, non serpentibus ascribuntur. Monstra hæc si bibant, clementius ferunt. Habent affectus, nō temere nisi coniuges euagantur. Capto altero, uel occiso, uter supersuerit, efferratur. Subtiliora sunt capita foeminis, alui tumidiores, pestis nocentior. Masculis æqualiter teres est, subtilior etiā, mitiorq;. Igitur anguibus uniuersis hebes uisus est. Raro in aduersum contuentur, nec frustra, cum oculos nō in fronte habeant, sed in tēporibus: ad eō, ut citius audiant, quàm quid aspiciant. De gemma Heliotropio inter Aethiopiā, Africā, & Cyprum certamen fuit, quæ nam mitteret generis huius eminentissimam: deprehensumq; est documentis plurimis,

plurimis Aethiopicam, aut Libycam, palmam tenere. Viridi colore est, non ita acuto, sed nubilo magis, & represso, stellis puniceis superpersa. Causa nominis de effectu lapidis est, & potest a e. Deiecta in labris æneis, radios solis mutat sanguineo repercussu, extraq; aquam splendore aëris abijcit, & auertit. Etiam illud posse dicitur, ut herba eiusdem nominis mixta, et præcantationibus legitimis consecrata, cum à quocunque gestabitur, subtrahit uisibus obuiorum. Inter Syrtis, quamuis terra pergentibus, iter sideribus destinatur, nec aliter cursus patescit. Nam puris soli faciem aura mutat, & minimo licet uento, tantam diuersitatem flatus efficit, ut subinde euerfis sitibus locorum, nulla indicia agnitioni relinquuntur: cum modo quæ fuerant tumulis ardua, in ualles residunt: modo quæ uallibus pressa, cœtu pulueris aggerantur. Ita etiam continens naturam maris sui patitur. Nec interest ubi potius sint procellæ, cum ad exitum uianantium elementis congruentibus, in terris slabra scuiat in mari terre. Vtraque Syrtis ducentis quinquaginta millibus passuum separantur. aliquanto clemetior, quæ minor est. Cneo denique Seruilio, C. Scmpronio COSS. inter hæc uadosa classem Romanam impune accepimus perfretasse. In hoc sinu Meninx insula post Mynturnenses paludes C. Mario fuit latebra. Supra Garamantanas Psylli fuerunt, contra noxium

nirus muniti incredibili corporis firmitate. Soli mor-
 tibus anguim non interibant, & quamuis dente le-
 tali appetiti, incorrupta durabant sanitate. Recens
 etiam editos serpentibus offerebant. Si essent partus
 adulterini, matrū crimina plectebantur interitu par-
 uulorum: si pudici, probos ortus à morte paterni san-
 guinis priuilegium tuebatur. Sic originis fidem pro-
 babant uenenis iudicantibus. Sed hæc gens interijt à
 Nasamonibus capta. Neque quicquam aliud præter
 opinionem de uestigio nominis sui Psylli reliquerunt.
 Nasamoniten lapidem Nasamones dant, sanguineum
 uniuersum, nigris uenulis adumbratum. In intimo
 recessu Syrtis maioris circa Philcenorum aras, Loto-
 phagos fuisse didicimus, nec incertum est. A Philce-
 norum aris non procul palus est, quam Triton amnis
 influit, ubi speculatam se artium deam crediderunt.
 Maior Syrtis ostentat oppidiū, Cyrenas uocant, quod
 Battius Lacedæmonius Olympiade quinta & qua-
 dragesima, rege Martio res Romanas tenente, anno
 post Troiam captam quingentesimo octogesimo sex-
 to condidit. Que domus Callimachi poetæ fuit, &
 patria. Inter hoc oppidum, & templum Ammonis,
 millia passuum quadringenta sunt. Templo fons pro-
 ximat Soli sacer, qui humoris nexibus humum strin-
 git, saxillam etiam in cespitem solidat. In qua gleba
 non sine miraculo lucus uiret, undiq; secus agris aret
 tibus.

ribus. Illic & lapis legitur, Ammonis uocant cornu.
 Nam ita torsuosus est, & inflexus, ut effigiem red-
 dat cornu arietini. Fulgore aureo est. Prædiuina som-
 nia representare dicitur, subiectus capiti incuban-
 tium. Et arbor est Melopos nomine, ex qua profluit
 lentus humor, quem à loco Ammoniacum nomina-
 mus. Apud Cyrenenses præterea Syrpe gignitur odo-
 ratis radicibus, uirgulto herbido magis quam arbu-
 sto. Cuius è culmo exudat æstatis tempore pingue ro-
 scidum, idq; pascentium hircorum inhaeret barbulis:
 ubi cum arefactum inoleuit, guttis stiriatis legitur ad
 usum mensarum, uel medelæ magis. Dicitur est pri-
 mum lac Syrpicum, quoniam manat in modum la-
 ctæum, deinde usu deriuante Laser nominatū. Quæ
 germina initio barbaricæ impressiois uastatis a-
 gris, postea ob intolerandam uectigalis nimietatem,
 ferme penitus ipsi accolæ eruerunt. Cyrenis ab læua
 Africa est, ab dextera Aegyptus, à fronte seuum &
 importuosum mare, à tergo Barbarorum uariæ na-
 tiones, & solitudo inaccessa, incultaq; & squalens,
 quæ Basiliscum creat, malum in terris singulare.
 Serpens est penè ad semipedem longitudinis, albæ
 quasi mitrula lineatus caput. Nèc hominis tantum,
 uel aliorum animantiū exitijs datus, sed terræ quo-
 que ipsius, quam polluit & exurit, ubicunque ferale
 sortitur receptaculum. Denique extinguit herbas,

necat arbores, ipsas etiam corrumpit auras, ita ut in
 aëra nulla alitum impunè transuolet infectum spiritu
 pestilenti. Cum mouetur, media corporis parte ser-
 pit, media arduus est, & excelsus. Sibilum eius etiam
 serpentes alij perhorrescunt. Et cum acceperint, su-
 gam quæque quoquo possunt, properant. Quicquid
 morfû eius occiditur, non depascitur fera, non attri-
 cit alcs. Mustelis tantû uincitur, quas illinc homines
 inferunt cauernis in quibus delitescit. Vis tamen ne
 defuncto quidam deest. Deniq; Basiliſci reliquias am-
 plo ſextertio Pergameni compararunt, & ut ædem
 Apollinis manu inſignem, nec araneæ intexerent, nec
 alites inuolarent, cadauer eius reticulo aureo suspen-
 ſum, ibidem locarunt. Circa extimum Syrtium cornu
 Berenicen ciuitatem alluit Lethon annis inferna, ut
 putant, exundatione prorumpens, & apud priſtinos
 uates latice memoratus obliuionis. Hæc Berenice mu-
 niuit, quæ Ptolomæo tertio fuit nupta, & in maiori
 Syrte locauit. Omne autem latifundium quod inter
 Ægyptum, Æthiopiã, Libyamq; diffunditur, qua-
 cunq; lucis opacum est, uarium implcuit Simiarum
 genus. Nec quiſquã offensus nominis cognitione gra-
 uetur. Enimuero operæpretium est nihil omittre, in
 quo naturæ spectanda sit prouidentia. Vulgus Simiarum
 in his est, quas passim uidemus non sine ingenio æmu-
 landi: quo facilius in manus ueniunt. Nam dum uidet

genantium gestus affectant, relicta consulto uisci unguilla, quod mendacio factum uident, oculos suos obliunt. Ita uisu obducto, prouum est eas corripi. Exultant noua luna, tristes sunt cornuto & cauo sydere. Immoderate foetus amat, adeo ut catulos facilius amittant, quos impendio diligunt, & ante se gestant, quoniam neglecti pone matrem semper haerent. Cecropitheci caudas habent. Haec sola discretio est inter prius dictas. Cynocephali & ipsi sunt e numero Simiarum, in Aethiopiae partibus frequentissimi. Violenti ad saltum, feri morsu, nunquam ita mansueti, ut non sint magis rabidi. Inter Simias habentur & Sphinges, uillose comis, mammis prominulis, ac profundis, dociles ad feritatis obliuionem. Sunt & quas uocant Satyros, facie admodum grata, gesticulatis motibus inquiete. Callitriches toto penè aspectu a ceteris differunt. In facie barba est, lata cauda. Has capere non est arduum, sed proferre rarum. Neq; enim uiuunt in altero, quam in Aethiopico, hoc est, suo solo.

DE HAMMANIENTVM GENTE,

deq; in ea domibus sale constructis.

CAPVT XXXI.

Inter Nasamonas & Troglodytas gens Hammanientum est, quae salibus domos extruunt, quos in modum cautium e montibus excitatos, ad usum

ædium cementitijs neclunt struibus. Tanta ibi huiusce uenæ copia est, ut tecta faciant e salinis. Hi sunt Hammanientes, qui commercia cum Troglodytis habent. Carbunculi gemmæ citra Hammanientes propiores Nasamonibus. Asbystæ Lasere uiuunt, hoc aluntur, hoc illis edule est.

DE GARAMANTIBVS, DE QVE

miro apud eisdem fonte,

Cap. XXXII.

Garamantum oppidum est Debris, fonte miro, qui denique alternis uicibus die frigeat, nocte ferueat, ac per eadem uenarum commercia interdum ignito uapore æstuet, interdum glaciali horrore algescat. Incredible memoratu, ut tam breui temporis curriculo natura tam dissonam sui faciat uarietatem. Idque qui percontari uelit, tenebris inesse fluori illi æternam facem credat. Qui rimetur die brumales scatebras, nunquam aliud existimet, quam perpetuò rigere. Vnde non immeritò per gentes Debris incluta est, cuius aquæ ex cœlesti uertigine mutant qualitatem, quamuis cõtrouersa siderum disciplina. Nam cum mundum à calore uester temperet, ab ocasu incipit ita incallescere, ut ni tactu abstineas, noxium sit contigisse. Rursus cum ortus solis incanduerit, et radijs feruefacta sint omnia, sic glaciales euo-

mit scaturigines, ut hauriri etiam à sitientibus nequeat. Quis ergo non stupeat fontē, qui friget calore, calet frigore? Garamanticae regionis caput est Garamana, ad quam iter diu inextricabile fuit, & iniuium. Nam latrones puteos arenis operiebant, ut temporaria fraude subductis aquis in fame & siti iter submo- ueret accessus uiantium. Sed Vespasiano principe, bello quod cum Oeensibus gestum est, difficultas hæc dissoluta est compendio spacij breuioris reperto. Garamantas Cornelius Balbus subegit, & primus ex hac uictoria triumphauit. Primus sanè de externis: ut potè qui Gadibus genitus, accessit ad gloriam nomi- nis triumphalis. Armenta gentis istius obliquis cer- uicibus pabulantur. Nam si reiecta ad pastum ora di- rigant, efficiunt prona in humum cornua, & obnixa. Ex parte qua Cercina est, accepimus Gaulon insu- lam, in qua serpens neq; nascitur, neque uiuit inuecta. Propterea iactus ex ea quocun- que gentium puluis, arect angues:
 Scorpiones superiaculus
 illicò perimit.

DE AETHIOPIA, DE EIVS REGIO-

nis nominum obscenis moribus, ac eorundem hominum modis formis. De Draconibus, miræque naturæ ibidem feris alijs. De Cinnamomo aromate, d. q; Hyacintho lapide.

Cap. XXXIII.

AEthiopes, & Atlanticæ gentes, Nigri flumine diuiduntur, quam partem putant Nili. Sic papyro uret, sic calamo preterexitur, animalia eadem edit, iisdem temporibus exundat, intra ripas tunc quoque redit, cum contentus est aluco suo Nilus. Garamantici Aethiopes matrimonia pruatim ne sciunt, sed omnibus uulgò in uenerem licet. Inde est, quod filios matres tantum recognoscunt. Nam paterni nominis nulla reuerentia est. Quis enim uerum patrem nouerit in hac luxuria incesti lasciuientis? Eapropter Garamantici Aethiopes inter omnes populos degeneres habentur: nec immeritò, quia afflictæ castitatis disciplina, successionis notitiam ritu improbo perdiderunt. Nomen Aethiopum late patet. In parte Africana, qua Meroen uidet Libya, plurimæ eorum sunt & uariæ nationes. Harum è numero Nomades Cynocephalorum lacte uiuunt. Syrbotæ longi sunt ad pedes duodecim. Asachæi captos uenatibus elephantos deuorant. Apud Sambros nulla est aurita quadrupes, nec Elephanti quidem. His proximi summæ re-

gi.e potestatis cani tradunt: de cuius motibus quidnā imperitet, augurantur. Maritimos Aethiopus quater nos oculos dicūt habere. Sed fides alia est, illa deniq; quod & uident plurimū & manifestissime desinant iactus sagittarū. Occidentem uersus Agriophagi tenent, qui solas Pantherarū & Leonum carnes edunt, rege præditi, cuius in fronte oculus unus est. Sunt & Pamphagi, quibus esca est quicquid mandi potest, & omnia fortuitō gignentia. Sunt & Anthropophagi, quorum mores uocamen sonat. Cynamolgos aiunt habere caninos rictus, & prominula ora. Arthabathitæ proni, atq; quadrupedes, nec secus ac feræ, sine sedibus euagantur. Confines Mauritanie certo tempore locustas terrestres legūt, duratasq; salsugine in præsidium uitæ solas habent. Sed ex illis quadragesimum æui annum nullus supergreditur. Ab Oceano isto ad Meroën, quam insulam amplexu primo Nilus facit, milia passuum sunt sexcenta uiginti. Ultra Meroën super exortum solis Macrobij Aethiopes uocantur. Dimidio enim eorum protensior, quàm nostra uita est. Hi Macrobij iustitiam colunt, amant æquitatem, plurimum ualent robore, præcipua decent pulchritudine, ornantur ære, auro uincula faciunt noxiorum. Locus apud eos est Heliutrapeza opiparis epulis semper refertus, quibus indifcrete omnes uescūtur. Nam & diuinitus eas augeri ferunt: Est & ibidem lacus,

quo

quo perfusa corpora uelut oleo nitescunt. Ex hoc lacu potus saluberrimus. Sars è adeò liquidus est, ut ne caducas quidem uehat frondes, sed illicò folio lapsa ad fundum demittat laticis tenuitate. Ultra hos deserta inhumanaeq; solitudines adusq; Arabicos sinus. Deinde in ultimis Orientis monstrosæ gentium facies. Alie sine naribus, æquali totius oris planicie informes habent uultus. Alijs concreta ora sunt, modicoq; tantum foramine calamis auenarum pastus hauriunt. Nonnullæ linguis carent, in uicem sermonis utentes nutibus motibus'que. Quædam ex istis nationibus ante Ptolomæum Lathyrum regem Aegypti, incognitum habuerunt ignis usum. Aethiopia omnis ab oriente hyberno ad occidentem hybernum tenet. Quicquid eius est, sub meridiano cardine lucis nitet. Qui maxime uiret hyeme, à meridiana parte monteditus mari imminet, in geruo igne per æternum feruidus, & inquiete iugis flagrantibus: inter quæ incendia iugis æstus, draconum magna copia est. Porro ueris draconibus ora parua, & ad morsus non dehiscencia, sed arctæ fistulæ, per quas & trahunt spiritus, & linguas exerunt. Quippe non in dentibus uim, sed in caudis habent, & uerbere potius quàm rictu nocent. Exciditur è crebris draconum draconitias lapis, sed lapis non est, nisi detrahatur uiuentibus. Nam si obeat prius serpens, cum anima simul euanescit

evanescit durities soluta. Vsu eius Orientis reges præcipue gloriantur, quanquam nullum lenocinium artis admittat soliditate: & quicquid in eo nobile est, non manus faciunt, nec alterius quàm naturæ candor sit, quo reluceat. Autor Sothacus gemmā hanc etiam sibi uisam scribit, & quibus intercipiatur modis edocet. Præstantissimi audacia uiri explorant anguium foveas, & receptus, inde præstolati ad partem exeuntes, præteruictiq; percitis cursibus, obijciunt gramina medicata quantum potest ad incitandum soporē. Ita somno obsoptis, è capitibus descant lapides, & de manubijs præcipitis ausi, prædam reuehunt temeritatis. Quæ locorū Aethiopes tenent, feris plena sunt, è quibus quā Nabin uocāt, nos Camelopardalim dicimus, collo equis similē, pedibus bubulis, capite camelino, nitore rutilo, candidis maculis superpersa. Hoc animal Romæ Circensibus dictatoris Cæsaris primū publicatum. Isdem fermè temporibus illinc exhibita monstra sunt, Celphos appellant, quorū posteriores pedes crure & uestigio humanos artus mentiuntur, priores perinde hominum manus referunt: quæ tamen à nostris nō amplius quàm semel uisa sunt. Ante ludos Cn. Pompeij rhinocerotā Romana spectacula nesciebant. Cui bestię color buxeus, in naribus cornu unicū, & repandum, quod subinde attritum cauitibus, in mucronē excitat, eoque aduersus elephantos præliatur, par ipsis propè

propè longitudine, breuior cruribus, naturali telo aluum petens, quàm solam intelligit ictibus suis peruiã. Iuxta Nigrin fluiũ Catoblepa nascitur, modica, atque iners bestia, caput prægrauè ægre ferens, aspectu pestilenti. Nam qui in oculos eius offenderint, proxtinus uita ex eunt. Formicæ ibi ad formam canis maximi, arenas aureas pedibus eruant, quos leoninos habent: quas custodiunt, ne quis auferat, captantesq; ad necem persequuntur. Eadem Aethiopia mittit Lycanem, Lupus est ceruice iubatus, & tot modis uarius, ut nullum illi colorem dicant abesse. Mittit & Tarandum, bouum magnitudine, bisulco uestigio, ramosis cornibus, capite ceruino, ursino colore, & pariter uillo profundo. Hunc Tarandum affirmant habitum metu uertere, & cum delitescat, fieri asimilem cuiuscunq; rei proxima uerit, siue illa saxo alba sit, seu fructo uirens, siue quam aliam præferat qualitatem. Faciunt hoc idem in mari Polypi, in terra Chamæleontes. Sed & Polypus & Chamæleon glabra sunt, & pronius est cutis leuitate speculi modo proximitia emulari. In hoc nouum est, ac singulare, hirsutiam pili colorum uices facere. Hinc euenit, ut difficulter capi possit. Aethiopicis lupis proprium est, quod insalendo ita nisus habent alitis, ut non magis proficiant cursu, quàm meatu. homines tamen nunquam impetunt. Bruma comati sunt, æstate nudi. Thoas uocant. Hystrix quoque

quoque inde loci frequentissima, erinacis similis, spinis tergum hispida, quas plerunque laxatas iaculatione emittit uoluntaria, ut assiduus aculeorum nymphis canes uulneret ingruentes. Illius cæli ales est Pegasus. Sed hæc ales equinum nihil præter aures habet. Tragopa quoq; auis maior aquilis, cornibus arietinis præferens armatum caput. Aethiopes legunt Cinnamonum. Id frutetum situ breui nascitur, ramo humili & represso, nunquam ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracilius provenit, eximium magis ducitur. Quod in crassitudinem extuberatur, despectui est. Verum legitur per sacerdotes hostijs prius cæsis. Quæ cum litauerint, obseruatur ut messis nec ortum Solis anticipet, nec egrediatur occasum. Quisquis principatum tenet, sarmentorium accruos hasta diuidit, quæ sacrata est in hoc ministerium. Atque ita portio manipulorum Soli dicatur: quæ si iuste diuisa est, sponte incenditur. Inter hæc quæ diximus, nitore cæruleo Hyacinthus inuenitur, lapis preciosus, si quidem inculpabilis inueniatur. Est enim uitijs non parçè obnoxius. Nam plerunque aut uio-laceo diluitur, aut nubilo obducitur, aut albicantius in aquaticum eliquescit. Optimus in illo tenor, si nec densiore fuce sit obtusior, nec propensa perspicuitate defectior, sed ex utroque temperamento lucis & purpuræ moderatum suauiter splendorem trahat. Hic est
qui

qui sentit auras, & cum cœlo facit mutationem: ne
 æqualiter rutilat, cum aut nubilosus est, aut serenus
 dies. Præterea in os missus, magis friget. Sculpturis
 certe minime accommodatus, ut qui attritum respuat.
 Nec tamen penitus inuictus est. Nam adamante scri-
 bitur & notatur. Vbi Hyacinthus, ibi & Chrysolam-
 pis apparet: quem lapidem lux celat, prodit obscu-
 rum. Hec enim est in illo diuersitas, ut nocte igneus
 sit, die pallidus. Ex ipso sumimus Hematitem, rubore
 sanguineo: ac propterea Hematites uocatus.

MIRA DE INTIMIS GENTIBVS

Libyæ, de lapide Hexecontalitho.

CAP. XXXIII.

Quod ab Atlante adusque Canopitanum ostiū
 panditur, ubi Libyæ finis est, & Aegyptium
 limen, dictum à Canopo Menelai guberna-
 tore, ibi sepulto. In ea insula, quæ ostium Nili facit, gē-
 tes tenent dissonæ, quæ in auiæ solitudinis secretum
 recesserunt. Ex his Atlantes ab humano ritu prorsus
 exulant. Nulli proprium uocabulum, nulli speciale
 nomen, diris Solis ortus excipiunt, diris occasus pro-
 sequuntur: usque undique torrentis plagæ sidere, o-
 derunt Deum lucis. Affirmant eos somnia non uide-
 re, & abstinere penitus ab animalibus uniuersis. Tro-
 glodytæ

POLYHISTOR.

392

glodytæ specus excavant, illis teguntur. Nullus ibi habendi amor, à diuitijs paupertate se abdicarunt uoluntaria. Tantum lapide uno gloriantur, quem Hexocontalithon uocant, tam diuersis notis sparsum, ut sexaginta gemmarum colores in paruo eius orbiculo deprehendantur. Omnes isti carnibus uiuunt serpentum: ignariq; sermonis strident potius, quàm loquuntur. Augylæ uero solos colunt inferos. Fœminas suas primis noctibus nuptiarum adulterijs cogunt patère, mox ad perpetuam pudicitiam legibus stringunt seuerissimis. Gamphasantes abstinent prælijs, fugiunt commercia, nulli se externo misceri sinunt. Blêmias, sed non eos qui uicina rubro mari incolunt, credunt truncos nasci parte qua caput est, os tamen & oculos habere in pectore. Satyri de hominibus nihil aliud præferunt, quàm figuram. Aegypanes hoc sunt, quod pingi uidemus. Humantopodes flexis nisibus crurum repunt potius, quàm incedunt, et pergendi usum lapsu magis destinant, quàm ingressu. Pharusi cum Herculi ad Hesperidas pergenti forent comites, itineris tædio hic resederunt

Hactenus Libya.

DE

DE AEGYPTO, DE NILI FLVMIS

nis origine, augmento, ostijs. De Api boue, De
Crocodilis, Trochilo aue, Scincis, Hippo-
potamis, Ibide aue, De miris Aegypti-
arboribus, De Alexandria, De Py-
ramidibus. Cap. XXXV.

Aegyptus à Meridie introrsus recedit, quoad
prætereant Aethiopes. A tergo inferiorem
eius partem Nilus circumfluit, qui scissus à
loco cui Delta nomen est, ad insule faciem spacia
amplectitur interna, & incerto penè fonte decur-
rens proditur, ut loquemur. Originem habet à mon-
te inferioris Mauritanie, qui Oceano propinquat.
Hoc affirmant Punicæ libri, hoc Iubam regem acce-
pimus tradidisse. Igitur protinus lacum efficit,
quem Nilidem dicunt. Nilum autem iam inde esse
coniectant, quòd hoc stagnum herbas, pisces, beluas
nihilominus procreet, quàm in Nilo uidemus. Ac-
siquando Mauritaniam, unde & origo est, aut niui-
bus densioribus, aut imbribus largioribus irriga-
tur, inde incrementa exundationis in Aegypto au-
geantur. Sed effusus hoc lacu arenis sorbetur, &
cuniculis cæcis absconditur: deinde in Cæsariensi
specu prorumpens amplior, eadem indicia præ-
fert, quæ in exortu notauimus. Rursusque sub-
dit,

dit, nec se prius reddit, quam post interualla itineris
 extenti cōtingat Aethiopus. Vbi exit, nigrū facit flu-
 uium, quem supra diximus terminū esse limitis Africa-
 ni. Astapum cum indigetes uocant, scilicet aquam è te-
 nebris profluentem. Multas magnasq; ambit insulas.
 Quarū pleræq; sunt tam diffusæ & uastæ magnitu-
 dinis, ut uix eas dierum quinque cursus prætermeet,
 quamuis concitus ibi feratur. Nobilissima earum est
 Meroë, circum quam diuisus dextro alueo Astusapes,
 læuo Astabores nominantur. Tunc quoque emensus
 magna longinquaq; loca, cum primum occurrentibus
 scopulis asperatur, tantis agminibus extollitur inter
 obiecta rupium, ut ruere potius quam manare creda-
 tur. Demumq; à Cataracte ultimo tutus est. Ita enim
 quædā claustra eius Aegyptij nuncupant. Relicto ta-
 men hoc pone se nomine, quo Siris uocatur, mox inof-
 fensus meat. Septem ostijs conditur, in meridiem uer-
 sus excipitur Aegyptio mari. Ignari siderum, uel loco-
 rum uarias de excessibus eius causas dederunt. Alij
 affirmant Etesias nubium densitatem illò cogere, un-
 de annis hic auspicatur, ipsumq; fontem superno hu-
 more sublatum, tantam inundationis habere substan-
 tiam, quantū pabuli ad liquorem nubila sumministra-
 uerint. Ferūt alij, quod uentorū flatibus repercussus,
 cum fluorem solidæ uelocitatis nō queat promouere,
 aquis in arcto luctantibus intumescat, & quanto im-

pensius cōtrouersi spiritus repugnauerint, tanto ex-
 celsius sublimari in altitudinis uertices repercussam
 celeritatē, quādo nec solitus extenuet cursus alueum,
 et stipato iam flumine, uenis originalibus torrentium
 pondera superueniant. Ita concordī uiolentia, hinc ur-
 gentis elementi, hinc resistentis, undis exultantibus,
 molē colligi, quæ excessus facit. Nōnulli affirmāt fon-
 tem eius qui Phiala uocatur, siderū motibus excitari,
 extraclumq; radijs cādentibus cœlesti igne suspendi,
 non tamen sine certa legis disciplina, hoc est, lunis cœ-
 ptātibus. Verū omnem excessus originem de sole fie-
 ri, primamq; exultantiam tumoris concipi, cum per
 Cancrum soluehatur. Postmodum triginta eius parti-
 bus euolutis, ubi ingressus Leonem, ortus Syrios exci-
 tauerit, propulso omni fluore tātā uim annis erum-
 pere. Quod tempus Sacerdotes natalem mundi iudi-
 carunt, id est, in tertiumdecimum Calēdas Augustas,
 & undecimum diem. Deinde reuocari exitus uniuersos,
 cum in Virginem transeat, penitusq; intra suas ri-
 pas capere, cū Libram sit ingressus. Hoc etiam addūt,
 pariter eum nocere, siue abundantius exæstuet, siue
 parcius, quandoquidem exiguitas minimum fecunditatis
 apportet, propensior copia diuturno humore culturam moretur.
 Maximos eius exitus cubitos duodeuiginti cōsurgere, iustissimos sedecim tēpe-
 rari. Nec in quindecim abesse prouētus fluctuarios, sed

sed quicquid intra sit, famem facere. Dant illi etiam hoc maiestatis, ut portendat futura, argumentantes, quandoquidem Pharsalico bello non fuerit egressus quinque ulnas. Iam illud palam est, quod solus ex annibus uniuersis nullas expiret auras. Ditionis Aegyptiæ esse incipit à Syene, in qua fines Aethiopiæ, et inde usque dum mari intimatur. Nihil nomen tenet. Inter omnia quæ Aegyptus habet digna memoratu, præcipue bouem mirantur, Apim uocant. Hunc instar colunt numinis, insignem notæ albæ macula, quæ dextro eius lateri ingenita, corniculatæ lunæ refert faciem. Statutum eius spaciū est, quod ut affuit, profundo sacri fontis immersus necatur, ne diē longius trahat, quam licebit. Mox alter, nec sine publico luctu requiritur, quem repertum centum antistites Memphim prosequuntur, ut incipiat sacris ibi initiatus, sacer fieri. Delubra, quibus succedit aut incubat, mystice thalamos nominant. Dat omnia manifestantia de futuris, illud maximum, si de consulentium manu cibum cupiat. Denique auersatus Germanici Cæsaris dextram, prodidit ingruentia: nec multo post Cæsar extinctus est, Pueri Apim gregatim sequuntur, & repente uelut lymphatici uentura præcinnunt. Bos illi scemina ostenditur in anno semel, & ipsa non asque certis insignibus, quæ atque inuenta & oblata est, eadē die statim neci datur. Apis natalē Memphitici celebrant iactu aureæ pateræ, quæ

z z projiciunt

proijciunt in Nili gurgitem . Hæc solennitas per dies septem agitur . Quibus diebus cū sacerdotibus quasdam Crocodili inducias habent, nec attrectant lauantes . Verū octauo die ceremonijs iam peractis, uelut reddita seuiendi licentia, solitam resumunt atrocitatem. Crocodilus malum quadrupes & in terra, & in flumine pariter ualet, linguam non habet, maxillam mouet superiorē. Morsus eius horribili tenacitate conueniūt, stipante se dentium serie peccinatum. Plerumque ad uiginti ulnas magnitudinis coalescit . Qualia anseres edit oua . Metatur locum nido naturali prouidentia: nec alibi foetus premit, quā quò crescētis Nilī aquæ non possunt peruenire. In partu fouendo mas & foemina uices seruant . Præter hiatum oris, armatus est etiam unguium immanitate. Noctibus in aqua degit, per diem humi acquiescit . Circūdatur maxima cutis firmitate, intantū ut ictus quouis tormento adactos tergore, repercutiat. Trochilos auis paruula est. Ea dum reduuias escarum affectat, os beluæ huiusce paulatim scalpit, & sensim scalpurigine blandiente aditum sibi in u'q; fauces facit. Quod Enhydrus conspīcatus, alterū Ichneumonū genus, penetrat beluam, populatisq; uitalibus, erosa exit aluo. Est & Dephinum genus in Nilo, quorum dorso serratas habent cristas . Hi Delphines Crocodilos studio eliciunt ad natandum, demersi q; astu fraudulento tenera uentrium subier-

subternatantes secant, & interimunt. Præterea habi-
tant in insula Nili homines forma perexigui, sed au-
dacia eo usq; præditi, ut Crocodilis se offerât obuios.
Nam hæc monstra fugientes insequuntur, formidant
resistentes. Ergo capiuntur, subactiq; etiã intra aquas
suas seruiunt, & perdomiti metu ita obsequuntur, ut
immemores atrocitatis, uictorẽ suos inequitantes dor-
so uehant. Hanc ergo insulã, et hanc gentem ubicunq;
indicio odoris persenserint, procul fugiunt. In aqua
obtusius uident, in terra acutissime. Hyeme nullum ci-
bum capiunt, quin etiã quatuor menses à cœptu bru-
mæ inedia exiguunt. Scinci quoq; circa Nilũ frequen-
tissimi. Crocodilis quidem similes, sed modica forma,
& angusta, uerũm ad opem salutarẽ non qualibet ne-
cessarij. Medentes quippe ex ipsis pocula inficiunt, qui-
bus & stupor neruorũ excitetur, & ueneni uis extin-
guatur. Hippopotamus in eodẽ flumine ac solo nasci-
tur, equino & dorso, & iuba, & hinnitu, rostro resu-
pino, unguis bifidis, aprimis dentibus, cauda tortuo-
sa. Noctibus segetes depascitur, ad quas pergit auer-
sus astu dolofo, ut fallente uestigio. reuertenti nullæ ei
insidiæ præparentur. Idẽ cũ distenditur nimia satieta-
te, arũdines recẽs cæsas petit, per quas tãdiu obuersa-
tur, quoad stirpiũ acuta pedes uulnerent, ut profluui-
o sanguinis leuetur sagina. Plagã deinde cœno oblimit,
& sique dũ uulnus conducatur in cicatricem. Hippopo-

tanos & Crocodilos primus Romam Marcus Scaurus inuexit. Circa easdem ripas ales est Ibis. Ea serpentum populatur ova, gratissimamq; ex his escam nidis suis defert. Sic rarefcunt prouentus foetuum noxiorum. Nec tamē aues istae tantū intra fines Aegyptios profunt. Nam cum Arabicæ paludes pēnatorū anguium mittunt examina, quorū tam citum uirus est, ut morsum antē mors, quā dolor insequatur: sagacitate, qua ad hoc ualent, aues excitatæ, in procinclum eunt uniuersæ, & prius quā terminos proprios externum malum uastet, in aère occurrant cateruis pestilentibus, ibi agmen deuorant uniuersum. Quo meritò factæ sunt, & illæ. Ore pariunt. Nigras solum Pelusium mittit, reliqua pars cādidas. De arboribus, quas sola fert Aegyptus, præcipua est ficus Aegyptia, folijs moro comparanda, poma non ramis tantum gestitās, sed & caudice, usque ad eò fecunditatis suæ augusta est, ut uno anno septies fructū sufficiat. Vnde pomum decerpseris, alterum sine mora protuberat. Materia eius in aquam missa subsidit: deinde cum diu defederit in liquore, leuior facta sustollitur, & uersa uice, quod natura in alio ligni genere non recipit, fit humore sicca. Palma quoq; Aegyptia dicenda res est, propriè ad ipsos uocatur, ut dici oportuit: eaq; gustata arcet sitim. Odor eidem, qui & malis Cydonijs. Sed demū sitim sedat, si prius quā maturuerit decerpatur. Nam
 si matura

si matura sumatur, sensum intercipit, gressum præpedi-
 dit, linguã retardat, obseſisq; officijs mentis & cor-
 poris, imitatur uitium ebrietatis. Aegyptiũ limitem,
 quã ad Deltæ cacumen tendit, incolũt populi, qui mo-
 mentum quo reparari mundum ad motus ferunt an-
 nuos, hoc studio deprehendũt. Eligitur sacer lucus, in
 quem cõpellũt animalia diuersissimi generis. Ea, ubi
 ad statutum modum cœlestis uertigo prouecta est, sen-
 sus suos significationibus prodũt quibus possunt. Alia
 ululant, alia mugiunt, quædam stridunt, quædam ru-
 giunt, nonnulla simul configiunt ad uolutabra. Hoc
 argumentum illis est magisterium ad iudiciũ tempo-
 ris deprehendendi. Ferunt ijdem populi à primis sibi
 gentis suæ auis traditum, ubi nunc occasus est, quon-
 dam ibi ortum solis fuisse. Inter Aegyptias urbes nu-
 mero portarum Thebæ nobiles, ad quas commercia
 Arabes undique gentium subuehunt. Hic regio The-
 bæica Abydos, & ipsa nobilis olim Memnonis regia,
 nunc Osyridis fano exulta. Alexandriam & ope-
 ris ipsius magnitudo, & autor Macedo nobilitant.
 Quam metatus Dimocrates architectus, secundum
 post cõditorem inter memorabilia locum sortitus est.
 Cõdita autem Alexandria est duodecima centesimaq;
 Olympiade, L. Papyrio Spuriij filio, C. Pætilio Caij
 filio, consulibus Romanis, haud longe ab ostio Nili flus
 minis, quod Heracleoticon alij, alij Canopicon appel-
 lant.

lant. Est & Pharos, colonia à Cæsare dictatore deducta, ex qua facibus accensis nocturna dirigitur nauigatio. Nam Alexandria insidioso accessu aditur, sal lacibus uadis, cæco mari, tribusq; tantū canalibus admittit nauigantes, Tegamo, Posidonio, Tauro. Hinc igitur in portibus machinas ad præluendi ministerium fabricatas, Pharos dicunt. Pyramides turres sunt in Aegypto, fastigiatae ultra celsitudinē omnem quæ fieri manu possit. Itaque mensuram umbrarum egressæ, nullas habent umbras. Nūc ab Aegypto promoueamus stylum.

DE ARABIA, ET IN EA THYRC & myrrha, de Phœnice ac Cinnamolgo auibus, deq; Arabum moribus, de lapidum preciosorum generibus. Cap. XXXVI.

VLtra Pelusiacū ostiū Arabia est, ad Rubrum pertinens mare, quod Erythræum ab Erythro rege, Persei & Andromedæ filio, non solum à colore appellatum Varro dicit, qui affirmat in litore maris istius fontem esse, quem si oues biberint, mutant uellcrum qualitatem, & antea candidæ amittant quod fuerint usque ad haustum, ac fuluo postmodum nigrescant colore. Rubri autem maris Arf: noë oppidum. Verum hæc Arabia procedit adusq; illam odoriferam & diuitem terram, quam Catabanes & Scenitæ

nita tenent, Arabes nobiles monte Casio. Qui Scenitæ causam nominis inde ducunt, quòd tentorijs succedunt, nec alias domos habent. Ipsa autem tentoria ciclicina sunt: ita nūcupant uelamentà è caprarum pilis texta. Præterea carnibus suillis prorsus abstinent. Sane hoc animalis genus, si inuectum illò fuerit, moritur illico. Hanc Arabiam Græci *ἡ Αραβία*, nostri beatam nominauerunt. Habitatur colle manu factò inter flumen Tigrim, & flumen Euleum, quod ortū à Medis tā puro fluore incliyū est, ut inde omnes reges non alias quàm eius aquas bibant. Eudæmonem non frustra cognominatā hinc capeffas, quòd præter odores, quos creat plurimos, sola thus mittit, nec tamen uniuersa. Nam in medio eius sunt Atramiæ pagus Sabæorum, à quo octo mansionibus regio Thurifera determinatur. Arabia appellata est, id est, sacra. Hoc enim significari interpretatur. Virgulta hæc nō sunt publica, sed quod inter Barbaros nouum, in ius posterorum per successiones transeunt familiarum. Ergo quicumque dominatum istius tenent nemoris, Arabice sacri uocantur. Idem illi cum lucos istos uel metunt, uel incidunt, non funeribus intersunt, non congressionibus fœminarum polluantur. Hanc arborem prius quàm penitus fides proderetur, alij lentisco, alij terebintho comparabant, usque dum libris quos Iuba rex scripsit ad Cæsarem Augusti filium, palàm fieret, in-

torto eã esse uimine, ramis ad Aceris qualitatẽ, Amygdalæ modo succũ fundere, incidi ortu canis flagrantissimis solibus. In iisdẽ saltibus myrrha prouenit, cuius radices ut uitũ rastris proficiunt, ab laqueationibus gaudet. Nudatæ, pinguiore fluunt lachryma. Sponte manãs preciosior ex ea sudor est: elicitus corticis uulnere, uilior iudicatur. Cortex in uertiginem flexus, et spinis hispidus: foliũ licet crispus, oliuæ tamẽ simile. Maxima altitudine extollitur ad quinq; cubita proceritatis. Arabes sarmentis eius ignes fouet, quorũ fumo satis noxio, nisi odore cremati, Storacis occurrat, plerunq; insanabiles morbos contrahunt. Apud eosdem nascitur auis Phœnix, aquilæ magnitudine, capite honorato, in conũ plumis extantibus, cristatis faucibus, circa colla fulgore aureo, postera parte purpureus, absq; cauda, in qua roseis pennis cœruleus interscribitur nitor. Probatum est quadraginta & quingentis eum durare annis. Rogos suos struit Cinnamidis, quos propè Panchaiam concinnat, in Solis urbẽ strue altaribus superposita. Cum huius uita, magni anni fieri conuersionem, rara fides est inter autores, quamuis plurimi eorum magnum annum non quingentis & quadraginta, sed duodecim millibus noningentis quinquaginta quatuor annis constare dicant. Quinto itaq; Plautio, et Sextio Papinio cõsulibus, Aegyptum Phœnix inuolauit: captusq; anno octingentesimo Vr
bis

bis cōditæ, iussu Claudij principis, in comitio publica
 tus est. Quod gestū, præter cēsuram quæ manet, actis
 etiam urbis cōmetur. Cinnamolgus perinde Arabiæ
 auis, in excellentissimis lucis textitidos è fruticibus
 Cinnamorum: ad quos quoniã non est peruenire pro-
 pter ramorum altitudinem, & fragilitatem, accole il-
 las congeries plumbatis petūt iaculis, deiectasq; pre-
 tijijs uendūt amplioribus, quòd hoc Cinnamum magis
 quàm aliud mercatores probent. Arabes longe lateq;
 diffusi, diuersis moribus uiuunt, & cultibus. Pluri-
 mis crines intonsi, mitrata capita, redimitu pari, pars
 rafa in cutem barba. Commercijs student, aliena non
 emunt, uendunt sua. Quippe & syluis, & mari diui-
 tes. Umbræ, quæ nobis dextræ sunt, illis sinistrae.
 Pars eorum, quibus asper est uictus, angues edūt: nul-
 la illis uel animi, uel corporis cura, ac propterea ὀφιο
 φάγοι nominantur. Ex istius littoris sinu, Polycrati
 regi aduecta Sardonyx gēma, prima in orbe nostro lu-
 xuriæ excitauit facem. Nec multum de ea differēdum
 puto, adeò Sardonyx in omnium uenit notitiam Su-
 perficies eius probatur, si meracius rubeat: arguitur,
 si fuerit feculentior, si medietas circuitur limite candi-
 cante, optima est: si nec colorem suū spargat in proxi-
 mū, nec ipse ex altero mutuetur. Reliqua nigro finiū-
 tur. Quod si traluceat, uitio uirtitur: si perspicuitatē
 arceat, proficit ad decorē. Et Molochitem Arabs inue-
 nit,

nit, uirentem crassius quàm Smaragdus, contra infantū pericula ingenita uiresistentē. Inuenit et Iridem in mari Rubro, sicut Crystallū sexāgulatam, quæ radijs iēta solis, rutilo aēris repercussu, cœlestis arcus ex se iacit speciē. Androdamantem ijdem legūt Arabes, nitoris argentei, lateribus æqualiter quadris, quem de Adamante nōnihil mutuatū putes. Datum illi nomen ex eo censent, quòd animorum calentium mollit impetus, & tumentes refrenat iras. Pæderotem etiam Arabicum inde sumimus, Arabica aspectu eburnea est, radi abnuuit. Contra neruorum molestias prodest habentibus. In Pæderote congruit quicquid eximū est, quada decoris prærogatiua, Crystallinum lucet, rubet purpuram, in orarum extimis corona crocea uelut è liquido renitente. Hac suauitate oculos afficit, uisum illicit, detinet intuentes, hac etiam gratia Indis placet. Hoc Arabiae sat est, hinc ad Pelusium repatriemus.

DE CASIO MONTE, DE POMPEII
magni sepulcro, deq; Ioppe oppido.
Cap. XXXVII.

A Pelusio Casius mons est, & delubrum Iouis Casij, atq; ita Ostracinae locus Pompeij magni sepulchro inclytus. Idumæa inde incipit, palmis opima. Deinde Ioppe oppidum antiquissimū orbe toto,

to, utpote ante inundationem terrarum conditum. Id oppidum saxum ostētat, quod uinculorum Andromede uestigia adhuc retinet, quam expositā beluē non irritus rumor circumtulit. Quippe ossa monstri illius M. Scaurus inter alia miracula in aedilitate sua Romae publicauit. Annalibus nota res est. Mensuræ quoque ueracibus libris continentur, scilicet quod costarum longitudo excesserit pedes quadraginta, excelsitas elephantis fuerit Indicis eminentior. Porro uerticuli spinæ ipsius, latitudine semipedem sunt supergressi.

DE IVDEA, IN EA DE FLUMINIBUS
 & lacubus, de Balsamo, de Sodomo
 & Gomorro, de Essenis gentibus.
 Cap. XXXVIII.

Iudea illustris est aquis, sed natura non eadē aquarum omnium. Iordanis amnis eximia suauitatis Peneade fonte demissus, regiones præterfluit amoenissimas, mox in Asphaltiten lacummersus, stagno corrumpitur. Qui Asphaltites gignit bitumē. Animal non habet, nihil in eo immergi potest. Tauri etiam Camelique impune ibi fluitant. Est & lacus Genesara extensus passuum sedecim millibus, circumseptus urbibus plurimis, & celebribus, ipse par optimis. Sed lacus Tiberiadis his omnibus antepositus, salubris ingenue haustu,

haustu, & ad sanitatem usu efficaci. Iudææ caput fuit Hierosolyma, sed excisa est. Successit Hiericus, et hæc desijt caput esse, Artaxerxis bello subacta. Callirhoë Hierosolymis proximus fons, calore medico probatissimus, et ex ipso aquarum præconio sic uocatus est. In hac terra tatum Balsamum nascitur, quæ sylua intra terminos uiginti iugerū usq; ad uictoriā nostram claudebatur. At cū Iudæa potiti sumus, ita luci illi propagati sunt, ut iam nobis latissimi colles sudent Balsama. Similes uitibus stirpes habet, malleolis digeruntur, rastro nitescunt, aquis gaudent, amant amputari, tenacibus folijs sempiternò inumbrantur. Lignū caudicis atrectatū ferro, sine mora moritur. Eapropter aut uitro, aut cutellis offeīs, sed in solo cortice artificij plaga uulneratur, ex qua eximie suauitatis gutta manat. Post lachrymam secundū in precijs locum poma obtinent, cortex tertium, ultimus honos ligno. Longo ab Hierosolymis recessu tristis sinus panditer, quæ de cœlo tactum testatur humus nigra, & in cinerem soluta. Duo ibi oppida, Sodomū nominatū alterum, alterum Gomorrhū. Apud quæ pomū gignitur, quod habeat speciē licet maturitatis, mandi tamen nō potest. Nam fuliginem intrinsecus fauillaceam ambitio tantū extimæ cutis cohibet, quæ uel leui tactu pressa, fumū exhalat, et fatiscit in uagū pulucrem. Interiora Iudææ, quæ occidentem cōtinentur, Esseni tenent, qui præditi memorabili

memorabili disciplina, recesserunt à ritu gentium uniuersarum, maiestatis (ut reor) prouidentia ad hunc morem destinati. Nullæ ibi foeminae. Venere se penitus abdicarunt. Pecuniã nesciunt, palmis uicitant. Nemo ibi nascitur, nec tamen deficit hominũ multitudo. Locustus ipse addictus pudicitiae est. Ad quem plurimi licet undiq; gentiũ properent: nullus admittitur, nisi quem castitatis fides, & innocetiae meritũ prosequatur. Nã qui reus est, uel leuis culpæ, quamuis summa ope adipisci ingressum uelit, diuinitus summouetur. Ita per immensum spaciũ seculorũ (incredibile dictũ) æterna gens est cessantibus puerperijs. Engadda oppidũ infra Essænos fuit, sed excisum est. Verũ inclytis nemo ribus adhuc durat decus, lucisq; palmarũ eminentissimi nihil uel æuo, uel bello derogatum. Iudææ terminus Massada castellum.

DESCYTHOPOLI OPPIDO,

ET MONTE CASIO.

Cap. XXXIX

TRansco Damascum, Philadelphiam, Raphanam Scytopolis primos incolas, & autorem dabo. Liber pater cum humo nutricem tradidisset, condidit hoc oppidum, ut sepulturæ titulum etiam urbis

bis incensibus ampliaret. Incolæ deerant, è comitibus suis Scythas delegit, quos ut animo firmaret ad promptam resistendi uolentiam, præmiū loci nomen dedit. In Seleucia alter Casius mōs est, Antiochi. e proximus, cuius è uertice uigilia adhuc quarta cōspicitur globus Solis, et breui corporis circūactu radijs caliginē dissipantibus illinc nox, hinc dies cernitur. Talis è Casio specula est, ut lucē prius uideas, quàm auspicetur dies.

DE EUPHRATE ET TIGRIDE FLU
minibus, deq; uarijs gemmarum ge-
neribus. Cap. XL.

Euphratem maior fundit Armenia, ortum supra Zimaram sub radicibus montis, quem Capoten accolæ nominant, Scythis proximum. Hic receptis in se aliquot annibus cōualefcit, & stipatus conuenis aquis, luctatur cum Tauri mōtis obiectu, quem apud Eligeā scindit, resistat licet duodecim millibus passuum latitudine: longisq; excursibus dextra Comagenem, Arabiam læua relinquit. Deinde prælabens plurimas gentes, Babyloniam quondā Chaldæorum caput diuidit. Mesopotamiā opimat annuæ inundationis excessibus, ad instar Aegyptij annis terris superfusus, inuecta soli foecunditate. Iisdem ferme temporibus, quibus Nilus exit, sole scilicet in parte Cancri

Cancrui uicesima constituto. Tenuatur cum iam Leone
 decurso, ad extrema Virginis curricula facit transitū.
 Quod gnomonici similibus parallelis accidere con-
 tendunt, quos pares, & cœli & terrarum positione
 æqualitas normalis efficit lineæ. Vnde apparet ista
 duo flumina ad modulū eiusdē perpendiculi constitu-
 ta, licet è diuersis manent plagis, easdē incremēti cau-
 sas habere. De Tigride quoq; hoc loco dicere par est.
 In Armeniæ maioris regione caput tollit mire quàm
 lucido conspicuoq; fonte in loco edito, qui Elongosine
 nominatur. Nec tamen ab exordio statim totus est.
 Primū pigrè fluit, non cum suo nomine. At cum fines
 Medorū inuectus est, Tigris statim dicitur. Ita enim
 Medi nominant sagittam. Influit in Arethusam lacum,
 omnia pondera sustinentem. Cuius pisces nunquam se
 alueo Tigridis immiscent, sicut nec amnici pisces in
 stagnū transcunt Arethusæ, per quem dissimilis colo-
 re, et uolucris meat cursu. Mox Tauro resistēte, in pro-
 fundū specum mergitur, quem subter labens, in altero
 eius latere apud Zoroandam emicat, uluas & purga-
 menta plurima secum trahens. Deinde identidem ab-
 scōditur, rursusq; redditur. Adi. benos, Arabasq; præ-
 terfluit. Mesopotamiam amplectitur. Annem nobilissi-
 mum Choaspem accipit, Euphratem defert in sinum
 Persicum. Quæcunq; Euphratem bibunt gentes, di-
 uerso nitent lapide. Zmilaces in ipso Euphratis alueo

legitur, gemma ad imaginē marmoris Procōnesi, nisi quod in medio umbilico lapidis istius glaucū uelut oculi pupilla intermitet. Sagda à Chaldæis ad nos usq; profluit, haud facilis reperitur, nisi (ut perhibēt) ipsa capessendam se daret. Nanq; ingenita spiritus efficacia, supermeantes naues è profundo petat, & carinis ita tenaciter adcorporatur, ut nisi abrasa parte ligni, ægre separetur. Ea Sagda apud Chaldæos propter effectus quos ex ea sciunt, habetur loco principe, cæteris propter gratiā magis placet iucundissime uirēs. Myrrhites Parthis familiaris est. Hūc si uisu æstimes, Myrrhæ color est, & nō habet quod afficiat aspectū. Si penitus explores, et attritu incites ad calorē, spirat Nardi suauitatem. In Perside lapidū tāta copia est, tātaq; diuersitas, ut longū penē sit ipsis uocabulis immorari. Mithridax sole percussa, coloribus micat uarijs. Tecolithos nucleo oliuæ similis, spernitur cū uidetur, sed remedijs bonus, uicit aliorū pulchritudinē. Solutus quippe, et haustus, pulsus calculis, renū dolores ac uesicæ leuat. Ammochrysos arenis auro intermixtis, nūc bractearū, nunc pulueris habet quadrulas. Aëtites et fuluus est, & tereti positione, alterū lapidē intrinsecus cohibens, cuius crepitu sonorus est cū mouetur, quamlibet tinnitū illū non internū scrupulū facere, sed spiritū sapientissimi dicant. Hūc Aëtitem Zoroastres præfert omnibus, maximamq; illi tribuit potestatem. Inuenitur

nitur aut in nidis aquilæ, aut in littoribus Oceani. In
 Perfide tamē plurimus. Subnexus spem uteri defendit
 à fluxibus abortiuus. Pyrrhites fuluus est, teneriq; se
 uehementius nō sinit: ac si quando arctiore manu pre-
 mitur, digitos adurit. Chalazias grandinis & cando-
 rē præfert, & figurā duritia robustissima, & inuicta:
 Echites uiperæ habet maculas. Dionysias fuscus est,
 rubētibus notis sparsus. Idem si aquæ mixtus contera-
 tur, uinum frangat, & quod in illo odore mirificū est,
 ebrietati resistit. Glossopetra deficientibus lunis, cœ-
 lo cadit, linguæ similis humanæ, non modicæ (ut Ma-
 gi ferunt) potestatis, qui ex ea lunares motus excitari
 putant. Solis gemma per candida est, ad speciem fulgi-
 di sideris, rutilosq; ex se iacit radios. Veneris crinis
 nitet nigro, internis ductibus ostentans ruforū criniū
 similitudinē. Selenites tralucet fulgore candido, mel-
 leoq; continens lunæ imaginē, quē iuxta cursum astrī
 ipsius perhibēt diebus singulis uel minui, uel augeri.
 Meconites papauera exprimit, Myrmecites reptantis
 formicæ effigie notatur. Chalcophongos resonat, ut
 pulsata æra. Pudice habitus, seruat uocis claritatem.
 Siderites à contemplatione ferri nihil dissonat, uerūm
 maleficus, quoquò inferatur, discordias excitat. Phlo-
 gites ostentat intra se quasi flammæ æstuanter. An-
 thracias coruscat uelut scintillantibus stellis. Enydros
 exudat, ut clausam in eo putes fontanā seaturiginem.

DE CILICIA, ET ANTRO CORI
cio, deq; monte Tauro.

Cap. XLI.

Ciliciam, de qua agitur, si ut nūc est, loquamur, derogasse uidebimur fidei uetustatis. Si termini nos sequimur quos habuit olim, absōnum est à cōtemp-
tatione rerum presentium. Ergo inter utranq; cul-
pam, factu optimum est, amborum temporum statum
persequi. Cilicia antea usq; ad Pelusium Aegypti per-
tinebat, Lydijs, Medis, Armenijs, Pamphylia, Cappa-
docia sub imperio Cilicum constitutis. Mox ab Assy-
rijs subacta, in breuiorem modum scripta est. Plurima
iacet campo, sinu lato recipiens Isicum mare à tergo
mōntium Tauri & Amani iugis clausa. A Cilice nomē
trahit, quem etās pristina penē ultra æuum memoriæ
abscondit. Hunc aiunt Phœnice ortum, qui antiquior
Ioue de primis terræ alumnis habetur. Matrem urbū
habet Tarson, quam Danaës proles nobilissima Per-
seus locauit. Hanc urbem interfecat Cydnius amnis.
Hunc Cydnum alij præcipitari Tauro, alij deriuari
ex aluēo Choaspis tradiderunt. Qui Choaspes ita dul-
cis est, ut Persici reges quamdiu intra ripas Persidis
fluit, solis sibi ex eo pocula uendicarint, & cū eun-
dum foret peregre, aquas eius secum uectitarint. Ex
illo parente Cydnius miram trahit suauitatem. Quic-
quid

quid candidum est, Cydnum gentili lingua Syri dicunt, unde anni huic nomen datum. Tunc uere cum niues soluantur, reliqua parte anni tenuis est & quietus. Circa Coricum Ciliciæ crocum plurimum, optimumq; , det licet Sicilia, det Syrena, det & Lycia, hoc primum est. Spirat flagrantius, colore plus aureo est, succi ope citius proficit ad medelam. Ibi Corylus oppidum est, & specus, qui montem impositum mari à summo cauat uertice, patulus hiatu amplissimo. Nā deiectis lateribus in terræ profundum, nemoroso orbe amplectitur mediam inanitatem, uirens introrsus lucis pendentibus. Descensus in eum per duo millia et quingenta passuum, nō sine largo die, hinc inde fontium assidua scaturigine. Vbi peruentum ad ima primi sinus, alter rursus specus panditur. Quod antrum latis primum patet faucibus, postmodum in processu per angustias obscuratur. In eo sacrum est Iouis sanū, in cuius recessu intimo Typhonis Gigantis cubile positum accolæ credunt. Solæ antiquum oppidum Ciliciæ fuit, patria Chryssippi Stoicæ sapientiæ potentissimi, quod à Tigraue Armenio subactum, et diu post Pompeopolim deuictis Cilicibus Cneus Magnus cognominauit. Mons Taurus ab Indico primū mari surgit, deinde à scopulis Chelidonij inter Aegyptium & Pamphilium pelagus obiectus septentrioni dextero latere, læuo meridiane plage, occidenti obuersus fron-

te profusa. Palam est terras eum continuare uoluisse penetrato mari, nisi profundis resistentibus extende re radices suas uetaretur. Denique qui ratiocinantur de naturis locorum, tentasse eum omnes exitus promontorijs probat. Nam quoquod uersum mari alluitur, procedit in prominētijs, sed modò intercluditur Phœnicio, modò Pontico sinu, interdum Caspio uel Hyrcano, quibus renitentibus subinde fractus, contra Mæoticū lacū flectitur, multisq; difficultatibus fatigatus, Rhyphæis se iugis annectit. Pro gentiū ac linguarū uarietate plurifariam nominatus: apud Indos Imaus, mox Paropamisus, Choatras apud Parthos, post Niphates, inde Taurus: ac ubi in excellentissimam cōsurgit sublimitatem, Caucasus. Interea etiam à populis appellationē trahit. A dextro latere Caspius dicitur, uel Hyrcanus, à læuo Amazonicus, Moschicus, Scythicus. Ad hæc uocabula habet alia multa. Vbi dehiscit hiulcis iugis, facit portas, quarum primæ sunt Armeniæ, tum Cassiæ, post Ciliciæ. In Græciâ uerticem exerit, ubi Ceraunius prædicatur. A Ciliciæ finibus Africam limitem despicit. Quantum meridiem uidet, sole inæstuat. Quicquid septentrioni oppositum est, uento tunditur, & pruina. Quod syluestre est, efferatur plurimis bestijs, & leonibus immanissimis.

DE LYCIA, ET CHIMÆ RÆ
monstri fabula. Cap. XLII.

Quod in Căpania Vesuuus, in Sicilia Actna,
hoc in Lycia mons Chimæra est. Hic mons
nocturnis æstibus fumidū exhalat. Vnde
fabula triformis monstri in uulgū data est, quod Chi-
mæra animal putauerūt. Et quoniā natura ibidē sub-
est ignea, Vulcano urbē proximā Lycij dicarunt, quā
de uocabulo sui nominis Hephæstiam uocant. Olym-
pus quoq; inter alia ibi oppidum fuit nobile, sed inter-
cidit: nūc castellum est, infra quod aquæ regie ob insi-
gie floris spectaculo sunt uisentibus.

DE ASIA MINORI, DE EPHE-
siæ Dianæ templo, de Alexandri Magni ortu, de incli-
tis Asiæ scriptoribus, de Phrygia, de Bonaso
quadrupede, de Homeri et Hesiodi tem-
poribus, de Memnonijs auibus,
de Chamæleonte fera, de
Ciconijs, deq; Ga-
latarum ori-
gine.

Cap. XLIII.

Sequitur Asia: sed non eam Asiā loquor, quæ in
tertio orbis diuortio terminos amnes habet, ab
Aegypto mari Nilū, à Meotico lacu Tanaim: uerū eā

quæ à Telmeso Lyciæ incipit, unde etiam Carpathius
 auspicatur sinus. Eâ igitur Asiam ab oriente Lycia in-
 cludit & Phrygia, ab occidente Aegæa littora, à meri-
 die mare Aegyptiû, Paphlagonia à septentrione. Ephē-
 sus in ea urbs clarissima est, Epheso decus templû Dia-
 næ, Amazonû fabrica, adeò magnificû, ut Xerxes cû
 omnia Asiatica tēpla igni daret, huic uni pepercerit.
 Sed hæc Xerxis clementia sacras ædes non diu à malo
 uindicauit. Namq; Herostratus, ut nomē memoria sce-
 leris extenderet, incendium nobilis fabricæ manu sua
 struxit, sicut ipse fassus est, uoto adipiscendæ famæ la-
 tioris. Notatur ergo eadē die conflagrauisse templum
 Ephesi, qua Alexander Magnus Pellæ natus est. Qui
 oritur, ut Nepos edidit, Marco Fabio Ambusto, Tito
 Quintio Capitolino consulibus, post Romã conditam
 anno trecentesimo octogesimo quinto. Id templû cum
 postmodum ad cultum augustiorem Ephesij reforma-
 rent, faber operi Dinocrates præfuit, quem Dinocra-
 tem Alexandri iussu Alexandriam in Aegypto me-
 tatû supra exposuimus. Nusquam orbe toto tam asi-
 duos terræ motus, & tam crebras urbium demersio-
 nes, quàm in Asia esse, cladibus Asiaticis patuit, cum
 Tiberio principe urbes duodecim simul una ruina oc-
 ciderint. Ingenia Asiatica inchyta per gentes fuxerunt.
 Poëtæ Anacreō, inde Mimnermus, et Antimachus, de-
 inde Hipponax, deinde Alcæus, inter quos etiam Sappho

pho mulier. At historiæ conditores Xanthus, Hecataeus, Herodotus, cū quibus Ephorus, & Theopompus. Nāq; de septē sapientia præditis, Bias, Thales, Pittacus, Cleantes, Stoicæ eminentissimus, Anaxagoras naturæ indagator. Heraclitus etiā subtilioris doctrinæ arcanis immoratus. Asiā excipit Phrygia, in qua Celenæ, quæ antiquato priori nomine in Apamæā trāsferre, oppidū à rege Seleuco postmodum constitutū, illic Marsyas ortus, illic & sepultus. Vnde qui proximat fluiuius, Marsyas dicitur. Nam sacrilegi certaminis factum, & audaces in deum tibias, testatur non procul cū fonte uallis, quæ euentū gestæ rei signat, et ab Apamæa decem millibus passuū separata, Aulocrene usq; adhuc dicitur. Ex arce huiusce oppidi Mææder amnis caput tollit, qui recurrētib; ripis flexuosus inter Cariam et Ioniam præcipitat in sinum, qui Miletum diuidit & Prienum. Ipsa Phrygia Troadi superiecta est, aquilonia parte Galatiæ collimitata, à meridana Lycaoniæ, Pysidiæ, Mygdoniæq; contermina. Eadem ab oriente uicina Lydiæ, à septentrione Mysiæ, Cariæ, à parte qua dies medius est, mons Lydiæ Tmolus crocoflorētissimus, amnis Pactolus: quæ aurato fluore incitū, aliter *ῥοσφόρος* uocāt. In his locis animal nascitur quod Bonasum dicunt, cui taurinū caput, ac deinceps corpus omne, tantū iuba equina: cornua aut̄ ita multipli flexu in se recurrētia, ut si quis in ea offēdat, nō

neretur. Sed quicquid præsidij monstro illi frons negat, alius sufficit. Nam cum in fugã uertitur, proluuie citi uentris finũ egerit per lögitudinem triũ iugerum, cuius ardor quicquid attigerit, adurit. Ita egerie noxia summouet insequentes. Miletos Ioniæ caput, Cadmi olim domus, sed eius qui primus inuenit profæ orationis disciplinã. Non löge Epheso Colophon ciuitas, nobilis oraculo Clarij Apollinis. Vnde haud procul Minas mōs surgit, cuius uertices de nubibus super uolantibus futuræ tēpestatis significant qualitã. Caput Meoniæ Syphilus excipit, Tantalus antea dicta, & in illam uocabuli memoriam orbitatibus data Niobe. Smyrnã Melas circumfluit, inter flumina Asiatica facile præcipuus annis. Smyrnæos uerò campos fluuius Hermus secat, qui ortus Dorylao Phrygiæ, Phrygiam scindit à Caria. Hunc quoq; Hermum fluctibus aureis æstuassee antiquitas credidit. Smyrna, unde præcipue nitet, Homero uati patria extitit, qui post Iliũ captũ, anno ducentesimo septuagesimo secũdo, humanis rebus excessit. Agrippa Syluio Tyberini filio, Albæ regnãte, anno ante Urbẽ conditã cētesimo sexagesimo. Inter quem & Hesiodũ poetã, qui in auspicijs Olympiadis primæ obiit, centũ triginta octo anni interfuerũt. In Rhetæo littore Athenienses & Mitylenæi ad tumultũ ducis Thessali Achilleon oppidũ condiderũt, quod propemodum interijt. Deinde interpositis quadraginta

draginta ferme stadijs, in altero cornu eiusdē littoris ob honorē Salaminij Aiakis alterū oppidiū, cui Aean-tio datū nomē, Rhodij extruxerūt. At iuxta Illiū Memnonis stat sepulcrū, ad quod sempiterno ex Aethio-pia cateruatim aues aduolāt, quas Ilīses Memnonias uocāt. Cremutius autor est, has easdē anno quinto in Aethiopia cateruatim coire, et undiq; uersum quous-quam gentiū sint, ad regiā Memnonis cōuenire. Medi-terranea, quæ sunt supra Troadis partem, Teutrania tenet regio, quæ prima Mysorū fuit patria. Perfunditur Teutrania Caico flumine. Per omnē Asiā Chamæ-leon plurimus, animal quadrupes, facie, qua lacertæ: nisi crura recta, et longiora uentri iungērētur, proli-xa cauda, eademq; in uertiginē torta, hamati ungues subtili aduncitate, incessus piger, et serē idem qui te-studinum motus, corpus asperū, cutem qualem in Cro-codilis deprehendimus, subducti oculi, & recessu con-cauo introrsum recepti, quos nūquam nictatione ob-nubit. Visum deniq; non circumlatis pupillis, sed ob-tutu rigidi orbis intentat. Hiatus æternus, ac sine ul-lius usus ministerio: quippe cum neque cibum capiat, neque potu alatur, nec alimento aliō, quā haustu aëris uiuat. Color uarius, & in momento mutabilis, ita ut cuicumque rei se coniunxerit, concolor ei fiat. Colores duo sunt, quos fingere non ualet, rubrus & candidus: cæteros faciliē mentitur. Corpus penē
sine

sine carnē, uitalia sine liene, nec nisi in corculo paucillum sanguinis deprehenditur. Latet hyeme, producitur uere. Impetibilis est Coraci, à quo cum interfectus est, uictorem suum perimit interemptus. Nam si uel modicum ales ex eo ederit, illico moritur. Sed Corax habet præsidium ad medelam, natura manum porrigente. Nam cum afflictum se intelligit, sumpta fronde laurea, recuperat sanitatē. Pythonis Come est in Asia locus in cāpis patentibus, ubi primo aduentus sui tempore ciconiæ aduolāt, & eam quæ ultima aduenerit, laniant uniuersæ. Aues istas ferunt linguas non habere, uerū sonum quo crepitant, oris potius quàm uocis esse. Eximia illis inest pietas. Etenim quantū temporis impenderint scetibus educandis, tātum & ipsæ à pullis suis inuicem aluntur. Ita enim impense nidos fouent, ut incubitus assiduitate plumas exuant. Noceri eis omnibus quidem locis nefas ducūt, sed in Thesalia uel maxime, ubi serpentum immanis copia est: quos dum escandi gratia insectātur, regionibus Thesalicis plurimum mali detrahunt. Galatiam primis seculis prisce Gallorum gentes occupauerunt.

Tolistobogi, & Voturi, & Ambiani,

quæ uocabula adhuc permanēt.

quamuis Galatia unde

dicta sit, ipso sonat

nomine.

DE BITHYNIA ET HYLAE RA-
ptu, deq; Hannibalis exitu ac sepulcro.

Cap. XLIIII.

Bithynia in Pōti exordio, ad partē solis orientis, aduersa Thraciæ, opulenta ac diues urbiū à fontibus Sangarij fluminis primos fines habet, antē Bebricia dicta, deinde Mygdonia, mox à Bithyno rege Bithynia. In ea Prusiadem urbem prætermeat Hylas flumen, et alluit Hylas lacus, in quo resedisse credunt delicias Herculis Hylam puerū Nymphis rapinam, in cuius memoriam usq; adhuc solenni cursitatione lacum populus circuit, & Hylam uoce clamant. In Bithynio quoq; agro Libyssa, locus Nicomediæ proximus, sepulcro Hannibalis fame datus, qui post Carthaginense iudicium transfuga ad regem Antiochum, deinde post Antiochi apud Thermopylas pugnā tam malā, fractumq; regem fortunæ uicibus, in hospitium Prusiæ deuolutus, ne traderetur Tito Quintio ob hanc causam in Bithyniam misso, captiuusq; Romam ueniret, ueneni mali poculo animam expulit, & ab Romanis se uinculis morte defendit.

DE ORA PONTICA.

Cap. XLV.

In ora Pontica post Bosphori fauces, & Rhesum annē, portumq; Calpas, Sagaris fluius ortus in Phrygia,

Phrygia, dictusq; à plerisque Coralius, exordium facit Maryandini sinus, in quo oppidum Heraclæa, oppositum Lyco flumini: & Acone portus, qui prouentu malorum graminum usq; eò celebris est, ut noxias herbas aconita illinc nominemus. Proximus inde Acherusius specus, què foraminis cæci profundo ad usq; inferna aiunt patere.

DE PAPHLAGONIA, ET VENETORUM origine. Cap. XLVI.

Paphlagoniam limes à tergo Galaticus amplectitur. Ea Paphlagonia Carabi promontorio spectat Tauricam, consurgit Cytoro monte, porrecto in spacium trium & sexaginta millium, insignis loco Heneto: à quo (ut Cornelius Nepos perhibet) Paphlagonæ in Italiam transfuisti, mox Veneti sunt nominati. Plurimas in ea regione urbes Milesij condiderunt. Eupatoriâ Mithridates, quæ subacta à Pompeio Pompeiopolis est dicta.

DE CAPPADOCIA, ET IN EA EQUORUM natura. Cap. XLVII.

Cappadocia gentiû uniuersarû, quæ Pontum accolunt, præcipuè introrsus recedit. Latere lauo utrasque Armenias, & Comagenem simul transit,

fit, dextro plurimis Asiæ populis circumfusa. Attolitur ad Tauri iuga, & Solis ortum. Præterit Lycæoniam, Pisidiam, Ciliciam. Vadit super tractum Syriæ Antiochiæ, parte regionis alterius in Scythiam per-tendens, ab Armenia maiore diuisa Euphrate amne. Quæ Armenia, unde Pariedri montes sunt, aufpica-tur. Multæ in Cappadocia urbes inçlytæ. Verùm ut ab alijs referamus pedem, coloniam Archelaidem, quam deduxit Claudius Cæsar, Halys præterfluit. Neocæsaream fluius Lycus alluit. Melitam Semiramis con-didit. Mazacham sub Argæo sitam, Cappadoces ma-trem urbium numerant. Qui Argæus niualibus iugis arduus, ne æstiuo quidẽ torrête pruinis caret, quemq; indigenæ populi habitari Deo credunt. Terra illa an-te alias atrix equorum, & prouentui equino accom-modatissima est. Quorũ hoc in loco ingenium reor persequendum. Nam equis inesse iudicium, documen-tis plurimis patefactum est, cum iam aliquot inuenti sint, qui non nisi primos dominos agnoscerent, obliti mansuetudinis, siquando mutassent cõsuetã seruitia. Inimicos partis suæ norunt, adeò ut inter prælia ho-stes morsu petant. Sed illud maius est, quod rectori-bus perditis quos diligebant, accersunt fame mortem. Verùm hi mores in genere equorũ præstantissimo re-periuntur. Nã qui infra nobilitatem sunt sati, nulla do-cumenta sui præbuerunt. Sed ne quid uideamur dicẽdi-
licentia

licentia cōtra fidē arrogasse, exemplū frequens dabi-
 mus. Alexandri Magni equus, Bucephalus dictus, siue
 de aspectus toruitate, seu ab insigni, quod taurinū cap-
 ut arno inustū gerebat, uel quod de frōte eius que-
 dā extantiū corniculorū minæ protuberabant, cū ab
 equario suo aliās etiā molliter sederetur, accepto regio
 stratu, neminem unquam aliū præter dominū uehere
 dignatus est. Documēta eius in prælijs plurima sunt,
 quibus Alexandrū è durissimis certaminibus sospitem
 opera sua extulit. Quo meritò effectū, ut defuncto in
 India exequias rex duceret, & supremis sepulcrū da-
 ret. Urbem etiam consideret, quam in nominis memo-
 riam Bucephalā nominauit. Equus C. Cæsaris nul-
 lum præter Cæsare dorso recepit: cuius primores pe-
 des facie uestigij humani tradūt fuisse, sicut ante Vene-
 ris genitricis simulacrū eadem hac effigie locatus est.
 Regē Scytharū, cū singulari certamine interēptū, ad-
 uersarius uictor spoliare uellet, ab equo eius calcibus
 morsuq; laniatus est. Agrigētina etiam regio frequēs
 est equorum sepulcris, quod supremorum munus me-
 ritis datū creditur. Voluptatem his inesse, circi specta-
 cula prodiderūt. Quidā enim equorū cantibus, tibia-
 rum quidam saltationibus, quidam colorū uarietate,
 nonnulli etiā accensis facibus ad cursus prouocantur.
 Affeclū equinū lachrymæ probant. Deniq; interfecto
 Nicomede rege, equus eius media uitā expulit. Cum
 prælio

prælio Antiochus Galatas subegisset, Centauretrij nomine ducis, qui in acie ceciderat, equum ouaturus insiluit. Isq; adeo spreuit lupatos, ut de industria curuatus, ruina & se & equitem pariter affligeret. Ingenia equorū & Claudij Cæsaris Circenses probarūt, cū effuso rectore quadrigæ, cursus æmulos non minus astu, q̄ uelocitate præuenteret, & post decursa legitima spacia, ad locū palmæ sponte consisterent, uelut uictoriæ præmiū postularēt. Excusso quoq; auriga, quem Ratumenā nominabant, relicto certamine, ad Capitolium quadriga profiliuit: nec ante substitit, quamlibet obuijs occurribus impedita, q̄ Tarpeiū Iouē terna dextratione lustrasset. In huiusce animalis genere ætas longior maribus. Legimus sanè equū ad usq; annos septuaginta uixisse. Iam illud non uenit in ambigū, quod in annū tertium & tricesimū generant, utpote qui etiā post uicesimū mittantur ad sobolē reficiendā. Notatū etiā aduertimus Opuntē nomine equum, ad gregariam Venerē durasse in annos quadraginta. Equarū libido extinguitur iubis tonsis. In quarum partu amoris nascitur ueneficium, quod in frontibus præferunt recens editi, fuluo colore, caricis simile, *ἰππομανῆς* nominatum. Quod si præreptū statim fuerit, nequaquam mater pullo ubera præbet uellicāda. Quo quis acrior fuerit, speiq; maiōris, eo profundius nares merfitat in bibendo. Mas ad bella nunquam producitur apud Scy-

thas, eo quod fœminæ leuare uescas etiam in fuga possint. Edunt equæ ex uentis conceptos, sed hi nūquam ultra triennium æuum trahunt.

DE ASSYRIA, DE QVE VNGUENTORUM origine. Cap. XLVIII.

Assyriorum initium Adyabene facit. In cuius parte Arbelitis regio est, quem locū uictoria Alexandri Magni nō sinit præteriri. Nā ibi copias Darij fudit, ipsumq; subegit, expugnatisq; eius castris, in reliquo apparatu regis scriniū unguentis refertum reperit, unde primū Romana luxuria fecit ingressum ad odores peregrinos. Aliquantisper tamen uirtute ueterum ab illa uitiorum illecebra defensi sumus, atq; adeo in censuram Publij Craſsi, & Iulij Cæsaris, qui edixerunt anno Urbis conditæ quingentesimo sexagesimo quinto, nequis unguenta inueheret peregrina. Postmodū uicerunt nostra uitia, & Senatui adeo placuit odorum delicia, ut ea etiam in penetralibus tenebris uteretur: sicut L. Plotium fratrem L. Plotij bis consulem proscriptum à triumuiris, in Salernitana latebra unguenti odor prodidit.

DE MEDICA ARBORE.

Cap. XLIX.

Hos terrarū ductus excipit Media, cuius arbor inclarint etiam carminibus Mātuanis. Ingens ipsa

ipsa, & cui tale ferme, quale Vnedonibus foliū est: tantum eo differt, quod aculeatum spinosis fastigijs hispιδatur. Gestat malum inimicum uenenis, sapore asperro, & amaritudinis miræ. Odoris autem fragrantia plus quā iucundum, longeq; sensibile. Verū pomorū illi tanta ubertas inest, ut onere prouentus semper grauetur. Nam protinus atq; poma eius ceciderint maturitate, alia protuberant, eaq; tantum est opimitati mora, ut foetus decidant antè nati. Vsurpare sibi nemora ista optauerunt & aliæ nationes, per industriam tralati germinis & inserti: sed beneficium soli Mediæ datum, naturā resistente terra alia non potuit mutuari.

DE CASPIIS PORTIS.

Cap. L.

Caspia portæ panduntur itinere manu factis, longo octo millibus passuum. Nam latitudo uix est plastro permeabilis. In his angustijs etiam illud inter alia difficile, quod præcisorum laterum saxa liquentibus inter se salis uenis, exudant humorem affluentissimum, qui mox ui caloris constrictus, uelut in glaciem coit. Ita labes inuia accessum negat. Præterea octo & uiginti millium passuum tractus omnis quoquò inde pergitur, nullis puteis uel fontibus, humo arida, sine præsidio sitit. Tum serpentes undique

B 2 gen-

gentium conuenæ, à uerno statim die illuc confluent.
Ita periculi ac difficultatis concordia ad Caspios, nisi
hyeme, accessus negatur.

DE DIREO, ET MARGIANA RE-
gione. Cap. LI.

A Caspijs ad orientem uersus locus est, quod
Direum appellatur, cuius ubertati non est
quod usquam comparari queat. quem locum circumsi-
dūt Tapyri, Anariaci, & Hyrcani. Ei proximat Mar-
giana regio, inclytā cœli ac soli commodis, adeò ut in
toto ille latifundo uitibus sola gaudeat. In faciem thea-
tralē montibus clauditur ambitu stadiorū mille quin-
gentorum, inaccessa penè ob incommodum arenosæ
solitudinis, quæ per centum & uiginti millia passuum
undiq; uersum circumfusa est. Regionis huius am-
nitatē Alexander Magnus usque adeò miratus est, ut
ibi primum Alexandriam conderet, quam mox à Bar-
baris excisam, Antiochus Seleuci filius reformauit, &
de nuncupatione domus suæ dixit Seleuciā. Cuius ur-
bis circuitus diffunditur in stadia septuaginta quin-
q;. In hanc Orodes Romanos captos Crassiana clade de-
duxit. Et aliud in Caspijs Alexāder oppidū excitauit,
idq; Heraclea dictum dum manebat, sed hoc quoq; ab
ijsdem euersum gentibus, deinde ab Antiocho restitu-
tum, ut ille maluit: Achais postmodū nominatum est.

DE OXO AMNE, ET CIRCA EVM
gentibus, de itinere Liberi patris, Herculis, Se-
miramidis, & Cyri regis termino, deq;
Camelorum natura.

Cap. LII.

OXus amnis de lacu Oxo oritur, cuius oras
Heniochi, Bateni, Oxistagæ accolunt, sed
præcipuam partē Bactri tenent. Bactris præterea est
propius amnis Bactros: unde & oppidum quod inco-
lunt, Bactrum. Gentes huiusce quæ pone sunt, Paro-
pamisi iugis ambiuntur, quæ aduersa Indi fontibus ter-
minantur. Reliqua includit Oxus flumen. Ultra hos
Panda oppidū Sogdianorū, in quorū finibus Alexan-
der Magnus tertiā Alexandriā cōdidit, ad cōtestādos
itineris sui terminos. Hic enim locus est, in quo primū
à Libero patrē, post ab Hercule, deinde à Semiramide,
postremo etiā à Cyro aræ sunt cōstitutæ, quod proxi-
mū gloriæ omnes duxerūt, illò usq; promouisse itine-
ris sui metas. Vniuersi eius ductus dūtaxat ab illa ter-
rarū parte Iaxartes fluuius secat fines, quæ tamen Ia-
xarten soli uocant Bactri. Nam Scythæ Silyn nomi-
nāt. Hunc eundē esse Tanāim, exercitus Alexandri Ma-
gni crediderūt. Verūm Demodamas, dux Seleuci &
Antiochi, satis idoneus uerò auctor, trāsuectus amnem
istū, titulos omnium supergressus est, aliumq; esse q̄ Ta-

nam deprehendit. Ob cuius gloria infigne, dedit nomini suo, ut altaria ibi statueret Apollini Didymæo. Hoc est colliminium, in quo limes Persicus Scythis iungitur, quos Scythas Persæ lingua sua Sacas dicunt, & inuicem Scythæ Persas Chorfaros nominant, montemq; Caucasum Graucasum, id est niuibus cædicantē, Densissima hic populorū frequentia, cū Parthis legem placiti ab exordio moris incorrupta custodit disciplina. E quibus celeberrimi sunt Massagetæ, Essedones, Ariacæ, Sacæ, Dahæ, & Assæi. Post quos immanissimis Barbaris interiacentibus, de ritu aliarū nationū penè incōstanter definitū aduertimus. Bactri Camelos fortissimos mittunt, licet & Arabia plurimos gignat. Verū hoc differunt, quòd Arabici bina tubera in dorso habent, singula Bactriani. Hi nunq̄ pedes atterunt. Sunt enim illis reciprocis quibusdā pulmunculis uestigia carnulenta. Vnde & contraria est labes ambulanti- bus, nullo fauente præsidio ad nisum insiendi. Habentur in duplex ministeriū. Sunt alij oneri ferendo accommodati, alij leues ad pernicitatē. Sed nec illi ultra iustū pondera recipiunt, nec isti amplius q̄ solita spacia uolunt egredi. Genitura cupidine offerantur adeò, ut sciant cum Venere[m] requirunt. Oderunt equinū genus. Sitim etiam in quadriduum tolerāt. Verum cū occasio bibendi data est, tantū implentur, quantū & satiet desideria præterita, & in futurū diu proficit. Lutus
lentæ

lentas aquas captāt, puras refugiunt. Deniq; nisi cœnoscior liquor fuerit, ipsi assidua conculcatione limum excitant, ut turbetur. Durant in annos centū, nisi forte tralati in peregrina, insolentia mutati aëris morbos trabāt. Ad bella sceminæ preparātur. Inuentumq; est, ut desideriu eis coitionis quadam castratione excareatur. Putāt enim fieri ualidiores, si à coitibus arceātur.

DE SERIBVS, ET SERICO VEL-
lere. Cap. LIII.

QVa ab Scythico Oceano, & mari Caspio in Oceanum Eoum cursus inflectitur, ab exordio huiusce plagæ profundæ niues, mox longa deserta, post Anthropophagi, gens asperrima, dein spacio seuissimis bestijs efferata, ferme dimidiā itineris partem impenetrabilē reddiderunt. Quarū difficultatū terminū facit iugū mari imminens, quod Tabin Barbari dicūt. Post quē adhuc longinquæ solitudines. Sic in tractu eius oræ, quæ spectat æstiuū oriētem, ultra inhumanos situs primos hominū Seres cognoscimus, qui aquarū aspergine inundatis frōtibus, uellera arborū admuniculo depectunt liquoris, & lanuginis tenerā subtilitatē humore domāt ad obsequiū. Hoc illud est Sericum, in usum publicum damno seueritatis admissum: & quo ostentare potius corpora, quàm uestire, primo sceminis, nunc etiam uiris per-

suafit luxuriæ libido. Seres ipsi quidem mites, et inter se quietissimi. Aliàs uerò reliquorum mortalium coetus refugiūt, adeò ut cæterarum gentium commercia abnuat. Primū eorum fluuium mercatores ipsi transeunt, in cuius ripis, nullo inter partes linguæ cōmercio, sed depositarum rerum precia oculis æstimantes, sua tradunt, nostra non emunt.

DE ATTACIS GENTIBVS.

Cap. LIIII.

S Equitur Attacenus sinus, & gens Attacorum, quibus temperies prærogatiua mirā aëris clementiam sumministrat. Arcent sanè afflatum noxium colles, qui salubri apricitate undiq; secus obiecti prohibent auras pestilētes. Atq; ideo, ut Amometus affirmat, par illis et Hyperboreis genus uitæ est. Inter hos & Indiam gnarissimi Cyconas locauerunt.

DE INDIA, ET INDORVM MO-

ribus, de eius regionis cœli clementia, de Indiæ fluminibus, de que miris in ea animalibus, arboribus, odoramentorum generibus, de Indis itē preciosis lapidibus.

Cap. LV.

AB Emodis montibus auspiciatur India, à meridiano mari porrecta ad Eoū, et à septentrione

ne usq; ad montem Caucasum, Fauonij spiritu saluber rima. In anno bis æstatem habet, bis legit fruges, uice hyemis Etesijs potitur. Hanc Posidonius aduersam Galliæ statuit. Sanè nec quicquam ex ea dubiū. Nam Alexandri Magni armis cõperta, et aliorū postmodū regū diligentia peragrata, penitus cognitioni nostræ addita est. Megasthenes sanè apud Indicos reges aliquantisper commoratus, res Indicas scripsit, ut fidem quam oculis subiecerat, memoriæ daret. Dionysius quoq; , qui et ipse à Philadelpho rege spectator missus est gratia periclitandæ ueritatis, paria prodidit. Tradunt ergo in India fuisse quinq; millia oppidorū præcipua capacitate, populorū nouem millia. Diu etiā credita est tertia pars esse terrarū. Nec mirū sit, uel de hominū, uel de urbiū copia, cum soli Indi nunquam à natali solo recesserint. Indiā Liber pater primus ingressus est, utpote qui Indis subactis primus omnium triumphauit. Ab hoc ad Alexandrum Magnum numeratur annorū sex millia quadringenti quinquaginta unus, additis eo amplius tribus mensibus, habita per reges cõputatione, qui cētū quinquagintatres tenuisse medium æuum deprehenduntur. Maximi in ea amnes Ganges, et Indus: quorū Gangen quidam fontibus incertis nasci, & Nili modo exundare perhibēt. Alij uolunt à Scythicis montibus exoriri. Hypasis etiā nobilissimus ibi fluuius, qui Alexandri Magni iter termi-

nauit, sicuti aræ in ripa eius positæ probant. Minima
 Gangis latitudo per octo millia passuum, maxima per
 uiginti patet. Altitudo ubi uadofissimus est, mensuram
 centum pedum deuorat. Gangarides extimus est Indiæ
 populus, cuius rex equites mille, Elephantos septin-
 gentos, peditum sexaginta millia in apparatu belli ha-
 bet. Indorum quidam agros exercet, militiam plurimi, mer-
 ces alij, optimi ditissimiq; Republicam curat, reddunt
 iudicia, audent regibus. Quietum ibi eminentissimæ sa-
 pientiae genus est, uita repletos incensis rogis mortem
 accersere. Qui uero ferociori secta se dederunt, et
 syluestre agunt uitam, Elephantos uenatur, quibus per-
 domitis ad mansuetudinem, aut arant, aut uehuntur. In
 Gange insula est, populosissima et amplissima conti-
 nens gentem, quorum rex peditum quinquaginta millia,
 equitum quatuor millia in armis habet. Omnes sane qui-
 cunq; praediti sunt regia potestate, non sine maximo
 elephantorum, equitum, peditumq; numero, militare agi-
 tant disciplinam. Prasia gens ualidissima Palybotram
 urbem incolunt, unde quidam gentem ipsam Palybotros
 nominarunt. Quorum rex sexcentena millia peditum,
 equitum triginta millia, elephantorum octo millia omni-
 bus diebus ad stipendium uocat. Ultra Palybotram mons
 Maleus, in quo umbrae hyeme in septentriones, astate
 in Austros cadunt, uicisitudine hac durante senis men-
 sibus. Septentriones in eo tractu in anno semel, nec ul-
 tra

tra quindecim dies apparēt, sicuti autor est Bethon, qui perhibet hoc in pluribus Indiæ locis euenire. Indo flumini proximantes, uersa ad meridiem plagam, ultra alios torrentur calore. Deniq; uim sideris prodit hominū color. Montana Pygmæi tenent. At ij quibus est uicinus Oceanus, sine regibus degūt. Pādea gens à fœminis regitur, cui reginam primam assignant Herculis filiam. Et Nysa urbs regioni isti datur. Mons etiam Ioui sacer, Meros nomine, in cuius specu nutritum Liberum patrem ueteres Indi affirmant, ex cuius uocabuli argumento lasciuienti famæ creditur Liberum patrem fœmine natam. Extra Indi ostium sunt insulæ duæ, Chryse, et Argyre, adeo fœcundæ copia metallorum, ut pleriq; eas aurea sola prodiderint et argentea habere. Indis omnibus promissa cesaries, non sine fiteo cœrulei aut crocei coloris. Cultus præcipuus in gemmis. Nullus funerum apparatus. Præterea ut Iubæ et Archelai regum libris editum est, in quantum mores populorum dissonant, habitus quoque discrepantissimus est. Alij lineis, alij lancis peplis uestiuntur: pars nudi, pars obscœna tantum amiculati, plurimi etiam flexibilibus libris circumdati. Quidam populi adeo proceri, ut elephantos uelut equos, facillima insultatione transfiliant. Plurimis placet, neq; animal occidere, neque uesti carnibus. Pleriq; tantum piscibus aluntur, et è mari uiuunt. Sunt qui proximos, parentesq; priusquam

priusquã annis aut ægritudine in maciem eant, antè
 uelut hostias cædunt, deinde peremptorũ uiscera epu-
 las habent: quod ibi nõ sceleris, sed pietatis loco nume-
 rant. Sunt etiã qui cum incubere morbi, procul à cæ-
 teris in secreta abeũt, nihil anxie mortẽ expectantes.
 Aspagonũ gens laureis uiret syluis, lucis buxeis. Vi-
 tium uerò, & arborum uniuersarũ, quibus gratia dul-
 cis est, prouentibus copiosissima. Philosophos habent
 Indi, Gymnosophistas uocant, qui ab exortu adusq; So-
 lis occasum contentis oculis orbem candentissimi fide-
 ris cõtuẽtur in globo igneo, rimãtes secreta quædam,
 arenisq; feruentibus perpetem diem alternis pedibus
 insistũt. Ad montem qui Milo dicitur, habitant quibus
 auersæ plantæ sunt, & octoni in plãtis singulis digiti.
 Megasthenes per diuersos Indiæ mōtes esse scribit, na-
 tiones capitibus caninis, armatas unguibus, amictas
 uestitu tergorũ, ad sermonem humanum nulla uoce,
 sed latratibus tantum sonantes, asperis ricibus. Apud
 Ctesiam legitur quasdã scæminas ibi semel parere, na-
 tosq; canos illico fieri. Esse rursum gentem alteram,
 quæ in iuuenta sit cana, nigrescat in senectute, ultra
 æui nostri terminos perenantiẽ. Legimus Monoscelos
 quoq; ibi nasci singulis cruribus, & singulari pernici-
 tate: qui ubi defendi se uelint à calore, resupinati plan-
 tarũ suarũ magnitudine inumbrentur. Gangis fontem
 qui accolunt, nullius ad escã opis indigent. Odore ui-
 uunt

uiuunt pomorū syluestriū, longiusq; pergentes eadē illa
in præsidio gerūt, ut olfactu alantur. Quod si tetri-
orem spiritū forte traxerint, exanimari eos certū est.
Perhibent esse & gentē scēminarū, quæ quinquennes
cōcipiunt, sed ultra octauū annū uiuendi spaciū non
protrahūt. Sunt qui ceruicibus carent, & in humeris
habent oculos. Sunt qui syluestres, hirti corpora, cani-
nis dentibus, stridore terrifico. Apud eos uerò quibus
ad uiuendi rationē propensior cura est, multæ uxores
in eiusdem uiri coeunt matrimoniu, & cū maritus de-
cesserit, apud grauissimos iudices suā quæq; de meri-
tis agunt causam: et quæ officiosior cæteris sententia
uicerit iudicantiū, hoc palmæ refert præmiū, ut arbi-
tratu suo ascendat rogū coniugis, & supremis eius se-
metipsam det inferias: cæteræ nota uiuunt. Enormi-
tas in serpentibus tanta est, ut ceruos, et animantium
alia ad parem molem tota hauriant, quinetiā Oceanū
Indicū quā tus est penetrēt, insulasq; magno spacio à
continenti separatas, pabulandi petant gratia. Id quæ
ipsum palàm est potentia amplissimæ magnitudinis
fieri, ut per tātā salū latitudinē ad loca p̄neent destina-
ta. Sunt illic multæ ac mirabiles bestia, quarū è mul-
titudine & copia partem persequemur. Leucrocota
uelocitate præcedit feras uniuersas. Ipsa asini magni-
tudine, cerui clunibus, pectore ac cruribus leoninis,
capite camelino, bisulca ungula, ore adusq; aures dehi-
scente,

scēte, dentiū locis offe perpetuo. Hoc quoad formam. Voce autem loquentium hominum sonos æmulatur. Est & Eale, aliās ut equus, cauda uerò elephanti, nigro colore, maxillis aprinis, præferens cornua ultra cubitalem modum longa, ad obsequium cuius uelit motus accommodata. Neq; enim rigent, sed defleuntur ut usus exigit præliandi. Quorū alterum cum pugnat protendit, alterum replicat, ut si iētū aliquo alterius acumen obtusum fuerit, acies succedat alterius. Hippopotamis comparatur, & ipsa sanè aquis fluminum gaudet. Indicis tauris color fuluus est, uolucris pernicitas, pilus in contrariū uersus, hiatus omne quod caput. Hi quoq; circūferūt cornua flexibilitate qua malint, tergi duritia omne telū respuētes, tā immiti ferocitate, ut capti animas proijciant furore. Manticora quoq; nomine inter hæc nascitur, triplici dentiū ordine coēunte uicibus alternis, facie hominis, glaucis oculis, sanguineo colore, corpore leonino, cauda ueluti scorpionis aculeo spiculata. Voce tam sibila, ut imitentur fistularū modulos, tubarumq; concentū. humanas carnes audisime affectat: pedibus sic uiget, saltu sic potest, ut morari eam nec extentissima spacia possint, nec obstacula latissima. Sunt præterea boues unicornes et tricornes, solidis unguibus nec bifidis. Sed atrocissimū est Monoceros, monstrū mugitu horrido, equino corpore, elephanti pedibus, cauda suilla, capite ceruino.

uino. Cornu è media eius fronte protenditur, splendor mirifico, ad longitudinem pedū quatuor: ita acutū, ut quicquid impetat, facile ictu eius perforetur. Viuus non uenit in hominū potestate, et interim quidem potest, capi non potest. Aquæ etiā gignūt miracula nō minora. Anguillas ad tricenos pedes longas educat Ganges, quæ Staius Sebosus inter præcipua miracula ait uermibus abundare, cœruleis nomine et colore. Hi bina habent brachia, longitudinis cubitorū nō minus senū: adeo robustis uiribus, ut elephantos ad potū uentitantes, mordicus cōprehensos ipsorū manu rapiant in profundū. Indica maria Balenas habent, ultra spacia quatuor iugerū. Sunt et quos Phsyeteras nūcupāt, qui enormes ultra molem ingentiū columnarū, super antennas se nauū extollunt, haustosq; fistulis fluctus ita eructant, ut nimbose alluuię plerunq; deprimant alueos nauigantiū. Sola India mittit Psitacū auē, colore uiridi, torque puniceo: cuius rostri tāta duritia est, ut cū è sublimi præcipitatur in saxū, nisu se oris excipiat, et quodā quasi præsidio utatur extraordinarię firmitatis. Caput uerò tā ualens, ut siquādo ad discendū plagis sit admonendus (nam studet, ut quod homines loquatur) ferrea clauicula sit uerberādus. Dū pulus est, atq; adeo intra alterū ætatis suę annū, quæ mōstrata sunt, & citius discit, & tenacius retinet. Maior paulo segnior est, & obliuiosus, & indocilis. Inter no-

biles

biles et plebeios discernitionē digitorū facit numerus. Qui præstant, quinos in pede habent digitos, cæteri ternos. Lingua lata, multoq; latior, quàm cæteris aui- bus: unde perficitur, ut articulata uerba penitus elo- quatur. Quod ingeniu ita Romæ deliciæ miratæ sunt, ut Barbari pſitacos mercē fecerint. Indorū nemora in tam procerā sublimātur excelsitatem, ut transiaci ne sagittis quidem possint. Pomaria ficus habēt, quarum caudices in orbem spacio sexaginta passuū extuberantur. Ramorū umbræ ambitu bina stadia cōsumunt. Fo- liorū latitudo formæ Amazonicæ peltæ comparatur. Pomū eximie suauitatis. Quæ palustria sunt, arūdinē creāt ita crassam, ut fissis internodijs, lembi uice uecti- tet nauigātes. Eradicibus eius exprimitur humor dul- cis ad melleā suauitatē. Tylos, Indie insula est. Ea fert palmas, oleas creat, uineis abundat. Terras omnes hoc miraculo sola uincit, quòd quæcunq; in ea arbor nasci- tur, nūquā caret folio. Mōs Caucasus inde incipit, qui maximā orbis partem perpetuis iugis penetrat. Idem fronte qua soli est obuersus, arbores piperis ostentat, quas ad iuniperi similitudinem diuersos fructus ede- re asseuerāt. Eorū qui primus erumpit, uelut corylo- rum fimbria, dicitur Piper longum. Quod incorruptum est, Piper album. Quorum cutem rugosam et torridam calor fecerit, Piper nigrum. Qui demum caducus torretur seruido sole, uocamen trahit de- lore.

lore. Atqui ex ipsa arbore stringitur, ut est, album pi-
per dicitur. Sed ut piper sola India, ita & hebennum
sola mittit, nec tamen uniuersa, uicrum exigua sui par-
te syluis hoc genus edit. Arbor est plerunque tenuis,
& frequentior, uimine raro in crassitudine caudicis
extuberata, hiulco cortice, & admodum reticulato,
dehiscens uenis, adeo ut per ipsos sinus pars inti-
ma uix tenui libro cōtegatur. Lignum omne mediale
eadem ferme & facie, & nitore, qui est in lapide Gan-
gate. Indi reges ex eo scepra sumunt, & quascunq;
deorum imagines non nisi ex hebeno habent. iidem
ferunt materia ista liquorem non contineri noxium,
& quicquid maleficum fuerit, tactu eius auerti. Hac
gratia pocula ex Hebeno habent. Ita nihil mirum si pe-
regre sit in pretio, quo etiā ipsi quib. prouenit, hono-
rantur. Hebenū ex India Romæ Mithridatico trium-
pho primū Magnus Pompeius exhibuit. Mittit India
& calamos odoratos, potentes aduersum intestine
egritudinis incommoda. Dat & multa alia fragran-
tia, mirifici spiritus suauitate grata. Indicorum lapi-
dum in Adamantibus dignitas prima, utpote qui lym-
phationes abigant, uenenis resistent, pauitantium u-
nos metus pellant. Hæc primū de ijs prædicari oport-
uit, quæ respicere ad utilitatē uidebamus. Nunc red-
demus quot quæ ue Adamantum sint species, & quis
color cuiq; eximius. In quodam Crystalli genere inle-

nitur materia, in qua nascitur ad aquæ similis splendorem liquidissimū, in mucronem sexangulū utrinque secus leuiter turbinatus, nec unquam ultra magnitudinem nuclei auellane repertus. Huic proximus, in excellentissimo auro deprehenditur pallidior, ac magis ad argenti colorē renitens. Tertius in uenis Cypri apparet, propior ad creā faciē, & plurimū ualet in medicamine, qui Siderites appellatur. Quartus in metallis ferrarijs legitur, pondere ceteros antecedēs, nō tamen & potestate. Nam & hic, et qui in Cypro deprehenduntur, frangi queūt, plerique etiā Adamante altero perforantur. At illi quos primos diximus, nec ferro uincuntur, nec igni domantur. Verūtamen si diu sanguine hircino macerentur, nec aliter, quā si calido, uel recentis, uel malleis aliquot antē fractis, & incudibus dissipatis, aliquando cedunt, atque in particulas dissiliūt. Quæ fragmenta sculptoribus in usum insigniēdæ cuiuscunque modi gemmæ expetuntur. Inter Adamantē & Magnetem est quædā naturæ occulta dissensio, adeo ut iuxta positus nō sinat Magnetē rapere ferrum: uel si admotus Magnes ferrum traxerit, quasi prædam quandam quicquid Magneti hæserit, Adamas rapiat, atque auferat. Lychniten deinde fert India, cuius lucis uigorem flagrantia excitat lucernarum, qua ex causa ^{λυχνία} Græci uocauerūt. Duplex ei faciēs, aut in puream emicat claritatem, aut meracius suffunditur cocca.

eodē rubore. Per omne intīmū sui, si quidem pura sit,
 inoffensam admittit perspicuitatem. At si excanduit
 radijs Solis incita, uel ad calorem digitorum attritu
 excitata est, aut palcarum ossa, aut chartarū fila ad
 se rapit, cōtumaciter sculpturis resistens. Ac si quan-
 do insignita est, dum signa exprimit, quasi quodam
 animali morſu partē ceræ retentat. Beryllōs in sexan-
 gulas formas Indi atterunt, ut hebetem coloris leuita-
 tem, angulorum repercussu excitent ad uigorem. Be-
 ryllorum genus diuiditur in speciem multifariā. Ex
 mij interuirete glauci & cœruli temperamēto, quan-
 dam præferūt puri maris gratiā. Infra hos sunt Chry-
 soberylli, qui languidius micantes aurea nube circun-
 fundūtur. Chrysoprasos quoq; ex auro & Porraceo
 mixtam lucem trahentes, æquē Beryllorum generi
 adiudicarunt. Hyacinthizontas, scilicet qui hyacin-
 thos propē referant, & ipsos probant. Eos uero, qui
 Crystallo similes, capillamentis intercurrentibus ob-
 scurantur (hoc enim uitio iūlorum nomen est) scienti-
 ſimi lapidum plebi dederunt. Indici reges hoc genus
 gemmarum in longissimos Cyndros amant fingere,
 eosq; perforatos elephantorum setis subligantes, mo-
 nilia habent, aut plerunq; ex utroq; capite insertis au-
 reis umbilicis, ut marcentem faciem ad nitelam incen-
 dant pinguiorē, quo per industriam metallo hinc inde
 addito, fulgentiorem trahant lucem.

DE TAPROBANE INSULA, ET QVA
ratione primum innotuerit. Qualis illic naviga-
tio. Quis gentis eius mos in rege eligendo. Item
de Conchis, Margaritis, Vnionibus.

Cap. LVI.

TApobanen insulam, antequam temeritas hu-
mana exquisito penitus mari fidem paderet,
diu orbem alterum putauerunt, & quidem eum,
quem habitare Antichthonos crederetur. Verum Ale-
xandri Magni uirtus ignorantiam publici erroris non
tulit ulterius permanere, sed in hæc usque secreta pro-
pagauit nominis sui gloriam. Missus igitur Onesicri-
tus prefectus classis Macedonicæ, terram istam quan-
ta esset, quid gigneret, quomodo haberetur, explora-
tam notitiæ nostræ dedit. Patet in longitudinem sta-
diorum septem millium, in latitudinem quinque millium.
Scinditur amne interfluo. Nā pars eius bestiis & ele-
phantis repleta est, maioribus multo quam quos fert
India. Partem homines tenent. Margaritis scatet, &
gemmis omnibus. Sita est inter ortum & occasum. Ab
Eoo mari incipit, prætenta Indiæ. A Prasiana Indorum
gente, dierum uiginti primo in eam fuit cursus, sed cum
papyraceis & Nili nauibus illo pergeretur: mox cur-
su nostrarum nauium septem dierum iter factum est.
Mare uadosum interiacet altitudinis non amplius se-
narium passuum, certis autem canalibus adeo altum, ut
nulla

nulla unquam ancoræ ad profundum illius ima potuerint peruenire. Nulla in nauigando syderum obseruatio. Nam neque Septentriones illic cõspiciuntur, nec Vergiliæ unquã apparent. Lunam ab octaua in sextamdecimam tantũ supra terram uident. Lucet ibi Canopus, sidus clarum & amplissimũ. Solem orientem dextra habent, occidentẽ sinistra. Obseruatione itaque nauigãdi nulla suppetẽte, per quam ad destinata pergentes, locum capiant: uehunt alites, quarum meatus terram petentium, regendi cursus magistros habent. Quaternis non amplius mensibus in anno nauigatur. Adusque Claudij principatum de Taprobane hæc tantũ noueramus. Tunc enim fortuna patefecit scientia uiam latiore. Nam libertus Annij Plocami, qui tunc Rubri maris uectigal administrat, Arabiam petens, Aquilonibus præter Carmaniã raptus, quinto decimo demum die appulsus est ad hoc littus, portumque inuectus, qui Hippuros nominatur. Sex deinde mensibus sermonem perdoctus, admissusque ad colloquia regis, quæ compererat, reportauit. Stupuisse scilicet regẽ pecuniã, quæ capta erat cum ipso, quod tamen si signata disparibus foret uultibus, parem tamen haberet modum ponderis. Cuius æqualitatis contemplatione, cum Romanã amicitia flagratius concupisceret, Rachia principe legatos adusque nos misit, à quibus cognita sunt uniuersa. Ergo ijdem homines corporũ

magnitudine alios omnes antecedunt. Crines fuso im-
 buunt, cœruleis oculis, truci uisu, terrifico sonô uocis.
 Quibus immatura mors est, in annos centum æuam
 trahunt. Alijs omnibus annosa ætas, & penè ultra hu-
 manam extenta fragilitatē. Nullus aut ante diem, aut
 per diem somnus. Noctis partem quieti destinant. Lu-
 eis ortū uigilia anteuertūt. Aedificia modicè ab humo
 tollūt. Annona semper eodē tenore est. Vites nesciūt.
 Pomis abundāt. Colunt Herculem. In regis electione
 non nobilitas præualet, sed suffragiū uniuersorū. Po-
 pulus enim eligit spectatum moribus, & inueteratæ
 clemētiae, & iam annis grauē. Sed hoc in eo queritur,
 cui liberi nulli sint. Nam qui pater fuerit, etiā si uita
 spectatus sit, non admittitur ad regnandū. Ac si fortè
 dum regnat, pignus sustulit, exuitur potestate. Idq; eò
 maximè custoditur, ne fiat hereditariū regnū. Dein-
 de etiam si res maximā præferat æquitatem, nolunt ei
 totum licere. Quadraginta ergo rectores accipit, ne
 in causis capitum solus iudicet. Et sic quoq; si displi-
 cuerit iudicatum, ad populū prouocatur. A quo datis
 iudicibus septuaginta fertur sententia, cui necessariò
 acquiescitur. Cultu rex dissimili à cæteris, uestitur
 sŷrmate, ut est habitus quo Liberū patrē amiciri uide-
 mus. Quod si etiā ipse in peccato aliquo argutus sit,
 ac reuictus, morte multatur. Nō tamen ut cuiusquam
 attrectetur manu, sed consensu publico rerum omniū
 interdi-

interdicitur ei facultas: etiã colloquij potestas punito
negatur. Cultura student uniuersi. Interdũ uenatibus
indulgent, nec plebeias agunt prædas, quippe cum Ti
grides aut Elephanti tantũ requirãtur. Maria quoq;
piscationibus inquietãt, marinasq; testudines capere
gaudent, quarum tanta est magnitudo, ut superficies
earum domum faciat, & numerosam familiam non ar
te receptet. Maior pars insulæ huius calore ambusta
est, & in uastas desinit solitudines. Latus eius mare
alluit peruiridi colore fruticosum, ita ut iubæ arborũ
plerunq; gubernaculis atterãtur. Cernũt latus Seric
cum de montium suorũ iugis. Mirantur aurum, &
ad gratiam poculorũ omnium gemmarũ adhibent ap
paratum. Secant marmora testudinea uarietate. Mar
garitas legunt plurimas, maximasq;. Conchæ sunt, in
quibus hoc genus lapidum requiritur, quæ certo anni
tempore luxuriante conceptu, sitiunt rorem uelut ma
ritum, cuius desiderio hiant. Et cum lunares maxime
liquuntur aspergines, oscitatione quadam hauriunt
humorem concupitũ. Sic concipiunt, grauidæq; fiunt,
& de saginæ qualitate reddunt habitus Vnionum.
Nam si purum fuerit quod acceperint, candicant or
biculi lapillorũ. si turbidum, aut pallore languescũt,
aut rufo innubilantur. Ita magis de cœlo, quã de ma
ri partus habent. Deniq; quoties excipiunt matutini
aëris semen, sit clarius margaritũ: quoties uesperæ, sit

obscurior. Quātoq; magis hauserit, tāto magis proficit lapidū magnitudo. Si repēte micauerit coruscatio, intempestiuo metu cōprimūtur, clausēq; subita formidine, uitia cōtrahunt abortiua. Aut enim per paruuli fiunt scrupuli, aut inanes. Conchis ipsis inest sensus, partus suos maculari timēt. Cumq; flagrātoribus radijs excāduerit dies, ne suscentur lapides solis calore, subsidūt, & se profundis ingurgitāt, ut ab aestu uindictetur. Huic tamē prouidētiae etatis opitulatur. Nam candor senecta disperit, & grandescētibus Cōchis fluctuant Margaritae. In aqua mollis est Vnio, duratur euisceratus. Nūquā duo simul reperiūtur: unde Vnionibus nomen datū. Ultra semūciales inuētos negant. Piscantiū insidias timēt Conchae: inde est, ut aut inter scopulos, aut inter marinos canes plurimū delitescāt. Gregatim natant. Certa examini dux est. Illa si capta sit, etiā quae euaserint, in plagas reuertuntur. Dat & India Margaritas. Dat & littus Britannicum, sicut diuus Iulius thoraquem, quem Veneri genitrici in templo eius dicauit, ē Britannicis margaritis factū, subiecta inscriptione testatus est. Lollian Paulinam Caij principis coniugem uulgatum est habuisse tunicā ex margaritis, sestertio tunc quadringentis aestimatā. Cuius parandae auaritia pater ipsius M. Lollius, spoliatis orientis regionibus, offendit Caium Caesarē Augusti filiū, interdictaq; amicitia principis ueneno interijt.

Illud

Illud quoq; expressit uetus diligentia, quod Syllanis
primum temporibus Romam illati sunt Vniones.

Indicum itinerarium. Cap. LVII.

AB insula Ausca consequens est ad continen-
tem. Igitur à Taprobane Indiã reuertamur.
conuenit enim res Indicas uidere. Sed si In-
dicis aut urbibus aut nationibus insistamus, egredie-
mur propositæ cōcinnitatis modū. Proximã Indo flu-
mini urbē habuere Capissam, quam Cyrus diruit. Ara-
chosiã Hermãdo flumini impositã Semiramis condi-
dit. Cadrusia oppidū ab Alexandro Magno ad Cauca-
sum constitutum est, ubi & Alexãdria, quæ patet am-
plius stadia triginta. Multa & alia sunt, sed hæc cum
eminētissimis. Post indos mōtanas regiones Ichthyo-
phagi tenēt, quos subactos Alexãder Magnus uesci pi-
scibus uetuit. Nam antea sic alebantur. Ultra hos de-
serta Carmaniæ, Persis deinde, atque ita nauigatio, in
qua Solis insula rubēs semper, & omni animantium
generi inaccessa, quippe quæ nullum non animal illa-
tum necet. Ex India reuertentes ab Hytani Carma-
niæ flumine septentriones primum uident. Acheme-
nidis in hac plaga sedes fuerunt. Inter Carmaniæ pro-
montorium & Arabiam quinquaginta millia passuū
interiacent deinde tres insulæ, circa quas Hydri mari
ni egrediuntur uicenum cubitorum longitudine. Di-

cendum hoc loco, quatenus ab Alexandria Aegypti
 pergatur usq; in Indiam. Nilo uehente, Copton usque
 Etesijs flätibus cursus est. Deinde terrestre iter Hy-
 dreum tenus. Post transactis aliquot mansionibus, Be-
 renicen peruenitur, ubi Rubri maris portus est. Inde
 Ocelis Arabiæ portus tangitur. Proximū Indiæ em-
 porium excipit Muzirum, infame piraticis latroni-
 bus. Deinde per diuersos portus Cottonaræ succedi-
 tur, ad quam monoxylis lintribus Piper conuehüt. Pe-
 tentes Indiam, ante exortum canis, aut protinus post
 exortum nauigia media æstate soluüt. Reuertentes na-
 uigant Decembri mense. Secundus ex India uentus est
 Vulturinus. At cum uentū est in Rubrum mare, aut
 Africus, aut Auster uehunt. Spacium Indiæ decies sep-
 ties centena & quinquaginta millia passuum prodi-
 tur. At Carmaniæ centum milia, cuius pars nō caret ui-
 tibus. Præterea habet genus hominum, qui non alia
 quàm testudinis carne uiuunt, hirsuti omnia facie te-
 nus, quæ sola leuis est. Iidem corijs piscium uestiun-
 tur, Chelonophagi cognominati.

DE SINU PERSICO, ATQVE ARA-
 bico, deq; Azanio mari. CAP. LVIII.

Irrumpit hæc littora Rubrum mare, idq; in duos
 sinus scinditur. Quorum qui ab oriente est Persi-

cus appellatur, quandoquidem oram illam habitauere Persidis populi, uicies & sexagies centena millia passuum circuitu patens. Ex aduerso unde Arabia est, alter Arabicus uocatur. Oceanum uero qui ibi influit, Azanum nominarunt. Carmaniae Persis annectitur, quae incipit ab insula Aphrodisia, uariarum opum diues, tralata quondam in Parthicum nomen, littore quo oceanus obiacet, porrecta in millia passuum quinquaginta. Oppidum eius nobilissimum Susa, in quo templum Susiae Dianae. A Susis Babytace oppidum centumtrigintaquinque millibus passuum distat, in quo mortales uniuersi odio auri coemunt hoc genus metalli, & abijciunt in terrarum profunda, ne polluti usu eius auaritia corrumpant aequitatem. Hic inconstantissimus est terrarum modus, nec immerito, cum aliae circa Persida nationes schoenis, aliae parasangis, aliae incomperta disciplina terras metiantur, & incertam fidem faciat mensurae ratio discors.

DE PARTHIA, ET CYRI SEPULCRO. CAP. LVIII.

Parthia quanta omnis est, à meridie Rubrum mare, à Septentrione Hyrcanum saltum claudit. Regna in ea duodeuiginti dissecantur in duas partes. Undecim quae dicuntur superiora, incipiunt ab Armenio

Armenio limite, & Caspio littore porrecta ad terram Scytharū, quibus cōcorditer degunt. Reliqua septem inferiora (sic enim uocitant) habent ab ortu Arios Arianosque, Carmaniam à medio die, Medos ab occidui Solis plaga, à septentrione Hyrcanos. Ipsa autem Media ab occasu transuersa, utraque Parthiæ regna amplectitur. À septentrione Armenia circumdatur. Ab ortu Caspios uidet. À meridie Persidem. Deinde tractus hic procedit usque ad castellum, quod Magi obtinent Passargada nomine. Hic Cyri sepulcrum.

DE BABYLONE, DE ATLANTICO
 Oceano, De Gorgonum ac Fortunatis insulis. CAP. LX.

C Haldææ gentis caput Babylon est, à Semiramide condita, tam nobilis, ut propter eam & Assyrij & Mesopotamij in Babyloniæ nomen transferint. Vrbs est sexaginta millia passuum circuitu patens, muris circumdata, quorum altitudo ducentos pedes detinet, latitudo quinquaginta, in singulos pedes ternis digitis ultra quam mensura nostra est altioribus, amne interluitur Euphrate. Bli ibi Iouis templum, quē inuictorē cælestis disciplinæ tradidit etiā ipsa religio, quæ deum credit. In emulationem urbis huius Ctesiphontem Parthi condiderunt. Tempus est ad

ad Oceanū oras reuerti, represso in Aethiopiā stylo. Namq; ut Atlanticos aestus occipere ab occidentē & Hispania dudum dixeramus, ab his quoq; partibus mundi, unde primū Atlantici nomen induat, exprimi par est. Pelagus Azanium usq; ad Aethiopum littora promouetur, Aethiopicum ad Mosilicum promontorium, unde rursus oceanus Atlanticus. Iuba igitur uniuersae partis, quam plurimi propter solis ardorē per uiam negauerunt, facta etiam uel gentiū uel insularū commemoratione ad confirmandae fidei argumentū, omne illud mare ab India usq; ad Gades uoluit intelligi nauigabile, Cori tamen flatibus, cuius spiritus praeter Arabiam, Aegyptū, Mauritaniam euehere quamuis queat classē, dummodo ab eo promotorio Indiae cursus dirigatur, quod alij Leptanacran, alij Depranum nominauerunt. Addidit & stationū loca, & spaciōrū modum. Nam ab Indica prominentia ad Malachum insulam affirmat esse quindecies centena millia passuum, à Malacho ad Sceneō ducenta uiginti quinque millia. Inde ad Insulam Sadanū centumquingenta millia. Sic confici ad apertum mare decies octies centena & septuaginta quinque millia. Idem opinioni plurimorū, qui ob solis flagrantiam, maximam partis istius regionē ferūt humano generi inaccessam, sic reluctatur, ut mercantiū ibi transitus infestari ex Arabicis insulis dicat, quas Ascitae habent Arabes, quibus ē re nata

nata datū nomen est. Nā bubulis utribus cōtabulatas crates superponunt, uectatiq; hoc ratis genere prætereuntes impctunt sagittis uenentis. Habitari etiam Aethiopiæ adusta Troglodytarū & Ichthyophagorum nationibus, quorum Troglodytæ tanta pernicitate pollent, ut feras quas agitant, cursu pedum assequantur. Ichthyophagi non secus quā marinæ belluæ nando in mari ualent. Ita exquisito Atlantico mari usq; in occasum, etiam Gorgonū meminit insularū. Gorgones insulæ, ut accepimus, obuersæ sunt promōtorio, quod uocamus Hesperionceras. Has incoluerunt Gorgones mōstra, & sanè adhuc monstrosa gēs habitat. Distant à continenti bidui navigatione. Prodidit denique Xenophon Lampascenus, Hannonem Pœnorum regem in eas permeauisse, repertasq; ibi fœminas aliti pernicitate: atq; ex omnibus quæ appa-ruerant, duas captas tam hirtæ atque aspero corpore, ut ad argumentum spectandæ rei, duarum cutes mira-culi gratia inter donaria lunonis suspenderit, quæ du-rauere usq; in tempora excidij Carthaginensis. Ultra Gorgonas Hesperidum insulæ, sicut Sebosus affirmat, dierū quadr. aginta nauigatione in intimos maris sinus recesserunt. Fortunatas insulas cōtra leuā Mauritanie tradūt iacere, quas Iuba sub meridie quidem fitas, sed proximus occasui dicit. De harum nomini-bus expectari magnum mirum reor, sed infra famam uocabuli

vocabuli res est. In prima earum, cui nomen est *Ombrion*, ædificia nec sunt, nec fuerunt. Iuga montium stagnis madescunt. Ferulæ ibi surgunt ad arboris magnitudinem. Earum quæ nigræ sunt, expressæ liquorem reddunt amarissimum. Quæ candidæ, succos reuomunt etiam potui accommodatos. Alteram insulam *Iunoniam* appellari ferunt, in qua paucillæ ædes ignobiliter ad culmen fastigiata. Tertia huic proximat eodem nomine, nuda omnia. Quarto loco *Capraria* appellatur, enormibus lacertis plus quàm referta. Sequitur *Niuaria* aëre nebuloso, et coacta, ac propterea semper niualis. Deinde *Canaria* repleta canibus, forma etiam eminentissimis: inde etiam duo exhibitæ *Iubæ* regi. In ea ædificiorum durant uestigia. Auium magna copia, nemora pomifera, palmeta *Caryotas* ferentia, multa nux pinea, larga mella, omnes *Siluris* piscibus abundantes. Perhibent etiam expui in eam usado mari belluas. deinde cum monstra illa putredine tabefacta sunt, omnia illic infici tetro odore, ideoq; non penitus ad nuncupationem suam congruere insularum qualitatem.

FINIS.

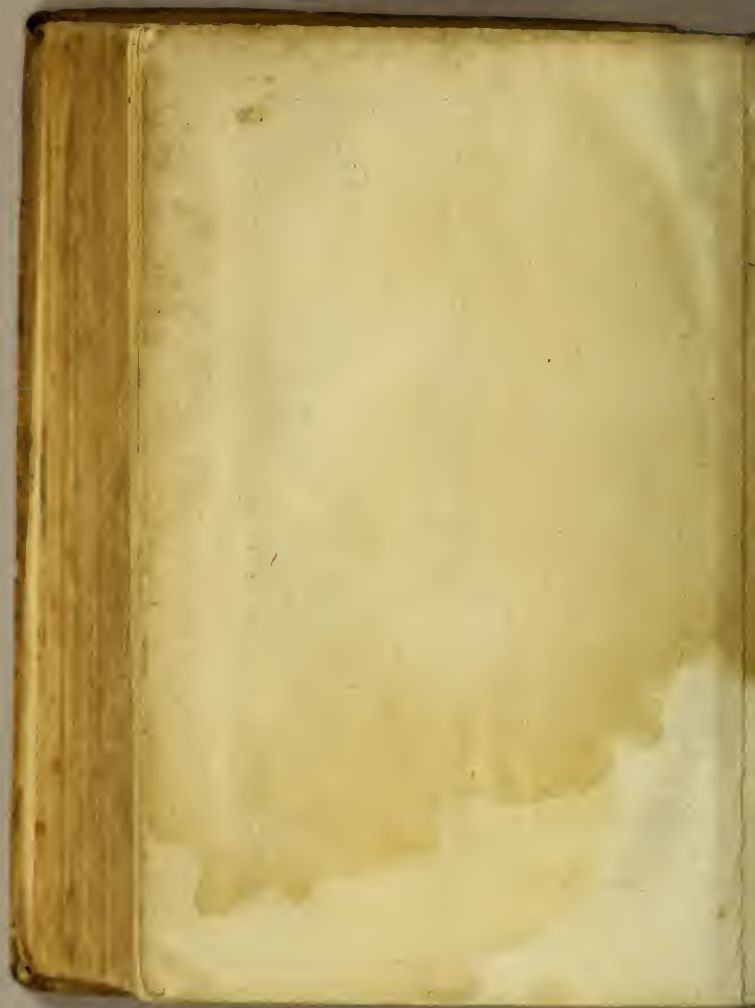
50890

ABSTRACT

[Faint, illegible text follows, appearing to be a list or index of entries.]

1871

CIRCVLI SPHERAE

0680512

cop. 2

5
A526
MS 17 p 3

